

Turap 2 - 2024

Inhoudsopgave

Hoofdpijnen Turap 2 2024	3
Totaalbeeld financiën.....	5
Bijlagen	7
Voortgang doelen en financiële afwijkingen per programma	7
Wijken Algemeen.....	7
Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek	10
Noordwest	12
Noordoost	14
Presikhaaf.....	21
Malburgen.....	24
Schuytgraaf / Elderveld	27
De Laar / Elden.....	30
Rijkerswoerd, Kronenburg, Vredenburg	32
Bestuur, dienstverlening en financiën.....	35
Veiligheid	43
Bereikbaarheid	48
Economie.....	54
Onderwijs.....	60
Cultuur	65
Participatie en armoedebestrijding	71
Zorg	76
Welzijn en inclusie	86
Gezondheid en sport	97
Klimaat en energie.....	102
Ruimtelijke ontwikkeling	108
Wonen en leefomgeving.....	113
Terugblik Nota Budgetoverheveling 2023	124
Vooruitblik Nota Budgetoverheveling 2024	133
Investeringen.....	135
Beheersing verbonden partijen	136
Stand van zaken amendementen en moties.....	145

Hoofdpijnen Turap 2 2024

Twee keer per jaar maakt het college een tussenrapportage - de 'Turap' - voor de gemeenteraad. In de Turap is de stand van zaken geduid rondom de uitvoering van de in de begroting voor 2024 opgenomen ambities, doelen en inspanningen binnen de verschillende programma's. Ook worden de verwachte financiële afwijkingen over het lopende jaar 2024 vermeld. Die ontstaan door autonome ontwikkelingen, maar ook door de uitvoering van moties en het aanpakken van urgente knelpunten in lopend beleid.

Financieel beeld

In Turap-1 meldden we een verwacht tekort van € 16,6 miljoen in 2024. Dit is het saldo van zowel positieve als negatieve afwijkingen.

In Turap-2 verwachten we een restant overschot van € 0,8 miljoen. Het tekort uit Turap-1 wordt met name verminderd door het inzetten van € 10,5 miljoen aan bezuinigingsopties. Deze meldden wij eerder bij de Turap-1. Daarnaast wordt het tekort verminderd door per saldo € 6,9 miljoen aan positieve afwijkingen. Hiervan betreft 0,4 miljoen actualisatie van eerder in Turap-1 gemelde afwijkingen en € 6,5 miljoen nieuwe afwijkingen.

In de jaarrekening over 2024 zal de definitieve afwijking bekend worden. In onderstaande tabel is dit schematisch weergegeven.

	Gemeld (x €1.000.000)
Saldo Turap 1	-16,6
Bezuinigingsopties meld in Turap 1	10,5
Actualisatie afwijkingen uit Turap 1	0,4
Nieuwe afwijkingen	6,5
Totaal verwerkt / te verwerken Turap 1 en 2	0,8

Hoe koersen we met onze doelen en inspanningen?

In deze Turap liggen de meeste doelen en inspanningen op koers. Een greep hieruit: we zetten goede stappen om de veiligheid in Arnhem te vergroten. We pakken de overlast en (veelvoorkomende) criminaliteit dagelijks aan. We hebben een duurzaam mobiliteitsplan opgesteld en deze aan de raad voorgelegd. Daarin zetten we in op een mobiliteitstransitie, waarbij eerst de voetganger komt, dan de fietser, vervolgens het OV en tot slot de auto. Het nieuwe beleidsrijke integrale huisvestingsplan voor het funderend onderwijs is aangenomen door de raad. Dit gaan we verder gaan uitwerken in een uitvoeringsagenda met aandacht voor inbedding van en aansluiting op bredere gebiedsontwikkelingen in de stad. We werken aan verbreding van het cultuurbereik en de participatie. Dit doen we door vernieuwing van ons cultuurbeleid om zo beter aan te sluiten op ontwikkelingen in de sector en de maatschappij.

We blijven ons inzetten om te voorkomen dat inwoners schulden opbouwen en/of in de armoede terecht komen en we blijven ons inzetten om inwoners de nodige zorg en ondersteuning te kunnen bieden. Met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers zijn afspraken gemaakt over toekomstbestendige opvang in Arnhem. We stimuleren sporten en bewegen en zorgen dat de stad optimaal profiteert van topsport (evenementen). We liggen op koers in de realisatie van de (lange termijn) klimaatdoelen, zoals de CO2-reductie. We werken aan het compleet maken en het blijven actualiseren van het Omgevingsplan. In dit plan komen alle thema's over de fysieke leefomgeving samen.

We gaan uitvoering geven aan de nieuwe Woonvisie, die wonen in Arnhem eerlijker moet gaan maken en we om de doelen te behalen voor voldoende woningen werken we aan concrete investeringsplannen en grondexploitaties. We investeren in het Nationaal Programma Arnhem-Oost. Het vastgestelde uitvoeringsplan vormt een goede basis voor de langjarige aanpak die nodig is om de achterstanden op het gebied van onder andere onderwijs in de vijf wijken van Arnhem-Oost aan te pakken. We starten met een groot aantal activiteiten die zichtbaar en voelbaar zijn in de wijken en die via inbreng van partners en bewoners tot stand zijn gekomen.

Er zijn ook onderwerpen die (nog) niet geheel op koers liggen. Dit komt onder meer door de huidige arbeidsmarkt met personele schaarste waardoor we op onderdelen onvoldoende capaciteit hebben om onze ambities uit te voeren. Daarnaast speelt werkdruk een rol. Bovendien hebben zowel wij als onze partners te maken met stijgende kosten, onzekere marktontwikkelingen, netcongestie en stikstofbeperkingen. Een voorbeeld van onderwerpen die (nog) niet geheel op koers liggen: de aanpak van digitale criminaliteit, een beter en schoner

taxivervoer inclusief het verduurzamen van het taxibeleid en de inspanningen rondom erfgoed. Het blijkt nog niet in voldoende mate mogelijk om kwetsbare inwoners zelfstandig (begeleid) te laten wonen vanwege onvoldoende aanbod van geschikte woningen. Het doel om 6500 woningen aardgasvrij te maken is complex als gevolg van de marktomstandigheden. De uitbreiding van de woonwagencentrales kampt met vertraging en de reductie van de hoeveelheid restafval ligt nog niet op koers.

Toelichting doelen en inspanningen

In Turap 2 wordt de voortgang aangegeven van alle doelen en inspanningen die in de Begroting 2024 zijn opgenomen. Per doel en inspanning is de stand van zaken beschreven. Ook wordt bij de doelen en inspanningen de status aangegeven door middel van verschillende icoontjes. Deze icoontjes houden het volgende in:

- Groene pijl schuin omhoog - Het doel/ de activiteit loopt op koers
- Oranje pijl naar rechts - Het doel/ de activiteit loopt gedeeltelijk op koers
- Rode pijl schuin omlaag - Het doel/ de activiteiten lopen niet op koers
- Groen vinkje - Het doel/ de activiteit is gerealiseerd

Presentatie baten en lasten

De presentatie van de baten en de lasten die in de begroting van 2024 is gebruikt, is doorgezet in deze Turap. Daarom wordt een positief bedrag gepresenteerd op het moment dat er sprake is van meer baten of meer lasten. Concreet betekent dit dat als er hogere lasten zijn, dit als een positief bedrag in de lasten is gepresenteerd. Dit veroorzaakt een nadeel voor de algemene reserve. Wanneer een negatief bedrag als afwijking in de lasten is gepresenteerd, betekent dit dat er sprake is van minder lasten, dus een voordeel voor de algemene reserve. Wat betreft de baten werkt dit hetzelfde: een positieve afwijking in de baten betekent hogere baten en een voordeel voor de algemene reserve. Of een afwijking een voordeel of nadeel voor de algemene reserve veroorzaakt, is eveneens weergegeven in de kolommen in de bijlagen.

Tabel afwijkingen

Per afwijking is in de tabellen de nodige informatie verstrekt. Hieronder is per kolom aangegeven welke informatie wordt weergegeven:

- T1: is de afwijking al in Turap 1 opgenomen: een J in deze kolom staat voor 'Ja', een JB in deze kolom staat voor 'Ja als bezuinigingsoptie' en een N in deze kolom staat voor 'Nee'.
- I/S: Is de afwijking incidenteel of structureel;
- AR/BR: Komt de afwijking ten gunste of laste van de algemene reserve (AR) of een bestemmingsreserve (BR);
- B: Wordt de afwijking in de begroting verwerkt met bijgevoegde begrotingswijziging.

Begrotingswijziging

Bij deze Turap is een begrotingswijziging opgenomen. De afwijkingen in de Turap welke zijn opgenomen in de begrotingswijziging moeten namelijk in het kader van de begrotingsrechtmatigheid in de begroting verwerkt worden. Alle in de Turap genoemde afwijkingen in bijlage 1 worden in de begroting verwerkt.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt het financiële totaalbeeld geschetst, waarbij toegelicht wordt hoe Turap 1 en Turap 2 in samenhang met elkaar gelezen moeten worden. Waar Turap 1 alleen de verwachte financiële afwijkingen beschrijft, wordt in deze Turap 2 in de bijlagen een integraal overzicht gegeven van de voortgang op de beleidsdoelen en inspanningen in combinatie met een verwachte financiële prognose. Zowel de exploitatie als de voortgang op de investeringen wordt toegelicht. Tevens staan we stil bij de beheersing van de verbonden partijen, lichten we de voortgang op de overgehevelde budgetten uit 2023 toe en kijken we vooruit naar de budgetoverhevelingen 2024. Tot slot wordt een overzicht gegeven van de stand van zaken op de bij de Begroting 2024 aangenomen moties en amendementen.

Totaalbeeld financiën

	Begroting	Afwijking	Prognose
	Stand Juli	Turap 2	Turap 2
	2024		

Bedragen x € 1.000

Middelen				
Lasten	957.559	44.865	1.002.424	N
Baten	928.094	39.298	967.392	V
Saldo lasten en baten	-29.465	-5.567	-35.032	N
Toevoegingen aan reserves	73.079	8.796	81.875	
Onttrekkingen aan reserves	105.104	12.565	117.669	V
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	32.025	3.769	35.794	V
Prognose resultaat	2.560	-1.798	762	V

In bovenstaande tabel is zichtbaar dat bij de begroting voor het opstellen van Turap 2, uit is gegaan van een negatief saldo van lasten en baten ad €29,5 miljoen en dat € 32,0 miljoen per saldo aan de reserves onttrokken zou worden. Met de afwijkingen die in deze Turap 2 gemeld zijn, wordt het saldo van lasten en baten negatief € 35,0 miljoen en wordt per saldo € 35,8 miljoen aan de reserves onttrokken.

In onderstaande tabel is weergegeven welke afwijkingen in Turap 2 verwerkt zijn. Wanneer een afwijking betrekking heeft op meerdere programma's, is deze in de Turap over deze programma's verdeeld. Uit onderstaande tabel blijkt het totaal van de desbetreffende afwijkingen.

Onderwerp	Programma	Bedrag turap 1	Verwerkt	Gewijzigd	Bedrag turap 2
Afwijkingen Turap 1		-16.632	2.562	351	-18.842
Afwijkingen gemeld in Turap 1		-16.632	2.562	351	-18.842

Nieuwe afwijkingen turap 2

Bezuinigingsopties al gemeld in turap 1		10.515
Herstel Lekkage MFC Klarendal	Wijken	-240
Gemeentefonds Meicirculaire	S00	8.909
Actualisatie MIP	S00	1.250
Burgerberaad	S00	-35
Dekking burgerberaad BR Burgerberaden	S00	35
Kosten personele formatie S00	S00	224
Bijstelling energiekosten eigen gebruik	S00	300
Resultaat de Connectie 2023	S00	650
Bijdrage Arnhem Oost aan VO Guido	S04	-400
Dekking Bijdrage Arnhem Oost aan VO Guido BR Arnhem Oost	S04	400
Stadsvilla Sonsbeek - compensatie exploitant	S05	-480
Stadsvilla Sonsbeek - hogere onderhoudskosten herstel vloer 1e verdieping en balkon	S05	-250
Dekking Stadsvilla Sonsbeek BR vastgoed	S05	250
Faillissement Momento- huurachterstand	S05	-225
Aanvullende subsidie Rozet	S05	-425
Dekking aanvullende subsidie Rozet	S05	100
Actualisatie BUIG Nader voorlopig Budget	S06	-1.664
Actualisatie SW infrastructuur	S06	-898
Actualisatie SW vergoeding buitengemeenten	S06	-145

Resultaat Scalabor	S06	847
Voordeel Beschermd wonen	S07	2.800
Voordeel Beschermd wonen BR WMO en Jeugdzorg	S07	-2.800
Veilig Thuis Gelderland Midden resultaat 2023	S07	52
MGR Sociaal domein resultaat 2023	S07	315
Resultaat uitvoeringskosten Bureau Nieuwkomers	S08	-205
BR Resultaat Uitvoeringskosten Bureau Nieuwkomers 2023 BR inburgering, integratie en asiel	S08	205
Ontvangen baten toekomstbestendige opvang	S08	1.000
Ontvangen baten toekomstbestendige opvang BR Inburgering, integratie en asiel	S08	-1.000
Maatschappelijke opvang	S08	250
Maatschappelijke opvang BR WMO en Jeugdzorg	S08	-250
SPUK Sport financieel nadeel overhead	S09	-719
Dekking kosten personele formatie	S09	-224
Beheer Milieuzone	S10	-66
Dekking Beheer Milieuzone BR Klimaat en energie	S10	66
Circulaire economie	S10	200
Dekking circulaire economie BR Sociaal Economisch Fonds	S10	-200
Woonwagenlocatie Bethaniënstraat kostenstijgingen	S11	-1.100
Gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost	S11	-1.037
Dekking Gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost	S11	1.037
Nieuwe afwijkingen in turap 2		17.044
Totaal afwijkingen turap 2		-1.798

Bijlagen

Voortgang doelen en financiële afwijkingen per programma

Wijken Algemeen

In dit onderdeel staan de algemene ontwikkelingen binnen de wijken aangegeven. Ook is de financiële verantwoording van de wijken te vinden in Wijken Algemeen.

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's (T)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Arnhem is/ wordt een levendige en vitale stad waar het volgens inwoners en ondernemers fijn wonen, werken en verblijven is		(T)
Verkleinen van de kloof tussen inwoners/ondernemers en de lokale overheid		(D)
Op een aantal fronten is er een afstand merkbaar tussen de overheid, inwoners en ondernemers. Één van de mogelijkheden om deze afstand te verkleinen is het inzetten van wijksturing. Wij geloven dat de betrokkenheid van inwoners en maatschappelijke partners in de wijk noodzakelijk is voor het ontwikkelen van sterke en leefbare wijken. We hebben de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de ontwikkeling van wijksturing om daarmee de kloof tussen inwoner en overheid te verkleinen en van daaruit samen te werken aan het vergroten van de leefbaarheid van de Arnhemse wijken. De doorontwikkeling van wijksturing wordt zichtbaar in de Koersnota Van Wijken Weten 2023 – 2030.		
Ontwikkelen nieuwe Koersnota Van Wijken Weten		(I)
In de periode van februari - juni 2024 is een participatieproces doorlopen voor het opstellen van een uitvoeringsplan voor de Koersnota. De vastgestelde Koersnota Van Wijken Weten 2023 - 2030 moet worden geconcretiseerd en hiervoor zijn diverse gesprekken gevoerd in de wijken. Deze gesprekken vonden plaats met inwoners en maatschappelijke partners. Inmiddels is een concept versie van het uitvoeringsplan gereed. Het uitvoeringsplan wordt in september vastgesteld door het college en ter kennisname aan de raad verzonden.		
Uitvoeren veranderplan wijksturing		(I)
Voor de uitvoering van het veranderplan is in Q1 en Q2 een ontwikkelstrategie en een motivatiestrategie ontwikkeld. De strategieën worden in Q3 en Q4 van 2024 uitgevoerd. De afronding hiervan vindt plaats in 2025.		
Ontwikkelen van integraal accommodatiebeleid		(I)
Najaar 2023 en begin 2024 is gebruikt om de opdracht en het plan van aanpak voor het Integraal Accommodatiebeleid (IAB) uit te werken/ aan te scherpen en vooral ook goed aan te laten sluiten op diverse ontwikkelingen zoals het opstellen van een Arnhemse Barcode (om vast te stellen welke en hoeveel voorzieningen nodig zijn in de wijken en de stad), gebiedsontwikkelingen zoals Rijnpark, de Arnhem-Oost Aanpak en actuele vraagstukken uit wijken rondom het accommoderen van voorzieningen. In de tweede helft van 2024 gaan we aan de slag met pilots in twee wijken. In het vierde kwartaal ontvangt u hiervan de resultaten en vanaf 2025 werken we dit beleid voor alle wijken uit en start de uitvoering.		
Vernieuwen Arnhemse Leefbare Wijken Monitor		(I)
De resultaten van het veldwerk onderzoek zijn inmiddels beschikbaar op Arnhem in Cijfers en zijn verwerkt in de Arnhemse Leefbare Wijken Monitor.		

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			

Bedragen x € 1.000

Middelen			
Lasten	238.299	2.107	240.406
Baten	30.782	-351	30.431
Saldo lasten en baten	-207.517	-2.458	-209.975
Toevoegingen aan reserves	1.762	0	1.762
Onttrekkingen aan reserves	3.296	4.133	7.429
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	1.534	4.133	5.667
Prognose resultaat	-205.983	1.675	-204.308

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	2.107	N					
Sociale wijkteams (SWT)	0						
Teams Leefomgeving(TLO)	2.107	N					
Openbare ruimte	2.000	N	Aanbesteding dagelijks onderhoud in stadsdeel centrum, Spijkerbuurt en Arnhemse Broek (CSA)	J	I	AR	J
Onderwijs	240	N	Herstel lekkage MFC Klarendal	N	I	AR	J
Armoedebeleid	165	N	Bijzondere bijstand	J	S	AR	J
Onderwijs	92	N	MGR formatie RBL - uitvoering leerplicht	J	S	AR	J
Onderwijs	-77	V	Bijstelling energiekosten eigen gebruik	N	I	AR	J
Werk en inkomen	-313	V	Actualisatie BUIG	J	I	AR	J
Baten	-351	N					
Sociale wijkteams (SWT)	0						
Teams Leefomgeving(TLO)	-351	N					
Onderwijs	-38	N	Bijstelling energiekosten eigen gebruik	J	I	AR	J
Werk en inkomen	-313	N	Actualisatie BUIG	J	I	AR	J
Toevoegingen aan reserves	0						
Sociale wijkteams (SWT)	0						
Teams Leefomgeving(TLO)	0						
Onttrekkingen aan reserves	4.133	V					
Sociale wijkteams (SWT)	0						
Teams Leefomgeving(TLO)	4.133	V					
Armoedebeleid	4.133	V	Vrijval Bestemmingsreserve Energiearmoedefonds	JB	I	BR	J

Aanbesteding dagelijks onderhoud stadsdeel centrum, Spijkerviertel en Arnhemse Broek (CSA)

In het najaar 2023 is een Europese aanbesteding geweest voor het dagelijks onderhoud in ons stadsdeel Centrum, Spijkerviertel en Arnhemse Broek (CSA) voor het jaar 2024.

Voor een deel van dit dagelijks onderhoud is de Europese aanbesteding mislukt, doordat de inschrijvingen resulteerden in een forse overschrijding van het begrote budget. Op twee van de vier percelen heeft maar één marktpartij ingeschreven. Voor 2024 zal de werkwijze van 2023 worden gevolgd, hetgeen betekent dat het dagelijks onderhoud met een aantal marktpartijen wordt uitgevoerd. Hierbij wordt afgerekend op basis van werkelijk uitgevoerde werkzaamheden (gemaakte uren) en is dit -vooralsnog- zonder extra duurzaamheidseisen etc. De (minimaal) verwachte overschrijding wordt hiermee geraamd op € 2 miljoen in 2024.

Herstel lekkage MFC Klarendal

Bij MFC Klarendal is lekkage geweest. Bij nader onderzoek is gebleken dat ook de constructie schade heeft geleden zodat dit spoedig moet worden hersteld. De hoogte hiervan wordt ingeschat op € 360.000.

De juridische afdeling heeft de garantievoorzettingen getoetst, echter daar kunnen we geen beroep meer op doen omdat er door de jaren heen diverse specialisten en aannemers met de gebreken bezig zijn geweest en de oorspronkelijke opdrachtnemer niet zelf in de gelegenheid is gesteld de gebreken te herstellen. Er zal nog wel een brief gestuurd worden om een poging te doen de schade te verhalen.

Een deel van de werkzaamheden die nu gedaan gaan worden, stonden in het MJOP gepland voor de komende jaren. Dit deel (€ 120.000) kan dan ook gedekt worden uit de reserve Vastgoed (onderhoud). Voor het resterende deel van € 240.000 is deze ruimte er niet, omdat daardoor (op termijn) onvoldoende ruimte voor dekking van planmatig onderhoud kan ontstaan.

Bijzondere bijstand

We zien een toename in het aantal aanvragen en daarmee ook de kosten voor Bijzondere Bijstand. Dit komt voornamelijk doordat wettelijk een tegemoetkoming voor verhoogde energielasten is toegevoegd aan Bijzondere Bijstand en daarnaast door de vernieuwde Arnhemse regeling voor Duurzame Gebruiks Goederen en de herziening voor Bijzondere Bijstand tot 21 jaar. We verwachten dat door de toename van de aanvragen voor 2024 in totaal € 300.000 extra nodig is. In Begroting 2024 is reeds € 135.000 incidenteel toegevoegd voor het jaar 2024. Dat betekent voor 2024 een tekort van € 165.000 (€ 300.000 -/- € 135.000).

MGR formatie RBL - uitvoering leerplicht

Het RBL Midden-Gelre heeft een belangrijke rol in de preventie van problemen bij jeugdigen. Eind 2022 is er door branchevereniging Ingrado een nieuwe formatierichtlijn gepubliceerd. De analyse hiervan leidt ertoe dat voorgesteld wordt de formatie voor leerplichttaken, waaronder ook kwalificatieplicht MBO, te laten toenemen. In 2023 is een groeimodel gehanteerd voor het ophogen van de formatie en bijbehorende kosten. Voor 2024 is hiervoor een structurele verhoging van het budget van € 92.000 noodzakelijk.

Bijstelling energiekosten eigen gebruik

Zie voor toelichting programma S00.

Actualisatie BUIG

Zie voor toelichting programma S06.

Vrijval bestemmingsreserve Energiearmoedefonds

Vanuit de Jaarrekening 2021 is een bedrag van € 2,8 miljoen bestemd voor de Energietoeslag 2022. In 2022 en 2023 is in de bestemmingsreserve een bedrag van tweemaal € 5 miljoen toegevoegd om de Wintertoeslag uit te keren om het tekort op de rijksbijdrage voor Energietoeslag te compenseren en een aantal crisismaatregelen te bekostigen. Door de onttrekking van het resultaat van de Jaarrekening 2021 waren in 2022 en 2023 minder middelen nodig uit de Bestemmingsreserve. Het bedrag van € 2,8 miljoen kan daarom vrijvallen uit de Bestemmingsreserve. Daarnaast

is in de bestemmingsreserve een bedrag van € 1,6 miljoen aanwezig. Hiervan is € 0,3 miljoen voor een voucherregeling voor ondernemers beschikbaar. De overige € 1,3 miljoen is voor € 0,5 miljoen ontstaan uit een overschot op het noodfonds ondernemers, deze is niet meer nodig en kan vrijvallen. Daarnaast was € 0,8 miljoen bedoeld voor nieuwe crisismaatregelen in 2024 en 2025, maar hiervoor zijn nog geen concrete plannen uitgewerkt. Deze € 0,8 miljoen kan ook vrijvallen. Er worden dan geen nieuwe plannen gemaakt om inwoners/organisaties tegemoet te komen voor hogere energielasten.

Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's (T)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Meedoen		(T)
Bewoners hebben meer contact en ervaren meer sociale cohesie		(D)
Om de sociale cohesie in het gebied te versterken, faciliteren we goed functionerende wijkorganisaties en het wijknetwerk.		
Inspanningen 2024		(I)
In het Centrum, Spijkerkwartier en Arnhemse Broek (CSA) worden diverse initiatieven ontplooid. Dit doen we door middel van subsidie, de wijkplatforms, ontmoetingsplekken en bewonersondersteuning.		
Bewoners zijn meer (financieel) zelfstandig en staan steviger in de maatschappij		(D)
Om (financiële) zelfredzaamheid te stimuleren, faciliteren we toegankelijke hulp.		
Inspanningen 2024		(I)
We zetten in op bestaande projecten en initiatieven om zo een duurzame verandering te weeg te brengen (onder andere Broek Omhoog, De Kansen en Stichting RAAK).		
Kansengelijkheid		(T)
Jongeren ervaren meer kansengelijkheid en kunnen hun talenten ontwikkelen		(D)
We faciliteren wijkpartners en basisscholen via de subsidie 'Kansrijk Opgroeien' om stevig in te zetten op extra programma's voor de leerlingen.		
Inspanningen 2024		(I)
Met alle wijkpartners -9 mnd - 4 jaar zijn samenwerkingsafspraken gemaakt. We hebben aan wijkpartners de opdracht gegeven om vanuit de Blokhut een gezamenlijk activiteitenprogramma te ontwikkelen met betere aansluiting op de behoefte van de wijk en gericht op het versterken van de samenwerking tussen de wijkorganisaties. Het Fort heeft een programma voor kinderen die extra aandacht nodig hebben, het eerste half jaar afgerond.		
Gezondheid		(T)
Meer inwoners hebben een gezonde en actieve leefstijl		(D)
We subsidiëren en faciliteren programma's om een gezondere leefstijl te bevorderen.		
Inspanningen 2024		(I)
We hebben alle speelplekken in het Arnhemse Broek in beeld gebracht, zodat de plekken die dat nodig hebben verbeterd worden en beter bekend worden in de wijk (d.m.v. een beweegroute). Daarnaast maken we met subsidiepartners op maat afspraken, zoals samen koken of het opzetten van een wandelgroep.		

Openbare Ruimte (T)

Bewoners en bezoekers ervaren CSA als een aantrekkelijke, veilige en duurzame omgeving (D)

We investeren in een aantrekkelijkere buitenruimte, waarbij veel verharding plaats maakt voor groen.

Inspanningen 2024 (I)

We zetten opdrachten uit om verharding te vervangen door groen. Ook pakken we verloederde plekken aan. En we faciliteren bewonersinitiatieven die hieraan bijdragen. Voorbeelden zijn het vergroenen van achterkant van wooncomplex de Tuinpoort in Spoorhoek en het Transformatorplein en het Rietgrachtpark in het Broek. Samen met de werkgroep graffiti Spijkerkwartier zijn verloederde graffiti-plekken in de Spijkerstraat, Parkstraat en Driekoningenstraat aangepakt.

Wijkeconomie (T)

Goed functionerende wijkorganisaties (D)

Wijkorganisaties (zoals De Blauwe Wijkeconomie, Broek Omhoog en Buurtgroenbedrijf) dragen veel bij aan de verbetering van de wijk. Zo heeft De Blauwe Wijkeconomie maar liefst 11 initiatieven die werken aan een leefbare en inclusieve wijk. Een voorbeeld is de oprichting van een Buurtklusbedrijf om bij te dragen aan de energietransitie.

Inspanningen 2024 (I)

We ondersteunen de wijkorganisaties als partner vanuit de gemeente. Buurtbedrijven hebben behoefte aan een integrale aanpak. Samen willen we de belemmeringen beslechten en zoeken naar oplossingen. We denken mee in mogelijkheden en waar nodig wordt subsidie verstrekt.

Veiligheid (T)

Bewoners en ondernemers ervaren minder overlast (D)

Veiligheid blijft in CSA een belangrijk thema. Op sommige plekken is sprake van (een gevoel van) onveiligheid. We hebben aandacht voor verkeersveiligheid, overlast door kamerbewoning, verwarde personen en de aanwezigheid van criminaliteit en drugshandel. Met gerichte acties willen we afrekenen met de verloederding, overlast en criminaliteit in de wijk.

Inspanningen 2024 (I)

Binnen het actieprogramma Schoon Heel Veilig Steenstraat en omgeving worden tien actielijnen met bijbehorende acties uitgevoerd. Met gerichte acties pakken we de problematiek aan, zoals de werkgroep gevelschoon en het opknappen van verloederde plekken. Ook zetten we in op het verminderen van weesfietsen, graffiti en zwerfafval. De ondernemersvereniging (VOS) werkt een plan verder uit om de Steenstraat te verbeteren. Verder zijn we bezig met een plan om de oversteekmogelijkheden van de Johan de Wittlaan te verbeteren. En zetten we in op goed functionerende wijkveiligheidsoverleggen met onze externe partners.

Noordwest

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's (T)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Meedoen		(T)
Meer inwoners vinden een ontmoetingsplek en nemen deel aan activiteiten		(D)
Om de sociale cohesie en de maximale participatie van inwoners te bevorderen is het van belang om ontmoetingsplekken in de wijk te creëren die passen bij de vraag uit de wijk. Deze fysieke ontmoetingsplekken moeten toegankelijk, nabij en laagdrempelig zijn.		
Inspanningen 2024		(I)
We passen (speel)plekken en pleinen aan en maken deze aantrekkelijker zodat ontmoeten/verblijven er prettiger is met meer aandacht voor ontmoeting, spelen en bewegen, vergroening en klimaatadaptatie. De inclusieve speeltuin Rosorum is geopend.		
We faciliteren de buurthuizen en stimuleren hen om met een passend en goed aanbod aan activiteiten.		
We brengen sociale wijkinitiatieven in Klarendal en Sint Marten bijeen en hebben een sociale kaart uit laten brengen.		
Kansengelijkheid		(T)
In Klarendal en Sint Marten kunnen kinderen en hun ouders zich beter ontplooiën in een stimulerende omgeving		(D)
We zien dat bewoners te maken hebben met armoede en schulden. We zien ook dat kinderen en jongeren in hun kansen op een positieve persoonlijke ontwikkeling belemmerd worden doordat ze opgroeien in armoede, hun ouders onvoldoende betrokken zijn bij de opvoeding en er onvoldoende gebruik gemaakt wordt van ondersteuningsstructuren in de wijk.		
We willen dat meer bewoners zonder geldzorgen en geldproblemen kunnen leven en dat kinderen en jongeren zich in vrijheid en veiligheid en zonder ontwikkelachterstanden kunnen ontwikkelen tot zelfstandige en krachtige individuen.		
Inspanningen 2024		(I)
In Sint Marten en Klarendal versterken we de samenwerking rondom het jongste kind tot 4 jaar door middel van bijeenkomsten met Sociaal wijkteam, jeugdverpleegkundige, basisschool Kunstrijk, huisartsenpraktijk Klarendal en kinderopvang SKAR. Samen met deze partners geven we uitvoering aan de volgende plannen:		
- het thuisbezoek door jeugdverpleegkundigen voor alle kinderen op het moment dat ze 18 maanden oud zijn. - verbeteren ouderondersteuning voor de kwetsbare inwoners. - professionalisering van de Speelmorgen in Klarendal in samenwerking met Rijnstad.		
We verbeteren het naschools programma voor 0 tot 18 jaar in Klarendal in samenwerking met het externe wijknetwerk van (basis)scholen, jeugdverpleegkundigen, Sportbedrijf Arnhem, Rijnstad, Rozet en het Sociaal wijkteam. Het programma richt zich op de onderdelen onderwijs, vrije tijd en thuis en sluit aan bij de Arnhem-Oost aanpak.		

Gezondheid (T)

Kwetsbare inwoners leven langer in goede gezondheid en blijven vitaal (D)

We zijn in samenwerking met de Wageningen Universiteit (WUR), Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) en GGD aan de slag om de sociaaleconomische gezondheidsverschillen te verkleinen in de wijk Klarendal. We willen een beweging in gang zetten waarbij bewoners weer trots op hun wijk zijn, en de leefomgeving als positieve stimulans ervaren om verder te komen in het leven.

Inspanningen 2024 (I)

We zetten in op beweeg- en ontmoetingsprogramma's voor ouderen in en rondom de buurthuizen en ontmoetingsplekken in samenwerking met de buurthuizen, Stichting Welzijn Ouderen Arnhem (SWOA) en Sportbedrijf Arnhem.

We zetten in op bewustwording en regie op de eigen gezondheid en het voorkomen van zorg door de inzet van Welzijn op Recept door Stichting Welzijn Ouderen Arnhem en Rijnstad.

In samenwerking met een extern netwerk bestaande uit Sportbedrijf Arnhem, Rijnstad, Stichting Welzijn Ouderen Arnhem (SWOA) en huisartsenpraktijk Klarendal hebben studenten van de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) een onderzoek afgerond naar het verbeteren van de fysieke en mentale gezondheid van kwetsbare oudere inwoners van Klarendal en Sint Marten.

Veiligheid (T)

Bewoners hebben minder last van gevoelens van onveiligheid (D)

We verbeteren het woon- en leefklimaat van bewoners door de aanpak van overlast op de thema's verloederend, parkeer/verkeersveiligheid, overlastgevend personen, jeugdoverlast en drugsoverlast. Onze focus ligt daarbij op de wijken Klarendal en Sint Marten.

Inspanningen 2024 (I)

Tijdens maandelijks wijkveiligheidsoverleg vindt monitoring plaats en initiëren we passende acties. Ook zijn we samen met veiligheid en politie gestart met het actieplan 'Hommel en Singel': schoon, heel en veilig met speciale aandacht voor verloederde plekken en ondermijning.

De stadsmarinier is gestart per 1 april.

We initiëren de aanpak van overlast door personen met verward gedrag en hebben daarbij specifieke aandacht voor de buurthuizen in Sint Marten en Klarendal.

In samenwerking met de politie zijn we het initiatief bondgenoten gestart. We hebben sleutelfiguren uit de wijk geworven.

We ontwikkelen het jongerenwerk door, waarbij naast Klarendal/St. Marten ook aandacht is voor de jongeren in de Burgemeesterswijk.

Noordoost

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's (T)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Meedoen		(T)
Meer bewoners zijn zelf- en samen redzaam		(D)
Bewoners willen ontmoetingsplekken die passen bij hun behoefte: dichtbij, kleinschalig en laagdrempelig. Ontmoeting draagt bij aan het algemeen welbevinden en kan ervoor zorgen dat minder snel een beroep wordt gedaan op specialistische voorzieningen. Er is een groeiende behoefte aan meer verbondenheid in en tussen wijken. Aandachtspunt blijft behoud van deze plekken, hoe starten we nieuwe initiatieven naast of in plaats van andere initiatieven en de financiële dekking/borging ervan.		
Inspanningen 2024		(I)
·We ondersteunen, faciliteren en stimuleren het gebruik van de verschillende ontmoetingscentra. We staan goed in contact met alle buurthuizen. We overleggen over de uitdagingen naar de toekomst, zodat de buurthuizen en ontmoetingsplekken gefaciliteerd worden. Wij hebben doelstellingen en zij behoefte aan zekerheid.		
·Wij adviseren bij de aanvraag van subsidiemogelijkheden en verbinden de initiatiefnemer met de juiste contactpersonen. Zowel Stevig, Moes als de Buurtfabriek hebben dit jaar subsidies ontvangen van externe partijen (Provincie Gelderland en Dullertsstichting), om hun doelen in de wijken te verwezenlijken. We bemiddelen hierin en is in het geval van de Provincie ook aanvrager.		
·We zetten extra in op ouderen in ons gebied, wat hebben ze nodig en hoe kunnen we dit gaan realiseren. We verkennen hoe we de programmering van het aanbod op ouderen vanaf 2025 anders kunnen invullen. In het nieuwe ouderenbeleid is één van de pijlers ontmoeten. Deze ontmoeting willen we structureel faciliteren en we voeren hierover gesprekken met partners in de wijken.		
·We hebben een herijkte opdracht aan Stichting Welzijn Ouderen Arnhem (SWOA) in het gebied Noord-Oost verstrekt die meer recht doet aan de gebiedsspecifieke behoeften vanuit de Geitenkamp. We verkennen met SWOA hoe de inzet vanaf 2025 wordt vormgegeven. In Noord-Oost zijn ook andere partners die heel laagdrempelig voorzien in bepaalde behoeften. De focus ligt op de thema's Mobiliteit, blijven bewegen en langer thuis wonen.		
·We stimuleren en faciliteren het gebruik van het Multifunctioneel Centrum De Wetering. De Wetering wordt goed gebruikt. Er is momenteel ook geen huurruimte meer beschikbaar. Het is een verzamelgebouw met laagdrempelige 0e/1e lijnsvoorzieningen. (Werk & Inkomen, Sociaal wijkteam, Participatiewerk, Consultatiebureau, Goed Geregeld Arnhem, Taalhuis, Ouderenprogramma, Kinderwerk en Sportbedrijf). De indeling en het gebruik van de participanten vergt nog aandacht, maar loopt op koers. Tevens onlangs door de wethouder Mark een nieuwe keuken geopend voor de wijk.		
·We zetten in op het stimuleren van gebruik en bekendheid van deze ontmoetingsplekken maar ook van de toegang naar nulde- en eerstelijnszorg. Er zijn verschillende ketenoverleggen in de gebieden die bijdragen aan de toegang. Dit is misschien wel de grootste uitdaging. Vooral in de Geitenkamp is het erg lastig. Veel aanbod, maar geen optimaal gebruik van de voorliggende voorzieningen. We oriënteren ons op nieuwe aanpakken, zoals sleutelfiguren (personen uit de wijk die een brugfunctie kunnen en willen zijn naar deze voorzieningen).		
·In Noord-Oost wonen relatief veel ouderen. In samenspraak met partners onderzoeken we wat ouderen nodig hebben en hoe we hier uitvoering aan kunnen gaan geven. Dit gaat in Q3 en Q4 plaatsvinden.		

Meer bewoners participeren in de vorm van (vrijwilligers)werk

(D)

Een hoog percentage inwoners in de Geitenkamp krijgt een uitkering. We willen generatiepatronen doorbreken door aantrekkelijke opties te bieden om weer aan het werk te komen. We richten ons specifiek op de jongvolwassenen (18-35 jaar).

De Vlindertuin wil de 'kweekplaats' en thuisbasis zijn voor een 'wijknetwerk' van creatief en sociaal ondernemers in de Geitenkamp. Vinden, verbinden en samenwerken (als middel) staan hierin centraal. Uiteindelijk willen we in de wijk een laagdrempelige opstapmogelijkheid naar (vrijwilligers)werk in de wijk. Er wordt vooral ingezet op banen met toekomst (energie, vakwerk, bouw, transport etc.) Ook Geitenkamp Werkt gaat starten en jongvolwassenen weer naar werk of een studie begeleiden. Daarbij ontwikkelen een aantal ontmoetingsplekken, zoals Moes in Plattenburg, zich door tot leer- en werkervaringsplek.

Inspanningen 2024

(I)

•We breiden het aantal sociaal ondernemers met leer- en werkervaringsplekken in de Vlindertuin uit door middel van het aanstellen van een kwartiermaker die deze opdracht krijgt.

Er zijn ontwikkelingen met betrekking tot de bestemming en uitvoering Vlindertuin. Hierover wordt in Q3 meer bekend. De ondernemers breiden uit en werken toe naar een bruisende plek voor sociaal ondernemers en kunstenaars onder één dak.

•We willen een Buurtbaanbureau ontwikkelen in combinatie met het Buurt Klus Bedrijf (Geitenkamp gildewijk/ambachtskwartier).

In samenwerking met Vitesse Betrokken is er een Buurt Baan Bureau gestart. Samen zijn ze het project Geitenkamp Werkt, wat zeer positief wordt ervaren door alle partners en collega's. Er zijn al meer dan 20 jongvolwassenen met een traject gestart, waarbij ze weer op eigen wijze naar werk of school gecoacht worden. Van kleine stapjes dichtbij huis, naar werk of een studie die past en duurzaam is. Geitenkamp Werkt is een project vanuit Nationaal Programma Arnhem Oost.

•We borgen en voeren de gebiedsagenda armoede schulden werk uit in samenwerking met onze externe partner het Sociaal wijkteam.

De gebiedsagenda wordt momenteel opnieuw vormgegeven. We hebben, samen met het Sociaal wijkteam, in Noord-Oost een pilot gestart op een integrale gezinsaanpak, waarbij wijkcoaches en regisseurs van Werk & Inkomen gezamenlijk bij gezinnen op bezoek gaan, om zo efficiënter te werken.

•In samenwerking met Vitesse Betrokken onderzoeken we of Vitesse Betrokken een rol kan spelen om jongvolwassenen zonder diploma en/of werk naar school (startkwalificatie) of werk te begeleiden.

Zoals hierboven genoemd is Vitesse Betrokken samen met het Buurt Baan Bureau een project gestart. Dit project heet Geitenkamp Werkt en wordt zeer positief ontvangen door de jongvolwassenen en de partners in de wijk. Korte lijntjes en persoonlijke aandacht maken het verschil. AL meer dan 20 jongvolwassenen lopen dit traject. Dat zijn jongvolwassenen die zich niet gemakkelijk lenen voor dergelijke "hulp".

Kansengelijkheid

(T)

Meer kinderen hebben de mogelijkheid om hun talent te ontdekken en te ontwikkelen

(D)

Wij zetten in op het verrijken van de algemene ontwikkeling van kinderen en jongeren en het vergroten van sociale vaardigheden en een positiever zelfbeeld. Er zijn jeugdtafels met alle wijkpartners en collega's voor kinderen van -9 maanden – 4 jaar, voor de ontwikkeling van het jonge kind. Er is aandacht voor 4-12 jaar via het kinderwerk en het primair onderwijs en 12+ via het nieuwe jongerenwerk en het wijkveiligheidsoverleg. Wij zetten in op het versterken en ondersteunen van ouders bij de opvoeding en werken met alle partners aan een gezond pedagogisch klimaat voor de hele wijk.

·We stellen een jaarlijks uitvoeringsprogramma Kansrijk Opgroeien (programma verlengde leertijd/rijke schooldag) op in samenwerking met het extern wijknetwerk van basisscholen, Sportbedrijf Arnhem, Rijnstad, Rozet en het Sociaal wijkteam. Het programma richt zich op de onderdelen onderwijs, vrije tijd en thuis.

Dit is in uitvoering. We zijn in overleg hoe we de Rijke schooldag in de Geitenkamp gaan borgen. Inmiddels is naast de Witte Vlinder ook de Boomhut aangehaakt. Daar zitten ook veel kinderen van de Geitenkamp op school. Voor het komende schooljaar is er dekking, maar voor het jaar erop moeten we kijken hoe we dit borgen.

·We blijven de verlengde leertijd monitoren en sturen deze eventueel bij in samenwerking met externe wijkpartners.

In Q3 volgt de monitoring en wordt het plan voor 2025 opgeleverd.

·We zetten het project Buurtouders op om ouders te stimuleren en bekend te maken met de voorliggende voorzieningen voor kinderen -9 maanden tot 4 jaar zodat ze beter starten op de basisschool.

Dit is door andere prioriteiten in de koelkast komen te staan, maar wordt nu weer opgepakt. De focus ligt hier bij op sleutelfiguren in de wijk

·We verbeteren het pedagogisch klimaat op de Rommelkist en vergroten de kring van vrijwilligers in samenwerking met het Sportbedrijf Arnhem. We vergroten ook de kring vrijwilligers en leren hen vaardigheden om goed om te kunnen gaan met kinderen.

Er is een pedagogisch medewerker en een nieuwe medewerker voor sport en spel. Er is een start gemaakt met het aantrekken van vrijwilligers. De Vreedzame wijk is de methodiek waarmee wordt gewerkt in de wijk. Onlangs zijn professionals en kinderen getraind en hebben hun diploma ontvangen. Zij voeren dit uit in de wijk.

·We vergroten een veilige omgeving en handelingsbekwaamheid van de professionals en bewaken hun professionaliteit.

We stimuleren dat partners in de wijk professionals aantrekken, die pedagogische kwaliteiten hebben die passen bij de uitdaging in de wijk. Er is een overleg met jeugdprofessionals breed, waar dit collectieve thema behandeld wordt. De speelplek De Rommelkist wordt vernieuwd, daardoor is er beter toezicht op de gehele speelplek. De aanbesteding loopt en wordt medio juli gegund. Voorjaar 2025 wordt de vernieuwde speelplek geopend.

·We coördineren de monitoring van extra inzet van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) (huisbezoeken bij kinderen van 18 maanden) en brengen de signalen en de vervolgcacties in kaart.

Dit is nu in uitvoering met Stichting Primair onderwijs Arnhem in Samenwerking (PAS) en VGGM. Vanuit het Nationaal Programma Arnhem Oost wordt dit gefinancierd en gemonitord. In het -9 maanden - 4 jaar overleg dat wij organiseren, wordt dit voor Noord-Oost besproken.

·We monitoren het nieuwe jongerenwerk The GOAT (gestart juni 2023).

Maandelijks ontvangen we een rapportage, elk kwartaal zijn er gesprekken over hoe het gaat. GOAT-jongerenwerk is niet meer weg te denken uit Geitenkamp.

·We geven opdracht aan professionals om meer te sturen op gedragsverandering van kinderen en jongeren.

Aan alle professionals die werken aan/met jongeren vragen we dat zij aandacht hebben voor de weerbaarheid, normen en waarden van kinderen/jongeren. De standaardmethodiek is Vreedzame wijkaanpak.

Gezondheid	(T)
De sociaaleconomische gezondheidsverschillen in de wijk Geitenkamp worden kleiner	(D)
We stimuleren bewoners tot een gezondere leefstijl, zoals meer bewegen, gezonder eten en we zetten ons in om plekken in de wijk toegankelijker te maken zodat meer bewoners er gebruik van maken.	
Inspanningen 2024	(I)
·We monitoren de inspanningen JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht). We voeren periodiek overleg over de voortgang. De resultaten worden in Q3 opgeleverd en vervolgens komt er in 2025 een jaarverslag voor 2024.	
·We koppelen JOGG aan het nieuwe jongerenwerk. Het JOGG is gekoppeld aan GOAT-jongerenwerk, dat betekent dat ook binnen het jongerenwerk jongeren worden gestimuleerd tot een gezondere leefstijl; meer bewegen en gezonder eten. Er is een intensieve samenwerking ontstaan tussen het JOGG en GOAT-jongerenwerk. De doelgroep wordt nu beter bereikt.	
·We realiseren meer en/of betere en nieuwe beweegplekken (onder andere Rommelkist, Sportpark Paasberg). Is in ontwikkeling. Rommelkist wordt in het voorjaar van 2025 opgeleverd. Rommelkist is onderdeel van Nationaal Programma Arnhem Oost. Het plan van aanpak voor het sportpark de Paasberg wordt in Q4 2024 opgeleverd.	
·We geven opdracht aan uitvoerders om te werken aan imagoverbetering en aantrekkelijkheid van locaties. We stimuleren een beter pedagogisch klimaat op deze plekken door bijvoorbeeld vreedzame wijk,, integrale manieren van aanspreken en nieuwe doelgroepen werven.	
·We zetten meer in op mixen van jeugd bij activiteiten. Zie vorige bullet. Ook de Rijke schooldag zetten we in om meer jeugd te mengen van verschillende wijken of buurten.	
·Wij stimuleren externe organisaties in de wijk om gezonde leefstijl te stimuleren (gezond koken, bewust boodschappen doen, gezonde voeding op locaties). In de opdrachten en uitvraag nemen we deze onderwerpen mee. Bijvoorbeeld uitvraag Sportbedrijf, kinderwerk, jongerenwerk en Stichting Welzijn Ouderen Arnhem (SWOA).	
Openbare ruimte	(T)
Noord-Oost is klimaatbestendiger	(D)
We zetten samen met bewoners in op het vergroenen, verminderen van hittestress en vergroten van de biodiversiteit.	

Inspanningen 2024

(I)

• **We stimuleren groeninitiatieven van bewoners en scholen en helpen mee deze te realiseren.**

We hebben bij de buurthuizen Buurtfabriek en Moes de vergroening gestimuleerd en deze is gerealiseerd.

• **We vergroenen de wijk Geitenkamp door 'oude' ligusterhagen terug te plaatsen in het straatbeeld samen met corporaties.**

In samenwerking met de woningcorporaties wordt er een plan van aanpak opgesteld voor een nieuwe fase. Er zijn al ligusterhagen geplaatst afgelopen jaar. De woningcorporaties zijn verantwoordelijk en wij ondersteunen dit project.

• **We ondersteunen het duurzaamheidsproject Paasberg; op de Paasberg is een actieve bewonersgroep bezig met het verduurzamen en energiezuinig maken van de wijk, zij delen hun kennis actief met andere geïnteresseerden uit de wijk.**

De bewonersgroep neemt nu actief deel in de projectgroep Herinrichting Sportpark de Paasberg. Wij bewaken de participatie in dit proces.

• **We ondersteunen de initiatiefgroep Beek op de Paasberg bij het realiseren van hun plannen om het gebied aantrekkelijker en toegankelijker te maken (blauw-groene netwerken in de wijk). Daarnaast willen we een actieve bijdrage leveren aan het project 'Sportpark de Paasberg als kloppend hart van de wijk'. Deze ontwikkelingen sluiten aan bij het ontwikkelen van het Beekdal.**

Zie vorige bullet. Beide projecten behoeven dezelfde inspanning.

Noord-Oost is schoner en aantrekkelijker

(D)

We zetten ons in voor het tegengaan van bijplaatsingen. Bewoners en bezoekers van de wijk ervaren daardoor minder overlast.

Inspanningen 2024

(I)

• **Samen met bewoners wordt gezocht naar oplossingen om bijplaatsingen tegen te gaan.**

Het project voor de hotspots met bijplaatsingen is afgerond. Door de aanpassingen worden er nu minder bijplaatsingen gedaan.

Wonen

(T)

De wijk Geitenkamp wordt vitaler

(D)

We willen inzetten op de diversiteit van de wijk. In samenwerking met woningbouwcorporaties, Sociaal wijkteam, en politie, zijn de hotspots op de Geitenkamp benoemd. Het gaat om buurtjes/straten waar de leefbaarheid onder druk staat. Per hotspot is benoemd welke strategie we inzetten; de interventies zijn gericht op het beperken van de instroom van kwetsbare inwoners of op het omgaan met kwetsbare inwoners.

We gaan met bewoners in gesprek door een straataanpak. Deze aanpak zijn we nu aan het verkennen.

Inspanningen 2024

(I)

• Om de instroom van kwetsbare inwoners in bepaalde straten (hotspots) te beperken, worden er extra voorwaarden gesteld aan toekomstig bewoners. Dit kan zijn dat nieuwe inwoners die zich in willen zetten voor de leefbaarheid voorrang genieten. Er worden o.a. aanbiedingsgesprekken gevoerd en geloot. De ervaring is dat dit over het algemeen een positief effect heeft op de leefbaarheid, het aantal meldingen van woonoverlast neemt af. Voorsnog lijkt het reguleren van de instroom een positief effect te generen.

• In een aantal straten staat de leefbaarheid onder druk. Er is veel woonoverlast en er wordt weinig rekening gehouden met elkaar. In samenwerking met het opbouwwerk wordt gekeken hoe samen met de bewoners de leefbaarheid in een straat kan worden bevorderd, zodat het voor iedereen fijn wonen is.

Wijkeconomie (T)

Bruisender marktplein Geitenkamp (D)

Er zijn zorgen over de toekomst van het Marktplein. Een goede supermarkt is cruciaal voor de omliggende winkeliers en de markt als bruisende verblijfsplek.

Inspanningen 2024 (I)

- Er ligt een uitvoeringsplan om te komen tot een bruisender marktplein. Eerste noodzakelijke stap is vergroting van de bestaande supermarkt. Door wisseling van de eigenaar van het pand is deze ontwikkeling gestagneerd. Deze stap is nog steeds noodzakelijk voor de vitaliteit van het marktplein.

Veiligheid (T)

Bewoners ervaren minder verkeer- en parkeeroverlast (D)

In de wijk Alteveer-Cranevelt is de verkeersdruk hoog (als gevolg van samenloop Rijnstate, Openluchtmuseum en Burgers' Zoo). In Velperweg e.o. bestaat er, door de herontwikkeling van het voormalig AKZO-terrein en omgeving, de transformatie van het oude ING-pand naar appartementen en de komst van het Rijn IJsselcollege zorg over toename van de verkeersintensiteit op de Velperweg. In Klarenbeek is er tijdens drukke dagen van het zwembad overlast in de directe omgeving ervan.

We liggen op koers omdat de mobiliteitsnota in wording is en wij gezamenlijk met de bewoners input hebben geleverd. In Alteveer-Cranevelt is een actieve projectgroep parkeren. Samen met het Bewoners Netwerk Klarenbeek is er ook ingesproken en op deze wijze dragen we gezamenlijk bij aan de participatie in de ontwikkeling van de mobiliteitsnota en daaruit volgend de parkeernota. We verwachten de vaststelling komende maanden.

Inspanningen 2024 (I)

·We monitoren de verkeersintensiteit Velperweg e.o. als gevolg van allerlei ontwikkelingen (zoals AKZO, High Park, Rijn IJsselcollege) en Molenbeke en zetten waar nodig vervolgacties in gang.

Er worden verschillende acties samen met bewoners onder de aandacht gebracht. Samen met collega's van Verkeer wordt er naar oplossingen gekeken. Het duurzaam mobiliteitsplan is leidend en we kijken naar oplossingen voor het tegen gaan van opstoppen en een gezonde doorstroom van verkeer en parkeren.

·We monitoren het burgerparticipatieproces herinrichting Velperweg.

We nemen deel aan de communicatieoverleggen. We koppelen dingen terug die we horen vanuit de buurt naar het communicatieoverleg. Dit wordt als zeer positief ervaren.

·We treffen maatregelen om de parkeerdruk in Alteveer-Cranevelt te verlagen.

We zijn in overleg met Rijnstate (personeel stimuleren om meer met de fiets te komen en minder parkeren in de wijk). Daarnaast goed contact met een parkeerwerkgroep vanuit de wijk. De bevindingen worden meegenomen in de nieuwe plannen voor parkeren.

Bewoners ervaren meer veiligheid in hun directe omgeving (D)

Geitenkamp is niet voor niks één van de Arnhem oost wijken. Ook de veiligheid en het gevoel van veiligheid zijn vaak aan de orde. Maar alle interventies werpen zijn vruchten af en we ervaren dat de veiligheid toeneemt. We behandelen deze in veiligheidsoverleggen met alle partners die betrokken zijn. We streven naar een nog betere leefbaarheid van de wijk, zodat er meer diversiteit ontstaat van bezoekers aan de wijk, marktplein, speelplaatsen en omliggende voorzieningen. We streven naar goede professionals, die zich langdurig inzetten voor de wijk. Dit alles draagt bij aan de veiligheid van de bewoners. We kiezen voor positieve uitingen, de wijk is mooi en de mensen zijn er trots op. Van daar uit blijven we hard werken aan alle uitdagingen in de wijk.

·We zetten extra in op vermindering van de jeugdoverlast in samenwerking met ons extern netwerk, bestaande uit jongerenwerk, straathoekwerk, straatcoaches, wijkagent, handhaving en Sociaal wijkteam.

De afgelopen periode is ingezet op vermindering van jeugdoverlast op Valkenhuizen door vanuit het jongerenwerk meer activiteiten te organiseren op Valkenhuizen, het inzetten van een rolmodel uit de wijk op Valkenhuizen (toezicht) die de jongeren kent en ze makkelijker kan aanspreken, door beheerders van Valkenhuizen kennis te laten maken met de jeugdwerkers en ze te trainen in het aanspreken van jongeren. Naast de monitoring van de wijkveiligheid is er ook aandacht voor themasessies. Bijvoorbeeld Halt in de wijk, training polarisering en Meldcode huiselijk geweld. Verder is ook gewerkt aan een intensievere samenwerking met netwerkpartners door gezamenlijk stil te staan bij de verschillende rollen en verantwoordelijkheden, maar ook hoe werken we samen in de wijk, ieder vanuit zijn eigen professie.

·We monitoren de impact van het nieuwe jongerenwerk (locatiegebonden en ambulant).

Via maandrapportages en Q-gesprekken krijgen we een overzicht van voortgang. GOAT-jongerenwerk wordt gewaardeerd door de netwerkpartners en is niet meer weg te denken uit Geitenkamp.

·We houden wijkshouwen in de verschillende wijken binnen Noord-Oost in samenwerking met externe wijkpartners en vertegenwoordiging vanuit de wijk.

In verschillende wijken in Noord-Oost zijn wijkshouwen gehouden op het brede gebied van de leefomgeving. Bijvoorbeeld in park Klarenbeek, in Geitenkamp op het gebied van verloedering, in Alteveer-Cranevelt op het gebied van parkeer- en verkeersoverlast en in Velperweg e.o. ook vanwege de parkeer- en verkeersoverlast.

·We participeren in het project Bondgenoten.

Geitenkamp was een van de wijken waar het project Bondgenoten zou starten. Een project waar buurtbewoners met aanzien gevraagd om bondgenoot te worden van de politie. Door minimale betrokkenheid van bewoners is dit project - vooralsnog - in Geitenkamp gestopt.

Presikhaaf

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's (T)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Meedoen (T)		
Bewoners hebben meer contact, zien het belang van een gezonde leefstijl en vergroten hun kansen op participatie (D)		
We hebben stevig geïnvesteerd in netwerkvorming (professionals en bewoners). Op die manier zorgen we ervoor dat professionele ondersteuning, informatie en advies van onze wijkpartners goed aansluit bij de behoeftes van bewoners. We blijven investeren in ruimte(s) voor ontmoeting, verbinding en talentontwikkeling.		
Inspanningen 2024 (I)		
• Door personele wijzigingen bij onze Sociale wijkpartners is het organiseren van een integrale sociale programmering via de sociale wijktafel nog niet structureel van de grond gekomen. • Het spreekuur van Goed Geregeld Arnhem in het MFC is teruggekeerd. • Jongerencentrum Push, buurthuis De Overkant en De Oosthof worden goed gebruikt. • We hebben met actieve bewoners, professionals en het door ons ingehuurd bureau De 7 Zebra's een programma voor Meet & Greets tussen bewoners en professionals georganiseerd. Deze vinden na de zomer op locaties in de wijk plaats. • We organiseren met regelmaat bijeenkomsten van het Netwerk Kansrijk Opgroeien, waar circa 100 wijkprofessionals elkaar treffen. • We hebben de gezondheidsmakelaar, die bouwt aan het gezondheidsplein Presikhaaf, verbonden met ons wijknetwerk. • We hebben geïnvesteerd in duurzaamheidsmaatregelen in De Oosthof • Er is een inloopspreekuur voor bewoners (de buurtbalie) van wijkprofessionals in het MFC opgestart • We hebben geadviseerd op een passend aanbod en programmering op plekken in de openbare ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten. In de gebiedsvisie P3 staat ontmoeten en verbinden prominent opgenomen. • We hebben diverse bewonersinitiatieven financieel gesteund. In verband met de doorstart van het wijkplatform hebben we de beoordeling van bewonersinitiatieven tijdelijk van het wijkplatform overgenomen. In verhouding tot de omvang van de wijk blijven aanvragen vanuit de wijk blijven echter beperkt.		
Kansengelijkheid (T)		
Bewoners kunnen zich financieel redden en kinderen en jongeren hebben gelijke kansen om zich te ontwikkelen (D)		
We hebben georganiseerd dat er meer aandacht is voor ouderbetrokkenheid bij de opvoeding van kinderen, via het (nieuwe) Netwerk Kansrijk Opgroeien. In het netwerk delen wijkpartners hun ervaringen met betrekking tot het opvoeden en opgroeien van de jeugd in Presikhaaf. Via onze wijkpartners stimuleren we dat kinderen naar de voorschoolse opvang gaan. We hebben continue aandacht voor de onderlinge verbindingen tussen relevante wijkprofessionals op dit thema en de afstemming van al hun activiteiten. We volgen de ontwikkeling van wijk overstijgende afspraken over het vormgeven van gebiedsplannen armoede, schulden en participatie. We hadden verder willen staan in het realiseren van een gebiedsplan voor gebied P1 op dit vlak, maar door personele wisselingen bij een wijkpartner is dit nog niet gelukt. We zetten ons in om dit alsnog te gaan realiseren. We zijn in gesprek met het Nationaal Programma Arnhem Oost over het vormgeven van het deelprogramma bestaanszekerheid voor Presikhaaf.		

Inspanningen 2024

(I)

- We blijven de totstandkoming van een gebiedsplan participatie, armoede en schulden (met de focus op P1) aanjagen, maar zijn afhankelijk van wijk overstijgende afspraken en personele bezettingen bij onze wijkpartners.
- Het plan om alle kinderen van 18 maanden te laten bezoeken door het consultatiebureau om het belang van taalrijk opvoeden, voorschoolse educatie en opvoedondersteuning onder de aandacht te brengen, is in uitvoering en heeft een zeer hoog (98%) bereik.
- Het project Integraal Gemeentelijk Accommodatiebeleid heeft vertraging opgelopen. We hebben onze visie met betrekking tot het MFC als uitnodigend ouder- en kind centrum in dat kader gereed.
- Het netwerk Kansrijk Opgroeien (voorheen Kansen voor Kinderen) heeft inmiddels twee bijeenkomsten georganiseerd rondom het thema ouderbetrokkenheid waaronder de rol van vaders.
- We hebben geadviseerd op het borgen van de inzet van de in 2023 nieuw gestarte aanbieders op het jongerenwerk (PU en Kansenmakers).
- De pilot Power Parents (opvoedondersteuning en versterken sociaal netwerk ouders) is positief geëvalueerd. Het project wordt in het najaar met nieuwe groepen ouders voortgezet.

Openbare ruimte

(T)

Bewoners ervaren Presikhaaf als een aantrekkelijke, veilige en duurzame omgeving

(D)

We zien dat bewoners actief meedoen met en meedenken over hun leefomgeving.

We blijven erop alert dat bij elk fysiek project de betrokkenheid van bewoners is geborgd.

In de vastgestelde gebiedsvisie P3 hebben de wijkspecifieke ambities met betrekking tot betaalbaar wonen en wonen voor ouderen een plek gekregen.

We vragen met nadruk continue aandacht voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid van speel- en ontmoetingsplekken voor mensen met een beperking.

Inspanningen 2024

(I)

- Er is een bewoners klankbordgroep uitvoering gebiedsvisie P3 georganiseerd
- De speeltuin Molencatestraat is gerealiseerd op basis van wensen van bewoners en er zijn diverse buurttuinen in de maak met actieve bewonersparticipatie.
- We hebben (samen met het Nationaal Programma Arnhem Oost) inzet gepleegd op planvorming en realisatie van toekomstbestendige en bij de wijkbehoeftes passende inrichting van de openbare ruimte op een aantal bijzondere plekken in de wijk: rondom buurthuis de Overkant, speelplek de Regenboog, rondom Dunoweg, rond de Parkschool en op plekken waar de corporaties aan de slag gaan
- We hebben de samenwerking met de corporaties en Rijnstad versterkt rondom de ontwikkeling van P1: realisatie paviljoen Merwedeterrein, opdrachtformulering voor een community builder die nu geworven gaat worden om de verbinding tussen nieuwe en oude bewoners te leggen.
- In het ontwikkelperspectief P3 is het verbeteren van de verkeersveiligheid en in het bijzonder de realisatie van 30 km zones opgenomen.
- We hebben diverse bewonersinitiatieven gericht op het actief gebruik van de openbare ruimte financieel ondersteund.

Veiligheid

(T)

Bewoners dragen bij aan een veilige en prettige leefomgeving

(D)

We hebben geïnvesteerd in een goede basisstructuur voor afstemming. Via het wijkveiligheidsoverleg werken we beter samen met straatcoaches/veilig in en om school en het jongerenwerk. Signalen van overlast worden sneller opgepakt en we zetten stappen naar een strategische veiligheidsagenda.

- Het wijkveiligheidsoverleg stemt elke vier weken de inzet van veiligheidsprofessionals in de wijk af op actualiteit en meldingen van bewoners. We constateren dat het winkelcentrum Presikhaaf een hot spot is en een meer integrale aanpak vereist.
- De stadsmarinier is met steun vanuit het Nationaal Programma Arnhem Oost gestart, met focus op de aanpak van jongerenoverlast en het in beeld brengen van trends in de jongerendynamiek.
- We zetten in op positieve communicatie
- We hebben nog geen specifieke wijkgerichte inzet op meldingsbereid en communicatie naar bewoners kunnen realiseren, maar sluiten wel aan op de stedelijke campagne Meld Misdaad Anoniem.
- De inzet van het jongerenwerk nieuwe stijl en het netwerk Kansenrijk Opgroeien worden door ons continue verbonden met de inzet van onze veiligheidspartners.

Malburgen

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's (T)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Meedoen (T)		
Meer inwoners van Malburgen maken gebruik van de buurthuizen/wijkcentra in de wijk (D)		
Met alle partijen die de ontmoetingsplekken in de wijk beheren hebben we gesproken wat nodig is om de Malburgers een plek voor ontmoeting en ontwikkeling te kunnen bieden. Dit betekent dat we met diverse plekken werken aan een ontwikkeling waardoor zij voor een bredere doelgroep aantrekkelijk zijn en er wordt ook meer gebruik gemaakt van deze plekken. Voorbeelden daarvan zijn de Fresh, de Duiventil en de Plint		
Inspanningen 2024 (I)		
Per ontmoetingslocatie is, in samenwerking met de beheerders en vrijwilligers van deze locaties, beschreven welke acties nodig zijn om de voorzieningen nog aantrekkelijker te maken voor de Malburgers en werken we daaraan. Over de toeleiding van bewoners naar activiteiten zijn afspraken gemaakt met professionals. Bewoners die het lastig vinden om de stap te maken krijgen daarbij ondersteuning als zij daarvoor openstaan. Met betrekking tot inzicht in het activiteiten aanbod: er is nu een digitaal activiteitenoverzicht voor professionals in de wijk zodat zij bewoners beter kunnen verwijzen. Tevens wordt gewerkt aan een digitale agenda op malburgen.nl zodat alle activiteiten ook inzichtelijk en up to date zijn voor bewoners.		
Nieuwe bewoners voelen zich welkom in de wijk en er ontstaan sociale structuren (D)		
De versterking van het welkomsgedoele en de sociale structuur is gedeeltelijk gerealiseerd.		
Inspanningen 2024 (I)		
Er is een plan ontwikkelt voor de "buurtlanding" voor nieuwe bewoners in een deel van Malburgen Oost. Daaraan wordt nu uitvoering gegeven. Het plan kan ook dienen als blauwdruk voor andere buurten waar nieuwe bewoners komen te wonen. Echter, er is niet voldoende capaciteit beschikbaar om op de diverse plekken waar nieuwe bewoners komen te wonen een goede buurtlanding te organiseren.		
Meer gezinnen in de bijstand maken stappen op het gebied van participatie en maken gebruik van alle maatwerk- en kindvoorzieningen (D)		
De doelstelling is niet gerealiseerd omdat we er niet in geslaagd zijn meer prioriteit te geven aan gezinnen in de bijstand binnen het totale aantal bewoners die een bijstandsuitkering hebben.		
Inspanningen 2024 (I)		
De voorbereidingen voor de aanpak zijn gereed echter er lopen nog gesprekken met het Sociaal wijkteam op welke wijze zij deel nemen aan dit project omdat de verwachting is dat dit extra capaciteitsinzet vraagt.		
Kansengelijkheid (T)		
Eind 2024 werken alle subsidiepartners met een gemeenschappelijk referentiekader met als doel om de ontwikkelingskansen van kinderen in Malburgen te bevorderen (D)		
Met de jeugdpartners zijn over de belangrijkste thema's afspraken gemaakt over wat we daaronder verstaan en op welke wijze daar binnen de programmering van de activiteiten inhoud aan wordt geven.		
Inspanningen 2024 (I)		
Met de jeugdpartners zijn, afspraken gemaakt over de wijze van betrekken ouders bij activiteiten, het bevorderen van de gezonde leefstijl en hoe in de wijk gewerkt wordt aan talentontwikkeling. Op deze thema's is ook uitgewisseld hoe de verschillende jeugdpartners hier inhoud aan geven. De overige thema's (veerkracht en weerbaarheid) komen in het tweede half jaar aan bod.		

Door het bieden van een gezamenlijke programmering aan wijkactiviteiten voor jeugd en jongeren, wordt bijgedragen aan het gezond en veilig opgroeien, waarbij positieve ontwikkeling en ontplooiing centraal staat. (D)

Het In Malburgen wordt nu gewerkt met een tussen de jeugdpartners afgestemde en diverse programmering.

Inspanningen 2024 (I)

We hebben de jeugdpartners gevraagd om voor kinderen en jongeren een programma op te stellen dat naast sport en bewegen ook meer andere activiteiten zoals muziek en creatieve workshops en de programmering ook met elkaar af te stemmen. Zowel op inhoud als het moment waarop de activiteiten worden aangeboden. Daarnaast is gevraagd om met de jongeren te werken aan centrale thema's als weerbaarheid, veerkracht en ontwikkeling.

Dit is ook gebeurd.

Ten aanzien van het meten van de resultaten is afgesproken dat we dit op stedelijk niveau met de jeugdpartners oppakken. Dit is voorzien voor het derde kwartaal 2024

Minder kinderen in Malburgen starten met een motorische, taal en/of hechtingsachterstand op het Primair Onderwijs (D)

Er is een toename van het aantal kinderen dat gebruik maakt van de vroeg- en voorschoolse voorzieningen. Verder lopen we op koers met de uitbreiding van een aantal voorzieningen in de wijk zoals het 18 maanden huisbezoek door het consultatiebureau, de opening van een consultatiebureau in Malburgen-West en de professionalisering van de speelmorgen voor jonge kinderen en de start met peutergym in de wijk.

Inspanningen 2024 (I)

Alle interventies die zijn opgenomen in het programma zijn gestart en de partijen die betrokken zijn bij de doelgroep 0-4 jaar kennen de interventies en voorzieningen die zijn gestart en of opgezet (denk daarbij aan extra huisbezoek door consultatiebureau, extra consultatiebureau in Malburgen West, ondersteuning van jonge moeders in de wijk, ouder-peutergym en professionalisering van de speelmorgens).

Doordat de voorzieningen met de partijen in samenhang georganiseerd zijn, zij deels betrokken zijn bij elkaar programma's en de voorzieningen zoveel mogelijk op vaste locaties geconcentreerd zijn is er een doorgaande lijn in de ondersteuning van kind en ouder. Deze kan nog verder verbeterd worden maar de basis ligt er.

De leer- en leefomgeving voor jongeren sluiten beter op elkaar aan (D)

Door invoering van het jongerenwerk op de scholen, huiswerkbegeleiding vanuit het jongerenwerk en huisbezoeken vanuit het jongerenwerk en het organiseren van ouderbetrokkenheid bij de activiteiten worden de verschillende werelden waarin de jongeren leven, bij elkaar gebracht. De aansluiting van de naschoolse programma's vanuit de basisscholen op de activiteiten die vanuit de wijk georganiseerd worden (en vice versa), kan nog worden verbeterd.

Inspanningen 2024 (I)

De uitvoering staat gepland voor het tweede half jaar.

Gezondheid (T)

Meer jeugd uit Malburgen ontwikkelt een gezonde leefstijl (D)

Op diverse manieren is er voor en met de jeugd gewerkt aan een gezondere levensstijl. De wijkprofessionals kennen het belang van de doelstelling en binnen de programmering zijn sportactiviteiten en gezonde voeding een belangrijk onderdeel. Bestaande plekken zijn verbeterd om jongeren zoveel mogelijk te stimuleren om te spelen, sporten en te bewegen. De programmering is op een aantal plekken uitgebreid waardoor meer jongeren meedoen.

Het is echter nog niet mogelijk om te constateren dat meer jongeren een gezonde leefstijl ontwikkelen omdat we ook zien dat een aantal ontwikkelingen hier haaks op staan (meer vaperen, minder sport in verenigingsverband) en gezondheid nog sectoraal worden opgepakt in de plaats van integraal.

Inspanningen 2024

(I)

De interprofessionele Malburgse samenwerking rondom de gezonde wijk krijgt steeds meer vorm. Samen is en wordt er meer inzicht gecreëerd in de gezondheidsopgaven onder jongeren. De Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) gaat verder met het testen van een instrument om in gesprek te komen met jongeren de eigen ervaren gezondheid.

Er is een analyse gemaakt van de sportactiviteiten in Malburgen. Dit is gedaan met het oog op eventuele obstakels voor meiden en jonge vrouwen met een bi-culturele achtergrond waardoor zij niet gaan sporten. Wij kijken of we belemmeringen kunnen wegnemen of dat we stimuleringsmaatregelen kunnen treffen.

Om meer jongeren te laten sporten in georganiseerd of verenigingsverband is er nu een Living Lab in uitvoering om te ontdekken waardoor jongeren betrokken blijven bij een sportclub. Dit gebeurt in samenwerking met sportpark de Bakenhof.

Met betrekking tot het aanbieden van gezonde voeding: de gedachte was dat er een gezonde voeding convenant was getekend voor Malburgen, dit blijkt echter niet zo te zijn. Wij moeten ons daarom heroriënteren op de inspanning dat alle jeugdpartners bij activiteiten gezonde voeding aanbieden aan het einde van 2024.

Openbare ruimte

(T)

Een gezonde leefomgeving

(D)

Op straat en buurtniveau worden inwonersinitiatieven gefaciliteerd om een meer gezonde leefomgeving te maken. Daarnaast worden er kansen gegrepen om bijvoorbeeld meer beweeg-aanleiding op de groene route te plaatsen. Op wijkniveau wordt aan gewerkt aan de grotere voorzieningen voor bewegen en ontmoeten zoals een vernieuwing van het speelterrein naast de Hobbit en de uitvoering van het sportkwartier Olympus. De uitdaging blijft om de openbare ruimte te benaderen als een plek dat bijdraagt aan de gezondheid en welbevinden van Malburgers omdat dit belang in praktijk niet in elke sector voor op staat.

Inspanningen 2024

(I)

Op de groene route Malburgen realiseert de gemeente Arnhem in samenwerking met Volkshuisvesting Arnhem drie plekken die aanleiding geven voor ontmoeten en bewegen. Op diverse plekken is meer en kwalitatief groen toegevoegd. Tijdens verduurzamingsprojecten van corporatiewoningen zijn, in samenwerking met bewoners en Stichting Groen Buurt Schone Straat, tegelwipfeestjes georganiseerd om de tuinen te vergroenen. Er wordt gewerkt aan een vervolg om mensen te verleiden hun eigen tuin te ontsteden. Op de Bakenhof is het voornemen om padelbanen aan te leggen.

De vernieuwing van de Bakenhof heeft vertraging opgelopen waardoor ook de fysieke verbetering van de leefbaarheid in de omgeving van de Bakenhof stopt. De volgende stap is dat een ontwerper in samenwerking met verenigingen en bewoners ontwerpen maakt voor de entree. De projectleiding van de vernieuwing van de Bakenhof is overgedragen aan Nationaal Programma Arnhem Oost. Wij zorgen met name voor de bekendheid van de activiteiten op de Bakenhof.

Inwoners van Malburgen voelen zich meer eigenaar van hun leefomgeving

(D)

Deze doelstelling is op koers in de uitvoering. In diverse ruimtelijke opgaven zijn bewoners betrokken en zetten zich actief in. Aan het einde van het jaar blijkt of bewoners zich meer eigenaar voelen van een schone en verzorgde buurt.

Inspanningen 2024

(I)

Er is besloten voorlopig te stoppen met werken aan inrichtingsplannen voor de Immerloo pleinen. Er is voorrang gegeven aan het maken van een ontwikkelperspectief voor Malburgen, waar de Immerloopleinen een onderdeel van zijn. Vervolgens maken we op basis van de uitkomsten van het ontwikkelperspectief een concreter inrichtingsplan zodat dit is afgestemd om andere ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving. Hiermee wijken we dus wel af van de geformuleerde inspanning.

Het ontwikkelperspectief 'Malburgen samen vooruit' is wordt gemaakt in samenwerking met inwoners.

In de uitvoering van het actieplan van de Drieslag is een nauwe betrokkenheid van bewoners en ondernemers. Veel bewoners hebben kennis van de plannen. Enkele bewoners en ondernemers geven in samenwerking met de Stadsmarinier uitvoering aan het actieplan.

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's (T)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Meedoen		(T)
Meer bewoners zijn sociaal zelf- en samenredzaam (er is meer sociale cohesie)		(D)
We krijgen veel vragen, meldingen en ideeën over spelen van bewoners. Ook melden zich meer initiatieven op het gebied van ontmoeten. Er is behoefte aan het anders inrichten of uitbreiden van speel-, beweeg- en ontmoetingsvoorzieningen voor oudere kinderen en jongeren. Voor ontmoeting onder volwassenen zijn eerste onderzoeken gedaan en gaan we aan de slag met de uitkomsten. We ondersteunen de initiatieven, verbinden naar partners en andere initiatieven. Hierdoor komen we ook meer in gesprek over problematieken die spelen in het gebied en krijgen we beter inzicht in behoeften op het gebied van informatie en advies.		
Inspanningen 2024		(I)
- We onderzoeken hoe een passend aanbod voor sport-, spel-, beweeg- en ontmoetingsvoorzieningen voor 8-12 jarigen in Schuytgraaf eruit ziet. We voeren gesprekken met ouders en professionals over het gebruik en de inrichting van de huidige voorzieningen. We werken met hen samen aan concrete herinrichting van bijvoorbeeld de speeltuin aan het Asperenpad in Elderveld en de Achterwende in Schuytgraaf. Daarnaast ontwikkelen we activiteiten op bijvoorbeeld het gebied van begeleid buiten spelen. - We experimenteren samen met bewonersondersteuning en andere partners met de uitkomsten van het behoeftenonderzoek rondom ontmoeten in Schuytgraaf. De wekelijkse koffieochtend van de wijkvereniging loopt goed. Bewoners die zich gemeld hebben met andere ideeën worden ondersteund om deze activiteiten op te gaan starten. - We faciliteren en versterken ruimtes voor ontmoeting, verbinding en ontwikkeling voor jong en oud, zoals jeugdruimte Schuytgraaf en wijkcentrum Elderveld. De jeugdruimte is geplaatst en verbouwd, in afwachting van het aansluiten op nutsvoorzieningen wordt gewerkt aan een tussenoplossing voor stroom en een toiletvoorziening, zodat de ruimte geopend kan worden.		
Meer bewoners zijn financieel zelfredzaam		(D)
We willen dat meer jongeren tot 27 jaar en ouders met kinderen zonder geldzorgen kunnen leven en dat kinderen en jongeren zich zonder ontwikkelachterstanden kunnen ontwikkelen tot zelfstandige individuen. Daarvoor moeten inwoners die het nodig hebben, weten waar zij met hun vragen op het gebied van werk, inkomen, schulden en zorg terecht kunnen. We zien dat ouders vaker hun zorgen uiten bij professionals die zij tegenkomen bij activiteiten. Jongeren zijn sneller in beeld doordat het nieuwe samenwerkingsverband jongerenwerk zichtbaar is in de wijken en ook aansluit op scholen.		
Inspanningen 2024		(I)
- We creëren contact- en spreekmogelijkheden in Schuytgraaf. We bekijken of professionals aan kunnen sluiten bij activiteiten als bijvoorbeeld de koffieochtend in de Omnibus en spreekmogelijkheden op scholen. Een extra Goed Geregeld loket in Schuytgraaf blijkt niet nodig, omdat de locatie in Elderveld goed gevonden wordt. We stimuleren dat andere partners aansluiten bij het Goed Geregeld loket in Elderveld en verbinden bijvoorbeeld jongerenwerkpartners aan professionals op het gebied van schulden en werk. - We monitoren hoe snel bewoners bij schulden en/of werkloosheid in beeld zijn. - We stimuleren dat partners op het gebied van werkloosheid en schulden elkaar voldoende fysiek weten te vinden en samenwerken. Door de inzet van het nieuwe samenwerkingsverband jongerenwerk zijn jongeren sneller in beeld bij problemen op het gebied van schulden, school en werk. Jongeren worden waar nodig warm overgedragen naar partners.		

Meer ouders en verzorgers zijn zich bewust van hun rol bij het opgroeien van hun kinderen

(D)

Veel ouders hebben vragen met betrekking tot de opvoeding en/of hebben behoefte aan contact met andere ouders om te bespreken waar je als ouder tegenaan loopt. We worden vaker benaderd door bewoners die ontmoeting tussen jonge ouders willen organiseren. Ook zijn onze nieuwe jongerenwerkpartners zichtbaar in de wijk en benaderen zowel ouders als jongeren hen steeds meer bij vragen en zorgen.

Inspanningen 2024

(I)

- We zetten in op sociale structuren (een vangnet) voor ouders, passend bij hun behoeften. We onderzoeken welk aanbod voor opvoedondersteuning het meest passend is bij de behoefte van ouders. We ondersteunen de opstart van het bewonersinitiatief 'mamacafé' waar jonge moeders en kinderen elkaar ontmoeten en informatie krijgen.
- We zorgen voor laagdrempelige opvoedondersteuning waar ouders terecht kunnen voor advies en zorgen dat ouders elkaar kunnen ontmoeten om ervaringen over opvoeden te delen.
- We versterken en waar nodig breiden we gezinsprogramma's en inzet van het consultatiebureau uit. Activiteiten als de speelmorgens worden goed bezocht. We zijn in gesprek over de uitbreiding van dit aanbod.

Meer kinderen en jongeren 4-18 jaar met ontwikkelingsachterstanden en/of een kwetsbare thuissituatie maken gebruik van naschools aanbod

(D)

Bij alle scholen in het gebied zijn er zorgen over de ontwikkeling van kinderen. Soms lijken dat de naweeën te zijn van COVID-19, waarbij kinderen cruciale jaren te weinig in groepsverband sociaal-emotionele vaardigheden hebben kunnen opdoen zoals samen spelen, samen afspraken maken, rekening houden met elkaar. We willen dat alle kinderen in Schuytgraaf en Elderveld voldoende mogelijkheden hebben om te werken aan hun cognitieve, motorische en sociaal-emotionele vaardigheden. Naschools aanbod als het kennismaken met een breed beweegaanbod, theater-, dans en musicallessen wordt goed gebruikt. Ook activiteiten voor jonge ouders worden goed bezocht.

Inspanningen 2024

(I)

- We organiseren een integrale en sluitende aanpak rond de ontwikkeling van het jonge kind om ontwikkelingsachterstanden te signaleren en te behandelen door coördinatie van activiteiten met alle betrokken partijen. We verbinden initiatieven aan professioneel (zorg)aanbod als de sociale wijkteams en het consultatiebureau.
- We zetten met elke basisschool in Schuytgraaf en Elderveld een naschools programma op waar verschillende vaardigheden ontwikkeld worden, passend bij de kinderen van de betreffende school. Bij de Confetti is het programma HET uitgebreid, IKC de Kringloop start in het nieuwe schooljaar met een extra middag beweegaanbod en er wordt met een kernteam van gemeente, school en partners het concept gemeenschapsschool verder uitgewerkt.
- Er is behoefte aan huiswerkbegeleiding voor kinderen in de eerste twee jaren in het voortgezet onderwijs. We voeren gesprekken met partners hoe in het nieuwe schooljaar een pilot opgestart kan worden.

Meer kinderen en jongeren ontwikkelen een gezonde identiteit (talentontwikkeling, zelfbeeld en mentale veerkracht)

(D)

Op steeds jongere leeftijd komen jeugdigen in aanraking met de verlokking van snel geld verdienen. Door ervaren prestatiedruk en onrealistische verwachtingen en beelden op social media is het lastig goede keuzes te maken. Er is niet altijd voldoende budget thuis om talenten op het gebied van kunst & cultuur, sport & bewegen te ontdekken en te ontwikkelen.

Inspanningen 2024

(I)

- We zetten met wijkpartners een aanbod voor 4-12 jaar in de vrije tijd op dat zich richt op talentontwikkeling en het versterken van de identiteitsontwikkeling. Onderdeel hiervan is de uitbreiding van het kinderwerk. Dit aanbod sluit aan op het naschoolse aanbod.
- We zetten met wijkpartners een aanbod voor 12-18 jaar in de vrije tijd op dat zich richt op talentontwikkeling en het versterken van de identiteitsontwikkeling. Het nieuwe samenwerkingsverband jongerenwerk is zichtbaar in de wijk en heeft behoeften gepeild bij jongeren. Er is een doorlopend aanbod opgestart, dat steeds wordt geëvalueerd en bijgestuurd.
- We zorgen voor ontmoetingsplekken in de wijk met een gevarieerde programmering. Achter sporthal Elderveld is een JOP geplaatst voor ontmoeting. De jeugdruimte Schuytgraaf wacht nog op aansluiting van nutsvoorzieningen. Er wordt gewerkt aan een tussenoplossing voor stroom en een toiletvoorziening, zodat de ruimte open kan.

Openbare ruimte

(T)

Meer bewoners ervaren een verkeersveilige leefomgeving

(D)

Veel meldingen gaan over verkeersveiligheid, zoals te hard rijden, scooters en fietsers die door winkelcentra rijden, onoverzichtelijke oversteekplaatsen en gevaarlijke situaties rondom het brengen en halen van kinderen op de basisscholen. We willen dat bewoners zich weer veiliger voelen en zich bewust zijn van hun eigen rol bij verkeersveiligheid. We zetten in op het samen met bewoners en partners bedenken van oplossingsmogelijkheden voor de inrichting van de openbare ruimte, maar ook in gedragscampagnes en handhaving. Zo krijgt de Marasingel als enige straat in Arnhem een flexflitser

Inspanningen 2024

(I)

- Samen met school, partners en ouders creëren we een veilige schoolomgeving rondom MFC de Salamander. Er is een ontwerp gemaakt voor fysieke maatregelen en er is een 0-meting gedaan over de huidige veiligheidssituatie. Er is gezamenlijk een gedragscampagne ontwikkeld die na de zomervakantie jaarlijks wordt ingezet.
- In fases voeren we het definitieve ontwerp inrichting openbare ruimte rondom scholen en sporthal aan het Breezandpad uit.
- We zetten in op fysieke maatregelen bij winkelcentrum Schuytgraaf om rijden met fiets en scooter in het voetgangersgebied te ontmoedigen. Er is een proef gedaan met bloembakken. Dit leidt nog niet tot veel minder fietsers en scooters in het winkelcentrum en zorgt voor ontoegankelijkheid voor scootmobielen. Andere fysieke maatregelen die de toegankelijkheid niet in de weg staan, worden onderzocht.

Bewoners ervaren minder fysieke verloedering en overlast in hun directe leefomgeving

(D)

Bewoners maken zich zorgen over (woon)overlast en vernielingen door jeugdgroepen, zwerfafval en verloedering rondom winkelcentra en station Arnhem Zuid. In Elderveld geven inwoners aan zich veiliger te voelen rondom het winkelcentrum en zijn zelf actief om zwerfafval tegen te gaan (Elderveld Schoon). Ook zijn er veel initiatieven, zoals het voedselbos en de groengroep van het wijkplatform Elderveld die zich inzetten voor goed onderhoud en verfraaiing van de openbare ruimte. In Schuytgraaf is het gevoel van veiligheid over het algemeen goed, behalve bij een aantal hotspots met jeugdgroepen en in de vuurwerkperiode. Een recent veiligheidsincident zorgt wel voor onveiligheidsgevoelens in die specifieke buurt.

Inspanningen 2024

(I)

- Het plan van aanpak rondom leefbaarheid winkelcentrum Elderhof is, samen met inwoners en ondernemers, gedeeltelijk uitgevoerd. De afvalbakken zijn vervangen en er is een plan in de maak voor een totaal afval systeem. Daarnaast is er een dekkend camerasysteem aangelegd en er is een gezamenlijk winkelverbod bij diefstal ingesteld.
- We verdubbelen de capaciteit voor fietsparkeren bij station Arnhem Zuid en ondernemen acties tegen foutparkeerders. Deze leveren echter nog te weinig op. Hier wordt nieuw beleid voor ontwikkeld.
- Samen met partners voeren we een jeugdaanpak voor hotspots uit.

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's (T)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Meedoen (T)		
Bewoners voelen zich prettig en kunnen meedoen in hun omgeving (sociaal zelfredzaam) (D)		
We stimuleren zelfredzaamheid door het faciliteren en ontwikkelen van samenwerkings- en ontmoetingslocaties met partners en inwoners. We geven opdracht tot aanbod dat past bij de ontwikkeling van het gebied, faciliteren werkgroepen en investeren in wijkcommunicatie. We hebben hierbij speciaal aandacht voor ouderen.		
Inspanningen 2024 (I)		
- Het aanbod bij ontmoetingslocaties is op elkaar afgestemd en geborgd. De Laarhof is een bruisende plek in de wijk geworden. Bewoners en wijkpartners maken hier veel gebruik van. - Vanuit de nieuwe wijkvisie op spelen en bewegen zijn meerdere speel- en beweeglocaties in de wijk aangepakt, waaronder de opening van de eerste inclusieve avonturenspeelplaats De BuiteLaar bij zorgboerderij De Kroon. - Werkgroepen en bewonersinitiatieven worden ondersteund en hebben een maximale rol bij de programmering en uitvoering in de wijk. We werken aan onderlinge verbinding tussen de actieve groepen en meer betrokkenheid op de wijk als geheel. - Samen met bewoners ontwikkelen we plannen die de openbare ruimte aantrekkelijker maken voor intensiever gezamenlijk gebruik. Werkgroepen in de wijk hebben diverse activiteiten georganiseerd, zoals opschoondagen en atelierroute De Laar. - Op de nieuwe wijkwebsite zijn alle wijkinitiatieven, wijkpartners en wijkinformatie toegankelijk. - In samenwerking met het Sociaal wijkteam en andere wijkpartners zijn kansen in de eigen omgeving vergroot door het versterken van het aanbod van voorliggende voorzieningen. - Samen met wijkpartners wordt de doelgroep ouderen op meerdere leefgebieden ondersteund.		
Kansengelijkheid (T)		
Kinderen en jongeren hebben gelijke kansen om zich te ontwikkelen (D)		
Met het programma Kansrijk opgroeien (KidzOnly) vergroten we de ontwikkelkansen van kinderen. Voor de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs wordt een speciaal aanbod gerealiseerd. We werken aan het versterken van ouderbetrokkenheid.		
Inspanningen 2024 (I)		
- We zorgen voor een compleet en breed aanbod op het gebied van sport, cultuur, (talent)ontwikkeling. We focussen ons daarbij op de stimulering van ouderbetrokkenheid en de verbinding met de wijkpartners. - Voor het KidzOnly programma is een coördinator aangesteld. Deze verbindt scholen, aanbieders (sport, cultuur, zorg) en wijkpartners. Via de wijkwebsite is het programma voor de hele wijk toegankelijk. - We geven opdracht voor het ontwikkelen van aanbod voor de groep 10-14 jarigen.		
Openbare ruimte (T)		
Bewoners ervaren De Laar/Elden als een aantrekkelijke, veilige en duurzame omgeving (D)		
Door de inzet op groen, spelen en ontmoeten voelen bewoners zich prettiger in hun eigen leefomgeving. We zetten daarbij in op positieve gezondheid en het creëren van extra groen in de wijk met inwoners.		

Inspanningen 2024

(I)

- Er wordt een ontwerp gemaakt met bewoners voor het Park Laarkwartier rondom nieuwbouw gebied Station Zuid. Park De Laar wordt geopend voor ontmoeten en recreëren, waarbij extra groen, kunst en bewegen centraal staat.
- Er zijn nieuwe speelplekken ontwikkeld en onderling verbonden (Gezonde Buurt).
- We stimuleren tegelwipacties en adoptiegroen.
- Een Tiny Forest is aangeplant.

Veiligheid

(T)

Meer bewoners zijn tevreden over hun leefomgeving

(D)

We zetten in op schoon, heel en veilig, zodat aandachtslocaties worden verbeterd. De focus ligt hierbij zowel op het fysieke domein als op het gebied van veiligheid in samenwerking met wooncorporaties en andere wijkpartners.

Inspanningen 2024

(I)

- Het jongerenwerk is gericht op een brede preventieve aanpak. De jongerenwerkpartijen worden op samenwerking en het inzetten van elkaars expertise gecoacht. Dit werpt zijn vruchten af. De partijen werken goed samen, maken gebruik van elkaars expertise en zijn zichtbaar en actief in de wijk.
- In samenwerking met de verkeerswerkgroep en andere actieve wijkbewoners en partijen worden verkeersknelpunten bekeken en aangepakt.
- Het project voor een prettiger en veiliger winkelcentrum Oostburgwal wordt afgerond met de herinrichting van de gezamenlijke buitenruimte. Het winkelcentrum is een fijnere plek voor bewoners en ondernemers geworden.
- Samen met wijkpartners wordt gewerkt aan een integrale (preventieve) aanpak ter verbetering van de leefbaarheid.

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's (T)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Meedoen		(T)
Meer bewoners weten elkaar te vinden zodat de sociale cohesie en het sociale netwerk onder bewoners vergroot wordt		(D)
We hebben geconstateerd dat als er nieuwe ontmoetingsplekken bij komen, we eerst een goed beeld moeten hebben van wat er aanwezig is in de wijk. Uitzondering daarop is Rijkerswoerd. Bewoners hebben daar het initiatief opgepakt om een ontmoetingsplek te realiseren. Wij ondersteunen hen bij de uitwerking en totstandkoming van dit initiatief.		
Inspanningen 2024		(I)
Bij de Stichting Vredenburg heeft een wisseling in het bestuur plaatsgevonden. Wij hebben geen signalen meer gehad dat het wenselijk is om in gesprek te gaan. Voordat we een programma op de verschillende ontmoetingslocaties ontwikkelen, werken we aan de zichtbaarheid en bereikbaarheid van de locaties. We hebben opdracht gegeven voor het opzetten van een website die dit inzichtelijk maakt. Gelijktijdig wordt er gewerkt aan het versterken van het netwerk van aanbieders. Het sportbedrijf onderzoekt met de schoolbesturen of en zo ja welke behoefte aan activiteiten er is. De opdracht aan het sportbedrijf is om hier andere subsidiepartners in het gebied bij te betrekken. We hebben geconstateerd dat voordat we een programma in de diverse ontmoetingslocaties gaan ontwikkelen dat meer aansluit bij de behoefte van de wijk er eerst gewerkt moet worden aan de zichtbaarheid en bereikbaarheid van de locaties die er nu zijn. Hiervoor loopt een project waarbij we een website gaan opzetten die dit inzichtelijk maakt. Gelijktijdig wordt er gewerkt aan het versterken van het netwerk van aanbieders. De Stadslandbouw heeft subsidie ontvangen voor de activiteiten die zij in het kader van hun 10-jarig jubileum organiseren. Deze activiteiten staan in het teken van sociale cohesie en ontmoeten.		
Kansengelijkheid		(T)
Meer ouders ontvangen opvoedondersteuning		(D)
Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden. De uitrol wordt in de 2e helft van 2024 opgepakt.		
Inspanningen 2024		(I)
De gesprekken met de scholen in RKV hebben plaatsgevonden. Het speciaal onderwijs is daar ook bij betrokken. Scholen zijn in de gelegenheid gesteld een format in te vullen met daarin hun wensen ten behoeve van onderwijs en opvoedondersteuning. De inventarisatie voor de leeftijd -9 tot 4 jaar is in gang gezet. Wanneer alle wensen in kaart gebracht zijn, kan verder gewerkt worden aan een geïntensiveerd plan van aanpak en de financiering (combinatie kansrijk opgroeien en programma perspectief voor de jeugd).		
Meer jongeren ronden hun opleiding af, zijn in staat om mee te doen in de maatschappij en vinden hun weg naar een ontmoetingsplek in de wijk		(D)
Het netwerk van Powerplug wordt sterker en het vertrouwen van jongeren groeit. Hierdoor worden er meer open gesprekken gevoerd met jongeren over hun behoeften. Of dit ook leidt tot meer toekomstperspectief bespreken we in de eindevaluatie 2024. De eerste stappen, namelijk hulpvraag benoemen en hierover in gesprek gaan, zijn een goed signaal.		

Inspanningen 2024 (I)

PowerPlug is de partij in de wijk die ingezet wordt voor het aanbieden van huiswerkbegeleiding. Tegelijkertijd wordt door deze partij ook gewerkt aan talentontwikkeling en toekomstperspectief. Jongeren in de leeftijd vanaf 15 jaar kunnen extra begeleiding krijgen via HTR Werkt/Prospect4Cash als het gaat om het afronden van een studie en/of toeleiding naar werk. Het betreft hier jongeren die een intensieve begeleiding nodig hebben. Zowel PowerPlug als HTR werkt schenken aandacht aan ouderbetrokkenheid. Met de moskee Nour Al Houda zijn we in gesprek over de wijze waarop het programma daar vormgegeven wordt. De Kemphaan draait een volledig programma en we kijken naar verdere ontwikkelingsmogelijkheden en behoeftes.

In RKV zijn meer voorzieningen en initiatieven op het gebied van (arbeids)participatie voor bewoners met een afstand tot de arbeidsmarkt, vrouwen en jongeren (D)

We zien dat vrouwen die deelnemen aan de activiteiten van Rijnbrugcoaching zich ontwikkelen, onder andere op het vlak van werk, maar ook in het kader van meedoen.

Inspanningen 2024 (I)

Het programma 'Meer vrouwen in RKV doen mee' ontwikkelt goed door. De deelnemers groeien en we zien daar een rimpeleffect ook op andere vlakken van hun leven. Goed geregeld Arnhem (GGA) is op afspraak beschikbaar bij de Madser. In de ontwikkelingen in de wijk wordt ook steeds gekeken naar de mogelijkheid om GGA volwaardig in de wijk te positioneren.

Openbare ruimte (T)

Bewoners ervaren een schone wijk met minder hondenpoep (D)

Bewoners geven aan dat er minder hondenpoep in de openbare ruimte te vinden is.

Inspanningen 2024 (I)

Het hondenloslooplekgebied langs de snelweg kan alleen veiliger gemaakt worden door over een aanzienlijke lengte een hek te plaatsen, als alternatief is gekozen om dicht bij deze plek de omheinde hondenspeelplek te realiseren. Dit is uitgevoerd.

Er zijn extra aanvragen gedaan om deze depodogdispensers te plaatsen. De reacties van de bewoners zijn positief, het gevoel van bewoners is dat er minder hondenpoep in de openbare ruimte te vinden is. De extra schoonmaak van 8-10 hotspots kan niet gerealiseerd worden met de beoogde partij. Andere partijen zijn niet in beeld om dit op te pakken.

De omgeving wordt groener en minder stenig, zodat bewoners minder hittestress en een fijnere leefomgeving ervaren (D)

De wijkgroenagenda van Rijkerswoerd is gereed. In de 2e helft van 2024 wordt gestart met de uitvoering. De wijkgroenagenda van Kronenburg wordt op dit moment opgesteld.

Inspanningen 2024 (I)

De plekken zijn aangewezen en opgenomen in de wijkgroenagenda van Rijkerswoerd. En we zijn inmiddels met de wijkgroenagenda in Kronenburg gestart, waarbij ook de eerste vergroeningsplekken zijn aangewezen.

Een groter gevoel van veiligheid in de wijk (D)

De algehele gesteldheid is verbeterd.

Inspanningen 2024 (I)

Inmiddels zijn er 3 sleetse plekken opgepakt. De eerste hofjes zijn in uitvoering. In sommige gevallen is het een combinatie van sleetse plekken en hofjes. Daarnaast is in samenwerking met woningbouwcorporatie Portaal een grootschalige actie opgezet om zowel de ruimte in- als rondom de Rijnlandflat leefbaarder te maken.

Meer (toegankelijke) speel- en beweegplekken in de wijk

(D)

De voorbereidingen voor het aanpakken van 4 beweeg- en speelplekken zijn gestart en krijgen in de 2e helft van 2024 verder vorm.

Inspanningen 2024

(I)

Er zijn 4 beweeg- en speelplekken in beeld. Bij 3 is reeds overleg geweest met bewoners, de 4e staat gepland. Deze gesprekken waren de start van het verbetertraject.

Verkeersdeelnemers ervaren meer verkeersveiligheid

(D)

Voor 2024 zijn 2 plekken benoemd om de ervaren verkeersveiligheid te verbeteren. Deze aanpassingen verkeren in verschillende stadia van uitvoering. Of dit tot een grotere ervaren verkeersveiligheid leidt evalueren we in de 2e helft van 2024.

Inspanningen 2024

(I)

De Groningensingel is bijna gerealiseerd. Hier worden de laatste werkzaamheden uitgevoerd. De aanpassingen aan het Rijn-Waalpad zijn opgedeeld in deelprojecten die zich allemaal in verschillende fasen bevinden. Sommigen zijn al in uitvoering, voor anderen worden de gesprekken nog gevoerd.

Bestuur, dienstverlening en financiën

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Arnhem is een dienstverlenende en herkenbare netwerkgemeente, die open staat voor maatschappelijke initiatieven in het publieke domein zowel vanuit de stad als vanuit de wijken		(A)
Samen met de stad - Arnhem heeft een transparant, democratisch bestuur dat zich richt op samenwerking met inwoners en bedrijven		(D)

Raad

De raad heeft voortgang geboekt op alle doelstellingen die in de begroting 2024 zijn vermeld. Bijzondere vermelding verdient de voortgang van het Democratie- en scholenprogramma op basis van nauwe samenwerking met het onderwijsveld.

College

Een divers Arnhem: meer verschillende Arnhemmers kunnen meedoen

Met participatie willen we de bewoners en andere betrokkenen die mee willen denken en doen in de gelegenheid stellen samen met ons de stad, wijken en buurten vorm te geven. Er zijn steeds meer mensen die vanuit betrokkenheid bij hun buurt of bij grote thema's als de energietransitie en klimaatverandering, mee willen werken aan de toekomst van de stad. Zij willen actief invloed uitoefenen op de totstandkoming van plannen en besluiten. Wij werken graag samen met hen zodat besluiten en plannen breed kunnen worden gedragen en deze kwalitatief beter zijn. We dagen andere partners die werken aan de stad uit, zoals ontwikkelaars en andere initiatiefnemers, dit voorbeeld te volgen.

Betrokkenheid: meer mensen voelen zich betrokken bij de stad Arnhem

We willen een toegankelijke gemeente zijn. Hiermee bedoelen we dat iedereen die wil meedenken of meedoen, zich gehoord en gezien moet voelen. We proberen ook de Arnhemmers te bereiken die niet snel uit zichzelf meedoen of meepraten. We communiceren daarom op een heldere manier die voor iedereen toegankelijk is. Daarnaast faciliteren we zelforganisatie en verbinden we vraag en aanbod van initiatieven in de wijk. Op deze manier vergroten we de betrokkenheid en invloed van inwoners op de sociale en fysieke leefbaarheid.

Samen sterker en wijzer worden: kwaliteitsimpuls in plannen, beleid en projecten

Met participatie willen we de kwaliteit van plannen en besluiten verbeteren door de kennis en ervaring aan te boren van inwoners en andere maatschappelijke betrokkenen. Besluiten worden doorgaans beter als belanghebbenden betrokken zijn. We weten wat er speelt en wat er leeft, spelen daarop in en stellen de opgave centraal. De inzet van effectieve burgerparticipatie hoort in het Arnhems DNA en daarbij in de genen van alle medewerkers van de gemeente Arnhem.

Rekenkamer: Uitvoeren onderzoeksprogramma

(I)

Q4 2023

Eind 2023 is zowel het onderzoek naar generatiearmoede als het onderzoek naar de dienstverlening van de ODRA afgerond.

Q1 2024

Begin januari 2024 is de tijdelijke secretaris gestart vanwege uitval van de onderzoeker en secretaris-onderzoeker.

Daarnaast is, op basis van gesprekken met een groot deel van de fracties van de gemeenteraad in 2023, het onderzoeksprogramma 2024-2026 vastgesteld. Dit jaar gaat een onderzoek van start naar de processen rondom omgevingsvergunningverlening binnen de gemeente Arnhem/ODRA, een onderzoek naar het subsidiebeleid van de gemeente Arnhem, een onderzoek naar de doorwerking van New Energy Made In Arnhem (Nemia) en het afronden van het startonderzoek NPLV Arnhem-oost dat in 2023 is gestart.

In februari is het onderzoeksrapport met betrekking tot de dienstverlening van de ODRA gepresenteerd aan de raad.

Q2 2024

Begin april 2024 is het onderzoeksrapport met betrekking tot generatiearmoede gepresenteerd aan de raad en heeft er een themabijeenkomst plaatsgevonden voor de raadsleden ter verdieping van het rapport.

Eind mei 2024 zijn er twee onderzoeksbureaus gekozen en vervolgesprekken gevoerd om de onderzoeksopzet definitief te maken voor de onderzoeken naar subsidiebeleid en de ODRA.

Q3 2024

Eind juli 2024 is het onderzoeksrapport van het startonderzoek NPLV Arnhem-Oost verzonden voor bestuurlijk wederhoor en dit zal in Q4 van 2024 worden aangeboden aan de raad. Daarnaast is het vergelijkend rapport van de rekenkamers Heerlen, Lelystad, Groningen en Arnhem met betrekking tot de verschillende lokale invullingen van het NPLV opgesteld. Dit zal tegelijkertijd met het rapport van NPLV Arnhem-Oost worden aangeboden aan de raad.

In augustus 2024 zijn de startgesprekken voor de twee te starten onderzoeken gevoerd.

Belangrijk om op te merken, is dat de start van de twee nieuwe onderzoeken vertraging opgelopen heeft doordat de startgesprekken pas na het zomerreces konden plaatsvinden. De beoogde opleverdata van de beide onderzoeksrapporten zullen hierdoor mogelijk verder worden opgeschoven en het onderzoek naar de doorwerking van Nemia zal niet meer in 2024 worden afgerond.

College: De kracht, kennis en kunde van inwoners en ondernemers benutten

(I)

Om de zeggenschap van inwoners te vergroten, en om de mogelijkheid te geven mee te praten en mee te beslissen over grote maatschappelijke kwesties, wordt er een Burgerberaad georganiseerd op het thema klimaat. Het burgerberaad is een representatieve groep willekeurig gelote inwoners die de gemeente adviseert. Het eerste Burgerberaad Afval is inmiddels afgerond. De aangenomen adviezen worden ambtelijk getoetst op juridische en praktische haalbaarheid en financiële aspecten worden in kaart gebracht. De adviezen die door de toets komen, worden vervolgens verwerkt in het nieuwe afvalbeleid. In oktober 2024 zwaait de huidige Arnhemse kinderburgemeester af en start de derde kinderburgemeester met zijn/haar ambtstermijn. Om de participatieverordening aan te passen in 2025, zijn we bezig met de voorbereidingen.

College: Eenduidige werkwijze leveren

(I)

Vanwege de organisatie van de Burgerberaden wordt de uitvoeringsagenda van burgerparticipatie (actieprogramma samen maken we Arnhem) bijgesteld. In het actieprogramma "Samen maken we Arnhem" was rekening gehouden om € 60.000 aan te wenden voor betrokkenheidsprofielen en € 25.000 voor de participatiegids. Over de inzet van deze middelen waren nog geen afspraken gemaakt en in het kader van de bezuinigingen zijn deze middelen ten gunste van de Algemene reserve vanuit de Bestemmingsreserve Burgerparticipatie vrijgevallen.

Samen met de regio - Arnhem speelt een relevante en betekenisvolle rol in de regionale, landelijke en grensoverschrijdende netwerken

(D)

Realiseren van onze eigen gemeentelijke ambities kan niet zonder samenwerking met onze partners in de regio, landelijk en in de grensregio. Daarom steken wij zowel bestuurlijk als ambtelijk tijd en energie in het onderhouden van contacten.

Arnhem werkt in de Groene Metropoolregio samen aan maatschappelijke opgaven die om een regionale aanpak vragen

(I)

De vijf regionale opgaven uit de tweejarige regionale agenda 2023-2024 worden verder uitgewerkt en uitgevoerd. Een nieuwe agenda 2025-2028 is voor zienswijze aan de raad aangeboden. Vanaf 2 april 2024 is het mogelijk om projectaanvragen in te dienen in het kader van de Regiodeal Groene Groei. De eerste projecten, waaronder ook Arnhemse, zijn al gehonoreerd en kunnen van start.

Arnhem werkt in netwerken van steden in Nederland en de Euregio én in belangenorganisaties als VNG en G40 samen aan beleidsafstemming en -beïnvloeding en draagt bij aan lobbydossiers richting het Rijk en Europa

(I)

O.a. de druk op de gemeentefinanciën (ravijnjaar) is een gedeelde zorg onder gemeenten. De VNG en G40 zijn belangrijke organisaties die namens de gemeenten, juist ten tijde van de kabinetsformatie, hiervoor aandacht hebben gevraagd. Ook over andere hoofdonderwerpen brachten zij lobbydossiers uit.

Arnhem versterkt de grensoverschrijdende samenwerking in de Euregio en met steden in Noordrijn-Westfalen (NRW)

(I)

De samenwerking met partners in Euregionaal verband wordt onverminderd voortgezet. In een gespreksnotitie is de raad geïnformeerd over de uitkomsten van de eerste fase van het onderzoek Uitbreiding structurele buitenlandse relaties (amendement 22A82). Alvorens eventuele gesprekken met partijen in de stad plaatsvinden zal de raad van gedachten wisselen over het afwegingskader.

Arnhem: dienstverlenend en herkenbaar - Arnhem blijft zich inzetten voor verbetering van de (digitale) dienstverlening aan haar inwoners en ondernemers

(D)

Inwoners kunnen voor steeds meer zaken die zij met de gemeente regelen terecht op de website, zoals voor de geboorteaangifte of vermissing van reisdocumenten. We zijn daarnaast fysiek aanwezig op meerdere locaties. Voor de meest gevraagde producten, zoals reisdocumenten en rijbewijzen, kunnen inwoners terecht in het Stadhuis en bij Loket Zuid. Dak- en thuisloze mensen ondersteunen we onder andere bij het aanvragen van een briefadres op locatie in het DAK. En we dragen als gemeente Arnhem bij aan de landelijk inschrijving van statushouders en asielzoekers door de BRP-inschrijfstraat in Zevenaar te bemensen.

In 2024 zijn we gestart met het automatische klanttevredenheidsonderzoek. Iedereen die een afspraak heeft gehad aan een van de balies van Burgerzaken, krijgt automatisch per mail een uitnodiging om een reactie te geven op de geboden dienstverlening. Op deze manier monitoren we de klanttevredenheid en kunnen we onze dienstverlening zo nodig aanscherpen. Ongeveer 20% van de inwoners maakt gebruik van deze mogelijkheid. Dit heeft bijvoorbeeld geleid tot verbetering van teksten op de website en afstemming met foto's van de (kwaliteit) van pasfoto's.

Optimale dienstverlening

(I)

Sinds dit jaar is er sprake van een zogenaamde 'paspoortpiek'. In deze en de komende jaren worden meer reisdocumenten aangevraagd dan in de afgelopen jaren. (Zie hiervoor ook raadsbrief 'Paspoortpiek d.d. 21-05-2024'.) Om inwoners zo snel mogelijk aan een document te helpen, zijn extra medewerkers ingezet en zijn de balies inmiddels ook op de dinsdagen open voor aanvragen voor reisdocumenten. Daarnaast is het stadhuis in aanloop naar de zomervakantie drie zaterdagen open gegaan, speciaal voor het aanvragen en ophalen van reisdocumenten. Door de extra inspanning kunnen inwoners medio 2024 in de meeste gevallen binnen één a twee weken terecht voor een nieuw reisdocument.

We hebben geïnvesteerd in een bredere inzetbaarheid van medewerkers op de afdeling Burgerzaken. Daardoor wordt de afdeling flexibeler en zijn we beter in staat om in te spelen op de vraag van de inwoner en op piekperiodes. Door de inzet op het verbreden van kennis en kunde van medewerkers, kunnen we vanaf de tweede helft van dit jaar ook voldoen aan de afspraak om structureel drie dagdelen per week aanwezig te zijn in het DAK.

Op 6 juni vond de verkiezing plaats voor de leden van het Europees Parlement. In aanloop naar de verkiezing zijn we een campagne gestart om kiezers te informeren en om hen aan te moedigen om gebruik te maken van hun stemrecht. We hebben hiervoor onder andere een verkiezingsflyer huis aan huis verspreid, sociale media ingezet en een verkiezingsfestival georganiseerd op zondag 2 juni.

De verkiezingsdag is goed verlopen. Alle stembureaus waren toegankelijk voor kiezers, enkele daarvan met lichte ondersteuning van stembureauleden. We werkten hiervoor opnieuw samen met het Platform Chronisch Ziek en Gehandicapt (APCG). De stemopneming werd, net als bij de verkiezing in november 2023, centraal uitgevoerd. Op 7 juni zijn in het Stadhuis alle stemmen geteld. Ook dit is zodanig goed verlopen dat er geen hertelling nodig bleek te zijn.

De telefonische bereikbaarheid is sterk verbeterd. Dat hebben we gerealiseerd door extra medewerkers aan te trekken en de beschikbaarheid van medewerkers aan de telefoon te verhogen. Specifiek voor het opvangen van de extra telefoontjes na het opleggen van de belastingaanslag, zijn medewerkers aangetrokken en opgeleid. Ook hebben we goede samenwerkingsafspraken gemaakt met De Connectie. Hierdoor is de telefonische bereikbaarheid in die periode verbeterd van 41% in 2023 naar 71% in dezelfde periode dit jaar.

Begin 2024 zijn we overgestapt op een andere telefooncentrale. Een groot voordeel van het nieuwe systeem is dat bellers die in de wachtrij staan, kunnen aangeven dat ze teruggebeld willen worden. Hier wordt regelmatig gebruik van gemaakt en er wordt positief op gereageerd. Bellers behouden hun plek in de wachtrij en worden dus binnen afzienbare tijd teruggebeld.

Sinds de oprichting in 2017 levert De Connectie ICT-diensten aan onze gemeenten via een gemeenschappelijke regeling. Ondanks diverse verbeterinitiatieven sinds de start, is gebleken dat het gezamenlijk opdrachtgeverschap van de gemeenten richting De Connectie en de opdrachtnemersrol door de Connectie nog niet optimaal functioneren.

De aansturing van de IV-keten vereist daarom een centrale aanpak waarbij de drie gemeenten gezamenlijk sturing geven aan deze IV-keten, ondersteund door een vastgestelde strategische IV-agenda. De strategische IV-agenda voor 2025 richt zich op de optimalisatie en modernisering van onze gemeentelijke ICT-infrastructuur. De strategische agenda heeft 9 kerngebieden: innovatie met nieuwe technologieën (o.a. AI), modern werken, efficiënte bedrijfsvoering, inclusieve dienstverlening, duurzaamheid, openheid en informatieveiligheid en autonome marktontwikkelingen. De kernthema's zijn cruciaal voor de continuïteit van onze dienstverlening, de operationele efficiëntie te verhogen en ervoor te zorgen dat de gemeenten klaar zijn voor toekomstige technologische en maatschappelijke ontwikkelingen.

Wij zullen in aanloop naar de Perspectiefnota 2026 en de tussenrapportage (TURAP I) 2025, de informatievisie en strategische IV-agenda aan u voorleggen, met het oog op het vaststellen van de initiatieven en daarvoor benodigde investeringen als begrotingskader voor 2025 en 2026.

Digitaliseren van het klantproces

(I)

In 2023 hebben we verschillende eDiensten ingevoerd, met een directe uitwerking voor dienstverlening aan burgers. We hebben helaas moeten constateren dat niet alle eDiensten ook tot kortere en efficiëntere werkprocedures hebben geleid. Er is dan ook meer inzet nodig dan verwacht om tot een optimale inbedding te komen. Het afgelopen half jaar hebben we vooral achter de schermen verder gewerkt aan het aanscherpen en optimaliseren van de werkprocessen. Dat gaat verder dan alleen de eDiensten. Zo hebben we het papierloos werken verder gebracht, waarvoor we onder andere klantreizen in beeld hebben gebracht. Uiteindelijk draagt dit bij aan efficiëntere dienstverlening aan burgers.

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	106.334	-3.221	103.113
Baten	621.051	11.355	632.406
Saldo lasten en baten	514.717	14.576	529.293
Toevoegingen aan reserves	317	0	317
Onttrekkingen aan reserves	13.106	213	13.319
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	12.789	213	13.002
Prognose resultaat	527.506	14.789	542.295

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	-3.221	V					
Publieke dienstverlening	256	N	BRP-straat Zevenaar	J	S	AR	J
Bedrijfsvoering en PenO	224	N	Kosten personele formatie	N	I	AR	J
Bedrijfsvoering en PenO	124	N	Resultaat uitvoeringskosten bureau nieuwkomers	N	I	BR	J
Raad	93	N	Resultaat rekenkamer 2023	J	I	BR	J
Publieke dienstverlening	13	N	Gemeentefonds Meicirculaire - DU BRP	N	S	AR	J
Wijken en wijkgericht werken	35	N	Burgerberaad	N	I	BR	J
Financiën	-56	V	Monitor leefbare wijken	J	I	AR	J
Wijken en wijkgericht werken	-75	V	Doorontwikkeling wijksturing	J	I	AR	J
Bedrijfsvoering en PenO	-82	V	Ondersteuning college verminderen	JB	S	AR	J
Bedrijfsvoering en PenO	-100	V	Vrijval budget Sustainable Development Goals	JB	I	AR	J
Bedrijfsvoering en PenO	-153	V	Bijstelling energiekosten eigen gebruik	N	I	AR	J
Bedrijfsvoering en PenO	-200	V	Jongerenbudget laten vallen	JB	S	AR	J
Bedrijfsvoering en PenO	-400	V	Vrijval budget verbeteren systemen en processen	JB	I	AR	J
Digitalisering en automatisering	-650	V	Resultaat De Connectie 2023	N	I	AR	J
Financiën	-1.000	V	Reëel ramen loonsom	JB	S	AR	J
Financiën	-1.250	V	Actualisatie MIP	N	S	AR	J
Baten	11.355	V					
Financiën	11.497	N	Gemeentefonds Meicirculaire	N	S	AR	J
Financiën	-142	N	Areaalontwikkeling opbrengsten OZB	J	S	AR	J
Toevoegingen aan reserves	0						
Onttrekkingen aan reserves	213	V					
Raad	93	V	Onttrekking bestemmingsreserve rekenkamer resultaat 2023	J	I	BR	J
Wijken en wijkgericht werken	60	V	Vrijval BR Burgerparticipatie: geen middelen voor dashboard betrokkenheidsprofielen	JB	I	BR	J

Wijken en wijkgericht werken	35	V	Burgerberaad	N	I	BR	J
Wijken en wijkgericht werken	25	V	Vrijval BR Burgerparticipatie: geen middelen voor participatiegids	JB	I	BR	J

BRP-straat Zevenaar & Gemeentefonds Meicirculaire DU BRP

De gemeente ontvangt voor de bemensing van de BRP straat in Zevenaar een uitkering van het Rijk van € 495.000 per jaar. In de begroting wordt er vanuit gegaan dat de kosten die de gemeente hiervoor maakt voor een deel uit de reguliere budgetten voor Publieke Dienstverlening kunnen worden gedekt, en werd een deel van de uitkering van het Rijk aan de algemene middelen toegevoegd. Het blijkt echter dat door toegenomen werkzaamheden de volledige uitkering van het Rijk noodzakelijk is om alle taken uit te kunnen voeren. Hierdoor ontstaat nu een nadeel van € 256.000.

Vanwege wijziging van de taakverdeling tussen de operationele BRP-straten is de verdeling van de decentralisatie-uitkering aangepast. Voor de gemeente Arnhem betekent dit een aanvulling van de totale uitkering met € 13.000, welke als extra baten zijn verwerkt op het gemeentefonds op S00. De lasten worden in dit programma gerealiseerd.

Kosten personele formatie

Voor het hier vermelde knelpunt in de loonkosten wordt voorgesteld deze te dekken met een voordeel op de loonkosten in het programma Klimaat en Energie. Voor werkzaamheden voor Duurzaamheid zijn er niet bestede middelen van 2023 doorgeschoven naar 2024. Hierna bleek, eind 2023, de subsidie Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) nog niet volledig te zijn gebruikt i.v.m. krapte op de arbeidsmarkt. Omdat deze subsidie eerst volledig moet worden benut lijkt het niet haalbaar het uit 2023 overgehevelde bedrag in 2024 in te zetten voor Duurzaamheid.

Resultaat uitvoeringskosten bureau nieuwkomers

Zie voor toelichting programma S08.

Resultaat Rekenkamer 2023

De Rekenkamer heeft over 2023 een nadelig resultaat gerealiseerd van € 93.000. Dat is enerzijds een gevolg van de langdurige ziekte van de medewerkers van de Rekenkamer, anderzijds heeft de Rekenkamer mede daardoor extra moeten inhuren om het complexe onderzoek inzake generatiearmoede op tijd te voltooien. Ook heeft de Rekenkamer door die ziekte extra secretariaatscapaciteit moeten inhuren ter ondersteuning van de onderzoeken. De Rekenkamer beschikt over een bestemmingsreserve om te borgen dat onderzoeken kunnen worden uitgevoerd. Aangezien de jaarrekening 2023 van de gemeente al is afgerond, wordt voorgesteld om het nadelig resultaat ad € 93.000 in 2024 te onttrekken aan de bestemmingsreserve Rekenkamer. Na verrekening van het resultaat bedraagt de stand van de bestemmingsreserve € 120.000.

Burgerberaad

Ten aanzien van het eerste burgerberaad verwachten we een nadeel van € 35.000. De totale lasten van dit eerste burgerberaad komen hiermee uit op € 300.000. Ondanks dat de lasten voor projectmanagement en vergoedingen aan deelnemers lager zijn uitgevallen dan begroot, hebben met name extra lasten voor locatie & catering, tolken en evaluatie door de HAN, voor deze overschrijding gezorgd. Het nadeel op de lasten van het eerste burgerberaad zorgt tegelijkertijd voor een extra onttrekking van € 35.000 op de bestemmingsreserve Burgerberaden.

Monitor leefbare wijken

In 2023 zijn de lasten voor de tweejaarlijkse monitor leefbare wijken van het destijds in 2024 opgenomen budget van € 125.000 verdeeld naar € 56.000 in 2023 en € 69.000 in 2024. De aanpassing op de begroting 2024 was nog niet geëffectueerd. Dit doen we nu alsnog, waardoor een voordeel op de Algemene middelen ontstaat van € 56.000.

Doorontwikkeling wijksturing

In de begroting 2024 stond € 150.000 opgenomen voor doorontwikkeling/implementatie Koersnota 2.0. Dit budget wordt voor de helft verdeeld naar 2024 en 2025. Hierdoor ontstaat op de begroting 2024 een voordeel van € 75.000.

Ondersteuning college verminderen

Voorgesteld wordt om de ondersteuning van het college te verlagen voor de onderdelen woordvoering, wethoudersadvies en het secretariaat. Het gevolg van deze maatregel is dat er rekening moet worden gehouden met de beschikbare capaciteit en dat niet aan alle aspecten kan worden voldaan zoals men dat nu gewend is. Er moeten keuzes worden gemaakt met betrekking tot zichtbaarheid als het gaat om woordvoering, agendabeheer en ook de adviseurs kunnen zich minder toeleggen op hun taken.

Vrijval budget Sustainable Development Goals

In verband met herschikking van de prioriteiten komt dit budget te vervallen. Binnen de bestaande formatie blijft dit thema onder de aandacht en proberen we in de lopende projecten en met de brede welvaart de koppeling te maken.

Bijstelling energiekosten eigen gebruik

De energietarieven voor 2024 zijn voor 100% gefixeerd en zijn lager dan aanvankelijk gedacht. Op basis hiervan is de verwachting dat de energiekosten voor eigen gebruik (openbare ruimte en vastgoed) lager zijn dan verwacht waardoor we een voordeel van in totaal € 300.000 verwachten voor de algemene middelen. Dit voordeel is verspreid over diverse begrotingsprogramma's, namelijk in Wijken algemeen € 39.000, S00 Bestuur, dienstverlening en financiën € 153.000, in S02 Bereikbaarheid € 84.000, in S03 Economie € 2.000, in S05 Cultuur € 2.000 en in S12 Wonen en leefomgeving € 21.000.

Jongerenbudget laten vallen

Het jongerenbudget heeft als doel om de instroom van jonge potentials in onze organisatie te vergroten. Dit budget is bijvoorbeeld veelvuldig ingezet voor instroom van trainees waarvoor op de afdelingen nog geen reguliere formatie beschikbaar was. Nu de gemeentepool van start is gegaan, ontstaat er een dubbeling. Ook de gemeentepool heeft immers als doel om instroom van (o.a.) jonge potentials in onze organisatie te vergroten. Hiermee kan dus gekeken worden naar het, in de komende jaren, afschalen van het jongerenbudget. Dit kan niet volledig en per direct aangezien er nog dekking nodig is voor zittende formatie en dit budget tevens gebruikt wordt voor financiering van werkervaringsplekken.

Vrijval budget verbeteren systemen en processen

In de begroting voor 2024 is een incidenteel bedrag opgenomen van € 400.000 met de bedoeling het in te zetten voor de verbetering van systemen en processen. Hierop zijn nog geen toezeggingen, aanspraken of anderszins van toepassing waardoor het in principe anders ingezet kan worden / kan worden bespaard. Genoemde besparing doet wel afbreuk aan de doelstellingen van het organisatieprogramma Lekker Werken aan de Ambities van Arnhem (LWAA). Eén van de grootste ergernissen van medewerkers is juist klantvriendelijkheid, inefficiency, e.d. van en in processen en systemen.

Resultaat De Connectie 2023

De Connectie heeft over 2023 een positief resultaat gerealiseerd. Deels kan dit worden verklaard door de vrijval van een aantal niet aangewende stelposten en deels doordat een aantal projecten vertraagd is wat heeft gezorgd voor een lager kostenniveau dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.

Reëel ramen loonsom

Het voorstel is om de ambtelijke organisatie niet meer te begroten op basis van het maximum van de salarisschaal, maar op basis van het maximum van de salarisschaal minus één periodiek. Hiermee kan in 2024 € 1,0 miljoen ruimte worden gevonden. Deze wijziging in de systematiek is te onderbouwen doordat de actuele samenstelling van ons personeelsbestand (qua leeftijd en ervaringsjaren) de laatste twee jaren minder kostbaar is gebleken dan begroot.

Actualisatie MIP

Het Meerjareninvesteringsplan (MIP) is geactualiseerd. Hierbij is gekeken naar de planning van de verschillende investeringen. Doordat diverse investeringsprojecten worden getemporeerd, leidt de actualisatie van het MIP tot een vrijval voor de algemene middelen van € 1,3 miljoen in 2024.

Gemeentefonds Meicirculaire

In de meicirculaire zijn de afspraken uit de Voorjaarsnota verwerkt: de nieuwe financieringssystematiek is vervroegd naar 2024. Dit betekent dat de koppeling van het accres aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands

product (bbp) per 2024 al is ingevoerd. Voor het nadeel dat hierdoor ontstaat is in 2024 volledige compensatie verstrekt.

Verder is in de meicirculaire 2024 het accres voor loon- en prijsontwikkelingen eerst geactualiseerd voor de macro-economische cijfers van het Centraal Economisch Plan (CEP) 2024. Vervolgens is de indexatie voor loon- en prijsontwikkeling vanaf 2024 gebaseerd op de prijs bruto binnenlandse product (pbbp).

Het BTW-Compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Gemeenten zijn in 2023 € 573 miljoen onder dit plafond gebleven met declaraties. In de septembercirculaire 2023 werd al een voorschot van € 359 miljoen uitbetaald. De definitieve afrekening BCF bedraagt hierdoor € 214 miljoen extra en dit bedrag wordt in 2024 incidenteel toegevoegd. Dit betekent een voordeel van ruim € 2 miljoen in 2024. Daarnaast ontstaan vanaf 2024 structurele voordelen van circa € 7 tot € 8 miljoen als gevolg van actualisatie van aantallen op de maatstaven en indexatie van de integratie-uitkeringen beschermd wonen en participatie.

Areaalontwikkeling opbrengsten OZB

De opbrengsten OZB worden geraamd op basis van het aantal woningen inclusief de groei die hierin in de komende jaren verwacht wordt. Voor deze zogenaamde areaalontwikkeling is meerjarig een extra opbrengst OZB in de begroting opgenomen. Jaarlijks wordt beoordeeld of de geraamde extra opbrengsten naar boven of beneden bijgesteld moeten worden op basis van actuele gegevens over de ontwikkeling van de woningbouwvoorraad. De areaalontwikkeling 2024 blijft achter bij waar in de Begroting 2024 van uit is gegaan. De geraamde opbrengsten OZB worden daarom vanaf 2024 structureel met € 141.500 naar beneden bijgesteld.

Vrijval BR Burgerparticipatie: geen middelen voor dashboard betrokkenheidsprofielen

In het actieprogramma "Samen maken we Arnhem" was rekening gehouden om € 60.000 aan te wenden voor betrokkenheidsprofielen. Op basis van big data onderscheidt het model acht groepen inwoners die van elkaar verschillen in vertrouwen in de overheid en algemene betrokkenheid. Over de inzet van deze middelen waren nog geen afspraken gemaakt en in het kader van de bezuinigingen gaan deze middelen vrijvallen ten gunste van de Algemene reserve vanuit de Bestemmingsreserve Burgerparticipatie.

Vrijval BR Burgerparticipatie: geen middelen voor Participatiegids

In het actieprogramma "Samen maken we Arnhem" was rekening gehouden om € 25.000 aan te wenden voor de participatiegids. De participatiegids geeft per wijk een beeld van de inwoner en welke participatieprojecten in deze wijken plaats hebben gevonden. Over de inzet van deze middelen waren nog geen afspraken gemaakt en in het kader van de bezuinigingen gaan deze middelen vrijvallen ten gunste van de Algemene reserve vanuit de Bestemmingsreserve Burgerparticipatie.

Veiligheid

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Arnhem veiliger door minder misdaad en overlast (A)		
Wijkveiligheid: veilige en leefbare wijken (D)		
We pakken de overlast en (veelvoorkomende) criminaliteit dagelijks aan. De driehoek geeft onverminderd prioriteit aan wijkveiligheid. Zoals met de raad gedeeld in het plan leefbare en veilige wijken, zijn ook in deze verslagperiode weer concrete fysieke maatregelen genomen in de wijken die de veiligheid direct en zichtbaar ten goede komen.		
We pakken met de wijkveiligheidsplannen verloedering en overlast aan (I)		
De wijkveiligheidsplannen zijn aangescherpt zodat we focus aanbrengen in de aanpak op de plekken die ertoe doen. In alle gebieden in Arnhem zijn activiteiten ondernomen die tot doel hebben overlast en (veel voorkomende) criminaliteit te voorkomen en terug te dringen. We richten ons in het bijzonder op de aanpak van jeugdoverlast, veroorzaakt door diverse groepen op verschillende plekken in wisselende samenstellingen. Maatwerk en intensieve samenwerking zijn hierbij vereist.		
Kwetsbare plekken maken we 'schoon, heel en veilig' (I)		
De sinds enige tijd ingezette aanpak van hotspots is onverminderd voortgegaan. De speciaal aangestelde functionaris die de integrale aanpak coördineert in een afgebakend gebied om onveiligheid tegen te gaan (crisis- en overlastcoördinator) is van start gegaan. Hiermee krijgen we meer regie op de aanpak van hotspots. Er wordt een speciale aanpak uitgevoerd in het gebied rond de Hommelsestraat, -weg en de Sonsbeeksingel (de Hommel en de Singel), opdat dit gebied veiliger en leefbaarder wordt. Er wordt eveneens ingezet op de jeugdoverlast in Schuytgraaf.		
We sluiten gevaarlijke en overlastgevende panden (I)		
Het integrale Interventieteam Panden heeft een aantal controles uitgevoerd, waarbij potentieel gevaarlijke of overlast gevende panden zijn bezocht. Waar nodig zijn eigenaren verplicht gesteld om maatregelen te treffen. Er hoefden geen panden te worden gesloten.		
We zorgen voor voldoende handhavers op straat (I)		
De straatcapaciteit van handhaving is op orde. We zijn aantrekkelijk voor aspirant handhavers. Het handhavingsbeleid dat is gedeeld met de raad zal de komende tijd richting verschaffen ten aanzien van de inzet van handhavers op straat.		
Zorg en veiligheid: minder overlast, meer zorg (D)		
We hebben stevig ingezet op de aanpak van onveiligheid en overlast door mensen die zorg nodig hebben te helpen. De persoonsgerichte aanpak in de wijken wordt uitgevoerd en het netwerk van veiligheids- en zorgpartijen is verstevigd. Maar de uitdagingen zijn aanzienlijk, vanwege de maatschappelijke ontwikkelingen die leiden tot meer kwetsbare mensen op straat en tekorten in geld en personeel in het zorgsysteem. De effecten daarvan voelen we.		
We voorkomen veiligheidsproblemen door een persoonsgerichte aanpak op wijkniveau (I)		
Er is hard gewerkt aan het operationaliseren van de persoonsgerichte aanpak op wijkniveau. De PGA-experts (voorheen coördinatoren Overlast en Zorg (OZO)) zijn van start gegaan. Momenteel hebben zij zo'n ... casussen in behandeling in alle wijken van Arnhem.		
We verbeteren de aanpak van ernstige problematiek in het Zorg- en Veiligheidshuis (I)		
Momenteel wordt hard gewerkt aan de kwaliteitsimpuls van het Zorg- en Veiligheidshuis, die moet leiden tot een assertievere afhandeling van casussen, een focus op de operatie en een goede aansluiting op onze eigen persoonsgerichte aanpak in de wijk. Dit alles gebeurt 'terwijl de winkel open is' c.q. lopende en nieuwe casussen worden behandeld.		

We zorgen voor opvang van personen met wie het toch mis gaat	(I)
Het interventieteam, waarover de raad eind vorig jaar is bericht, is operationeel. Daarmee versterken we een snelle en zorgvuldige opvang van personen die zorgen voor overlast en onveiligheid op straat. Het is nog te vroeg om het effect van het team te kunnen meten. We zijn ervan overtuigd dat het op korte termijn effect zal hebben.	
We behandelen de binnenkomende meldingen woonoverlast snel en adequaat	(I)
In 2024 zijn 286 casussen inzake woonoverlast afgehandeld. Er zijn 322 nieuwe meldingen binnengekomen. Op het moment van schrijven zijn er 36 lopende zaken. Tevens zijn zo'n 30 meldingen die geen woonoverlast betroffen effectief bij een samenwerkingspartner belegd teneinde voor inwoners resultaat te bereiken.	
We begeleiden jongeren in en uit detentie	(I)
Vanwege vertraging in het verkrijgen van de middelen van het Rijk die nodig zijn voor de inzet van de RIO (re-integratie officier) Jeugd, hebben we nog niet onze ambitie gestand kunnen doen om iedere Arnhemse jeugdige die in detentie komt te begeleiden. We hebben dit wel uitgebreid voorbereid en zijn startklaar.	
Ondermijnende criminaliteit: we weren criminelen	(D)
De aanpak van ondermijning staat stevig en wordt uitgebreid. Voor de zomer is nieuw beleid met de raad gedeeld dat helderheid verschaft over de vergunningen en handhaving inzake sekswerk en de aanpak van heling door het digitale opkopersregister. Ook hebben we de raad voorgesteld om de exploitatie van vakantieparken vergunningsplichtig te maken, zodat dit een gezonde en vitale branche kan zijn en blijven.	
We wapenen ons tegen ondermijnende invloed	(I)
We hebben ingezet op de voorlichting en training van eigen medewerkers, zodat zij weerbaar worden tegen ondermijnende invloeden.	
We maken burgers bewust	(I)
We hebben stevig ingezet op een weerbare Arnhemse maatschappij, door de Meld Misdaad Anoniem campagne alsmede lokale acties in de wijken waarmee met demonstratiemateriaal burgers worden gewezen op de gevaren van ondermijnende activiteiten en wat je er tegen kunt doen.	
We pakken drugslocaties aan	(I)
We hebben in 2024 een tiental drugslocaties kunnen aanpakken door effectieve inzet van bestuurlijke maatregelen. Tevens hebben we een aantal risicolocaties in zicht, waarbij we met de partners zoeken naar manieren om deze aan te pakken. We hebben in 2024 ook effectief kunnen interveniëren op een vijftal gevallen van straathandel. We doen dit alles naar aanleiding van rapportage van en in nauwe samenwerking met de politie.	
We pakken mensenhandel aan	(I)
We hebben veel preventieve en bewustwordingsactiviteiten uitgevoerd: netwerkbijeenkomsten voor aandachtfunctionarissen, voorlichting en training voor professionals over hoe mensenhandel te herkennen, bijeenkomsten om bewustwording te kweken bij ondernemers en een toneelstuk dat mensenhandel invoelbaar maakt. Tevens zijn we bezig met de voorbereiding van een roadshow op scholen, een preventiecampagne voor in het najaar en een (nep) loverboy actie in het uitgaansgebied. Het zogenoemde signalenoverleg mensenhandel, dat plaatsvindt onder onze regie, heeft tot nu toe 19 signalen van mogelijke mensenhandel behandeld. Op het tiental bestuurlijke rapportages illegaal sekswerk die zijn ontvangen van de politie zijn lasten onder dwangsom opgelegd, een persoonsgerichte aanpak gestart en waarschuwingen afgegeven. Onze partner Moviera heeft de afgelopen tijd zo'n vijftien personen opgenomen op het noodbed en heeft zo'n 30 nieuwe aanmeldingen gehad van mogelijke slachtoffers. Tot slot hebben we het beleid inzake vergunningen en handhaving rondom sekswerk aangeboden aan de raad.	
We pakken witwassen aan	(I)
In 2024 zijn tot nog toe 31 bibob-onderzoeken afgerond en lopen er op dit moment 15 onderzoeken. Naar aanleiding van ons eigen onderzoek is in drie gevallen een advies gevraagd aan het Landelijk Bureau Bibob. Bovendien zijn er in opdracht van de Regionale inkooporganisatie 50 bibob-toetsen uitgevoerd op zorgbureau's waarvan er op dit moment bij een vijftal een aanvullend onderzoek gedaan wordt. Voorts is een digitaal inkoopregister geïntroduceerd, waardoor de aanpak van heling een enorme impuls krijgt. Tot slot is het voorstel naar de raad voorbereid om de exploitatie van vakantieparken vergunningsplichtig te maken.	

Digitale criminaliteit: door bewustwording minder slachtoffers	(D)
We hebben gewerkt aan een beter beeld van digitale criminaliteit in onze stad en een analyse van onze interventies. Voorts hebben we de lopende activiteiten inzake voorlichting van kwetsbare jongeren en ouderen voortgezet, samen met onze partners. De geplande intensivering en uitbouw van de activiteiten heeft nog niet plaatsgevonden.	
We zetten in op voorlichting van kwetsbare personen	(I)
Ook in de verslagperiode is voorlichting gegeven aan kwetsbare jongeren en ouderen om hen weerbaar te maken tegen digitale criminaliteit. De intensivering en uitbreiding die we willen doorvoeren kon in deze verslagperiode vanwege andere prioriteiten nog niet plaatsvinden.	
We bouwen een sterk netwerk tegen cybercriminaliteit	(I)
We hebben gewerkt aan het versterken van het netwerk dat nodig is voor de lokale aanpak van cybercriminaliteit. Gezien de ontwikkelingen op dit vlak is meer nodig, hetgeen we in de nabije toekomst zullen opzetten.	
Openbare orde en sociale onrust: een veilige openbare ruimte voor iedereen	(D)
In de verslagperiode hebben zo'n 60 demonstraties, manifestaties en 260 kleine tot grootschalige evenementen plaatsgevonden. De meest recente demonstratie van Pegida was daarbij uitzonderlijk vanwege de grootschalige inzet van politie en het gemeentelijk veiligheidsapparaat. De crisisorganisatie onder regie van de gemeente heeft te maken gehad met 25 incidenten, variërend van branden tot criminaliteit met een hoge impact op buurten en inwoners. Momenteel voeren wij een persoonsgerichte aanpak op een dertigtal casussen inzake (potentiële) radicalisering en relschoppers, waarvan de helft veel actieve inzet vraagt. Naast de lopende activiteiten ten behoeve van het veilig uitgaan (bijv. sfeerteams) is gewerkt aan het voorbereiden van een convenant Veilig Uitgaan, waarin mede maatregelen inzake discriminatie en seksuele intimidatie zijn opgenomen.	
We zorgen voor veilige demonstraties, manifestaties en evenementen	(I)
In de verslagperiode vonden zo'n 60 demonstraties, manifestaties en zo'n 260 evenementen plaats. De demonstratie van Pegida sprong eruit vanwege de grote politieinzet die nodig was voor een veilige doorgang. De sfeerteams zijn onverminderd ingezet ten behoeve van veilig uitgaan.	
We investeren in brandweer, crisisbeheersing en publieke gezondheidszorg	(I)
De veiligheidscoördinatie ten aanzien van brandweer, crisisbeheersing en publieke gezondheidszorg is onverminderd ingezet. De VGGM werkt in afstemming met de partners, waaronder wij, aan een verstandige uitvoering van de bezuinigingsopdracht die daar voorligt.	
We investeren in bondgenoten	(I)
We hebben nu een aantal keer bijeenkomsten voor bondgenoten in de wijken georganiseerd en enkele stedelijke bijeenkomsten. Daaruit blijkt dat er veel enthousiasme is om samen te komen en een bondgenootschap te vormen dat hecht is, ook in moeilijke tijden.	
We leren kinderen en jongeren kritisch denken en verantwoord met informatie om te gaan	(I)
We hebben met de Arnhemse scholen intensief voorbereid dat in het najaar op drie scholen in het voortgezet onderwijs tientallen lessen gegeven worden inzake mediawijsheid. Deze sluiten goed aan bij de groeiende vraag om kinderen wegwijs te maken in het versplinterd, dynamisch en soms misleidend medialandschap van vandaag de dag. We werken aan bestendinging en uitbreiding van dit aanbod.	
We signaleren radicalisering en gaan het tegen	(I)
We hebben extra geïnvesteerd in kennis over de opkomst van zogenoemde soevereine of autonome burgers, die hun burgerschap en daarmee de (lokale) overheid niet erkennen. We hebben verder gewerkt aan het signaleringsnetwerk. We hebben momenteel meer dan twintig casussen in behandeling van geradicaliseerde Arnhemmers, waarvan tien veel inzet vragen.	
Preventieve jeugd aanpak	(D)
De aanpak Preventie met Gezag loopt. In alle onderdelen van het programma zijn kinderen en jongeren opgenomen wiens levens en perspectief wij daadwerkelijk positief beïnvloeden. Er vindt monitoring plaats om zeker te stellen dat we de goede prioriteiten stellen.	

Jongerenwerk 3.0

(I)

Jongerenwerk in Arnhem heeft zo'n 120 kwetsbare jongeren begeleid. Daarvan hebben we vanwege positieve ontwikkelingen 20 trajecten kunnen beëindigen.

Straat en school

(I)

De straatcoaches hebben een kleine 1000 contactmomenten gehad. Daarvan is een kwart significant, variërend van interventies tot activiteiten met jongeren zoals samen voetballen. De aanpak Veilig In en Om School (VIOS) is inmiddels actief op 13 scholen. Het aantal veiligheidsplannen per school is toegenomen. Het signaleren van problematiek vindt eerder plaats. In 2023 werd meer gesignaleerd bij jongeren in leerjaar drie en vier. Dit is in 2024 verschoven naar het eerste en tweede leerjaar. Scholen werken steeds meer samen en zoeken elkaar op bij Arnhemse trends. In 2024 heeft VIOS een aantal thema- en ouderbijeenkomsten verzorgd voor scholen.

Preventief Interventie Team (PIT)

(I)

Het PIT helpt kinderen vanaf 6 jaar met een verhoogd risico op afglijden naar druggerelateerde criminaliteit vanwege externaliserend probleemgedrag op primair onderwijs scholen. We hebben 37 PIT-traject in behandeling. Vanwege positieve ontwikkelingen hebben we een aantal trajecten positief kunnen beëindigen. Het aantal scholen dat werkt met het PIT wordt uitgebreid.

Werk

(I)

Er zijn momenteel zo'n 25 kwetsbare jongeren in een traject van Prospect4Cash. Daarvan kon een tiental aan werk worden geholpen, waardoor het risico op voortzetting van de criminele carrière is verminderd.

Versterking PGA (Aanpak risicojeugd Veiligheidshuis)

(I)

We hebben zo'n 40 jongeren die dreigen af te glijden richting ondermijnende criminaliteit in een persoonsgerichte aanpak van het Zorg- en Veiligheidshuis opgenomen. We hebben vanwege positieve resultaten van 5 casussen de behandeling kunnen beëindigen.

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	32.863	-164	32.699
Baten	6.516	-52	6.464
Saldo lasten en baten	-26.347	112	-26.235
Toevoegingen aan reserves	87	0	87
Onttrekkingen aan reserves	1.380	0	1.380
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	1.293	0	1.293
Prognose resultaat	-25.054	112	-24.942

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	-164	V					
Openbare orde en veiligheid	85	N	Horecastewards Veilige steden	J	I	AR	J
Openbare orde en veiligheid	-249	V	VGGM resultaatbestemming 2023	J	I	AR	J

Baten	-52	N						
Openbare orde en veiligheid	-52	N	Bestuurlijke boetes uhv brandbeveiligingsverordening	J	S	AR	J	

Toevoegingen aan reserves	0							
----------------------------------	---	--	--	--	--	--	--	--

Onttrekkingen aan reserves	0							
-----------------------------------	---	--	--	--	--	--	--	--

Horecastewards Veilige steden

Er is in 2023 incidenteel budget toegekend voor initiatieven die de leefbaarheid versterken en voor het inzetten van zogenaamde sfeerteams. Deze sfeerteams zijn service- en overlast gericht, en geven op uitgaansavonden sturing op een gastvrije manier. De sfeerteams zijn na een aanbestedingsprocedure via Stichting Veilige Steden gestart. Zij werken nauw samen met de gemeente (waaronder de gemeentelijke handhavers), ondernemers, beveiligers en politie. De bedoeling was om deze inzet in 2024 te bekostigen via de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Korenkwartier. De begroting van de BIZ is echter niet toereikend en een aanvullende subsidie van € 85.000 voor het jaar 2024 is noodzakelijk zodat de sfeerteams daarvan bekostigd kunnen worden. Tevens zal er met de BIZ in gesprek worden gegaan over de bekostiging hiervan voor de komende jaren.

VGGM resultaatbestemming 2023

Dit betreft het resultaat van de gemeenschappelijke regeling VGGM over het jaar 2023 dat in het boekjaar 2024 wordt ontvangen. In 2023 is een positief resultaat behaald van € 1,7 miljoen waardoor we een teruggave voor de gemeente Arnhem van € 441.000 verwachten. Het voordeel valt zowel op begrotingsprogramma S01 Veiligheid (€ 249.000) als op S09 Gezondheid en sport (€ 192.000). Het gehele voordeel valt vrij naar de algemene middelen.

Bestuurlijke boetes uit hoofde van brandbeveiligingsverordening

Bij de begroting 2017 is een structurele baat begroot van € 51.500 als gevolg van de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete conform de brandbeveiligingsverordening. Deze boete is echter de afgelopen jaren nooit opgelegd omdat deze boete in de praktijk niet noodzakelijk geacht wordt. Bijvoorbeeld in geval van omissies bij evenementen, vinden de evenementen geen doorgang. Daarnaast worden er andere handhavingsinstrumenten toegepast zoals bijvoorbeeld dwangsom en bestuursdwang waardoor de bestuurlijke boete uit hoofde van de brandbeveiligingsverordening niet opgelegd wordt. De brandbeveiligingsverordening kan inmiddels komen te vervallen omdat zaken die daarin worden geregeld inmiddels op andere plekken zijn geregeld. Er wordt in de gemeentelijke begroting ten onrechte rekening gehouden met deze ontvangsten.

Bereikbaarheid

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Een duurzaam bereikbare stad (A)		
Bewerkstelligen van een mobiliteitstransitie: eerst de voetganger, dan de fietser, dan het OV en dan pas de auto (D)		
Om de afhankelijkheid van de auto te verkleinen, zetten we in op een mobiliteitstransitie, waarbij eerst de voetganger komt, dan de fietser en vervolgens het OV en tot slot de auto. Het duurzaam mobiliteitsplan dat door het college is vastgesteld vormt de basis voor verdere inspanningen om de gewenste mobiliteitstransitie te bewerkstelligen.		
We voeren het mobiliteitsbeleid uit (I)		
Het duurzaam mobiliteitsplan is dit jaar door het college vastgesteld. Dit ligt nu ter besluitvorming voor de gemeenteraad.		
Groter aandeel fiets en voetgangers om de stad duurzaam bereikbaar te maken (D)		
We werken er aan meer mensen de fiets te laten nemen door dit alternatief aantrekkelijker te maken. We blijven fietsprojecten verkennen en voorbereiden. Het gaat daarbij zowel om fietspaden en -straten als voorzieningen om de fiets te parkeren.		
We verbeteren/ breiden het stedelijk fietspadennetwerk uit, waaronder regionale snelfietsroutes (I)		
In 2024 hebben we diverse fietsprojecten uitgevoerd, waaronder: • Snelfietsroute Arnhem - Wageningen; • Snelfietsroute Schuytgraaf fase 1 (Grote Griet - Gelderse Rooslaan tot Drielsedijk); • Verbeterplan RijnWaalpad fase 1 (oa. Kruisstraat, Huissensedijk, Eldenseweg) • Start herinrichting van de Hommelseweg als onderdeel van de stedelijke doorfietsroute Arnhem Noord - Alteveer; • Start fietspaden Johan de Wittlaan – doorfietsroute de Liemers Ook zijn diverse nieuwe fietsprojecten verder voorbereid, zoals snelfietsroute Om de Noord, de stedelijke doorfietsroute Schuytgraaf (Stenen Kamer) en de snelfietsroute VeluweWaal pad.		
We stellen een actieplan aanpak voetgangersknelpunten op (I)		
We hebben de volgende zaken gedaan op het gebied van lopen: • Er is specifiek loopbeleid opgenomen in het DMP met als onderdeel een hoofdlooproutenetwerkkartaat. Deze wordt nu gebruikt om het belang van looproutes mee te nemen in mobiliteits- en openbare ruimte projecten. Hierdoor kunnen eventuele knelpunten voor voetgangers worden opgelost in projecten die niet specifiek voor de voetganger zijn geïnitieerd; • Er is een analyse loopvriendelijkheid per wijk uitgevoerd. Deze dient als input voor het loopbeleid en het bijbehorende actieprogramma; • Er is een analyse naar de aanwezigheid van en type voetpaden op hoofdlooproutenetwerk en verbidingsnetwerk uitgevoerd. Hieruit worden nog knelpunten gedestilleerd. • Er is een analyse van de vrije doorloopruimte op hoofdlooproute uitgevoerd. Hieruit worden nog knelpunten gedestilleerd. Er wordt daarnaast nog gewerkt aan: • Opstellen concept loopbeleid en bijbehorend actieprogramma • Netwerkkartaat groen, ontspannen netwerk, inclusief belangrijkste knelpunten • Analyse knelpunten oversteeklocaties met VRI • Ontwikkeling gedragsbeïnvloedingscampagne kinderen lopend naar school • Aanzet werknemers gemeente Arnhem lopen van en naar werk en tijdens het werk		

We realiseren maatregelen uit het fietsparkeerplan

(I)

Er is gewerkt aan enkele maatregelen uit het fietsparkeerplan. Zo zijn we de afgelopen periode verder gegaan met het ruimen van weesfietsen. Daarnaast zijn de fietsen van het Johnny van Doornplein weggehaald en is letterlijk de rode loper uitgelegd naar de Musis fietsenstalling. We hebben de verruiming van de openingstijden van fietsenstallingen voorbereid, zodat we in 2025 daadwerkelijk de openingstijden van fietsenstallingen kunnen verruimen. Daarnaast hebben we gewerkt aan de voorbereiding van de bouw van twee nieuwe fietsenstallingen (Rozet en Willemsplein) en bekijken we ook hoe we op korte termijn het aantal fietsparkeerplaatsen kunnen uitbreiden.

We verkennen mogelijkheden van nieuwe fietsbruggen over de Rijn

(I)

We hebben de onderzoeken naar nieuwe fietsbruggen verder doorgezet. We hebben onderzoek gedaan naar de mogelijke oplossingen en de kosten en de effecten (bijvoorbeeld verwacht aantal gebruikers). We hebben dit samen met de regio gedaan. Het onderzoek naar een oostelijke fiets- en voetgangersbrug doen we als integraal onderdeel van de gebiedsontwikkeling Rijnpark.

Meer openbaar vervoer om de stad duurzaam bereikbaar te maken

(D)

We werken er aan meer mensen de bus te laten nemen door dit alternatief aantrekkelijker te maken. We blijven openbaarvervoerprojecten verkennen en voorbereiden.

We voeren concrete hoogwaardig openbaar vervoer projecten uit

(I)

Ook in 2024 zijn we doorgaan met het voorbereiden en uitvoeren van HOV-projecten. Zo is het Schetsontwerp vastgesteld voor het Willemsplein. En hebben we een busstrook aangelegd op de Westervoortsedijk. Er is een proef uitgevoerd met een busstrook op de Batavierenweg.

Beter openbaar vervoer in de stad, de regio en naar de Randstad en Duitsland

(D)

Het openbaar vervoer in de stad en in (en naar) de regio moet worden verbeterd. Ook willen we het reizen per openbaar vervoer richting de Randstad en internationale bestemmingen aantrekkelijker maken.

We lobbyen met betrekking tot het spoordossier en het lokale en regionale openbaar vervoer

(I)

We hebben het afgelopen jaar veel contact gehad met onze partners rondom het spoor.

- Zo heeft het ministerie de MIRT-verkenning Spoorknoop Arnhem Oost voorbereid en zijn wij daarbij betrokken;
- Hebben we intensief contact gehad met Rijk, ProRail en NS over de uitplaatsing van het spooreplacement ten behoeve van woningbouw in de spoorzone Arnhem Oost;
- Zijn we via de GMR aangehaakt op de ontwikkelingen rondom de goederenroutering richting Noordoost Nederland
- Is het MIRT-onderzoek van de spoorverbinding Utrecht-Arnhem-Duitse grens weer voorbereid en zijn wij daarbij betrokken.

Daarnaast hebben we contact met ProRail en NS gehad over (toekomstige) verbindingen naar het buitenland via Arnhem.

We hebben weer actief gelobbyd voor het openbaar vervoer per bus. We hebben diverse brieven gestuurd aan PS en GS over de noodzaak om te investeren in infrastructuur en exploitatie van het openbaar vervoer. Daarnaast hebben we pro-actief input geleverd aan de programma van eisen voor de nieuwe OV-concessie. Naast deze brieven, lobbyen we op ambtelijk en bestuurlijk niveau voor investeringen in infra en exploitatie van het OV. Dat lobbyen doen we niet alleen, maar samen met onze buurgemeente Nijmegen en de regio's: GMR en Foodvalley. Een gezamenlijk product hiervan is bijvoorbeeld de Position Paper en de Netwerkambitiekaart. Een gezamenlijke visie op het openbaar vervoer in onze regio's.

Makkelijker maken van bouwen in en rond de binnenstad en op OV-locaties met behulp van parkeerbeleid en daarbij minder auto-afhankelijkheid en overlast van geparkeerde auto's

(D)

We willen binnen de stad, bij voorkeur op en rond OV-knooppunten zoveel mogelijk woningen bouwen, met daarbij zo min mogelijk parkeerplaatsen en dus lagere parkeernormen. Om overlast in de omliggende gebieden te voorkomen willen we het gebied met parkeerregulering uitbreiden.

We ontwikkelen stedelijk parkeerbeleid

(I)

We hebben, parallel aan de ontwikkeling van het duurzaam mobiliteitsplan, gewerkt aan het nieuwe parkeerbeleid. Onderdelen van dat stedelijk parkeerbeleid zijn:

- Lagere parkeernormen voor de hele stad;
- Uitbreiding van het gereguleerd gebied.
- Parkeren in stadsrandhubs als alternatief voor het parkeren (op straat) in de binnenstad

Het parkeerbeleid met de onderliggende onderdelen heeft een sterke relatie met het duurzaam mobiliteitsplan. Afronding en vaststelling van het parkeerbeleid zal dan ook plaatsvinden na vaststelling van het duurzaam mobiliteitsplan.

We passen de parkeertarieven aan

(I)

In het kader van de bezuinigingen is voorgesteld om de parkeertarieven te verhogen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar parkeren op straat en parkeren in de garages. De beoogde opbrengst in het kader van de bezuinigingen is 5 miljoen euro per jaar.

Tegengaan verkeersoverlast

(A)

Meer ruimte voor de voetganger, de fietser en het OV

(D)

De ruimte in de stad is schaars. We gaan op zoek naar een nieuwe verdeling van die schaarse ruimte waarbij eerst de voetganger, dan de fietser, dan het openbaar vervoer en vervolgens de auto komt.

We stellen een verkeersstructuurplan op

(I)

Op basis van het duurzaam mobiliteitsplan stellen we een verkeersstructuurplan op. Hierin leggen wij vast hoe de keuzen uit het mobiliteitsbeleid zich vertalen op ons wegennet. Hoe gaan de wegen eruit zien die een andere functie krijgen en/of kunnen anders worden ingericht (zoals lagere snelheid, minder rijstroken, fietsstraten)?

Op basis hiervan gaan we ook een kader opstellen wie er prioriteit krijgt als netwerken elkaar kruisen.

We passen de wegenstructuur aan

(I)

In het DMP zijn goede stappen gezet om dit voor te bereiden. Zodra het DMP is vastgesteld kunnen wij de voorbereiding omzetten in uitvoering.

Minder ruimte voor de auto in en rond de binnenstad

(D)

In de hele stad is de ruimte schaars, maar dat geldt zeker voor de binnenstad. De auto neemt relatief veel ruimte in de binnenstad in. Zowel door de wegen waarover de auto's rijden als door de ruimte die nodig is om deze auto's te parkeren. We willen de ruimte die de auto in de binnenstad inneemt beperken.

We verminderen het aantal straatparkeerplaatsen

(I)

Het verminderen van het aantal straatparkeerplaatsen in de binnenstad dient gestructureerd vanuit parkeerbeleid te gebeuren. Dit is dus een inspanning die volgt uit het parkeerbeleid.

We richten de Rijnkade in als wandel- en fietspromenade

(I)

Er is de afgelopen periode toch nog een aangepast ontwerp gemaakt om de Rijnkade (nog meer) als wandel- en fietspromenade in te richten. De gesprekken met aannemer van het waterschap lopen momenteel om ervoor te zorgen dat dit ontwerp ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd.

Een betere verkeersveiligheid

(D)

Het verkeersveiligheidsgevoel op de weg en in het openbaar vervoer moet omhoog. We gaan voor 'nul' verkeersslachtoffers, onder andere door het aanpakken van plekken waar veel ongelukken gebeuren. Ook willen we dat scholieren veilig naar school kunnen fietsen.

We pakken verkeersonveilige locaties aan

(I)

We hebben de afgelopen periode gewerkt aan de derde tranche 'Aanpak verkeersonveiligheid' (SPV, Strategisch Plan Verkeersveiligheid, incl. financiële bijdrage vanuit het Rijk). Deze voorbereidingen zijn toegespitst op locaties met meerdere ongevallen in de afgelopen jaren en/of subjectieve verkeersonveiligheidsklachten. Voor de locaties met meerdere ongevallen maken we wederom gebruik van de top-10 meest verkeersonveilige locaties op het Arnhemse wegennet.

Naast het SPV zijn we betrokken bij een initiatief vanuit het Rijk om landelijk meer sturing te kunnen geven op concrete verkeersveiligheidsmaatregelen en acties. Hierbij kan gedacht worden aan meer inzet op handhaving, meer bewustwording (o.a. alcohol en verkeer, afleiding in het verkeer, jongeren en ouderen in het verkeer, et cetera) en meer vergevingsgezinde infrastructuur. De verwachting is dat voor het einde van het jaar een lijst met maatregelen en acties vanuit het Rijk beschikbaar wordt vastgesteld die landelijk uitgerold gaat worden ter bevordering van de verkeersonveiligheidsaanpak. We kunnen hiermee beter grip krijgen m.b.t. richting en aanpak verkeersonveiligheid.

Met betrekking tot meer grip en sturing vanuit het Rijk hebben we ons aangemeld voor de petitie aan de Tweede Kamer: 'Oproep tot landelijke maatregelen tegen opgevoerde fatbikes'. Op dit moment gaat het om 60 gemeenten (was 50 gemeenten), de Fietzersbond, Artsen voor Veilig Fietsen, NVSHA en VeiligheidNL. De bal ligt nu bij het ministerie om de petitie van een reactie te voorzien en voorstellen te doen richting de Kamer. De verwachting is dat dit na de zomer zal zijn. De gemeente Arnhem heeft m.b.t. deze petitie contact met de gemeenten Amsterdam en Haarlem.

We leggen schoolzones aan

(I)

Voor 2024 is het volgende gedaan m.b.t. de schoolomgevingen en verkeerseducatie basisschoolleerlingen:

- Margarethaschool, vanwege (ver)bouwplannen in en rondom het aanwezige MFC is de aanleg schoolzone Graslaan, inclusief het voorstel voor een snelheid remmende verkeersmaatregel, nog in voorbereiding/afstemming. Dit is inclusief het educatief 'High five' project. De uitvoering is in 2025
- Panoramaschool, hierover zijn reeds gesprekken met de school (schoolzone en verkeerseducatie). Voorbereiding 2024 uitvoering 2025
- Pastoor v. Arsschool en Monchyschool (Malburgen-West) è School is nog niet bereid om inspanning te verlenen voor het educatief project High Vijf. Hierover worden nog gesprekken gevoerd.
- Schoolzone voor de Pieter Breughelschool en SO Brouwerij is in 2024 uitgevoerd. Educatietraject is in uitvoering en betreft voor het schooljaar 2024/2025
- Schoolzone voor de Ibn-i Sina en de Parkschool is in 2024 uitgevoerd. Educatietraject is in uitvoering en betreft voor het schooljaar 2024/2025
- De Ommelander en Da Vincie (Slochterenweg) is voorzien van een schoolzone en de scholen willen voor het schooljaar 2024-2025 high five doorzetten. Dit is reeds afgestemd.

Daarnaast gaan we gesprekken aan met andere scholen om nog meer nieuwe schoolzones te kunnen aanleggen:

De schoolzone Dalweg is nu nog in voorbereiding. De uitvoering hiervan gaat gepaard met groot onderhoud Dalweg. Educatietraject 'High five' Dalweg start schooljaar 2024-2025.

De Salamander en de Schatgraaf (Schuytgraaf) gaan de educatieprogramma 'Cycling4school' in schooljaar 2024-2025 doorlopen. De gesprekken en voorbereiding voor deze twee scholen, schoolzone, is nog niet afgerond.

Beter en schoner taxivervoer

(D)

Taxivervoer is voor sommige bezoekers het visitekaartje van onze stad. We willen de kwaliteit van het taxivervoer in onze stad verbeteren en verschoneren.

We stellen samen met de taxibranche maatregelen op om het taxivervoer beter en schoner te krijgen

(I)

We werken aan een plan om de banden met de taxibranche aan te halen en samen met hen tot verbetervoorstellen te komen bij Arnhem Centraal. Ook hebben we ze betrokken bij de ontwikkeling van het Willemsplein om te zien of ruimte voor de taxi daar voor meer draagvlak en mogelijkheden tot implementatie van de taxi verordening kunnen leiden. Dit pakken we komend jaar verder op.

Schonere lucht in de stad	(A)
Minder doorgaand verkeer door de stad Er rijdt relatief veel doorgaand verkeer in de stad (verkeer dat geen herkomst of bestemming in Arnhem heeft, maar alleen maar door de stad rijdt, omdat dit de kortste en/of snelste route is). Deze voertuigen leiden tot overlast en horen hier niet te rijden. Doel is om dat verkeer zoveel mogelijk te beperken en idealiter helemaal niet meer te hebben in de stad.	(D)
We stellen een plan op om doorgaand verkeer te weren Dit is integraal onderdeel geworden van het duurzaam mobiliteitsplan. Zodra dat is vastgesteld gaan we hiermee aan de slag.	(I)
Beter benutten van stations en realisatie transferia/stadsrandhubs Een goede aansluiting van de verschillende vormen van mobiliteit (auto, trein, bus en (deel)fiets) op elkaar wordt steeds belangrijker. Hubs spelen bij deze overgang een belangrijke rol. Op deze manier kan een volwaardig en duurzaam alternatief voor de (privé)auto worden geboden. Een (mobiliteits)hub kan het beste worden gedefinieerd als een fysieke plek waar verschillende vormen van vervoer en vervoersaanbod samenkomen.	(D)
We stellen een visie op Arnhemse hubs op De hubvisie is vastgesteld door het college en er worden ambtelijke verkenningen gedaan naar enkele locaties. Pas nadat het duurzaam mobiliteitsplan is vastgesteld kan hiermee echt verder worden gegaan	(I)
We voeren de visie Arnhemse hubs uit Er is gewerkt aan de verkenning, voorbereiding, uitwerking en realisatie van de volgende locaties: • Rozet: voorbereiding; • Kronenburg: realisatie; • Station Zuid: voorbereiding.	(I)
Minder vervuillende voertuigen in de binnenstad We willen de overlast van vervuillende voertuigen in en rond de binnenstad verminderen.	(D)
We handhaven de milieuzone en waar mogelijk passen we strengere normering en uitbreiding toe In 2022 is de milieuzone voor het laatst aangescherpt: voor vrachtwagens geldt nu dat alleen emissieklasse 6 en hoger is toegestaan. In 2024 is gewerkt aan het stroomlijnen van de organisatie van de milieuzone. Ook zijn de milieuzone en de Zero Emissie Stadslogistiek (ZES) zone beter met elkaar afgestemd. Dit kan in de toekomst leiden tot aanpassing van een van de zones.	(I)
We stimuleren en faciliteren duurzame stadsdistributie, met name in de binnenstad Er is samen met ondernemers gewerkt aan de voorbereiding van zero emissie zone. In een drietal sessies met ondernemers is gekeken naar de grote uitdagingen die de stadslogistiek de komende jaren te wachten staan. Deze uitdagingen zijn gekoppeld aan concrete ideeën die kunnen bijdragen aan een efficiëntere stadslogistiek (de minder-opgave). Nadrukkelijk is gezocht naar gezamenlijke ideeën. De kansrijke projecten vormen de start van een veranderingsproces: iedere zes maanden wordt bekeken of de projecten daadwerkelijk van de grond komen en bijdragen aan de doelstellingen. Het ontwerp-verkeersbesluit wordt eind 2024 gepubliceerd.	(I)

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	33.502	-169	33.333
Baten	10.087	0	10.087
Saldo lasten en baten	-23.415	169	-23.246
Toevoegingen aan reserves	12.495	0	12.495
Onttrekkingen aan reserves	12.857	0	12.857
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	362	0	362
Prognose resultaat	-23.053	169	-22.884

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	-169	V					
Mobiliteit	-84	V	Bijstelling energiekosten eigen gebruik	N	I	AR	J
Mobiliteit	-85	V	Gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost	N	I	BR	J
Baten	0						
Toevoegingen aan reserves	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						

Bijstelling energiekosten eigen gebruik

Zie voor toelichting programma S00.

Gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost

Zie voor toelichting programma S11.

Economie

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Vol energie zetten wij in op een duurzame, creatieve en levendige economie voor het welzijn en de welvaart van de Arnhemmers		
	Dé Europese Energy hotspot worden	(D)
Voor Arnhem vormen de maatschappelijke opgaven op het gebied van duurzaamheid en energietransitie, niet alleen uitdagingen, maar ook economische kansen. Onze ambitie is dat het regionale energie-ecosysteem stevig groeit en binnen Europa bekend staat als 'Hotspot Energy', ideaal voor het versneld ontwikkelen en toepassen van energie-innovaties. We werken aan deze ambitie door middel van het uitvoeren van verschillende activiteiten binnen verschillende actielijnen. We brengen deze ambitie dichterbij door Connectr, de Arnhem Electricity Week en het versterken van bestaande en het vormen van nieuwe samenwerkingen met partners in onze regio.		
	We bouwen aan innovatieve campussen	(I)
De acties opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst Kenniscampus regio Arnhem worden volgens planning uitgevoerd. Op IPKW is tijdens de Arnhem Electricity Week het Connectr innovatielab geopend. Ook wordt de Connectr Energyhub gerealiseerd ten behoeve van uitbreiding en nieuwe vestiging van bedrijven op IPKW. Op dit moment zijn we in samenwerking met de betrokkenen gestart met de Gebiedsvisie Het Broek – IPKW – Nieuwe Haven om de ambities die er in dit gebied zijn om te zetten in een gebiedsvisie. Met Arnhems Buiten zijn we voortdurend in gesprek over de ontwikkelingen op hun campus en we ondersteunen hen op verzoek. Dit doen we onder meer bij het opstellen van een energievisie voor hun campus.		
	We werken aan het stimuleren, toepassen en zichtbaar maken van energie innovaties	(I)
Uit het weboverzicht met de energie-innovaties uit onze regio hebben we de 10 – 15 meest kansrijke voor directe toepassing geselecteerd. Deze innovatieve bedrijven hebben we tijdens een bijeenkomst in contact gebracht met bedrijven die willen verduurzamen en deze innovaties potentieel kunnen benutten hiervoor en intermediaire organisaties die daarbij kunnen ondersteunen. Hieruit zijn een groot aantal matches naar voren gekomen. Deze zijn nu aan het verkennen of dit ook tot daadwerkelijke toepassing kan leiden. Tijdens de Arnhem Electricity Week was er een innovatieplein waarop tijdens het evenement meerdere innovaties uit de regio Arnhem gepresenteerd zijn.		
	We versterken onderlinge samenwerking en relaties in het energiecluster	(I)
We zijn met onze partner The Economic Board bezig om de strategische roadmap Arnhem Hotspot Energy 2025 om te vormen tot een programma met daarin opgenomen de projecten en activiteiten van onszelf, The Economic Board en van de andere partners en werken aan de daarbij benodigde samenwerkingsvorm voor het versterken van de samenwerking in het energiecluster. Ook zijn we bezig met opstellen van een samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en SEECE / HAN lectoraat Balanced Energy Systems. De samenwerking richt zich op de gezamenlijke inspanning voor 'het energiesysteem van de toekomst' en komt voort uit de strategische roadmap.		
	We versterken de samenwerking van het energie- en creatieve cluster	(I)
Het programma Creative X Energy is tijdens de Arnhem Electricity Week officieel gelanceerd. Binnen het programma wordt er gewerkt aan drie projecten waarbij de creatieve sector samenwerkt met de energiesector. Bij deze projecten zijn Alliander en Arnhems Buiten vanuit de energiesector de betrokken partijen.		

We werken aan een betere (inter)nationale positionering van Arnhem als Hotspot Energie

(I)

We zijn als Arnhem aanwezig geweest op het World Energy Congres. Eén van de activiteiten die we daarbij georganiseerd hebben, was een mediadag voor (inter)nationale media. Hierbij hebben we de media kennis laten maken met de verschillende campussen en bedrijven in de stad op het gebied van energie. Ook heeft eind mei de Arnhem Electricity Week plaatsgevonden. Een week waarin Arnhem als Hotspot Energy met diverse congressen, lezingen, films, lanceringen en aankondigingen positief naar voren is gebracht. Tijdens deze week is ook de bevestiging gekomen dat het bedrijf Milence zich definitief vestigt in Arnhem.

Arnhem is de aantrekkelijkste stad van Oost-Nederland om te wonen, werken, ondernemen, studeren, verblijven, ontmoeten en ontspannen

(D)

Door in te zetten op de binnenstad als hart van de stad, op duurzaam toerisme en recreatie en de Arnhemse evenementen, versterken we de positie van Arnhem als aantrekkelijke groene én bruisende stad, met een bijzondere historie.

We werken aan de transformatie van de binnenstad

(I)

In de eerste helft van 2024 hebben we een start gemaakt met het Ontwikkelperspectief Centrum Arnhem en er wordt gewerkt aan de afronding van de Visie Openbare Ruimte en Koele netwerken. We zetten in op het verder stimuleren van transformatie van panden in de binnenstad door de transformatiemanager, waarbij de nieuwe invulling van de oude supermarktplaats aan de Kleine Oord begin dit jaar een concreet resultaat is. Daarnaast is er een aanvraag voor de landelijke regeling Impulsaanpak Winkelgebieden ingediend, waarbij in de aanpak de transformatie van een aantal panden in de westelijk binnenstad is opgenomen. Ook is er een periodiek overleg met lokale makelaars opgestart om inzicht te krijgen in marktontwikkelingen en transacties.

Met Platform Binnenstad Arnhem (PBA) is de samenwerking vanuit de diverse werkgroepen en de Kwartierenaanpak verder versterkt. PBA heeft voor deze aanpak de landelijk prijs ontvangen voor meest inspirerende binnenstadsproject. In het Korenkwartier is de nieuwe terrassenverdeling gerealiseerd en we hebben de horeca-stewards gecontinueerd om de veiligheid en gastvrijheid er te versterken. Ook is het achterplein van de Korenmarkt opgeknapt om de verblijfskwaliteit te versterken en ruimte te bieden voor terrassen en evenementen. Tot slot is er een prijsvraag voor de Historische kelders in voorbereiding.

We realiseren een aanbod van duurzame en toegankelijke evenementen

(I)

Nadat de locatieprofielen eind december 2023 door het college zijn vastgesteld, zijn de raad, de organisatoren van evenementen en de deelnemers aan het participatietraject hierover geïnformeerd begin 2024. De locatieprofielen zijn te vinden op www.arnhem.nl.

De eerste vuurwerkshow is geëvalueerd en was met circa 6000 bezoekers een drukbezocht evenement. Inmiddels is de aanbesteding opgestart voor de show van 2024-2025.

Het NK Wielrennen, het EK Beachvolleybal en de Team NL Sport Experience hebben bevestigd dat topsportevenementen voor maatschappelijke én economische impact en voor reuring in de stad zorgen.

Het landelijke verbod op wegwerpplastic was zichtbaar op Koningsdag: de stad lag er veel schoner bij dan vorige jaren. We hebben meegewerkt met stichting Koningsdag aan het bekersisteem en mee geïnvesteerd op het gebied van marketing en communicatie. Als tegenprestatie heeft de stichting algemene communicatie-uitingen en een handleiding met tips en trucs over de diverse systemen opgeleverd die andere organisatoren kunnen gebruiken. We hebben meegewerkt aan een initiatief van de landelijke organisatie Green Events om een landelijke duurzaamheidsladder voor evenementen op te zetten.

Samen met het Arnhems platform chronisch zieken en gehandicapten (Apcg) en Cultuur Academy is volop ingezet op de toegankelijkheid van evenementen en festivals: vier spreekuren, een meet-up bij Hoogte80-festival voor organisatoren over onder andere inclusieve programmering en praktische zaken rondom toegankelijk maken van het evenementen en een workshop gastvrije ontvangst. Een bijeenkomst over toegankelijke communicatie is geannuleerd vanwege gebrek aan belangstelling. Ook zijn de structuur en de inhoud van de kennisbank bij de Cultuur Academy verbeterd.

We werken aan een vitale en duurzame recreatieve sector

(I)

Het wandelnetwerk in Arnhem-Zuid is uitgebreid. Op dit moment zijn nagenoeg alle bordjes geplaatst. Het masterplan Romeins verleden is vastgesteld. Dit najaar volgt een samenwerkingsovereenkomst voor de uitvoering van het masterplan. In het masterplan is voor Arnhem het Castellum in Arnhem-Zuid de belangrijkste plek.

De tachtigste herdenking van de Slag om Arnhem zal in september zichtbaar en voelbaar zijn in de stad. Al in mei waren de eerste activiteiten, maar het zwaartepunt ligt traditioneel in de septembermaand. Veel Arnhemse partijen hebben zich aangemeld met activiteiten en events om stil te staan bij tachtig jaar Slag om Arnhem. Dat zorgt voor een vol programma met veel bereik, dat tot in november doorloopt.

Om recreërende bewoners en bezoekers beter te spreiden werken we aan betere toegankelijkheid van de Veluwe vanuit Arnhem-Noord. Een eerste stap hierin is verbinding tussen Arnhem Centraal Station en park Sonsbeek en de realisatie van een bezoekerscentrum in de Molenplaats. Het ontwerp daarvoor is in november definitief.

We positioneren Arnhem met gerichte citymarketing

(I)

De eerste Arnhem Electricity Week was met een mix van zakelijke en consumentgerichte activiteiten het uithangbord voor de profilering van Arnhem als creatieve energiestad: congressen, matchmaking diners voor startups en investeerders, maar ook publieksavonden over elektronische muziek, wetenschapsfilms en een speciale Formule-E avond vonden in mei plaats. Van half mei tot begin juli stonden (duurzame) mode en design (inter)nationaal op de agenda met State of Fashion, het Fashion en Design Festival en Arnhem Juni Modemaand. Met Bestemming Arnhem zetten we Arnhem op de kaart als meerdaagse bestemming voor (potentiële) bezoekers. Van april t/m juni is er een video-campagne gehouden om de creatieve kant van Arnhem te benadrukken, met Sjaak Hullekes dit keer in de hoofdrol. De stichting Citymarketing Arnhem zorgt als verbinder en aanjager voor afstemming en actie.

Meer Arnhemse werklocaties zijn klaar voor de toekomst, met innovatie, circulariteit en duurzaamheid als belangrijke en zichtbare dragers

(D)

Op de diverse werklocaties in Arnhem wordt in samenwerking met vastgoedeigenaren en ondernemers gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van de betreffende werklocaties. Zo zijn er op enkele terreinen Greendeals opgesteld waarmee men gezamenlijk wil gaan werken aan verduurzamen en circulariteit. Op andere terreinen wordt gewerkt aan toekomstperspectieven in het kader van onder andere efficiënt ruimtegebruik en bereikbaarheid. In de ontwikkeling van Rijnpark naar een woon-werkmilieu wordt het werkprogramma verder uitgewerkt en wordt gewerkt aan een transformatieplan om te komen tot een strategie om bestaande en nieuwe bedrijvigheid duurzaam in te passen in Rijnpark en omgeving.

We bieden ruimte voor ondernemen

(I)

- Het ambitiedocument Het Broek is in Q2 2024 vastgesteld. De Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen (StAB) en de gemeente hebben een convenant ondertekend, waarin concrete uitvoeringsacties uit het ambitiedocument voor de korte, middellange en lange termijn zijn opgenomen. Daarnaast is Het Broek door de GMR aangewezen als herstructureringsproject.
- Voor de Nieuwe Haven is het adviesrapport 'Doorontwikkeling Nieuwe Haven' opgeleverd. Met direct betrokken stakeholders (o.a. overheden, StAB, belangenorganisaties en ondernemers) is vorm en inhoud gegeven aan dit rapport en een vergezicht voor de Haven van de Toekomst opgetekend. Er is een kwartiermaker ingezet (Q2 2024-Q2 2026) die werkt aan de Uitvoeringsagenda van het Implementatieplan Nieuwe Haven 2022 en invulling geeft aan conclusies en aanbeveling uit het adviesrapport.
- We zijn gestart met het opstellen van een detailhandelsplan als herijking van de detailhandelsvisie. Binnen dit detailhandelsplan is er conform de wens van de raad meer aandacht voor de diverse wijkcentra en wijkconomie. Besluitvorming over het detailhandelsplan volgt waarschijnlijk in Q4 2024.
- Het ambitiedocument Kenniscampus Arnhem – Velp is begin 2024 vastgesteld. De betrokken partijen hebben een samenwerkingsovereenkomst getekend met afspraken over de vervolgstappen in 2024, waaronder een verkenning naar beoogd toekomstig programma en een mobiliteitsstudie van het gebied.
- In regionaal verband is gewerkt aan de uitgangspunten voor een herijkt Regionaal Programma Werklocaties voor de periode 2025 – 2028; de uitgangspuntennotitie is in september aangeboden aan de raad voor zienswijzen.

We werken samen met partners aan kwalitatief goede werklocaties

(I)

Er wordt gewerkt aan de implementatie van de in 2023 gesloten Green Deals op IJsseloord I, Nieuwe Haven en Gelderse Poort. Op IJsseloord I en Nieuwe Haven zijn bij diverse bedrijven energiescans uitgevoerd en klimaatadaptieve en energiebesparende maatregelen getroffen. Ook treffen ondernemers en gemeente voorbereidingen voor het realiseren van een smart energy hub en wordt de opzet van een andere vorm van parkmanagementstructuur verkend. In Q4 is de Green Deal Bakenhof getekend en is gestart met de opzet van de Green Deals Overmaat-Rijkerswoerd en Het Broek.

Op kantorenpark Gelderse Poort hebben ondernemers en gemeente voorbereidingen getroffen voor het verbeteren van een aantal zaken in de openbare ruimte, de zichtbaarheid van het park en de realisatie van een betere en aantrekkelijkere fysieke verbinding tussen de Gelderse Poort en Landmark.

In samenwerking tussen gemeente, StAB, ODRA, politie, brandweer en ondernemers is het Keurmerk Veilig Ondernemen-B certificaat opnieuw toegekend en is een Uitvoeringsagenda KVO opgesteld. Er is daarbij o.a. uitvoering gegeven aan pilots voor cameratoezicht op Het Broek en Nieuwe Haven. Ook zijn er gezamenlijke bedrijfsbezoeken afgelegd op Het Broek door ODRA, politie en handhaving gericht op ondermijning en de correcte vestiging van bedrijven. Op een aantal terreinen is door het aanbrengen van belijning en het plaatsen van bloembakken/bewegend bos op plekken van structurele parkeeroverlast de beeldkwaliteit en verkeersveiligheid bevorderd.

De terreinen Nieuwe Haven, IJsseloord I en Het Broek zijn geselecteerd door VNO-NCW (in opdracht van de provincie), om met de regeling SPUK-Bedrijventerreinen het organiserend vermogen aan te jagen.

Op Gelderse Poort, IJsseloord I en Overmaat-Rijkerswoerd is gestart met het uitvoeren van klimaatscans vanuit het IB-Green Interreg subsidieprogramma.

Het periodiek overleg Werklocaties Arnhem heeft tweemaal plaats gevonden in 2024 (elk kwartaal) en kent een goede uitwisseling tussen de vertegenwoordigers van de diverse werklocaties en de gemeente.

Betere balans tussen vraag en aanbod op de (regionale) arbeidsmarkt

(D)

Er zijn meer openstaande vacatures dan ooit te voren. Door de groeiende economie en een vergrijzende bevolking zal de krapte alleen nog maar verder toenemen. Deze krapte is niet alleen op te lossen met meer mensen maar heeft een onorthodoxe aanpak.

De samenwerking binnen de drie O's (overheid, ondernemers en onderwijs) is geïntensiveerd om ambities te realiseren die bijdragen aan een betere aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

We faciliteren Leven lang ontwikkelen

(I)

Voor het om- en bijscholen naar kansrijke sectoren is de beroepentuin in Utrecht bezocht. Dit initiatief sluit naadloos aan op de ambities van Arnhem op het gebied van leven lang ontwikkelen. Het projectplan voor de Beroepentuin is gereed, de opdrachtoomschrijving is gedeeld met één van onze ketenpartners om de opdracht uit te gaan voeren waarbij de samenwerking met het Nationaal Programma Arnhem-Oost is geïntensiveerd.

Voor de sector Kinderopvang is in tripple helix verband een volgende stap gerealiseerd om ontwikkelpaden in de kinderopvang bij een aantal Arnhemse organisaties bij wijze van pilot te implementeren.

Evenals de omscholing van statushouders naar de huishoudelijke hulp is reeds in gang gezet, in samenwerking met één van onze ketenpartners.

We zetten in op het aantrekken en behouden van talent

(I)

Vanuit Arnhem Studiestad wordt steeds intensiever samengewerkt met CityMarketing over hoe Citymarketing van Arnhem nog efficiënter ingezet kan worden voor het behoud van studenten voor de stad. Dit doen we door middel van één marketingstrategie en informatievoorziening op de website zowel van Arnhem Studiestad als van Citymarketing. Tevens heeft Arnhem Studiestad haar logo aangepast voor meer integraliteit.

We verkennen samen de meerwaarde van een Arnhem experience voor studenten door middel van een welkomstpakket. Op deze manier kunnen studenten laagdrempelig met korting/gratis kennismaken met Arnhem.

Tevens werken we samen aan de verbinding tussen de studenten en het Arnhemse bedrijfsleven om de studenten te binden en te boeien aan de stad Arnhem. Zo hebben we in mei een succesvol ASM studentfestival georganiseerd waarbij 9000 studenten van alle kennisinstellingen die betrokken zijn bij Arnhem Studiestad een kaartje hebben verzilverd. 9000 studenten zijn daarbij in contact gebracht met het regionale bedrijfsleven.

We activeren onbenut arbeidspotentieel

(I)

Het initiatief genaamd de "Beroepentuin" is in samenwerking met strategische partners in de stad in ontwikkeling.

We verkennen loopbaanpaden voor zijinstromers in de kinderopvang in samenwerking met onderwijs, overheid en organisaties in de kinderopvang. Hiervoor is de werving voor een kwartiermaker die het project verder gaat brengen reeds opgestart.

We begeleiden statushouders naar banen in de huishoudelijke hulp. Gesprekken met strategische partners waarover Move To Match voor het onderdeel taal op de werkvloer zijn opgestart.

Voor de personeelskrapte in het onderwijs wordt gewerkt aan een plan van aanpak in samenwerking met schoolbesturen uit de regio vanuit primair en voortgezet onderwijs.

In 2030 hebben we een 50% circulaire economie, in 2050 zijn we volledig circulair

(D)

Om de Circulaire Economie te bereiken is het nodig om economische, sociale en ecologische waarden met elkaar in balans te brengen.

Het gaat daarbij om slim ontwerp, bewust gebruik en meer en beter hergebruik. Het doel hiervan is om het primair grondstoffen gebruik te verminderen en de milieu-impact van materialen omlaag te brengen. De transitie van een lineaire economie naar een circulaire economie vergt veel werk en inspanning, zowel binnen onze eigen organisatie als binnen de stad.

Vanuit de visie circulaire economie zijn er een aantal speerpunten benoemd:

- Speerpunt 1: Bedrijven stimuleren en faciliteren (circulair ondernemen);
- Speerpunt 2: Verminderen van restafval (circulaire wijken en inwoners);
- Speerpunt 3: Inkoopkracht/het goede voorbeeld geven (circulair inkopen);
- Speerpunt 4: Ontwikkeling van de stad (circulaire bouw en gebiedsontwikkeling).

We stellen een nieuw uitvoeringsplan circulaire economie op

(I)

Het eerste uitvoeringsprogramma circulaire economie 2022-2023 is eind 2023 afgelopen. Een nieuwe uitvoeringsagenda wordt naar verwachting vastgesteld door het College van B&W in Q3 van 2024. Deze plannen worden vergezeld van een evaluatie van het uitvoeringsprogramma circulaire economie 2022-2023 en een circulariteitsscan waaruit duidelijk wordt wat de meest impactvolle materiaalstromen zijn in Arnhem.

Het eerste uitvoeringsprogramma 2022-2023 is opgezet als groeimodel. Aangezien de gemeente tot 2022 geen overkoepelend circulair beleid had, zijn de eerste twee jaren gebruikt om de eerste stappen te maken en tegelijkertijd een beleidsprogramma in de steigers te zetten waarmee een versnelling vanaf 2024 binnen handbereik ligt. Hier is de gemeente inmiddels goed mee op stoom.

Op dit moment kan nog niet cijfermatig worden gemeten hoever we zijn om de doelstelling van 50% circulariteit in 2030 te behalen, aangezien een eenduidig monitoringssysteem op landelijk en regionaal niveau ontbreekt. In de nieuwe uitvoeringsagenda is wel aandacht voor het uitvoeren van nulmetingen en het opzetten van monitoring voor subdoelstellingen op de uitgewerkte thema's, waaronder circulair bouwen, inkopen en aanbesteden, ondernemen en wijken & inwoners. Daarnaast laat de circulariteitsscan zien welke sectoren en materiaalstromen de meeste CO2-impact met zich meebrengen in Arnhem. Deze impact, in combinatie met de invloed die wij als gemeente hebben, vormt de basis voor de prioritering in de nieuwe uitvoeringsagenda (Invloed x Impact).

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	11.556	-202	11.354
Baten	1.949	0	1.949
Saldo lasten en baten	-9.607	202	-9.405
Toevoegingen aan reserves	50	0	50
Onttrekkingen aan reserves	1.864	275	2.139
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	1.814	275	2.089
Prognose resultaat	-7.793	477	-7.316

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	-202	V					
Mobiliteit	-2	V	Bijstelling energiekosten eigen gebruik	N	I	AR	J
Economische Zaken en citymarketing	-200	V	Vrijval middelen Dutch Green Week	JB	I	AR	J
Baten	0						
Toevoegingen aan reserves	0						
Onttrekkingen aan reserves	275	V					
Economische Zaken en citymarketing	175	V	Vrijval middelen i.v.m. niet verplaatsen Warenmarkt	JB	I	AR	J
Economische Zaken en citymarketing	100	V	Vrijval middelen Dutch Green Week	JB	I	AR	J

Vrijval middelen Dutch Green Week

Voor de Dutch Green Week was in totaal € 300.000 begroot, waarvan € 100.000 in 2023 en € 200.000 in 2024. Doordat in 2023 nog geen uitgaven waren gedaan voor dit doel is € 100.000 toegevoegd aan de reserve Sociaal Economisch Fonds. Inmiddels is besloten, gezien de beperkte capaciteit, om elders te prioriteren en hierdoor wordt de Dutch Green Week niet georganiseerd. Dit levert een voordeel op van € 300.000, te weten € 100.000 vrijval uit de reserve en € 200.000 vrijval uit de lasten.

Vrijval middelen i.v.m. niet verplaatsen Warenmarkt

Deze middelen zullen niet ingezet worden, omdat de warenmarkt niet verplaatst gaat worden. Daar is geen draagvlak voor bij zowel de markt, als de gemeente als de andere stakeholders.

Onderwijs

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Arnhemmers met dezelfde talenten hebben dezelfde kansen		(A)
Meer Arnhemse kinderen hebben een goede startpositie op school		(D)
Zowel landelijk als in Arnhem zien we steeds meer kinderen met een taal of ontwikkelachterstand instromen in het basisonderwijs. In Arnhem zijn alle kinderen welkom op locaties voor voorschoolse educatie, maar niet alle kinderen die dit nodig hebben maken hier gebruik van. We blijven ons inzetten op het bereiken van ouders en het toeleiden van kinderen naar deze plekken. Kinderen die onverhoopt instromen met een achterstand instromen bieden we extra ondersteuning. Op alle 25 OKB (onderwijskansenbeleid) scholen is extra ondersteuning aanwezig. We werken in 2024 aan een plan van aanpak Thuiszitters waarmee we (dreigende) thuiszitters nog beter in beeld krijgen en houden door regieafspraken tussen de veelheid aan betrokken stakeholders. Specifiek voor hoog- en andersbegaafden maakten we een plan van aanpak. We werken in 2024 en 2025 aan de uitvoering hiervan. Wat betreft de krapte op de arbeidsmarkt in de kinderopvang en in het onderwijs trekken we samen op met onze partners in het laten zien van Arnhem als aantrekkelijke stad om te werken in deze sectoren. In 2024 werken we deze plannen uit. Goede leraren, pedagogische medewerkers en anderen in en om school en opvang zijn voorwaardelijk om kinderen een goede start te geven. De rijke schooldag is ontwikkeling voor zowel scholen in de Arnhem Oost wijken als de OKB scholen in de andere wijken van Arnhem. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2039 beschrijft voor de komende 16 jaar voor het primair, voortgezet en speciaal onderwijs het pad naar vervanging en renovatie van de huidige schoollocaties. Dit plan is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de onderwijsbesturen. Het plan helpt ons om het Arnhemse onderwijsveld de best mogelijke faciliteiten te bieden, zodat de onderwijspartners in staat zijn om onze kinderen en jongeren optimaal te kunnen faciliteren in hun ontwikkeling, vanaf het begin.		
We vergroten het bereik van peuteropvang en zorgen voor een kwalitatief goed aanbod		(I)
Passend aanbod is beschikbaar voor alle kinderen die dit nodig hebben. Er zijn momenteel geen wachtlijsten voor doelgroepkinderen. We zien een toename van kinderen die instromen met een taal of ontwikkelachterstand. We werken samen met onze partners om deze, soms moeilijk te bereiken, doelgroep vroegtijdig te signaleren en toe te leiden naar het aanbod. In 2024 hebben we daarna aandacht besteed aan hoe we monitoring meer gericht kunnen inrichten en hiervoor een plan gemaakt. Eind 2024 wordt dit plan gepresenteerd.		
We vergroten het aanbod ten behoeve van kansengelijkheid op de 25 AOB-scholen		(I)
Corona blijft zichtbaar in de ondersteuningsvraag van de kinderen die nu instromen in het basisonderwijs. We ondersteunen de 25 OKB (onderwijskansenbeleid - voorheen OAB onderwijsachterstandenbeleid) scholen door middel van subsidies voor extra aanbod via onze uitvoeringspartner stichting PAS. Het gaat hierbij om ondersteuning op taal (inclusief logopedie), maar ook om ondersteuning op sociaal-emotionele ontwikkeling. Op elke OKB school wordt er hiermee extra aanbod mogelijk gemaakt om kinderen gelijke kansen te bieden. Daarnaast biedt het aanbod ihkv de rijke schooldag in zowel de Arnhem Oost wijken als de niet-Arnhem Oost wijken extra kansen aan kinderen om zich te ontwikkelen. Daarnaast is er in de zomer van 2024 er opnieuw een zomerschool gerealiseerd. In 2023 is er een traject ingezet om nieuwe procesafspraken te maken rondom OKB subsidies. We zijn bezig met de uitvoering / implementatie hiervan. Dit traject loopt het schooljaar 2024-2025.		

We investeren in het Nationaal Programma Arnhem-Oost

(I)

Het Uitvoeringsplan 2024-2026 van Nationaal Programma Arnhem-Oost is een uitwerking van het Gebiedsplan en de Uitvoeringsagenda en beschrijft de activiteiten en het bestedingsplan voor de komende drie jaar. Op 4 april heeft de

Alliantievertegenwoordiging het Uitvoeringsplan besproken en ermee ingestemd. We zijn enthousiast over het Uitvoeringsplan en zijn van mening dat het plan een goede basis vormt voor de langjarige aanpak die nodig is om de achterstanden op het gebied van oa onderwijs in de vijf wijken van Arnhem-Oost aan te pakken. We starten met een groot aantal activiteiten die zichtbaar en voelbaar zijn in de wijken en die via inbreng van partners en bewoners tot stand zijn gekomen.

Vanuit het uitvoeringsplan werken we aan 10 acties op het gebied van onderwijs binnen de lijn opvoeden en opgroeien.

We investeren in natuureducatie, zodat meer kinderen leren over natuur, duurzaamheid, gezondheid en groen

(I)

In 2024 zijn we met alle basisscholen die dat willen in gesprek gegaan over het aanbieden van natuureducatie en schoolmoestuiniëren. Per school wordt nagedacht over een passend aanbod. We hebben daarnaast binnen het budget voor schoolmoestuiniëren een tweede subsidieregeling opgezet om nog beter maatwerk te kunnen bieden.

We werken daarnaast aan het verbinden van natuureducatie aan de rijke schooldag voor zowel de scholen in de Arnhem Oost als de niet Arnhem Oost wijken.

We zorgen voor goede toekomstbestendige (onderwijs) huisvesting

(I)

In 2024 is het nieuwe beleidsrijke IHP voor het funderend onderwijs aangenomen door de raad. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2039 beschrijft voor de komende 16 jaar voor het primair, voortgezet en speciaal onderwijs het pad naar vervanging en renovatie van de huidige schoollocaties. Dit plan is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de onderwijsbesturen. Het plan helpt ons om het Arnhemse onderwijsveld de best mogelijke faciliteiten te bieden, zodat de onderwijspartners in staat zijn om onze kinderen en jongeren optimaal te kunnen faciliteren in hun ontwikkeling.

Inmiddels ligt de focus op de uitvoering van dit plan, in samenwerking met de schoolbesturen. Dit komt dan ook tot uitdrukking in het jaarprogramma onderwijshuisvesting 2025, die begin Q4 naar de raad wordt verstuurd. We hebben in aanloop naar het opstellen van het jaarprogramma en uit de overleggen met de scholen, moeten constateren dat een aantal projecten zijn vertraagd ten opzichte van de oorspronkelijke planning uit het IHP. De herijkte planning wordt in samenspraak met de schoolbesturen opgesteld en weergegeven in het jaarprogramma. Aangezien de begroting 2025 al eerder is opgesteld en is gebaseerd op het IHP betekent dit dat een deel van de nu geraamde uitgaven zal doorschuiven naar latere jaren. Het jaarprogramma onderwijshuisvesting 2025 zal een geactualiseerd beeld geven van de geplande investeringen in onderwijshuisvesting voor het komende jaar. Het effect hiervan op de begroting zal onderdeel uitmaken van actualisatie van de investeringen bij perspectiefnota. Tot slot rapporteren we in het jaarprogramma onderwijshuisvesting 2025 aan de raad ook over de voortgang van de projecten uit het jaarplan 2024. Ook starten we, samen met onze onderwijspartners, in de tweede helft van 2024 met een gemeente breed aanmeldings- en spreidingsbeleid van scholen om segregatie in de stad tegen te gaan.

In de tussentijd wordt gewerkt aan lopende projecten en aan het voorbereiden van processen om projecten uit het nieuwe IHP in voorbereiding te kunnen nemen.

Meer Arnhemmers hebben een startkwalificatie en voldoende basisvaardigheden

(D)

Landelijk zet de afname van basisvaardigheden bij jongeren door (PISA onderzoek). De schoolbesturen in Arnhem houden ons via de MEAA (maatschappelijke educatieve agenda Arnhem) op de hoogte van de acties die zij hierop uitvoeren. Vanuit zowel de regio als in de stad Arnhem zetten we in op het tegengaan van laaggeletterdheid en het vergroten van basisvaardigheden van verschillende doelgroepen. We werken aan een taalstrategie van -10 maanden tot 100 die eind 2024 aan de raad wordt gepresenteerd.

In het voorkomen en tegengaan van vroegtijdig schoolverlaten steunen we zowel regionaal als lokaal organisaties die hier op in zetten.

We werken aan een vernieuwd plan van aanpak thuiszitters, een groep waar maatwerk heel belangrijk is, samen met onze onderwijs en maatschappelijke partners.

We werken er aan dat meer jongeren hun startkwalificatie behalen

(I)

Al jaren zet de gemeente Arnhem lokaal extra in op het voorkomen van vsv met behulp van onze lokale vsv aanpak. In deze lokale regeling worden verschillende initiatieven gesubsidieerd die moeten leiden tot minder schooluitval van Arnhemse jongeren. Voorbeelden van initiatieven die gesubsidieerd worden vanuit deze aanpak zijn jongerenwerk op school, Restart op Rijn IJssel, de Wijkaanpak VSV in the points op de winkelcentra Kronenburg en Presikhaaf en het Leercentrum van Playing for Success waar jongeren die thuiszitten kunnen werken aan terugkeer naar het onderwijs. Daarnaast hebben we in november 2023 een netwerkbijeenkomst georganiseerd waarbij we (subsidie)partners hebben uitgenodigd die lokaal of regionaal actief zijn in het voorkomen van vsv. Het belangrijkste doel van deze bijeenkomst was het (sterker) maken van verbinding, zodat professionals goed van elkaar weten wat de ander doet. Dit helpt in het bieden van passende ondersteuning aan jongeren.

De lokale VSV regeling loopt in 2024 af (meer informatie in de raadsbrief van 23 april 2024) omdat er landelijk lokale middelen overgeheveld worden naar de regio. De betrokken partijen zijn hiermee bekend en we zijn met hen in gesprek over hoe verder na 2024. Voor de jongeren hoeft dit niet per definitie te betekenen dat er ook minder ondersteuning beschikbaar komt. Zij kunnen gebruik maken van het regionale aanbod dat er ligt en straks ook komt. We verwachten de raad in Q3 van 2024 te kunnen informeren over de gevolgen van deze financiële verschuiving en wat dit betekent voor de Arnhemse jongeren.

Daarnaast hebben we in 2024 met onze samenwerkingspartners op uitvoeringsniveau gewerkt aan een vernieuwd plan van aanpak specifiek op thuiszitters. Het plan richt zich op regie binnen de veelheid van partners die rondom thuiszitters aan tafel zitten. Het plan wordt in Q3 2024 aan de raad gepresenteerd. Met de uitwerking van dit plan kunnen we (dreigende) thuiszitters nog beter signaleren, voorkomen en toeleiden naar een passend vervolg.

We gaan laaggeletterdheid tegen

(I)

Landelijk zet de afname van basisvaardigheden bij jongeren door (PISA onderzoek). De schoolbesturen in Arnhem houden ons via de MEAA (maatschappelijke educatieve agenda Arnhem) op de hoogte van de acties die zij hierop uitvoeren.

Vanuit zowel de regio als in de stad Arnhem zetten we in op het signaleren, voorkomen en tegengaan van laaggeletterdheid en het vergroten van basisvaardigheden van verschillende doelgroepen. In 2023 is er een addendum aan het plan 'Vaardig Arnhem' toegevoegd voor het jaar 2024 en dit is de basis voor het werk van het taalhuis Arnhem. Ook hebben de samenwerkingspartners van taalhuis Arnhem (gemeente Arnhem, Rozet, Rijn IJssel, Rijnstad en Stichting Pas) in 2024 een convenant ondertekend waarmee de governance structuur van de afspraken is verbeterd en waarmee nog meer expliciet gemaakt wordt wie doet wat en wie waarvoor verantwoordelijk is. Dit helpt in het bundelen van de krachten en het behalen van de doelstellingen. Het taalhuis komt eind 2024 met een nieuw jaarplan en lange termijn vooruitblik.

Als gemeente Arnhem werken we daarnaast aan een overkoepelende integrale taalstrategie van -10 maanden tot 100 voor de stad Arnhem die eind 2024 aan de raad wordt gepresenteerd. We richten ons op vier doelgroepen: het jonge kind, schoolgaande kinderen, jongeren en volwassenen. We doen dit wijkgericht om (het risico op) laaggeletterdheid vroeg te signaleren en tegen te gaan, of aan te pakken via toeleiding naar aanbod.

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	30.083	1.075	31.158
Baten	4.227	0	4.227
Saldo lasten en baten	-25.856	-1.075	-26.931
Toevoegingen aan reserves	9.723	400	10.123
Onttrekkingen aan reserves	8.504	400	8.904
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-1.219	0	-1.219
Prognose resultaat	-27.075	-1.075	-28.150

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	1.075	N					
Onderwijs	800	N	Dak instorting gymzaal Olympus	J	I	AR	J
Onderwijs	150	N	Bewegingsonderwijs	J	S	AR	J
Onderwijs	105	N	Natuurcentrum (Molenplaats): Uitbreiding subsidie Arnhem	J	S	AR	J
Onderwijs	100	N	Natuurcentrum (Molenplaats): Incidentele subsidie Arnhem	J	I	AR	J
Onderwijs	-80	V	Voordeel MGR 2023	N	I	AR	J
Baten	0						
Toevoegingen aan reserves	400	N					
Onderwijs	400	N	Bijdrage Arnhem Oost aan VO Guido BR Onderwijs Kapitaallasten	N	I	BR	J

Onttrekkingen aan reserves	400	V							
Onderwijs	400	V	Dekking Bijdrage Arnhem Oost aan VO Guido BR Arnhem Oost	N	I	BR	J		

Dak instorting gymzaal Olympus

in januari 2024 heeft Quadraam, de juridisch eigenaar van de gymzalen behorend bij het Olympus College, geconstateerd dat de daken (van Olympus 11 te Arnhem) beschadigd zijn en één dak is ingestort. De drie gymzalen zijn hierdoor (tijdelijk) niet meer geschikt voor gebruik. Wij zijn meteen na het bericht over de instorting in overleg met het bestuur van de school op zoek gegaan naar een alternatieve locatie. Over de tijdelijke oplossingen die zijn gevonden of die we voor ogen hebben bent u recentelijk geïnformeerd in de raadsbrief van 4 juli. Het schadebedrag is door de verzekeraar geschat op € 800.000. Dit is gebaseerd op een eerste inventarisatie en met het idee dat de zalen nog opengesteld kunnen worden na herstel. De verwachting is dat dit bedrag niet alle nog te maken kosten dekt. We hebben het schadebedrag ter hoogte van € 800.000 opgenomen in de Turap 1 van 2024. Dit hebben we gedaan omdat we, ongeacht wie aansprakelijk is voor de schade, de mogelijkheid willen hebben om zo snel mogelijk te starten met de werkzaamheden om de gymzalen te herstellen. Na het onderzoek van de verzekeraar hebben we contra-expertise ingeschakeld. De uitkomsten van deze onderzoeken geven meer duidelijkheid. Hierover zijn we met Quadraam in gesprek.

Bewegingsonderwijs

Wettelijk is geregeld dat gemeenten aan schoolbesturen voor primair en (voortgezet) speciaal onderwijs jaarlijks een vergoeding betalen voor de exploitatie van de gymaccommodaties. De vergoeding wordt aan de schoolbesturen uitgekeerd in de vorm van zogeheten 'klokuurbedragen'. De VNG kent hiervoor normbedragen. Om dit recht volgens de normbedragen uit te kunnen keren is het huidige budget te laag en is € 150.000 structureel extra budget nodig, waarbij het effect voor 2024 onderdeel uitmaakt van de Turap 2 en het structurele effect vanaf 2025 in de Begroting 2025 is verwerkt.

Natuurcentrum (Molenplaats): Uitbreiding subsidie Arnhem en Incidentele subsidie

In de begrotingssubsidie van Natuurcentrum is het beheer van bezoekerscentrum Molenplaats Sonsbeek en de Witte Watermolen als één van vier brede doelstellingen opgenomen. Natuurcentrum Arnhem (NA) ontvangt van de gemeente een subsidie voor het openstellen van de Molenplaats en de Witte Watermolen in Sonsbeek als bezoekerscentrum alsmede het draaiende houden van de molen en het bieden van een (educatief) programma. Zolang Natuurcentrum geen geschikte horeca-uitbater vindt, loopt zij de inkomsten uit huur mis. Daarnaast worden er extra kosten gemaakt aangezien er vakbekwaam personeel moet worden aangetrokken om de Molenplaats voldoende te bemensen, anders zal de Molenplaats noodgedwongen gesloten zijn. Met de inkomsten uit huur van de horecapartner hadden zij een sluitende begroting, dat is nu niet het geval. Tevens is door hogere prijzen het exploitatiebudget onder druk komen te staan waardoor een extra subsidie van € 205.000 gevraagd wordt. Deze subsidie bestaat uit een structurele aanvraag (van € 105.000) en een incidentele bijdrage van (€ 100.000). Gelet op de voorziene financiële uitdagingen de komende jaren is er binnen de bestaande budgetten gezocht naar dekking voor deze subsidieaanvraag. Voorgesteld wordt om deze extra structurele subsidiebijdrage van € 105.000 te bekostigen uit de reeds beschikbaar gestelde middelen vanuit onderhoud Parken. Daarnaast wordt voorgesteld om de incidentele subsidie bijdrage van €100.000 voor de jaarschijf 2024 te bekostigen uit het projectbudget Poort naar de Veluwe (zie programma S12).

Voordeel MGR 2023

Zie voor toelichting programma S07.

Bijdrage Arnhem Oost aan VO Guido

Op 9 april j.l. heeft het college het convenant nieuwbouw GSG Guido vastgesteld. Met het afsluiten van dit convenant investeert de gemeente Arnhem in de bouw € 7,0 miljoen inclusief BTW. De Vereniging voor Gereformeerd Voortgezet Onderwijs voor Midden-Nederland (bevoegd gezag) investeert € 0,7 miljoen inclusief BTW in de bouw. Daarnaast is vanuit het Nationaal Programma Arnhem Oost voor € 400.000 dekking gevonden. Deze middelen hevelen we over vanuit de bestemmingsreserve Arnhem-Oost naar de bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting ter dekking van dit deel van de kapitaallasten.

Cultuur

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Kunst en cultuur verlevendigt de stad en verbindt Arnhemmers met elkaar (A)		
Verbreding van cultuurbereik en participatie (D)		
We zijn sinds eind vorig jaar bezig met de vernieuwing van ons cultuurbeleid om zo beter aan te sluiten op ontwikkelingen in de sector en de maatschappij. Dit doen we samen met de sector en de stad. We hebben drie parallelle opdrachten uitgezet die bouwstenen vormen voor een uitgangspuntennota en actieprogramma voor de periode 2025 – 2029 dat in het najaar wordt voorgelegd aan de raad. In 2026 en 2027 werken we aan een nieuw beleidskader voor de periode vanaf 2029.		
Cultuur is van en voor iedereen (I)		
Cultuurdeelname: • We geven uitvoering aan het Convenant Cultuureducatie 2025 – 2028. Onderdeel hiervan is de aanvraag voor het programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2025-2028 bij het Fonds voor Cultuureducatie. In de beoogde uitbreiding van het convenant naar het Voortgezet Onderwijs zijn de eerste gesprekken met onderwijsinstellingen gevoerd. • Binnen het Nationaal Programma Arnhem Oost dragen wij bij aan het vormgeven van de Rijke Schooldag • Wij dragen bij aan het Ouderenbeleid door cultuurparticipatie voor ouderen te stimuleren • Wij ondersteunen het programma van de Cultuur Academy om jongeren een plek en een stem te geven in Raden van Toezicht en besturen van Culturele instellingen • Wij werken met partners in de stad (Cultuur Academy en Arnhem Platform voor Chronisch Zieken en Gehandicapten) samen om de toegankelijkheid van evenementen voor mensen met een beperking te bevorderen. Amateurkunst: • Accommodatiebeleid wordt (gemeentebreed) ontwikkeld, waarbij ruimtes voor breedtekunst worden meegenomen. Verwachting is dat dit Q4 wordt opgeleverd. • Wij zijn in gesprek met de afdeling Sport om te onderzoeken of de gereduceerde tarieven die gelden voor sportverenigingen bij het huren van sportaccommodaties ook kunnen gelden voor amateurkunstaanbieders. • We geven uitvoering aan de subsidieregeling Amateurkunst en de regeling Productie en Presentatie Amateurkunst en stellen geld beschikbaar voor een jaarlijks amateurkunsthierfestival. Via de subsidieregeling Amateurkunst ondersteunen wij in 2024 50 amateurkunstaanbieders. • Wij ondersteunen het Platform Amateurkunst Arnhem en de Arnhemse Muziek Federatie.		
Een artistiek interessant, divers en veelzijdig cultureel aanbod in de stad (I)		
• We gaan aan de slag met de ontwikkeling van een Cultuurmonitor. • In 2024 hebben wij via de subsidieregeling Producties, Evenementen en Festivals (deelregeling 2 en 3) 58 culturele initiatieven ondersteund.		
Versterking van de culturele infrastructuur (D)		
Arnhem onderscheidt zich van andere steden door een complete keten educatie-productie-presentatie in nagenoeg alle kunstvormen. Daarin blijven we investeren. Dit is een belangrijke randvoorwaarde voor de doorstroming en vernieuwing van talent, van amateur tot professional.		

Stimulering van het makersklimaat

(I)

- We geven uitvoering aan de subsidieregeling Productie, Evenementen en Festivals. In 2024 vinden twee subsidierondes van deelregeling 2 (Culturele producties) en één ronde van deelregeling 3 (Artsitieke producties) plaats.
- We ondersteunen de Cultuur Academy, die met onder meer educatieve programma's makers helpt in hun (zakelijke) groei en professionalisering.
- Kunstroute Schuytgraaf wordt (in opdracht) dit jaar door Stichting Plaatsmaken gerealiseerd groen
- De kunstwerken Zeegsingel, The world begins with trees (Museumpark), Waternimf (Kunstroute Schuytgraaf), Krul (Kunstroute Schuytgraaf) worden dit jaar gerealiseerd
- Kunstwerk Het Aardvarken wordt herplaatst in park Sonsbeek
- De onderzoeken zijn afgerond. Er wordt een inloopbijeenkomst voor bewoners georganiseerd en de vergunningaanvraag wordt ingediend. Plaatsing dit jaar is afhankelijk van de duur van de vergunningprocedure.
- We ondersteunen Modepartners 025 (ArtEZ, State of Fashion, Design Festival Arnhem, Museum Arnhem en Rijn IJssel) bij het versterken van het mode-ecosysteem in Arnhem en regio.

Zorg voor voldoende ateliers, oefenruimtes en presentatiemogelijkheden in de stad

(I)

- We geven uitvoering aan het plan van aanpak 'huisvesting creatieve en culturele sector' en geven uitvoering aan de subsidieregeling Creatieve bedrijfsverzamelgebouwen

In de Subsidieregeling Creatieve bedrijfsverzamelgebouwen was bij aanvang in 2021 € 150.000,- beschikbaar. Naast daadwerkelijk toegevoegde huisvesting voor cultureel en creatief ondernemers zoals aan de Korianderstraat in de wijk Malburgen, zijn de verleende subsidiebijdragen vooral ingezet op onderzoeken en activiteiten die tot meer werkruimte kunnen leiden, zoals in Rijnpark en in Arnhem Zuid. Naar verwachting wordt het subsidieplafond eind 2024 bereikt.

- We werken de businesscase voor de vestiging van Popcentrum Jacobiberg in Arnhem Zuid uit
Per 1 april 2024 is het voormalige schoolgebouw aan de Groningensingel 1245 overgedragen van onderwijs naar cultuur. De Stichting Jacobiberg beheert het gebouw per die datum en verhuist in de zomer van 2024 haar popmuziek activiteiten van De Hes naar Arnhem Zuid. Ondertussen worden de benodigde voorbereidingen getroffen voor de transformatie van het schoolgebouw naar een permanent cultuurgebouw. Tegelijk wordt een inhoudelijk en financieel concept ontwikkeld voor een op termijn succesvol cultureel verzamelgebouw in Arnhem Zuid. In lijn met de doelstelling van het plan van aanpak 'huisvesting culturele en creatieve sector' worden met de ingebruikname van de Groningensingel 1245 als cultuurgebouw een substantieel aantal meters werk- en oefenruimte toegevoegd.

- We implementeren een herstructureringstraject voor Stichting SLAK Ateliers
De gemeente heeft van SLAK als bijlage bij de subsidieaanvraag 2024 een uitvoeringsagenda 2024 ontvangen. Die agenda omvat een activiteitenplan voor de vier onderdelen zoals deze ook in de raadsbrief van 24 oktober 2023 zijn genoemd en ook in het herstructureringsplan zelf centraal staan: te treffen maatregelen n.a.v. de pandenanalyse, doelgroepenbeleid, organisatiestructuur en communicatie. Wij zijn intensief en blijvend in gesprek met SLAK over de bereikte voortgang op deze vier onderdelen. Bij de subsidieaanvraag 2024 heeft SLAK ook een incidentele subsidie aangevraagd van € 89.333,- om een deel van het verwachte begrotingstekort over 2024 te dekken.

Nieuwe multifunctionele cultuurlocatie in Arnhem-Zuid

(I)

We versterken het culturele aanbod en de faciliteiten in Arnhem-Zuid voor cultuureducatie, -participatie en -presentatie. De eerste fase van het project 'A tot Zuid', waarbij de cultuurbehoefte in Arnhem-Zuid in beeld is gebracht en een eerste vertaling is gemaakt naar mogelijke scenario's voor het vervolgtraject, is afgerond. We informeren de raad na de zomer over de richting van het college.

Profilering en vitalisering van het culturele klimaat

(D)

We zetten in op het versterken en behouden van de topositie die Arnhem heeft als cultuur- en creatieve stad en dragen zo bij aan werkgelegenheid, innovatie en een aantrekkelijk vestigings- en woonklimaat. Daarbij is ook onze rol, positie en samenwerking in de brede regio van belang.

Toekomstbestendige huisvesting van het Stadstheater en onze Rijksgezelschappen Oostpool en Introdans (I)

- Verbouwing en renovatie van het Stadstheater is in uitvoering, verwachting is dat het Stadstheater in 2027 weer wordt geopend

Het Voorlopig Ontwerp voor het nieuwe Stadstheater is op 14 mei door het college vastgesteld. De sloop van het oude Stadstheater gaat in het najaar van 2024 van start. Naar verwachting gaat het nieuwe Stadstheater in 2027 open.

Oostpool en Introdans onderzoeken de mogelijkheden voor (gezamenlijke) huisvesting. De BIS-gezelschappen Oostpool en Introdans hebben in 2023 en begin 2024 met Bureau Stead een aantal mogelijkheden onderzocht voor een gemeenschappelijke huisvesting. Een aantal onderzochte opties valt daarmee af. In de tweede helft van 2024 wordt nader onderzoek gedaan naar de huisvesting en samenwerking van de gezelschappen.

Ontwikkeling van de Sonsbeektentoonstelling en State of Fashion (I)

- We hebben de editie 2024 van de modebiënnale State of Fashion ondersteund.
- De nieuwe stichting Sonsbeek is van start met een nieuw team en bereidt zich voor op een volgende editie in 2026.

Versterking van de (samenwerking in de) Cultuurregio 025 (I)

- We geven met de regio uitvoering aan het Uitvoeringsplan Transformatievoorstel Cultuurregio 025. Plannen voor versterking van cultuureducatie in een aantal regiogemeenten zijn ondersteund en het fieldlab 'ondersteuning van cultuur- en erfgoedvrijwilligers' gaat na de zomer als onderdeel van Meedoen is de Kunst van start.
- We werken mee aan een nieuw convenant tussen Rijk, Landsdeel Oost en de cultuurregio's waarin gezamenlijk afspraken worden gemaakt over beleidsprioriteiten en verantwoordelijkheden in het cultuurbeleid voor de periode 2025-2028. Dit wordt eind dit jaar ondertekend.

Behoud van werkgelegenheid in de culturele en creatieve sector (I)

Erfgoed levert een bijdrage aan een aantrekkelijke stad om in te wonen, te werken, te winkelen en te recreëren (A)

Beschermen, herbestemmen en zichtbaar maken van cultuurhistorisch erfgoed (D)

Het opnemen van cultuurhistorie als ontwikkelkansen, de bescherming en herbestemming van erfgoed en het toegankelijk maken en verspreiden van kennis over erfgoed is onderdeel van het dagelijkse werk geweest. Hiervoor zijn verschillende voorbeelden te noemen. Toch wordt de status als 'gedeeltelijk op koers' ingeschat. Gebrek aan capaciteit en middelen maakt dat op onderdelen van het beleidsveld erfgoed onvoldoende kan worden doorgepakt. Dit geldt voor zowel wettelijke taken als specifiek ook het onderwerp van beleefbaar erfgoed. De erfgoedagenda wordt na het zomerreces voor bestuurlijke vaststelling voorgelegd.

Bescherming en herbestemming van cultuurhistorisch erfgoed (I)

Op 20 juni is het boek 'Een warme jas' gepresenteerd, een detailboek voor het verduurzamen van historische gebouwen. Voor Elden en Klarenbeek lopen momenteel de procedures tot aanwijzing als gemeentelijk monument en gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. Voor de synagoge is een plan gereed voor de toekomstvisie. Dossiers die aandacht verdienen met betrekking tot aanwijzingen als gemeentelijk monument zijn het interbellum (erfgoed uit de periode tussen de beide wereldoorlogen), de wederopbouw buiten de singels (waaronder zich ook religieus erfgoed bevindt) en erfgoed van na 1965 (Post 65). Het ontbreekt echter aan capaciteit om hierop adequaat door te pakken.

Zichtbaar en beleefbaar maken van erfgoed

(I)

Er zijn routeboeken met als thema's 'religieus erfgoed' en de 'Tweede Wereldoorlog' gereed gekomen. Presentatie daarvan volgt tijdens de Open Monumentendagen van 2024.

Vanuit de archeologie is ook met de archeohotspot het publiek bereikt, al kan geconstateerd worden dat het bereik beperkt is en succes vooral samenhangt met grote evenementen zoals de Arnhemse Uitslag. In 2024 wordt gestart met de vervaardiging van een Romeins doeboek, samen met de gemeenten Lingewaard en Overbetuwe. Hiervoor zijn voorbereidingen getroffen. Met betrekking tot het Romeinse erfgoed is deelgenomen aan het Masterplan Limes, een document met ambities en vergezichten als het gaat om het regionale Romeinse erfgoed. Het Masterplan Limes is een onderdeel van het thema 'Ontspannen Regio' van de Groene Metropoolregio. Vanuit het budget voor beleefbaar erfgoed is o.a. bijgedragen aan een herbestemmingsonderzoek voor de historische kelders, de restauratie van het Strumphlerorgel in de Eusebiuskerk en huur voor de stalling van de Arnhemse trolleybussen.

In de praktijk blijken voor beleefbaar erfgoed te weinig capaciteit en middelen beschikbaar. Bij inzet ontbreekt daardoor visie en samenhang.

Ontsluiting van kennis over erfgoed

(I)

De cultuurhistorische waardenkaart is voor het onderdeel 'landschap' gereed en is 1-7-2024 opgeleverd. Aan de kaartlaag 'gebouwd erfgoed' wordt gewerkt. Er is zicht op een goed systeem voor de registratie van archeologische depotvondsten en de ontsluiting daarvan voor derden waaronder het publiek. In het najaar volgt een nieuw boek in de reeks Monuscript, met als onderwerp de Kleefse Waard. Met inventariserend onderzoek ter hoogte van Schuytgraaf veld 26 is ook een archeologierapport gepubliceerd. Nieuwsfeiten zijn via social media ('Erfgoed Arnhem') gedeeld en er is wekelijks in de archeohotspot in Rozet gewerkt aan de determinatie van vondsten. In Rozet waren ook de archeologische vondsten van de maand te zien. Aan de archeologische rapporten van de Jansplaats en het publieksboek over de archeologie in de zuidelijke binnenstad wordt nog gewerkt.

Regisseren en uitvoeren van archeologisch onderzoek en archeologisch depotbeheer

(I)

De opgraving van het Romeinse grafveld in Schuytgraaf is voltooid. Er wordt regie gevoerd op archeologisch onderzoek ter hoogte van de Rijnkade (in uitvoering) en in Stadsblokken/Meinerswijk. De Rijnwijk is gesloopt; graafwerk gaat hier archeologisch begeleid worden. Ter voorbereiding hierop is de historische situatie in beeld gebracht. Nabij het Stadstheater zijn proefsleuven gegraven om archeologische waarden te inventariseren. In 2025 volgt na begeleiding van sloopwerkzaamheden een archeologische opgraving. In het archeologiedepot is een standplaatsregistratie uitgevoerd. Voor beheer en ontsluiting van het depot is onderzoek naar een registratiesysteem afgerond. Met dit systeem kan ook het publiek worden bereikt. Door beperkte capaciteit merken we echter dat we momenteel niet alle onderzoeken conform planning kunnen uitvoeren.

Regioadvisering archeologie

(I)

Regionaal deelnemende gemeenten zijn doorlopend geadviseerd op het gebied van archeologie. Er is zicht op voortzetting van de samenwerking. Bijzondere aandacht ging dit jaar uit naar de totstandkoming van het Masterplan Limes en daaraan deelnemende gemeenten.

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	44.991	1.053	46.044
Baten	9.477	-225	9.252
Saldo lasten en baten	-35.514	-1.278	-36.792
Toevoegingen aan reserves	3.748	0	3.748
Onttrekkingen aan reserves	16.445	250	16.695
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	12.697	250	12.947
Prognose resultaat	-22.817	-1.028	-23.845

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	1.053	N					
Erfgoed	480	N	Stadsvilla Sonsbeek - compensatie exploitant	N	I	AR	J
Cultuur	425	N	Aanvullende subsidie Rozet	N	I	AR	J
Erfgoed	250	N	Stadsvilla Sonsbeek - hogere onderhoudskosten	N	I	BR	J
Cultuur	-2	V	Bijstelling energiekosten eigen gebruik	N	I	AR	J
Cultuur	-100	V	Dekking aanvullende subsidie Rozet	N	I	AR	J
Baten	-225	N					
Cultuur	-225	N	Faillissement Momento - huurachterstand	N	I	AR	J
Toevoegingen aan reserves	0						
Onttrekkingen aan reserves	250	V					
Erfgoed	250	V	Dekking Stadsvilla Sonsbeek	N	I	BR	J

Stadsvilla Sonsbeek

Per raadsbrief van 5 december 2023 is de raad op de hoogte gesteld van de dringende renovatiewerkzaamheden aan de Stadsvilla Sonsbeek. In de periode 1 januari tot en met 30 april 2024 is de stadsvilla hierdoor volledig gesloten geweest. De huurder heeft recht op een vergoeding van de schade die hij heeft geleden door de sluiting. Tot heden was nog niet bekend hoe hoog deze compensatie zou worden. De schadevergoeding is door een onafhankelijk adviesbureau berekend en heeft een hoogte van € 480.000. Voor wat betreft de renovatiewerkzaamheden zijn zaken die reeds in het MJOP stonden voor de komende jaren nu gelijktijdig uitgevoerd (€ 100.000). Ook zijn er extra werkzaamheden verricht, zoals het onderhoud aan het balkon (€ 150.000). Deze onderhoudswerkzaamheden voor totaal € 250.000 worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve Vastgoed.

Aanvullende subsidie Rozet

Rozet heeft te maken met structurele tekorten op de begroting en heeft voor 2024 een hogere subsidieaanvraag bij de gemeente ingediend. We willen de subsidie in 2024 incidenteel verhogen met € 425.000, dit kunnen we naar verwachting voor € 100.000 vanuit de cultuurbegroting dekken. We zijn met Rozet in gesprek over een sluitende begroting vanaf 2025. De raad wordt hierover apart geïnformeerd.

Bijstelling energiekosten eigen gebruik

Zie voor toelichting programma S00.

Faillissement Memento- huurachterstand

Vanwege het faillissement van Memento moet achterstallige huur voor de horecagelegenheid in het gebouw Rozet worden afgeboekt. Ook de huurinkomsten na het einde van de contractperiode met deze partij voor de rest van 2024 dient te worden afgeboekt, beide ten laste van de algemene middelen.

Participatie en armoedebestrijding

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
We willen onze inwoners de zekerheid bieden dat zij een bestaan kunnen opbouwen (A)		
Voorkomen en vroeg erbij (D)		
Wij willen voorkomen dat inwoners schulden opbouwen en/of in de armoede terecht komen. Als inwoners geldzorgen hebben, willen we hen zo snel mogelijk bereiken en helpen. Om dit te bereiken hebben wij ingezet op: · Meer Arnhemmers met financiële vragen kunnen ons vinden; · Meer Arnhemmers met beginnende schulden maken gebruik van een hulpaanbod; · Jeugdwerkloosheid voorkomen.		
Meer Arnhemmers met financiële vragen kunnen ons vinden (I)		
Inwoners weten de Goed Geregeld Arnhem (GGA) loketten steeds beter te vinden of worden door ketenpartners verwezen. Bijvoorbeeld bepaalde verhuurders verwijzen inwoners door naar GGA bij huurachterstanden. Samen wordt dan gekeken of het inkomen op orde is en wordt een reële betalingsregeling getroffen. Na de zomer wordt een werksessie georganiseerd om de samenwerking van GGA met de nieuwe gemeentelijke afdeling schuldhulpverlening in kaart te brengen zodat inwoners zonder drempels naar elkaar worden overgedragen. In maart was Arnhem gaststad voor de week van het geld, waarmee ieder jaar aandacht wordt gevraagd voor financiële educatie in het onderwijs. Jongeren die 18 worden ontvangen vanaf juli een verjaardagskaart met een link naar onze gemeentelijke website www.arnhem.nl/18jaar met daarop relevante informatie.		
Meer Arnhemmers met beginnende schulden maken gebruik van een hulpaanbod (I)		
Wij blijven inzetten op de aanpak vroegsignalering. Ook in 2024 benaderen wij meer mensen persoonlijk en blijven wij inzetten op kansen om inwoners hulp te bieden. Zoals bij de samenwerking met netbeheerder Liander waarbij wij samen afsluitingen van gas en/of energie willen voorkomen. De monteur van Liander biedt aan de deur direct hulp aan van team Vroegeropaf. Zij helpen de inwoners met een nieuw energiecontract zodat afsluiting wordt voorkomen. En door middel van deelname aan landelijke experimenten om meer signalen te testen die inwoners met mogelijk schulden in beeld helpen brengen. Momenteel wordt samen met een aantal gemeenten een samenwerking met de belastingdienst voorbereid die waarschijnlijk vanaf 2025 zal starten.		
Jeugdwerkloosheid voorkomen (I)		
Landelijk is de nieuwe wet van School naar Duurzaam werk aangekondigd. Deze wet is bedoeld om de doorgaande lijn van jongeren tussen de 12-27 jaar beter vorm te geven in alle uitdagingen die ze op de knooppunten tussen onderwijs-onderwijs en onderwijs - werk tegenkomen. Ter voorbereiding wordt er een nieuw regionaal programma ontwikkeld. Er vinden op dit moment al waardevolle initiatieven plaats, deze worden geborgd in het nieuwe programma. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Stage Cupido waarbij 164 jongeren aan een stageplaats geholpen zijn dit schooljaar.		
Arnhemmers kunnen rondkomen (D)		
Wij willen onze inwoners bestaanszekerheid en het perspectief van een toekomst zonder problematische schulden bieden. Deze bestaanszekerheid vormt een essentiële randvoorwaarde om stappen te kunnen zetten richting activering, het oplossen van gezondheids- /psychische problemen en werk. Een deel van de wet- en regelgeving op het gebied van bestaanszekerheid wordt landelijk bepaald. Denk hierbij aan de hoogte van het minimumloon en de bijstandsuitkering. De afgelopen periode hebben wij ingezet op: - vergroten van de effectiviteit en het bereik van onze inkomensregelingen; - het realiseren van een vangnet voor inwoners met een laag inkomen met de partners in de stad; - meer Arnhemmers zo snel mogelijk duurzaam schuldenvrij krijgen.		

Vergroten van effectiviteit en bereik van onze inkomensregelingen (I)

Vanaf begin 2024 is de Individuele inkomensvoet aan 1200 inwoners automatisch verstrekt. Daarnaast is een groep van 827 inwoners met bijstand actief benaderd om ze te helpen om hun eerste aanvraag in te dienen. Daarvan hebben we 76% van deze groep bereikt. Ook zij krijgen vanaf nu elk jaar automatisch deze toeslag als hun omstandigheden niet wijzigen. We hebben continu klanttevredenheidsonderzoek ingericht zodat we kunnen werken aan continue verbetering.

Met partners in de stad realiseren van een vangnet voor inwoners met een laag inkomen (I)

Met Stichting Leergeld, het Jeugdfonds Sport & Cultuur, de Dullertstichting, onderwijsbeleid en de regiogemeenten Rheden en Renkum zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over een armoedepact voor de jeugd. Het uitvoeringsplan wordt uitgewerkt en communicatie hierover volgt in de tweede helft van 2024.

Meer Arnhemmers zo snel mogelijk duurzaam schuldenvrij (I)

De implementatie van vroegsignalering en schuldhulpverlening in eigen beheer verloopt volgens planning. Daarnaast is het Experiment Immerloo Schuldenvrij in april van start gegaan. Met de eerste deelnemers worden gesprekken gevoerd om hun schulden te regelen en om hen te begeleiden met problemen op andere leefgebieden. In onze rol als schuldeiser hebben we een aantal stappen gezet om ons terugvorderings- en invorderingsbeleids zo sociaal mogelijk te maken. We continueren onze aanpak voor jongeren en ondernemers met schulden. We zijn gestart met een aanbestedingsprocedure gericht op schuldhulpverlening aan ondernemers.

Arnhemmers doen mee (D)

Arnhemmers die een beroep doen op de ondersteuning vanuit de Participatiewet willen we zo snel mogelijk op weg helpen naar zelfredzaamheid en hen hierin, zoveel mogelijk op maat, perspectief bieden. We zetten in op ontwikkeling en begeleiding naar vermogen. Elke stap beschouwen we als een resultaat, omdat we weten dat betaald werk niet voor iedereen mogelijk is. Om dit te bereiken hebben we de afgelopen periode ingezet op het volgende:

- We ondersteunen zo veel mogelijk inwoners met een uitkering naar een betaalde baan;
- We belonen en stimuleren Arnhemmers om bij te verdienen naast een uitkering;
- Inwoners participeren naar vermogen.

We ondersteunen zoveel mogelijk inwoners met een uitkering naar een betaalde baan (I)

We willen dat onze inwoners naar vermogen deelnemen aan de Arnhemse samenleving. Daarbij wordt gekeken wat kan en wordt samen met de inwoner besloten wat ondersteunend en passend is bij zijn persoonlijke situatie. In lijn met de landelijke trend zien we het aantal inwoners die een bijstandsuitkering nodig hebben iets toenemen. Daarnaast blijkt dat inwoners die stappen kunnen maken naar meer participatie hiervoor meer begeleiding en ondersteuning nodig hebben. Per saldo levert dit een minder snel dalende trend op van het aantal inwoners in de bijstand. In vergelijking van het volume bijstand van grote gemeenten wijken we nog steeds positief af met een percentage van -5,9%. Sinds juni kunnen inwoners via de gemeentelijke website digitaal een aanvraag doen voor een uitkering.

We belonen en stimuleren Arnhemmers om bij te verdienen naast een uitkering (I)

Op 29 mei 2024 heeft de raad ingestemd met het met terugwerkende kracht aanpassen van onze re-integratieverordening, zodat jongeren vanaf 1 juli 2023 ook deel kunnen nemen aan de proef Bijverdienbeloning. In het eerste tijdvak (juli - dec 2023) namen ruim 600 inwoners deel aan de proef, waaronder ruim 100 jongeren tot 27. In de tweede helft van dit jaar wordt de raad apart geïnformeerd over de resultaten van de proef Bijverdienbeloning.

Inwoners participeren naar vermogen (I)

Een groot deel van de inwoners met een uitkering heeft relatief veel ondersteuning nodig om stappen te kunnen zetten naar werk. De inzet van de instrumenten loonkostensubsidie, jobcoaching en beschut werk neemt toe. De cao Sociale Werkvoorziening 2021-2025 is tussentijds verbeterd voor de medewerkers. De structurele financiële compensatie hiervoor is door het Rijk nog niet toegezegd. Vanuit Arnhem blijven we hier samen met de VNG op aandringen. Eind april is de kamerbrief over de vernieuwde arbeidsmarktinfrastructuur verschenen, we bereiden ons hier samen met de partners in de regio op voor.

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	171.071	10.314	181.385
Baten	112.933	5.349	118.282
Saldo lasten en baten	-58.138	-4.965	-63.103
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	3.549	0	3.549
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	3.549	0	3.549
Prognose resultaat	-54.589	-4.965	-59.554

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	10.314	N					
Werk en Inkomen	7.637	N	Actualisatie BUIG	J	S	AR	J
Werk en Inkomen	898	N	Actualisatie SW infrastructuur	N	S	AR	J
Schulddienstverlening	646	N	Gemeentefonds Meicirculaire - dienstverlening Armoede en Schuldhulpverlening	N	S	AR	J
Werk en Inkomen	624	N	Actualisatie WSW	J	S	AR	J
Werk en Inkomen	300	N	Studietoelage	J	S	AR	J
Werk en Inkomen	145	N	Actualisatie SW vergoeding buitengemeenten	N	S	AR	J
Werk en Inkomen	137	N	Gemeentefonds Meicirculaire - GF DU Regio doelgroepspec aanpak	N	S	AR	J
Werk en Inkomen	-73	V	Voordeel MGR 2023	N	I	AR	J
Baten	5.349	V					
Werk en Inkomen	4.502	V	Actualisatie BUIG	J	S	AR	J
Werk en Inkomen	847	V	Resultaat Scalabor 2023	N	I	AR	J
Toevoegingen aan reserves	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						

Actualisatie BUIG (baten en lasten)

De lastenstijging van € 7,6 miljoen is het gevolg van de stijging van de uitkeringsprijs en gebaseerd op de meest actuele prognose van het aantal inwoners met een bijstandsuitkering.

Ter (gedeeltelijke) compensatie zijn de baten gestegen met € 4,5 miljoen euro. Per saldo betekent dit een stijging van het tekort met € 3,1 miljoen euro.

De systematiek van BUIG maakt de omvang van het budget dat Arnhem ontvangt moeilijk voorspelbaar.

In mei 2024 is het nader voorlopig budget bekend geworden. Vanwege een daling van het macrobudget (als gevolg van lagere uitgaven in 2023) ontvangt Arnhem 1,7 miljoen minder baten ten opzichte van de baten die in het voorlopig budget bekend waren gemaakt. Het knelpunt dat nu is opgevoerd betreft de meest actuele stand van het saldo BUIG (budget wat ontvangen wordt en prognose van de uitgaven voor BUIG lasten) en het saldo

dat reeds is opgenomen in de begroting. Er is in Arnhem structureel sprake van een tekort op de bijstandslasten ten opzichte van de BUIG ontvangsten. We ramen in de begroting structureel dit tekort.

Voor het overige deel wordt standaard een risicobedrag opgenomen. Het risico bestaat uit 10% van het beschikbare actuele budget, minus het deel wat reeds in de begroting is opgenomen als tekort.

Incidentele middelen SW infrastructuur

Vanuit het Rijk zijn er extra middelen beschikbaar gesteld om een impuls te geven voor het toekomstbestendig maken van de SW bedrijven. Arnhem ontvangt in 2024 een bedrag van € 898.000. Voor dit bedrag worden in afstemming met de regiogemeenten plannen gemaakt.

Gemeentefonds Meicirculaire - Dienstverlening Armoede en Schuldhulpverlening

Taakmutatie dienstverlening gemeenten: aanpak armoede en schulden (circa € 650.000 structureel vanaf 2024): Vanuit de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet via het gemeentefonds € 40 miljoen aan structurele middelen voor betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn voor 2023 incidenteel aan gemeenten beschikbaar gesteld. De toekenning vanaf 2024 zal structureel plaatsvinden om gemeenten verder in staat te stellen om strategisch en doelgericht te handelen en hun activiteiten uit te breiden zoals het verdubbelen van het gebruik van schuldhulpverlening en het bevorderen van activiteiten om armoede onder kinderen te bestrijden. De baten zijn verwerkt in het voordeel op het gemeentefonds op S00, de lasten worden in dit programma gerealiseerd.

Actualisatie WSW

Voor het jaar 2024 is het effect van de verandering in SW-lasten een nadeel van per saldo € 624.000. Dit bedrag bestaat uit een stijging van de lasten van € 1,9 miljoen en een incidenteel voordeel uit 2023 van € 1,3 miljoen. De stijging van de lasten is gebaseerd op de meest recente opgave van de MGR (maart 2024). Het nadeel wordt grotendeels veroorzaakt door een prijsstijging. De kosten per SW'er zijn gestegen als gevolg van de CAO-stijging zoals opgenomen in de septembercirculaire;

Als gevolg van hogere uitstroom dan begroot en een lagere CAO dan begroot is er in 2023 een incidenteel voordeel behaald van € 1,3 miljoen. Dit voordeel komt in 2024 in de exploitatie van Arnhem.

Studietoelage

Vanaf april 2022 is de regeling individuele studietoelage overgegaan van aanvraag bijzondere bijstand naar een inkomensregeling. Deze landelijke regeling is voor mensen die door een structurele fysieke beperking niet in staat zijn om zelf inkomen te verdienen naast hun studie. De wijziging van de regeling heeft tot gevolg dat de aanvraag nu met terugwerkende kracht kan worden gedaan tot ingangsdatum. Alle aanvragen die in 2023 zijn gedaan worden met terugwerkende kracht toegekend. Het is mogelijk om 5 jaar lang (vanaf april 2022) de toelage met terugwerkende kracht aan te vragen. Voor 2024 was reeds een hoger bedrag begroot. Met de huidige inzichten is de verwachting dat nog € 300.000 extra nodig is in 2024.

Actualisatie Buitengemeenten in 2024

Vanuit het rijk zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor Participatie. Onderdeel van deze extra middelen is een compensatie van loon- en prijsstijgingen voor de SW. Deze hadden wij reeds in onze begroting geraamd. Gemiddeld betalen gemeenten een eigen bijdrage van 10% op de SW loonkosten lasten. Het overige deel wordt via het gemeentefonds vergoed. De compensatie is hoger dan gemiddeld waardoor de eigen bijdrage lager is geworden.

Arnhem ontvangt als centrumgemeente via het gemeentefonds ook de vergoeding voor de medewerkers SW die bij Scalabor werken, maar buiten onze arbeidsmarktregio wonen (de zogenoemde buitengemeenten). Het gaat om ongeveer 50 mensen, die dus in onze regio werken, maar wonen in bijvoorbeeld Montferland of Renkum. Dit zijn medewerkers die meestal al bij Scalabor werkten (soms al tientallen jaren) en op enig moment buiten de arbeidsmarktregiogrenzen zijn gaan wonen.

In de modulaire gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de 11 gemeenten van arbeidsmarktregio Midden-Gelderland de bovengenoemde eigen bijdrage van de buitengemeenten betalen (na verhuizing buiten de regio). Hetzelfde geldt andersom ook als mensen hier wonen en in andere arbeidsmarktregio werken. Deze afspraak geldt in ieder geval sinds de MGR formeel werkgever werd van de SW (2019).

De hogere vergoeding SW leidt daarom tot een terugbetaling in 2024 van € 145.000 aan de regiogemeentes ter compensatie van de eigen bijdrage voor de buitengemeenten.

Gemeentefonds Meicirculaire - GF DU Regio doelspecifieke aanpak

DU doelgroepspecifieke aanpak (€ 137.000 in 2024): In het kader van het plan van aanpak 'Statushouders aan het werk' en de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur van het ministerie van SZW, is in 2023 budget ter beschikking gesteld aan centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's voor een regionale doelgroepspecifieke aanpak. Het beoogde doel daarvan is om de arbeidsparticipatie van statushouders en andere kwetsbare groepen te vergroten en hen extra te ondersteunen. De baten zijn verwerkt in het voordeel op het gemeentefonds op S00, de lasten worden in dit programma gerealiseerd.

Voordeel MGR 2023

Zie voor toelichting programma S07.

Resultaat Scalabor 2023

Scalabor heeft in 2023 financieel een goed jaar gedraaid met een jaarresultaat van € 847.000. Gemeente Arnhem is enig aandeelhouder van Scalabor. In de AvA van 2 juli j.l. is ingestemd met het voorstel van Scalabor om dit resultaat aan de aandeelhouder uit te keren. Dit uitkering zal na de zomer plaatsvinden.

Zorg

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Arnhem is een inclusieve stad waarin alle inwoners, ook met een beperking of chronische ziekte, zo zelfstandig als mogelijk leven in de wijk en meedoen aan de samenleving (A)		

Alle inwoners die hulp nodig hebben om zelfstandig te leven ontvangen de nodige zorg en ondersteuning tijdig, op maat en dicht bij huis (D)

Sociale wijkteams hanteren beleidsregels, waardoor duidelijker is wat onder passende, effectieve en efficiënte zorg wordt verstaan. Ook zorgaanbieders werken via de regionale inkoop met hogere kwaliteitseisen waarmee zij zorg verlenen. Binnen deze kaders werken Sociale wijkteams en aanbieders samen om passende zorg te verlenen, waardoor kwetsbare inwoners ondersteund worden om zo zelfstandig en zo thuis mogelijk te kunnen leven. Vanuit de inwonerservaringsonderzoeken blijkt dat deze zorg helpt om inwoners zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren en dat de ingezette zorg goed gewaardeerd wordt.

Bij de huishoudelijke ondersteuning hebben we te maken met wachtlijsten in verband met vergrijzing en personeelstekorten. Via wachtlijstbemiddeling wordt er prioritering aangebracht waarbij we beogen de meest kwetsbare inwoners met acute problemen als eerste huishoudelijke ondersteuning te bieden. De wachtlijsten blijven echter groeien en er zijn extra maatregelen nodig om te borgen dat de meest kwetsbare inwoners tijdig geholpen kunnen worden. De raad heeft inmiddels ingestemd om de huishoudelijke ondersteuning alleen nog via een maatwerkvoorziening aan te bieden, zodat sociale wijkteams alleen de noodzakelijke huishoudelijke ondersteuning kunnen toewijzen. Inwoners die nu nog gebruik maken van de Algemene voorziening kunnen een beroep doen op deze maatwerkvoorziening en krijgen dan een gesprek met een wijkcoach.

Ook ligt er een plan van aanpak waarin we samen met de zorgaanbieders blijven onderzoeken hoe we voldoende personeel kunnen inzetten in de huishoudelijke ondersteuning en blijven we ruimte inbouwen voor experimenten rondom innovatieve, facilitaire middelen, zoals een robotstofzuiger.

Binnen doelgroepenvervoer zijn de personeelstekorten eveneens merkbaar en dit gaat gepaard met de nodige uitdagingen. Dit is met name aan de orde binnen het leerlingenvervoer. Allerlei praktische en korte termijn verbeteringen worden nu doorgevoerd en de raad is hierover per brief geïnformeerd.

We versterken de (veer)kracht van onze inwoners thuis en in instellingen met een integrale aanpak (I)

Bij de inzet van passende zorg wordt gekeken of deze er toe leidt dat de eigen kracht en het sociale netwerk van inwoners wordt versterkt en algemene voorzieningen in wijken beter worden benut. Sociale wijkteams spreken inwoners en aanbieders hierop aan. Via het ontwikkelen van wijknetwerken Zorg & welzijn, waarin sociale wijkteams, zorgaanbieders en aanbieders van de sociale basis op wijkniveau beter gaan samenwerken, verwachten we de integrale aanpak verder te stimuleren. In het voorjaar van 2024 zijn we hiermee gestart. Door intensief samen te werken willen we bereiken dat inwoners sneller en beter geholpen worden en dat meer hulpvragen worden opgevangen in het voorliggend veld, bijvoorbeeld door vrijwilligers of in algemene voorzieningen. Indien bepaalde collectieve voorzieningen nog ontbreken gaan we deze ontwikkelen. In 2025 willen we starten met deze nieuwe werkwijze in minimaal twee wijken. In een later stadium willen we dit toepassen in de hele stad.

Waar nodig wordt via onorthodoxe maatwerkoplossingen ervoor gezorgd dat inwoners weer stappen kunnen zetten in hun ontwikkeling. Een speciaal team wijkcoaches (doorbraakteam) past deze doorbraakmethode toe.

Ook hebben we dit jaar Arnhemmers ondersteund die door fysieke beperkingen hinder ondervonden in het leiden van een zelfstandig leven. Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van een hulpmiddel, een aanpassing aan hun woning of het bieden van ondersteuning/ advisering aan inwoners die willen doorstromen naar een andere woning die beter past bij hun (fysieke) gezondheid.

We versterken de zorgtoewijzing

(I)

De beleidsregels voor zorg zijn in 2022 geëvalueerd. Hierover is de raad geïnformeerd. Sociale wijkteams gebruiken deze beleidsregels om te bepalen welke zorg passend is voor inwoners. Ook gelden inkoop Eisen voor aanbieders over de kwaliteit en gewenste transformatie van zorg. In periodieke contractgesprekken wordt besproken welke verbeteringen aanbieders hierin kunnen aanbrengen. Wij voeren deze gesprekken samen met de regionale inkooporganisatie. De Sociale wijkteams worden ondersteund in de zorgtoewijzing. Door gezamenlijk te kijken naar ontwikkelingen in de zorg, via een verbeterde Zorgmonitor, kunnen patronen en trends worden herkend. Deze Zorgmonitor vormt de basis voor de bestuursrapportage, die digitaal toegankelijk is voor raadsleden.

In 2024 is een onderzoek afgerond of de personeelsformatie (wijkcoaches) van de stichting Sociale wijkteams voldoende is om de opdracht van de gemeente uit te voeren. Dit onderzoek is uitgevoerd door Significat in opdracht van de gemeente en de Sociale wijkteams. In dit onderzoek wordt geconcludeerd dat de huidige formatie net toereikend kan zijn om deze opdracht uit te voeren.

We sturen op kwaliteit en resultaat

(I)

Naast de reguliere contractgesprekken met aanbieders en de kwaliteits- en rechtmatigheidsonderzoeken (door VGGM en afdeling Handhaving W&I) is in de afgelopen periode gewerkt aan het intensiveren van toezicht op PGB-aanbieders. Ook dit wordt uitgevoerd door de afdeling Handhaving.

We vergroten het inzicht of passende zorg wordt ingezet (monitoring)

(I)

Het Inwonerservaringsonderzoek voor Wmo en jeugdzorg is in samenwerking met de Adviesraad Jeugd & Wmo en sociale wijkteams doorontwikkeld, waarbij we het onderzoek opnieuw vormgegeven hebben. Na het zomerreces zal de raad hierover geïnformeerd worden.

We ontschotten zorgsystemen en verkrijgen toereikend rijksbudget

(I)

Op basis van de Hervormingsagenda stelt het Rijk ook voor de jaren 2024 t/m 2028 extra rijksmiddelen jeugdzorg aan gemeenten ter beschikking. Daar staan volgens afspraak ingeboekte besparingen door het Rijk tegenover waarover beide partijen het eens zijn geworden. Per saldo zullen gemeenten de komende jaren meer rijksmiddelen ontvangen voor de jeugdzorg.

Meer kwetsbare Arnhemmers nemen actief deel aan de maatschappij

(D)

Er wordt in de participatieketen steeds beter samengewerkt ter ondersteuning van de inwoners die willen werken. Ontwikkeling van de inwoner staat centraal. Waar mogelijk is dit gericht op een stapje verder op de participatieladder en op doorstroom of uitstroom naar een vorm van betaald werk. Er is samen met aanbieders Activerend werk en organisaties uit het participatienetwerk onderzocht hoe beschut werk een passend vervolg kan zijn op Activerend werk. Na de introductie van de basisbanen is dit een mogelijkheid om de stap van activerend werk naar betaald werk te maken. Bij de inwoners waarbij doorstroom of uitstroom niet mogelijk is gaat het om het versterken of stabiliseren van de mate van participatie: meedoen naar vermogen. Er is voldoende passend aanbod.

In de afgelopen periode is het aantal inwoners dat actief aan de slag is met Activerend Werk aan het dalen. Gezien de huidige krappe arbeidsmarkt zijn er meer kansen op betaald werk. De inwoners die zich nu melden voor Activerend werk zijn vaak al lange tijd uit het arbeidsproces en/of hebben te maken met problematiek op meerdere vlakken. Dat vraagt meer tijd en intensievere begeleiding van de aanbieders van Activerend werk.

Als de inwoner de juiste Activerend werkplek gevonden heeft zien we vaak op meerdere vlakken ontwikkeling. Werk zorgt voor structuur, groei in zelfvertrouwen en eigenwaarde, sociale contacten en gevoel van betekenis te kunnen zijn. Als het mogelijk is dan wordt actief ingezet om inwoners vanuit Activerend werktrajecten door te laten stromen naar een vorm van betaald werk. Tijdig wordt met de inwoner gekeken naar functies en branches waarin grote behoefte is aan personeel. Hiervoor wordt intensief samengewerkt met diverse organisaties in het participatienetwerk. Daarnaast wordt er nauw samengewerkt op het grensvlak Onderwijs en Activerend werk om kwetsbare jongeren de juiste ondersteuning te bieden in hun ontwikkeling naar zelfstandigheid.

Zie de inspanningen benoemd bij het doel 'Alle inwoners die hulp nodig hebben om zelfstandig te leven ontvangen de nodige zorg en ondersteuning tijdig, op maat en dicht bij huis'

(I)

Meer jeugdigen ontwikkelen zich naar zelfredzaamheid en ontvangen waar nodig passende zorg (A)

Meer jeugdigen kunnen meedoen aan het dagelijks leven (D)

We willen dat kinderen zo veel mogelijk op eigen kracht meedoen aan het dagelijkse leven. Daarvoor hebben zij een goede sociale basis in de buurt nodig waar ze op kunnen terugvallen. Als het netwerk en de sociale basis bij een kind niet toereikend zijn voor de ontwikkeling, dan zetten wij (tijdelijk) specialistische jeugdhulp in.

Versterken eigen kracht van jeugdigen, sociaal netwerk en inzet algemene voorzieningen (I)

- We hebben in 2024 tien nieuwe matches gemaakt tussen steunouders en vraaggezinzen. Steunouder Arnhem heeft in de afgelopen tijd volop ingezet op de werving. Landelijk zijn er meer promotieacties dan vorig jaar en ook lokaal zijn de acties geïntensiveerd. Denk aan samenwerking met bibliotheken, scholen maar ook het aanschrijven van lokale bedrijven. Naast het intensiveren van de samenwerking met de pleegzorgcampagne levert dit meer steunouders op. In totaal maken op dit moment 20 kinderen gebruik van een steungezin.
- We hebben afspraken over de inzet van Jeugdhulp Binnen Onderwijs (JBO). Deze afspraken zijn opgesteld in afstemming met de Samenwerkingsverbanden voor Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs. We hebben met het wijkteam richtlijnen opgesteld over de inzet van Jeugdhulp Binnen Onderwijs (inclusief thuiszitters).
- We hebben een regionale werkwijze ontwikkeld om de inzet van jeugdhulp op Lichtenbeek (speciaal onderwijs) efficiënter en effectiever te organiseren. Deze werkwijze is opgesteld in afstemming met Lichtenbeek, Samenwerkingsband voor Primair Onderwijs, zorgaanbieders, de regiogemeenten en het sociaal wijkteam. Doel van deze werkwijze is om de inzet van JBO efficiënter en effectiever te organiseren, zodat kinderen zich beter kunnen ontwikkelen.
- We hebben een plan van aanpak hoogbegaafden opgesteld met verschillende partners uit het veld en de betrokken ouders.
- In samenwerking met Teams Leefomgeving wordt gestart in de gebieden De Laar, Elderveld, Elden en Schuytgraaf om laagdrempelige opvoedondersteuning aan ouders aan te bieden en daarnaast te zorgen dat ouders elkaar kunnen ontmoeten voor ontspanning en het uitwisselen van ervaringen over opvoeden.
- De inspanningen die we gepleegd hebben, zijn conform de doelstellingen. We zijn op koers.

Meer kwetsbare jeugdigen wonen veilig thuis (D)

Veel kinderen hebben helaas te maken met een onveilige thuissituatie. We willen onveilige thuissituaties zoveel mogelijk voorkomen, sneller signaleren als deze zich voordoen en meer kinderen in een kwetsbare situatie een veilig thuis bieden. We organiseren ambulante zorg bij gezinnen thuis, zodat kinderen niet uit huis geplaatst hoeven de worden maar de zorg binnen het gezin gegeven wordt. Als dat niet kan, zoeken we een tijdelijke plek bij pleegouders of gezinshuizen. We plaatsen kinderen alleen uit huis (jeugdzorg met verblijf) als het echt niet anders kan.

We versterken het gezinssysteem zodat jeugdigen zolang mogelijk thuis kunnen blijven wonen

(I)

- We voorkomen uithuisplaatsingen vaker door de inzet van Team VAV (Vertrouwd, Aanwezig en Veilig) dat snel en flexibel bij kwetsbare gezinnen thuis ingezet kan worden en escalatie helpt te voorkomen. Door de uitbreiding en doorontwikkeling van de werkwijze VAV, zijn het aantal gezinnen dat ondersteund is gestegen. Dit heeft er toe geleid dat gezinnen zelfstandig of met een andere lichtere vorm van jeugdhulp verder konden.
- Het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen en het aantal jongeren in verblijf is licht afgenomen. We hebben in het afgelopen half jaar stappen gezet in de samenwerking tussen de jeugdbescherming en de lokale toegang. Door vaste overlegmomenten en casusoverleg is een betere afstemming tussen de samenwerkende partijen.
- We versnellen en verbeteren het veiligheidsnetwerk: Veilig Thuis, Sociale wijkteams, jeugdbescherming en de Raad voor de Kinderbescherming. Zodat kinderen en hun ouders sneller passend hulpaanbod krijgen om de veiligheid in het gezin te herstellen. We werken aan de inrichting van een toekomsttuin voor kind- en gezinsbescherming, waarbij medewerkers van Sociale Wijkteams intensief samenwerken met medewerkers van Veilig Thuis, Jeugdbescherming en Raad voor Kinderbescherming. We zijn in 2024 gestart met een voorbereidende pilot Toekomsttuin.
- Het Regionaal Expert Team (RET) ondersteunt bij het bepalen en tijdig inzetten van passende jeugdhulp en het aanbieden van ambulante alternatieven voor verblijf. Met dit regionale overleg doen we er alles aan om uithuisplaatsing te voorkomen en zetten we in op betere uitstroom uit de jeugdzorg. Er is sprake van een lichte daling van het aantal Arnhemse jeugdigen in verblijf. Het is nog niet altijd gelukt om een passende plek voor de jeugdigen te vinden, daarom is in de nieuwe inkoop Verblijf gekozen voor meer aanbieders die specialistische jeugdhulp kunnen bieden.

Minder jeugdigen zijn van zorg afhankelijk

(D)

We willen dat kinderen, als zij vastlopen in hun ontwikkeling naar zelfstandigheid, tijdelijke passende hulp ontvangen. We kijken met de ouders, het netwerk en de sociale basis van een kind wat de mogelijkheden zijn. Als deze niet toereikend zijn voor de ontwikkeling, zetten wij (tijdelijk) specialistische hulp in. We richten ons op kinderen die onze hulp het hardst nodig hebben om zich te kunnen (blijven) ontwikkelen. Daarbij accepteren we dat sommige problemen horen bij het opgroeien (normaliseren).

We zetten tijdig, best passende zorg in

(I)

- We voorkomen uithuisplaatsingen vaker door de inzet van Team VAV (Vertrouwd, Aanwezig en Veilig) dat snel en flexibel bij kwetsbare gezinnen thuis ingezet kan worden en escalatie helpt te voorkomen. Door de uitbreiding en doorontwikkeling van de werkwijze VAV, zijn het aantal gezinnen dat ondersteund is gestegen. Dit heeft ertoe geleid dat gezinnen zelfstandig of met een andere lichtere vorm van jeugdhulp verder konden.
- Het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen en het aantal jongeren in verblijf is licht afgenomen. We hebben in het afgelopen half jaar stappen gezet in de samenwerking tussen de jeugdbescherming en de lokale toegang. Door vaste overlegmomenten en casusoverleg is een betere afstemming tussen de samenwerkende partijen.
- We versnellen en verbeteren het veiligheidsnetwerk: Veilig Thuis, Sociale wijkteams, jeugdbescherming en de Raad voor de Kinderbescherming. Zodat kinderen en hun ouders sneller passend hulpaanbod krijgen om de veiligheid in het gezin te herstellen. We werken aan de inrichting van een toekomsttuin voor kind- en gezinsbescherming, waarbij medewerkers van Sociale Wijkteams intensief samenwerken met medewerkers van Veilig Thuis, Jeugdbescherming en Raad voor Kinderbescherming. We zijn in 2024 gestart met een voorbereidende pilot Toekomsttuin.
- Het Regionaal Expert Team (RET) ondersteunt bij het bepalen en tijdig inzetten van passende jeugdhulp en het aanbieden van ambulante alternatieven voor verblijf. Met dit regionale overleg doen we er alles aan om uithuisplaatsing te voorkomen en zetten we in op betere uitstroom uit de jeugdzorg. Er is sprake van een lichte daling van het aantal Arnhemse jeugdigen in verblijf. Het is nog niet altijd gelukt om een passende plek voor de jeugdigen te vinden, daarom is in de nieuwe inkoop Verblijf gekozen voor meer aanbieders die specialistische jeugdhulp kunnen bieden.

We zorgen voor een wijknetwerk met algemene voorzieningen en zorgaanbod dat aansluit bij de problemen van kinderen en jongeren (I)

Een meer inclusief Arnhem, waarbij meer kwetsbare Arnhemmers (blijven) wonen in de wijk (A)

Er zijn voldoende geschikte en betaalbare woningen voor kwetsbare Arnhemmers (D)

Zie de toelichting bij de inspanningen hieronder.

We koppelen zorg(behoefte) aan wonen (I)

In nauwe samenwerking met vier woningbouwcorporaties stromen iedere maand cliënten uit naar een zelfstandige woning. Deze zogenaamde convenantroute is speciaal bedoeld voor cliënten in beschermd wonen of de maatschappelijke opvang, die klaar zijn voor een volgende stap, maar via de reguliere routes niet aan een woning kunnen komen.

De druk op de convenantroute is verder toegenomen doordat cliënten die vanuit intramurale zorg uit wensen te stromen moeilijk via de reguliere routes aan een woning kunnen komen. Naast de aanvragen vanuit beschermd wonen ontvangen we ook aanvragen vanuit de WLZ, ouder-kindhuizen en de instellingen voor jeugdzorg. Vooral deze laatste groep zorgt voor complexe aanvragen, omdat er te weinig geschikte woningen zijn. De vraag naar kamerwoningen en goedkope eenpersoonswoningen (zoals studio's) is veel groter dan het aanbod. De behandeling van de wijziging van de Wet op de huurtoeslag in de Eerste en Tweede Kamer is vertraagd waardoor de huurtoeslag-leeftijdsgrens nog niet is verlaagd naar 21 jaar. Veel aanvragen voor woningen via de convenantroute zijn voor jongvolwassenen, dus we hopen dat de wetsbehandeling zo snel als mogelijk kan plaatsvinden.

Met de regiogemeenten gaan we werken aan een spreidingsplan voor het regionaal passend huisvesten van uitstromende cliënten vanuit intramurale instellingen.

Zorggerelateerde woonoverlast wordt minder (I)

Bij het meldpunt woonoverlast kan ook zorggerelateerde overlast worden gemeld. Als er meldingen zijn, worden deze met de betreffende zorgaanbieder besproken om passende maatregelen te treffen.

Daarnaast loopt een casusoverleg 'complexe casuïstiek beschermd wonen' en is een werkwijze afgesproken. Naast de primaire bedoeling, het invullen van de zorg voor mensen met een intensieve en complexe zorgvraag, heeft het meerwaarde voor aanbieders, doordat zij meer onderling afstemmen.

Regelmatig vindt afstemming over zorgoverlast plaats tussen de gemeente, het Zorgkantoor en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Hierbij worden signalen van zorgoverlast gedeeld met het verzoek deze op te pakken om maatregelen te treffen.

Meer bewoners met een kwetsbaarheid kunnen in grotere mate in hun eigen woonomgeving zelfstandig (begeleid) wonen (D)

De gemeenten binnen de regio Centraal Gelderland, inclusief Arnhem, sturen samen met de Inkooporganisatie op deze transformatie, waarbij een belangrijke ontwikkelopdracht bij de gecontracteerde zorgaanbieders ligt. De eerste slag hierin is gemaakt met de nieuwe inkoopronde die is ingegaan op 1 juli 2020. Met de recente contractverlenging van de aanbieders voor beschermd wonen is een tweede slag gemaakt door diverse verbeteringen in de producten door te voeren. Daarnaast werkt iedere gemeente aan de lokale basisinfrastructuur, zorgt voor voldoende geschikte woningen om de doorstroom mogelijk te maken en stimuleert wooninnovatie: voldoende diversiteit aan woonvoorzieningen die niet locatiegebonden zijn (wonen-zorg losgekoppeld). In de praktijk is het 'omklappen' van woningen nog niet altijd mogelijk en moet de inwoner bij afschaling verhuizen. Voldoende geschikte woningen en een gevarieerd aanbod in Arnhem en de regio zijn hiervoor noodzakelijk. Dit blijft een belangrijk aandachts- en ontwikkelpunt de komende jaren en is een belangrijk onderdeel van de nieuwe regionale samenwerkingsafspraken.

We ontwikkelen meer preventieve activiteiten

(I)

Regionaal (binnen het programma 'Samen aan Zet') is afgesproken dat iedere gemeente in de regio Centraal Gelderland werkt aan het op orde brengen van de lokale basisinfrastructuur. Dat betekent dat we zorgen voor plekken/ activiteiten in de buurt waar inwoners die beschermd of begeleid wonen, elkaar kunnen ontmoeten en onderling steun kunnen vinden (zoveel mogelijk verspreid over de stad). We realiseren voldoende aanbod voor een zinvolle daginvulling en zorgen dat deze doelgroep kan wonen op een passende plek (onder andere door woonafspraken met corporaties). We zorgen voor lokale samenwerking via de ontwikkeling van de wijknetwerken en werken hierbij samen met andere gemeenten, aanbieders, zorgverzekeraars en woningcorporaties. Eén van de huidige activiteiten is de voorziening 'buurtcirkels'. Deze wordt door de Regionale Instelling voor Beschermd Wonen in de regio Arnhem Veluwe Vallei (RIBW AVV) verspreid over de stad aangeboden. Hier kunnen zorgcliënten elkaar ontmoeten en elkaar ondersteunen in de problemen waar zij in het dagelijks leven tegenaan lopen. De gesprekken vinden plaats onder supervisie van een zorgprofessional. Door de buurtcirkels wordt de zelf- en samenredzaamheid vergroot en wordt bijgedragen aan een verantwoorde afschaling van zorg met een verkleinde kans op terugval.

Er zijn regionaal sluitende afspraken Beschermd Thuis

(I)

De behandeling van het wetsvoorstel woonplaatsbeginsel beschermd wonen (en de daarmee gepaard gaande financiële doordecentralisatie) is controversieel verklaard in afwachting van besluitvorming door het nieuwe kabinet. De nieuwe streefdatum voor invoering blijft voorslagnog 1 januari 2026. De voorbereidingen met de regiogemeenten op deze nieuwe situatie gaan onverminderd door. In 2023 zijn de financiële afspraken met de regiogemeenten afgerond. Alle colleges van de regiogemeenten hebben hiermee ingestemd. De vervolgafspraken zijn om een regionaal samenwerkingsconvenant af te sluiten waarin afspraken worden vastgelegd over de financiën, de regionale besluitvorming hierover, de toegang, contractering, toezicht, de lokale basisvoorzieningen, monitoring en woonafspraken. Hiermee geven we invulling aan de van rijkswege vastgelegde Norm voor Opdrachtgeverschap voor Beschermd Wonen.

Samen met de regiogemeenten werken we daarmee aan de transformatie van beschermd wonen naar een beschermd thuis. Daarbij is het de ambitie om in elke gemeente kwalitatief goede, beschikbare en betaalbare ondersteuning te bieden aan mensen met een psychische kwetsbaarheid. De gemeenten werken de komende jaren aan de opbouw van de lokale voorzieningen om hun eigen inwoners zoveel mogelijk in de eigen gemeente een beschermd thuis te kunnen bieden. Daarnaast zullen een aantal voorzieningen voor beschermd wonen regionaal in stand worden gehouden.

Nu ontvangt Arnhem als centrumgemeente nog de Rijksuitkering Beschermd wonen. Dit gaat veranderen. Het streven van het Rijk is dat vanaf 2026 de rijksuitkering over een periode van tien jaar, op basis van objectieve criteria en een rekenmodel, zal worden herverdeeld over alle gemeenten. Vanaf dat moment zijn de gemeenten zelf verantwoordelijk voor de eigen inwoners die (nieuw) willen instromen in beschermd wonen en ontvangt elke gemeente de bijbehorende middelen. Deze herverdeling van middelen gaat gepaard met een vermindering van het huidige budget.

Er is een integralere aanpak voor mensen met onbegrepen / verward gedrag

(I)

Met politie, VGGM, Sociaal wijkteam en de Overlast en Zorgoverleg-coördinatoren en IrisZorg werken we preventiever, door politiemeldingen over onbegrepen gedrag (waarbij geen strafbare feiten zijn gepleegd) te laten landen in het sociaal domein. Doordat de meldingen bekend zijn bij zorgpartners, kan zorg worden geïntensiveerd. Waar geen zorg wordt geboden, kan onderzocht worden of hier een vraag om ondersteuning ligt. Daarnaast is een bemoeizorgteam operationeel en werkzaam bij RIBW.

In het preventieve veld heeft er een succesvolle pilot gedraaid waarbij GGZ-gerelateerde vragen, die bij diverse huisartsenpraktijken binnen kwamen, centraal opgepakt zijn in samenwerking met het Sociaal Domein. Zo kunnen inwoners eerder op een passende manier geholpen worden en worden de wachttijden bij de GGZ verkort. Op dit moment wordt bekeken hoe deze pilot omgezet kan worden naar een vaste(re) werkwijze.

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	70.739	9.230	79.969
Baten	4.720	0	4.720
Saldo lasten en baten	-66.019	-9.230	-75.249
Toevoegingen aan reserves	3.020	5.030	8.050
Onttrekkingen aan reserves	2.318	3.388	5.706
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-702	-1.642	-2.344
Prognose resultaat	-66.721	-10.872	-77.593

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	9.230	N					
Jeugdzorg	10.400	N	Volume-ontwikkeling kosten Jeugdzorg / prognose	J	S	BR	J
WMO en sociale wijkteams	3.230	N	Tarievenonderzoek ambulant WMO	J	S	BR	J
Jeugdzorg	2.839	N	Tarievenonderzoek ambulant Jeugdzorg	J	S	AR	J
Jeugdzorg	2.330	N	Tarieven inkoop Verblijf Jeugdzorg	J	S	AR	J
Jeugdzorg	930	N	Landelijk tarief jeugdbescherming vanaf 2024	J	S	AR	J
WMO en sociale wijkteams	650	N	Aanpak wachtlijsten en huishoudelijke ondersteuning	J	S	BR	J
WMO en sociale wijkteams	338	N	CAO wijziging SWT	J	S	BR	J
Jeugdzorg	80	N	Veilig thuis bijdrage 2024	J	S	AR	J
Jeugdzorg	43	N	Gemeentefonds Meicirculaire - DU Kinderen in een AZC	N	S	AR	J
Jeugdzorg	-52	V	Voordeel Veilig Thuis 2023	N	I	AR	J
Jeugdzorg	-162	V	Voordeel MGR 2023	N	I	AR	J
WMO en sociale wijkteams	-400	V	Doelgroepenvervoer	J	I	AR	J
WMO en sociale wijkteams	-2.230	V	Actualisatie Beschermd wonen	J	S	BR	J
WMO en sociale wijkteams	-2.736	V	Dekking tekort jeugdzorg uit voordelen binnen de Zorgbegroting	J	I	BR	J
WMO en sociale wijkteams	-2.800	V	Voordeel Beschermd wonen	N	I	BR	J
WMO en sociale wijkteams	-3.230	V	Dekking tarieven onderzoek ambulant WMO	J	I	AR	J
Baten	0						
Toevoegingen aan reserves	5.030	N					
WMO en sociale wijkteams	2.230	N	Actualisatie Beschermd wonen	J	S	BR	J
WMO en sociale wijkteams	2.800	N	Voordeel Beschermd wonen BR WMO en Jeugdzorg	N	I	BR	J
Onttrekkingen aan reserves	3.388	V					
Jeugdzorg	2.400	V	Dekkings volume-ontwikkeling uit BR WMO en Jeugdzorg	J	I	BR	J
WMO en sociale wijkteams	650	V	Dekking aanpak wachtlijsten huishoudelijke ondersteuning uit BR WMO en Jeugdzorg	J	I	BR	J
WMO en sociale wijkteams	338	V	Dekking CAO wijziging SWT uit BR WMO en Jeugdzorg	J	I	BR	J

Volume-ontwikkeling jeugdzorg

Vanaf 2022 is sprake van een gestage toename van de kosten van jeugdzorg als gevolg van volume-ontwikkelingen binnen jeugdzorg en de groei in het zorggebruik. Deze volumestijging hangt niet alleen samen met een groei van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdzorg, maar ook met het gegeven dat de zorgtrajecten per jeugdige intensiever en daardoor duurder worden. Jeugdigen blijven langer en frequenter in zorg, waardoor de gemiddelde kosten per zorgtraject oplopen.

In de prognose van de kosten van jeugdzorg voor 2024 en 2025 die we baseren op de meest actuele zorgdata, houden we rekening met een afvlakking van de groei in de kosten en zetten daar een hoger risico in de risicoparagraaf tegenover.

Er is sprake van hogere volumelasten jeugdzorg van € 10,4 miljoen in 2024. Deze lastenstijging wordt deels gedekt door een onttrekking van € 2,4 miljoen uit de bestemmingsreserve Wmo & Jeugdzorg.

Tarievenonderzoek ambulant Wmo

De afgelopen periode is door een extern bureau een onderzoek uitgevoerd naar de tarieven ambulante voorzieningen Wmo en jeugdzorg die binnen de regio Centraal Gelderland worden gehanteerd. Er is een adviesrapport opgeleverd waarin nieuwe reële tarieven geadviseerd worden die hoger liggen dan de huidige (geïndexeerde) tarieven 2024. Op basis van landelijke wet- en regelgeving zijn gemeenten verplicht om reële, kostendekkende tarieven voor de zorgvoorzieningen te hanteren.

De financiële consequenties van de nieuwe aangepaste ambulante tarieven Wmo worden voor 2024 ingeschat op € 3,2 miljoen nadelig. Deze kosten kunnen worden gedekt uit verwachte voordelen binnen de Wmo als gevolg van lagere uitgaven dan verwacht voor onder andere ambulante begeleiding, groepsbegeleiding en activerend werk.

Tarievenonderzoek ambulant Jeugdzorg

In opdracht van de regionale inkooporganisatie is door een extern bureau een tarievenonderzoek uitgevoerd naar de tarieven ambulante voorzieningen Wmo en jeugdzorg die binnen de regio Centraal Gelderland worden gehanteerd. Er is een adviesrapport opgeleverd waarin nieuwe tarieven geadviseerd worden die recht doen aan de reële kosten van betrokken zorgaanbieders, waaronder gestegen loonkosten als gevolg van nieuwe CAO's en arbeidsmarktproblematiek. Deze tarieven liggen hoger dan de huidige (geïndexeerde) tarieven 2024. Op basis van landelijke wet- en regelgeving zijn gemeenten verplicht om reële, kostendekkende tarieven voor de zorgvoorzieningen te hanteren.

De financiële consequenties van de nieuwe aangepaste ambulante tarieven jeugdzorg worden voor 2024 ingeschat op € 2,84 miljoen nadelig.

Tarieven inkoop Verblijf Jeugdzorg

Per 1 juli 2024 worden de aanbieders van verblijfsvoorzieningen Jeugdzorg opnieuw door de regio Centraal Gelderland gecontracteerd (nieuwe inkoopronde). Dit is reden geweest om de huidige tarieven die de regio hanteert voor deze voorzieningen, door te laten lichten door een extern bureau. Dit heeft geleid tot een adviesrapport met hogere tarieven, die recht doen aan de reële kosten van betrokken zorgaanbieders, waaronder gestegen loonkosten als gevolg van nieuwe CAO's en arbeidsmarktproblematiek. Op basis van landelijke wet- en regelgeving zijn gemeenten verplicht om reële, kostendekkende tarieven voor de zorgvoorzieningen te hanteren. Ook de door het Rijk gewenste verkleining in groepsgroottes bij de verblijfsvoorzieningen, in het bijzonder in geval van terreinvoorzieningen, leiden hier tot een extra kostenstijging.

De financiële consequenties van de nieuwe aangepaste verblijfstarieven jeugdzorg worden voor 2024 ingeschat op € 2,30 miljoen nadelig.

Landelijk tarief jeugdbescherming vanaf 2024

Het Rijk heeft op basis van verricht onderzoek naar reële kostendekkende tarieven in de Jeugdbescherming besloten met ingang van 2024 voor alle gemeenten een landelijk, uniform tarief in te voeren voor de belangrijkste kinderschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen (ondertoezichtstelling, voogdij resp. individuele trajectbegeleiding).

Deze maatregelen jeugdbescherming en jeugdreclassering worden voor onze regio gezamenlijk met de zes andere jeugdzorgregio's uit de provincie Gelderland (G7) bovenregionaal bekostigd. Het landelijk tarief ligt hoger dan de (geïndexeerde) tarieven die de G7 tot 2024 hanteerden, wat tot hogere kosten jeugdbescherming en jeugdreclassering voor alle betrokken regiogemeenten leidt. Via het Gemeentefonds wordt het landelijk budget jeugdzorg hiervoor opgehoogd met € 30 miljoen structureel. Dit komt globaal overeen met de helft van de hogere kosten.

De financiële consequenties van het nieuwe landelijk tarief jeugdbescherming en jeugdreclassering worden voor 2024 ingeschat op € 930.000 nadelig.

Aanpak wachtlijsten en huishoudelijke ondersteuning

De wachtlijst voor huishoudelijke ondersteuning is sterk toegenomen, waarbij ruim 250 kwetsbare inwoners met de hoogste prioriteit te lang op huishoudelijke ondersteuning moeten wachten. Het plan is om de Algemene voorziening af te schaffen en volledig over te stappen op Maatwerkvoorzieningen (MV). De betrokken inwoners worden daarvoor opnieuw gesproken en beoordeeld of en met welke frequentie huishoudelijke ondersteuning nodig is. In 2024 leidt dit tot incidentele kosten à € 650.000 om alle betrokken inwoners te spreken.

CAO wijziging Sociale Wijkteams

De CAO Sociaal Werk die van toepassing is op de sociale wijkteams stijgt harder dan de reguliere indexering door de gemeente. Dit leidt tot een financieel tekort bij de sociale wijkteams. Zonder compensatie moet het sociaal wijkteam het aantal wijkcoaches afbouwen. Uit een recent onderzoek door Significant naar het benodigde aantal wijkcoaches om de opdracht van de gemeente Arnhem uit te kunnen voeren, blijkt dat het huidige aantal wijkcoaches net toereikend kan zijn om deze opdracht uit te voeren. Om het benodigde aantal wijkcoaches op peil en de huidige opdracht uitvoerbaar te houden is compensatie van de CAO-stijging nodig.

In de jaarschijf 2024 dekken de sociale wijkteams zelf de helft van het tekort. De andere helft wordt gedekt uit de bestemmingsreserve Wmo en jeugdzorg. De kosten voor compensatie bedragen € 337.500 in 2024.

Veilig thuis bijdrage 2024

Een Veilig Thuis organisatie is een meldpunt voor kindermishandeling en huiselijk geweld en een wettelijk voorgeschreven voorziening waarover gemeenten moeten beschikken en die zij in stand moeten houden.

Voor de gemeenten binnen de regio Centraal Gelderland betreft dat Veilig Thuis Gelderland Midden, dat tezamen met de gemeenten uit de regio West Veluwe Vallei wordt bekostigd middels een afgesproken verdeelsleutel. Het betreft hier in totaal 16 gemeenten die een financiële bijdrage leveren.

Er is sprake van kostenstijgingen vanwege een verhoogde vraag naar bestaande kerntaken en -diensten (onderzoeken van meldingen en verstrekken van adviezen) door de groei in het aantal meldingen. Voor 2024 wordt daarom een extra bijdrage van de betrokken gemeenten gevraagd.

Het financieel effect hiervan voor de Arnhemse financiële bijdrage bedraagt voor 2024 € 80.000 nadelig.

Gemeentefonds Meicirculaire - DU Kinderen in een AZC

Kinderen in een Asielzoekerscentrum/AZC (€ 43.000 vanaf 2024): gemeenten zijn vanaf 2019 volledig verantwoordelijk geworden voor de organisatie en financiering van jeugdhulp, inclusief de jeugd-ggz, aan kinderen in een AZC. De (extra) baten zijn via een decentralisatie-uitkering (DU) verwerkt in het voordeel op het gemeentefonds op S00, de lasten worden in dit programma gerealiseerd.

Resultaat Veilig Thuis 2023

De stichting Veilig Thuis Gelderland Midden (VT-GM: meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling) heeft over het jaar 2023 een voordelig financieel resultaat behaald. Dit voordelig resultaat wordt teruggestort naar de zestien gemeenten uit de regio's Centraal Gelderland en West-Veluwe Vallei, die VT-GM jaarlijks bekostigen. Het aandeel van Arnhem in het voordelig resultaat 2023 bedraagt € 52.000.

Resultaat MGR 2023

Het resultaat 2023 wordt grotendeels veroorzaakt door kritisch te zijn op de incidentele personeelskosten (niet inzetten van regionaal projectleider (Zorg)), het later invullen van vacatureruimte en lager uitvallen van begrote loonindexaties binnen de verschillende modules.

Doelgroepenvervoer

Doelgroepenvervoer voor de gemeente Arnhem wordt uitgevoerd door de Vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen. De aanbesteding per juli 2024 heeft hogere tarieven tot gevolg en een negatief aanbestedingsresultaat. In de gewijzigde begroting 2024 DRAN zijn er echter dempende effecten zoals de vrijval van de zero emissiekosten en een lagere NEA-indexatie dan eerder mee gerekend zodat er voor 2024 een positief resultaat ontstaat van € 400.000.

Actualisatie beschermd Wonen

Er is geconstateerd dat er voor 2024 een verhoging van budget heeft plaatsgevonden voor volumegroei, terwijl hier geen sprake van is bij Beschermd Wonen. Voorstel is om dit bedrag van € 2.229.288 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Wmo & Jeugdzorg.

Voordeel beschermd wonen

Op het beleidsterrein beschermd wonen zijn de cliënten aantallen in de eerste vijf maanden van 2024 fors gedaald. Er zal nader onderzoek naar de oorzaken van deze daling plaatsvinden. Daarnaast kost het opstellen van het regionale plan beschermd wonen naar beschermd thuis meer tijd, waardoor de uitvoering vertraagd is. Dit geeft een incidenteel voordeel van € 2,8 miljoen. Voorstel is het verwachte voordeel op Beschermd Wonen toe te voegen aan de BR Wmo en Jeugdzorg en daarmee beschikbaar te houden voor de verwachte nadelen van de invoering objectief verdeelmodel in de toekomst.

Dekking tekort jeugdzorg uit voordelen binnen de Zorgbegroting

Incidentele dekking voor nadelen op Jeugdzorg als gevolg van volume-ontwikkeling wordt gevonden uit voordelen binnen overige onderdelen in het programma Zorg.

Welzijn en inclusie

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Arnhemmers voelen zich thuis en kunnen meedoen in hun stad (A)		
Opvoeden en opgroeien (D)		
We werken volgens de principes van de Pedagogische Wijkaanpak aan het gezond- en veilig opgroeien van kinderen- en jongeren. We richten ons daarbij op veerkracht en de talenten van onze jongeren. In samenwerking met het nationaal programma Arnhem Oost en onze partners in de stad kijken we per wijk waar de prioritering in het jongerenwerk zit. Zij maken, in afstemming met ons, een programma om op die manier de jongeren te bereiken.		
Sluitende aanpak ketenpartners voor vroegsignalering (I)		
Met het aanbod gezinsprogramma's worden ouders met jonge kinderen ondersteund bij vragen over opvoeden en de (taal)ontwikkeling van hun kind. Dit aanbod is van belang voor vroegsignalering en preventie en leidt toe naar het aanbod peuteropvang dat voor alle kinderen vanaf 2 jaar beschikbaar is. Ook wordt Veilig In en Om School (VIOS) verder voortgezet. De pedagogische driehoek staat daarin centraal: school, thuis, straat. Om deze verbinding goed te kunnen maken worden jongerenwerkers ook ingezet op school. Door op deze manier te werken zijn de lijnen kort, is de informatievoorziening zo actueel en nauwkeurig als mogelijk en worden signalen vroegtijdig opgepakt. Ook andere partners op jeugd- en jongerenwerk, sport, onderwijs, en jeugd(gezondheids)zorg werken goed samen en kunnen elkaar steeds beter vinden, maar dit blijft om aandacht vragen.		
Ontwikkelen van voorliggende voorzieningen (I)		
We vinden het belangrijk om passende ondersteuning te leveren aan onze inwoners, zo licht en dichtbij mogelijk. Daarvoor (door)ontwikkelen we aanbod in het kader van afschalen of het voorkomen van zwaardere zorg. Daar speelt vroegsignalering en doorverwijzing een belangrijk rol in. De ontwikkeling van de wijknetwerken speelt hier een rol in. Hierin trekken we samen op met het programma zorg, de sociale wijkteam en de zorg- en welzijnspartners.		
Maatschappelijke verbindingen (D)		
Samen met de buurthuizen (Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen, SAB) zetten we stappen om de buurthuizen in Arnhem een duurzame toekomst te geven. We voeren regelmatig ambtelijke en bestuurlijk overleg met elkaar. Hierin wordt actief de verbinding gelegd met het (nog) op te stellen Integrale accommodatiebeleid (IAB). Accommodaties, waaronder buurthuizen, maken het namelijk mogelijk dat ontmoeting en verbinding in de wijk kan plaatsvinden, doordat daar bijvoorbeeld wordt gesport of dat er activiteiten georganiseerd worden. Echter, ruimtes zijn niet altijd geschikt voor elke activiteit of worden door inwoners niet geheel gezien als prettige plek. In de afgelopen jaren is de wens ontstaan om integraal te kijken naar het gebruik, beheer en exploitatie van maatschappelijke accommodaties en dat vast te leggen in integraal beleid (IAB). In het verlengde hiervan zijn de subsidies in het kader van Ontmoeten en Verbinden in 2024 voortgezet waardoor diverse buurthuizen en ontmoetingsplekken in Arnhem financieel ondersteund blijven worden. Door deze financiële steun wordt ontmoeting en verbinding in de wijk gestimuleerd.		
Samen werken in en aan de wijk (I)		
We zijn continue in gesprek met de wijk, met partners en bewoners. Dit doen we samen met de wijkmanagers.		

Suïcidepreventie

(I)

De wet Integrale Suïcidepreventie is op 4 juni 2024 aangenomen en gaat waarschijnlijk in vanaf 1 juli 2025. Dat betekent dat we ons in 2025 samen met de partners in de stad en ook regionaal gaan voorbereiden op de nieuwe taak. Tot die tijd volgen we de bestaande aanpak. Het Centrum voor Levensvragen en Suïcidepreventie behoudt ook na 2024 hun rol binnen de Arnhemse aanpak. Bij het uitwerken van de beleidskaders en de uitvoeringsplannen – in het verlengde van de wettelijke taak - stellen we de opdracht en rol vast van het centrum voor de periode 2026 en verder.

Zelf- en samenredzaamheid

(D)

In 2024 starten we met het opzetten van wijknetwerken. Deze wijknetwerken dragen bij aan het langer zelfstandig en zelfredzaam thuis blijven wonen. Deze wijknetwerken bieden toegang tot laagdrempelige ondersteuning die zorg op lange termijn voorkomt. Het vormgeven van deze wijknetwerken doen we samen met ons partners in de stad op het gebied van welzijn en zorg.

Ondersteuning mantelzorgers

(I)

Ook in 2024 richt MVT (Mantelzorg en Vrijwillige Thuishulp) zich op het ondersteunen van mantelzorgers zelf en bedrijven in het mantelzorgvriendelijk maken van hun organisatie (mantelzorgakkoord). Daarnaast is er specifiek aandacht voor: 'Jonge mantelzorgers', Inzet Sleutelpersonen, Continuering pilot respijtzorg en Campagne 'Mantelzorg is hier'. Hierbij wordt samengewerkt met diverse partijen en organisaties.

Samenhangend ouderenbeleid

(I)

Diverse inspanningen zijn geleverd om toe te werken naar het integraal ouderenbeleid. De oplevering is uitgesteld naar eind 2024. Reden hiervan is dat het beleid met keypartners in co creatie wordt vormgegeven, voor een zo optimaal mogelijk resultaat en toeleiding naar een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Het eerste half jaar hebben wij een participatief traject doorlopen om actief te luisteren naar de behoeften en wensen van ouderen en samenwerkingspartners in de stad. Samen met ruim 70 belanghebbende organisaties en initiatieven hebben wij in beeld gebracht welke maatschappelijke uitdagingen op het gebied van de vergrijzing op ons afkomen en wat ervoor nodig is om tot samenhangend ouderenbeleid te komen.

Onder inwoners peilen wij wat zij nodig hebben om veerkrachtig oud te worden in Arnhem, onder andere door het organiseren van een theatervoorstelling.

In de raadsbrief van juni hebben we de opbrengst en de eerste contouren van het integraal ouderenbeleid beschreven.

Arnhem heeft de ambitie verwezenlijkt om een dementievriendelijke gemeente te worden. We zien dit als start van een beweging waarin we aandacht blijven hebben voor dit thema.

Duurzaam opvanglandschap en inburgering

(D)

Met alle onrust in de wereld wil Arnhem een gastvrije stad zijn. We vangen vluchtelingen en ontheemden van waar ook ter wereld ruimhartig op en realiseren duurzame en structurele opvang. We bieden vluchtelingen (met en zonder papieren) en ontheemden perspectief. Nieuwkomers heten wij welkom in Arnhem. Wij helpen ze met wonen, werken, geld, opleidingen, sport en gezondheid zodat ze mee kunnen doen in onze Arnhemse samenleving. We bouwen aan een stevig fundament om vluchtelingen de mogelijkheid te bieden aan hun toekomst te werken.

De opvang van Oekraïense vluchtelingen is een gemeentelijke taak, gefinancierd door het Rijk. Hoewel het bieden van opvang aan vluchtelingen in principe aan het Rijk is en door het Rijk gefinancierd moet worden, nemen we hier als gemeente ook een actieve rol in. Op dit moment beschikken we in Arnhem over ruim 3000 opvangplekken voor vluchtelingen. Voor het overgrote deel zijn dit tijdelijke plekken. Het is onze ambitie om in Arnhem ongeveer 2000 plekken permanent beschikbaar te hebben. Om dit toekomstbestendige opvanglandschap te bereiken werken wij vanuit de hieronder genoemde uitgangspunten.

Opvang voor vluchtelingen

(I)

Met COA zijn afspraken gemaakt over toekomstbestendige opvang in Arnhem. De afspraken zijn bekrachtigd in een overeenkomst die de komende 30 jaar geldig is. De afspraken richten zich op locaties en meedoen vanaf dag één. Om de ambities te realiseren krijgen we een vergoeding vanuit COA.

Locaties (samen wonen)

Er zijn verschillende locaties aangewezen als toekomstbestendige opvangplekken in de vaste voorraad van COA.

- Groningensingel: 430
- Elderhoeve: 350
- Rijnpark fase 1: 450
- Rijnpark fase 2: 350
- Amsterdamseweg, Frombergstraat en Velperweg (minderjarigen): 87

In mei zijn de eerste gesprekken over Elderhoeve met samenwerkingspartners en de buurt gevoerd. De uitvoering van dit besluit wordt met partners en de wijk opgepakt.

Naast het realiseren van permanente locaties zijn er ook tijdelijke locaties geopend of verlengd.

Ondanks onze inspanningen, is er een achterstand ontstaan op de taakstelling van statushouders en opvang van Oekraïners. We zetten ons maximaal in om de achterstanden in te lopen. Met bijvoorbeeld woningcorporaties hebben we afspraken gemaakt om de taakstelling huisvesting statushouders te behalen.

Inburgering voor vluchtelingen

(I)

Meedoen vanaf dag één (samen leren, samen leven)

Iedereen die in Arnhem wordt opgevangen krijgt, binnen geldende kaders, de mogelijkheid om mee te doen vanaf dag één. Daarvoor onderzoeken we welk aanbod er extra ingezet moet worden op het gebied van taal, werk, sport, cultuur, verbinding en (gezondheids)zorg. Op basis van dit onderzoek zetten we ook extra in op (bestaand) aanbod. We doen dit in samenwerking met ketenpartners en Arnhemmers.

Asielzoekers

Ook voor mensen die nog in afwachting zijn van hun verblijfsstatus, zetten wij ons volop in zodat zij kunnen meedoen in onze stad. Ook al verblijven zij tijdelijk in Arnhem. Dit draagt bij aan hun zelfstandigheid en een snellere integratie. Dit doen we binnen de huidige landelijke kaders en mogelijkheden die er zijn.

Nieuwkomers

Zodra vluchtelingen een status hebben starten zij met het inburgeringstraject, dit zijn nieuwkomers in Arnhem. We hebben als uitgangspunt om vanaf de koppeling aan de gemeente Arnhem in te zetten op de belangrijkste componenten voor inburgering, namelijk taal, werk en deelname in de Nederlandse maatschappij. We bieden daarbij de juiste en benodigde ondersteuning en zorg en houden regie op het gehele proces. Het opstellen van een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie voor iedere nieuwkomer helpt ons daarbij. De afspraken met huidige inburgeringsaanbieders lopen per 31 december 2024 af. Daarom zijn we met een nieuw inkooptraject gestart voor de Z- en B1- route. Afspraken met de onderwijsroute zijn verlengd tot 31-12-2026.

Oudkomers

In 2023 hebben we een, 3-jarige, Europese subsidie (AMIF) toegekend gekregen om ongeveer 300 oudkomers, die onder de oude wet inburgering vallen, extra te ondersteunen in hun integratie en hiermee een aanbod voor de toekomst te creëren. Afgelopen periode is de samenstelling van de doelgroep aangepast en zijn ook nieuwkomers toegevoegd aan dit project. We blijven hiermee binnen de gestelde voorwaarden en doelstellingen.

Met meerdere externe partners, zoals Scalabor, Newbees en collega's zetten we in op een brede ontwikkeling op meerdere leefdomen zoals gezondheid, sport, werk en financiën. Dit doen we middels een cultuursensitieve benadering door sleutelfiguren uit de wijk in te zetten en landingscoaches om de binding tussen werkgever en werknemer te versterken.

Een passend vangnet

(D)

Deze doelstelling ligt gedeeltelijk op koers, want de realisatie van extra woonplekken voor dak- en thuislozen loopt vertraging op. Een van de oorzaken daarvan is de wooncrisis.

We streven ernaar dat niemand op straat hoeft te slapen of in een onveilige thuissituatie hoeft te leven. Preventie en nazorg hebben structureel de aandacht. Hierop wordt ingezet door onder meer de inzet van ervaringsdeskundigen, het intensiveren van de ketensamenwerking en het bieden van (ambulante) begeleiding voor iedereen die opvang heeft.

Voor de resultaten op de inzet van de transitie van maatschappelijke opvang naar wonen, zie hieronder de inspanning 'Aanpak terugdringing dakloosheid'.

Arnhem streeft naar een toekomstbestendige aanpak van vluchtelingenopvang, waarbij er toegewerkt wordt naar een realisatie van 2000 duurzame opvangplekken binnen onze gemeentegrenzen. In de periode tot de realisatie van deze permanente plekken blijven we tijdelijke opvangplekken bieden.

Veteraneninloophuis

Na een brede verkenning is er recentelijk een mogelijk geschikte locatie gevonden. In kwartaal het vierde kwartaal van 2024 zullen wij hier gaan starten in de vorm van een pilot. De proefperiode moet antwoord geven op de vraag of de locatie passend is, wat de behoefte is van de veteranen en wat de frequentie moet worden van het aantal bijeenkomsten

Regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

(I)

Het afgelopen half jaar is de regiovisie Samen Veilig samen met regiogemeenten herijkt. Daaropvolgend is ook het lokaal uitvoeringsplan opgesteld en vastgesteld. We zetten voort op doelen waar we nog actief op zijn en we richten ons op nieuwe doelgroepen. We nemen actief deel aan de ontwikkelingen toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming; een 0-100 aanpak voor alle gezinssamenstellingen die te maken hebben met een vorm van huiselijk geweld of problemen op meerdere levensgebieden; en werken nauw samen met partijen die aandacht hebben voor bijzondere doelgroepen zoals slachtoffers van schadelijke praktijken, personen met een licht verstandelijke beperkingen of (dementerende) ouderen en hun mantelzorgers.

We hebben de aanpak van seksuele straatintimidatie geëvalueerd en een nieuw uitvoeringsplan geschreven. We werken samen met partners in de stad om alle inwoners van Arnhem zich veilig te laten voelen op straat.

Preventie Huiselijk geweld en kindermishandeling is van start gegaan, dit jaar voor een 2 jaarlijks programma met een gratis aanbod van verschillende trainingen en webinars over de thema's en doelgroepen binnen huiselijk geweld en kindermishandeling.

Versterken ketensamenwerking OGGz-partners

(I)

De keten neemt de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van een passend vangnet. Met de voorziening het daklozenloket wordt de ketensamenwerking nog meer versterkt. Professionals treffen elkaar en leren elkaar beter kennen, waarmee integraal werken nog meer bevorderd wordt.

Algemeen

In december 2022 is door VWS het Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis gelanceerd. Landelijk is een dashboard ontwikkeld om inzicht te krijgen in de voortgang op de acties, waarvoor de afgelopen periode vanuit Arnhem de benodigde informatie is gedeeld. De eerste resultaten op centrumgemeentelijk niveau zijn medio juni gepubliceerd op <https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/aanpak-dakloosheid>.

Regionaal uitvoeringsplan

De regio Centraal Gelderland heeft de afgelopen periode gewerkt aan het opstellen van een regionaal uitvoeringsplan op basis van de uitgangspunten van het Nationaal Actieplan Dakloosheid.

Preventie (het voorkomen van dakloosheid)

De afgelopen periode is met de regiogemeenten ingezet op het afstemmen van de uitkomsten van de in 2023 uitgevoerde preventiescanner.

Naast de reguliere onverminderde inzet op preventie wordt het daklozenloket continu doorontwikkeld. Om uitvoering te kunnen geven aan een al langer bestaande behoefte; een verruiming van de openstelling van het daklozenloket, is recent gestart met het in beeld brengen van de noodzakelijke aanpassingen aan het pand.

Passend vangnet

- De vernieuwing van de opvang is reeds gerealiseerd, waarmee ook een sluitend gedifferentieerd aanbod is ontstaan. De afbouw van de capaciteit heeft nog niet kunnen plaatsvinden en daarom is de opvang tijdelijk uitgebreid met:
 - twee extra woonplekken met ambulante begeleiding voor gezinnen en
 - een aantal flexibele woonplekken met begeleiding voor gezinnen of individuen vanaf 18 jaar en ouder.

In oktober 2021 is de tijdelijke voorziening met tien opvangplekken met ambulante begeleiding voor volwassenen aan de Renssenstraat door het Leger des Heils gestart. Uit de afgelopen periode blijkt dat deze tijdelijke voorziening niet afgebouwd kan worden en hiermee structureel wordt. Voortzetting past binnen de huidige budgetten.

- De voorbereidende werkzaamheden voor de opvang van dakloze niet rechthebbende EU-burgers zijn getroffen, zodat deze opvang per 1 juli operationeel is.
- Dakloze volwassenen die recht hebben op opvang bij IrisZorg op de Remisestraat en daar niet meteen terecht kunnen omdat de capaciteit onvoldoende is, wordt sinds kort al tijdens de wachttijd ambulante begeleiding ingezet door IrisZorg, zodat meteen een start kan worden gemaakt met het op orde brengen van de basis (ID-bewijs, uitkering, zorgverzekering) en al een traject richting herstel ingezet kan worden.
- Uit onderzoek naar de voorzieningenbehoefte en de eigen inbreng van de doelgroep is de aanbeveling gedaan om de mogelijkheden voor de zogenaamde 'tussenuren' (de uren dat inloopvoorziening Het Kruispunt gesloten is) in pilotvorm een ruimte achter de voordeur te creëren. In dat kader is gestart met de zoektocht naar het vinden van een geschikte oplossing in samenwerking met het Kruispunt en De Duif.

Van opvang naar wonen (met/zonder begeleiding)

De beweging van opvang naar wonen is verbonden met de brede gemeentelijke huisvestingsopgave 'Voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen' en opgenomen in de vastgestelde nota Wonen & Zorg, waarbij duidelijk is dat de realisatie van extra woonplekken voor dak- en thuislozen vertraging oploopt. Een van de oorzaken daarvan is de wooncrisis.

Financiële Vleugels

Specifiek voor dakloze jongeren zijn de mogelijkheden naar een pilot bouwdepot verkend. Inmiddels is besloten om vanuit het Nationaal Programma Arnhem-Oost met een pilot Bouwdepot als proef onder de noemer 'Financiële Vleugels' te starten en zijn hiervoor in de afgelopen periode de benodigde voorbereidingen getroffen. De pilot start later dit jaar.

Monitoring

Het onderdeel monitor Dakloosheid in de Gemeentelijke monitor sociaal domein was landelijk uitgesteld, omdat er onvoldoende juridische grondslag was voor de benodigde gegevensdeling. Inmiddels is dit op orde gebracht en is in de afgelopen periode de noodzakelijke gegevens aangeleverd voor deze monitor.

ETHOS classificatie

In de afgelopen periode is een start gemaakt met de voorbereidende werkzaamheden en zijn binnen deze regio de relevante organisaties geïnformeerd, zodat later dit jaar uitvoering gegeven kan worden aan deze telling.

Het programma Inclusief Arnhem werkt sinds 2020 met vijf focuspunten:

1. voorkomen en tegengaan van discriminatie en racisme;
2. positie inwoners met een beperking versterken;
3. diversiteit in organisaties;
4. inclusieve gemeentelijke organisatie;
5. inclusieve gemeentelijke communicatie.

Op de vijf focuspunten zijn veel inspanningen verricht en die liggen grotendeels op koers, zie daarvoor de toelichting bij de focuspunten. Voor het kunnen beantwoorden van de vraag of we de gestelde doelen van het programma halen, hebben we voor de diverse focuspunten effectindicatoren opgesteld. Deze indicatoren nemen we op in de begroting van 2025.

Het [uitvoeringsplan Inclusief Arnhem 2020-2022](#) is voor het programma en de vijf focuspunten nog een prima kader voor onze inzet op inclusie en diversiteit. We richten ons dit jaar en ook in 2025 op het uitvoeren van de plannen voor de verschillende focuspunten en het monitoren van de voortgang. We volgen dit jaarlijks in de Turap en de Begroting. De voortgang en afwijkingen beschrijven we hieronder bij de diverse focuspunten.

Voorkomen en tegengaan van discriminatie en racisme

(I)

In 2024 zijn we doorgegaan met de acties die voortkomen uit het [Uitvoeringsplan 'Vrij zijn in Arnhem' 2022-2023](#). Voorkomen en tegengaan van discriminatie en racisme is belangrijk in veel domeinen, zoals wijken, onderwijs, wonen, economie en evenementen. Ook is samenwerking met partners uit de stad inherent aan onze anti-discriminatie en -racisme aanpak. Tot nu toe hebben we in 2024 het volgende gerealiseerd:

- Op maandag 18 maart 2024 overhandigde Erfgoed Gelderland ons het onderzoeksrapport 'Sporen van Slavernijverleden in Arnhem' tijdens het gelijknamige symposium in Musis. Het onderzoeksrapport laat zien dat bestuurders en andere Arnhemmers over meerdere eeuwen, direct en indirect, betrokken zijn geweest bij koloniale slavernij over de hele wereld. Op 30 juni heeft het college namens het stadsbestuur doorvoelde excuses aangeboden over de rol van het Arnhemse stadsbestuur bij het slavernijverleden.
- We hebben mini-lezingen in de wijken georganiseerd over het onderzoek 'Sporen van Slavernijverleden in Arnhem'.
- We hebben workshops stamboomonderzoek georganiseerd voor Arnhemmers met roots in Suriname en Nederlands-Indië (Indonesië). Een aantal deelnemers deelt hun familie verhalen in de online tentoonstelling 'De kracht van familiebanden'.
- Diaspora Welhouse heeft een bewustwordingsbijeenkomst georganiseerd over naamswijziging in relatie tot het koloniale en slavernijverleden.
- De werkgroep Arnhem tegen Racisme is geprofessionaliseerd met hulp van een externe deskundige. We zijn als gemeente deelnemer in deze werkgroep.
- We hebben samen met MOVISIE voor sociale professionals en partners een kennisatelier georganiseerd met de naam 'Wat is racisme en wat werkt tegen racisme?'.
- De werkgroep Arnhem tegen Racisme heeft van 18 tot en met 23 maart 2024 de Arnhemse week tegen racisme georganiseerd. Deze stond in het teken van het koloniaal verleden en de impact op hedendaags racisme.
- De werkgroep die bezig is met het herdenkingsmonument slavernijverleden geeft op zorgvuldig wijze uitvoering aan dit traject waarbij participatie een belangrijk onderdeel is. De locatie voor het monument is vastgesteld, dit is bij kasteel Zypendaal.
- In oktober vorig jaar is de pilot met de Arnhemse Coördinator tegen Discriminatie en Racisme (ACDR) gestart. De ACDR voert veel gesprekken en haalt de nodige informatie op. Vanuit de gemeente monitoren we de pilot.

Inmiddels is het Regenboogoverleg, waarin de Regenboogpartners deelnemen, drie keer bij elkaar gekomen in 2024. Hierin monitoren we de algemene voortgang van de acceptatie en veiligheid van de LHBTIQ+ gemeenschap in Arnhem aan de hand van de speerpunten uit de [Regenboogagenda 2023-2026](#). Ook bespreken we de resultaten en vervolgacties op basis van de [Deelmonitor lhbtqi+ gemeente Arnhem 2023-2024](#) van Vizier en de Radboud Universiteit. In [deze raadsbrief](#) staan de extra maatregelen naar aanleiding van de monitor beschreven. We hebben tot nu toe het volgende gerealiseerd in 2024:

- Het Arnhemse Regenboogoverleg fungeert als een werkgroep waarin de acceptatie en veiligheid van de LHBTIQ+ gemeenschap in Arnhem wordt gemonitord.
- In de deelmonitor lhbtqi+ gemeente Arnhem 2023-2024 zijn acceptatie- en veiligheidservaringen van (biculturele) LHBTIQ+ inwoners uit Arnhem in kaart gebracht. De monitor leverde beleidsaanbevelingen op die de basis vormen voor extra maatregelen om de veiligheid en acceptatie van LHBTIQ+ inwoners uit Arnhem te verbeteren.
- We hebben met relevante interne beleidsdomeinen en de Regenboogpartners extra maatregelen geformuleerd op basis van de monitor. Een voorbeeld hiervan is een campagne over roze ouderen die Vizier heeft gemaakt voor verzorgingstehuizen. In bovengenoemde raadsbrief staan andere extra maatregelen toegelicht.
- De werkgroep zichtbaarheid komt met een voorstel over de manieren hoe we hier in Arnhem invulling aan willen geven. Zichtbaarheid is altijd een belangrijk onderdeel geweest van de strategie om LHBTQIA+ te normaliseren in de samenleving. Echter zien we dat zichtbaarheid in sommige gevallen kan leiden tot polarisatie en is het hijsen van een vlag niet afdoende. Met de 'coming in week' in oktober als belangrijk onderdeel maakt de regenboog community een belangrijke stap om mensen buiten deze gemeenschap te betrekken bij dit emancipatieproces. Deze week is niet langer alleen een initiatief van de regenboogpartners maar wordt steeds meer overgenomen door culturele instellingen met een groot bereik zoals Musis, Focus, Museum Arnhem en het openluchtmuseum.
- InDifferent heeft begin 2024 een presentatie gegeven tijdens de Maatschappelijke Educatieve Agenda Arnhem om InDifferent-netwerken nog meer onder de aandacht te brengen. Daarnaast is Indifferent begonnen met het ontwikkelen van een Tool waarmee scholen zelf netwerken kunnen opbouwen die bijdraagt aan een veilig schoolklimaat vrij van discriminatie en racisme.

Positie inwoners met een beperking versterken

Het uitvoeringsplan VN-verdrag Handicap is de basis voor de acties en activiteiten die we inzetten op dit focuspunt. Dit doen we op een reeks aan domeinen, zoals openbare ruimte, vastgoed, burgerzaken, onderwijs en zorg. Het principe 'niets over ons, zonder ons' is hierbij leidend. We werken samen met het Arnhems platform chronisch zieken en gehandicapten (Apcg) en Bijzonder in Arnhem. Bewustwording vergroten over de positie van inwoners met een beperking binnen de gemeentelijke organisatie en het onderdeel maken van andere opgaves vormt een rode draad door de inspanningen. Zo hebben we bijvoorbeeld het volgende gerealiseerd tot nu toe in 2024:

- De toegankelijke speeltuinen De Buitelaar en Rosorum zijn opgeleverd en feestelijk geopend met toegankelijke activiteiten waar kinderen met en zonder beperking samen speelden. Zie voor de voortgang op toegankelijke speeltuinen en hoofdlooproutes ook het onderdeel Openbare Ruimte (p. ?).
- De organisatie Bijzonder in Arnhem adviseert organisaties die activiteiten voor kinderen organiseren hoe deze toegankelijk te maken. Bijvoorbeeld activiteiten van het Sportbedrijf Arnhem en Jeugdland. Sinds november 2023 brengen kinderen met een beperking zelf ook advies uit aan dit soort organisaties. Zij zijn de 'kinderambassadeurs' en worden ondersteund door het Apcg.
- De subsidieregeling [Toegankelijkheidsfonds](#) is van start gedaan. Ruim tien bedrijven zijn tot nu toe in overleg met het Apcg hoe zij de toegankelijkheid van hun pand of website kunnen verbeteren. Om vervolgens een aanvraag voor subsidie te doen.
- In het inmiddels vastgestelde Integraal Huisvestingsplan (IHP) zijn ambities opgenomen om toegankelijke onderwijshuisvesting te realiseren en te werken aan inclusief onderwijs.
- Er is onderzoek gedaan naar Duurzame plaatsingen in de regio Midden-Gelderland. Zodat er in de regio een beter beeld is bij wat werkgevers nodig hebben om mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt duurzaam werk te bieden. Zie ook het onderdeel Werk (p. ?).

Naast het uitvoeringsplan, spelen we ook in op nieuwe ontwikkelingen en signalen van ervaringsdeskundigen.

Diversiteit in organisaties

(I)

Om een inclusief Arnhem te realiseren, waarin iedereen gelijkwaardig is en zo behandeld wordt, is het belangrijk om samen met andere Arnhemse organisaties te werken aan inclusie en diversiteit. Dit doen we door het coördineren van het netwerk Diversiteitsreis. Naast een coördinerende rol, stellen we ons op als gelijkwaardige deelnemer in dit netwerk. Ook maken we afspraken met gemeentelijke samenwerkingspartners over diversiteit en inclusie. Hieronder vallen verbonden partijen, subsidiepartners en inkooprelaties. We hebben tot nu toe in 2024 het volgende gerealiseerd:

- Het netwerk Diversiteitsreis groeit verder.
- We hebben het netwerk Diversiteitsreis samen met een aantal deelnemers uit het netwerk herijkt. Dit heeft geleid tot twee groepen: een voor inspiratie en leren en de andere die zich heel specifiek heeft vastgelegd op het realiseren van een aantal concrete resultaten.

Inclusieve gemeentelijke organisatie

(I)

We hebben in 2024 diverse inspanningen verricht die bijdragen aan de ambitie om een inclusieve en diverse gemeentelijke organisatie te worden. Een inclusieve en diverse gemeentelijke organisatie word je niet van de ene op andere dag. We willen het liefst direct verandering zien. Tegelijkertijd hebben trajecten waarin we gedrag en cultuur willen veranderen tijd, aandacht en zorgvuldigheid nodig en dat blijven we in gang zetten. In 2024 hebben we het volgende opgestart of gerealiseerd:

- We zijn gestart met een pilot 'flexibele feestdagen' voor de duur van dit kalenderjaar. Hiermee kunnen medewerkers in de cao vastgestelde feestdagen (Nieuwjaarsdag, tweede Paasdag, Koningsdag, Bevrijdingsdag, Hemelvaartsdag, tweede Pinksterdag, eerste en tweede Kerstdag) inruilen voor dagen die voor hen betekenisvol zijn. Met deze pilot willen we – vooruitlopend op de cao – als gemeente het goede voorbeeld geven en een inclusieve werkgever zijn.
- Ook is een begin gemaakt met het aanbieden van vrijwillige uitstroomgesprekken aan vertrekkende medewerkers. Het doel is inzicht krijgen waarom iemand vertrekt en hoe de ervaringen zijn geweest bij Gemeente Arnhem als werkgever. Dit is een kans om te leren en te groeien als organisatie in het kader van het zijn van een inclusieve organisatie.
- Onze interne vertrouwenspersonen bestonden uit een homogene groep medewerkers. We hebben een betere representatie gerealiseerd door naast onze interne vertrouwenspersonen ook externe vertrouwenspersonen toe te voegen. Per 1 maart 2024 zijn twee externe vertrouwenspersonen gestart. Hiermee hebben we een aanvulling in de representatie van de vertrouwenspersonen, met als doel de drempel voor meldingen onder medewerkers te verlagen.
- De gemeentepool is een nieuwe manier om nieuwe medewerkers aan te trekken en te behouden. Het is een kweekvijver voor divers talent, waarbij kijken naar competenties, talent en ontwikkelpotentieel van kandidaten centraal staat. Hierbij is specifiek aandacht voor het werven van mensen uit ondervertegenwoordigde groepen in onze organisatie en moeilijk vervulbare functies. We bieden een ontwikkelprogramma van twee jaar aan, waarmee zij inzetbaar worden voor onze vacaturebehoefte van de komende jaren. Met als doel dat dit gaat bijdragen aan een meer diverse organisatie. De gemeentepool is in het voorjaar 2024 gestart met de werving van de eerste lichting 15 gemeentepoolmedewerkers/adviseurs. Tien van hen zijn per 1 juni gestart bij gemeente Arnhem, een aantal start later.
- Het onboardingsprogramma voor nieuwe medewerkers is verder doorontwikkeld. Onderdeel van het programma is een onboardingsdag met als titel 'Ik en de ander', waarin het thema diversiteit en inclusie centraal staat.
- We hebben dit jaar op het stadskantoor en stadhuis een stilteruimte ingericht. Deze zijn bedoeld voor collega's die behoefte hebben aan een ruimte waar ze zich korte tijd kunnen terugtrekken voor meditatie, rust of gebed.
- We werken voortdurend aan het vergroten van bewustwording binnen de gemeentelijke organisatie over diverse thema's in het kader van diversiteit en inclusie. Dat doen we door diverse trainingen organisatiebreed of op cluster/afdelingsniveau hierover aan te bieden, maar ook door verschillende activiteiten te organiseren waar deze onderwerpen centraal staan. Denk hierbij aan een iftar voor medewerkers, workshops over het andere geluid, themacolleges door experts over racisme en polarisatie, dialoogbijeenkomsten over het slavernijverleden van Arnhem, leiderschapsbijeenkomsten over inclusief leiderschap.

Inclusieve gemeentelijke communicatie

Als gemeente willen we toegankelijk, begrijpelijk en inclusief communiceren. Met de stad en binnen de eigen organisatie. We werken daar op meerdere manieren aan.

Schrijven in begrijpelijke taal

Met het Project Direct Duidelijk stimuleren we dat gemeentelijke medewerkers duidelijke taal gebruiken in hun schriftelijke communicatie. Dat doen we door medewerkers te trainen in het helder schrijven, door brieven te herschrijven en door nieuwe teksten voor te leggen aan een Lezerspanel van Arnhemmers. We bereiden een service voor, waarbij inwoners onduidelijke brieven van de gemeente Arnhem kunnen terugsturen. We sturen hen dan een duidelijker versie van de brief. Dit in lijn met [toezegging ID 1330](#) aan de raad. Deze service start na de zomer van 2024. De pilot Beeldbrieven en de pilot Digitale Taal-tool loopt nog, in beide pilots betrekken we het advies van ervaringsdeskundigen. We werken aan het borgen van de projectactiviteiten in de organisatie.

Inclusief woord- en beeldgebruik

We streven ernaar om in woord en beeld inclusiever te communiceren, zowel in onze externe als in onze interne communicatie. We willen dat Arnhemmers en collega's zich in onze uitingen herkennen en zich erdoor erkend voelen. Drie doelgroepen krijgen daarbij extra aandacht: mensen met een migratieachtergrond, een LHBTIQ+ identiteit of een beperking.

We blijven investeren in de deskundigheidsbevordering van de gemeentelijke communicatieprofessionals en werken aan bewustwording bij de overige collega's. Er is voor de organisatie een handleiding inclusieve communicatie ontwikkeld die beschikbaar is via het intranet.

We onderzoeken hoe we ook samenwerkingspartners, verbonden partijen en subsidierelaties bewuster kunnen maken van onze doelstellingen. We besteden op onze communicatiekanalen aandacht aan de achtergrond en betekenis van feestdagen van alle wereldreligies. We letten steeds meer op representatie in de beelden (foto's, animaties, infographics) die we gebruiken.

Toegankelijke websites

Digitale toegankelijkheid is een belangrijk uitgangspunt voor de gemeente. Vanuit het principe dat iedereen mee moet kunnen doen willen we dat onze websites toegankelijk zijn voor iedereen in onze samenleving. Arnhem voldoet aan de wet voor digitale toegankelijkheid, zoals we in de [raadsbrief van 20 februari 2024](#) schreven. Inmiddels is digitale toegankelijkheid regulier onderdeel geworden van het werk binnen de gemeente. De projectmatige aanpak die we hebben gehad om op dit gebied verbeteringen door te voeren is daarmee afgerond.

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	52.284	367	52.651
Baten	20.388	0	20.388
Saldo lasten en baten	-31.896	-367	-32.263
Toevoegingen aan reserves	574	1.250	1.824
Onttrekkingen aan reserves	1.694	487	2.181
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	1.120	-763	357
Prognose resultaat	-30.776	-1.130	-31.906

Onderwerp	Totale	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/	B
-----------	--------	-----	-------------	----	-----	-----	---

		afwijking (x €1.000)		BR				
Lasten		367	N					
Welzijn	1.211	N	Gemeentefonds Meicirculaire - DU Voorkomen van Dakloosheid	N	S	AR	J	
Asiel, Vluchtelingen en inburgering	363	N	Resultaat uitvoeringskosten Bureau Nieuwkomers	N	I	BR	J	
Inclusie en integratie	23	N	Gemeentefonds Meicirculaire - Antidiscriminatievoorziening	N	S	AR	J	
Inclusie en integratie	20	N	Gemeentefonds Meicirculaire - DU LHBTI Regenboogsteden	N	S	AR	J	
Welzijn	-250	V	Maatschappelijke opvang	N	I	BR	J	
Asiel, Vluchtelingen en inburgering	-1.000	V	Ontvangen baten toekomstbestendige opvang	N	I	BR	J	
Baten		0						
Toevoegingen aan reserves		1.250	N					
Asiel, Vluchtelingen en inburgering	1.000	N	Ontvangen baten toekomstbestendige opvang BR Inburgering, integratie en asiel	N	I	BR	J	
Welzijn	250	N	Maatschappelijke opvang BR WMO en Jeugdzorg	N	I	BR	J	
Onttrekkingen aan reserves		487	V					
Asiel, Vluchtelingen en inburgering	487	V	Resultaat Uitvoeringskosten Bureau Nieuwkomers 2023 BR Inburgering, Integratie en Asiel	N	I	BR	J	

Gemeentefonds Meicirculaire - DU Voorkomen van dakloosheid

Het kabinet zet in op het voorkomen van dakloosheid, om- en afbouw van de maatschappelijke opvang en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze jongeren en volwassenen. In 2024 wordt € 1,2 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd en verstrekt aan centrumgemeenten maatschappelijke opvang. We hebben hier al rekening mee gehouden in onze uitgaven, hiermee ontstaat dus geen ruimte. De baten zijn verwerkt in het voordeel op het gemeentefonds op S00, de lasten worden in dit programma gerealiseerd.

Resultaat uitvoeringskosten Bureau Nieuwkomers

De uitvoeringskosten van Bureau Nieuwkomers zijn lastig te voorspellen. Naast de taakstellingen van het COA zijn er na-reizigers en gezinsmigranten. Daarbij bepaalt het feit dat er een plek is om te wonen of daadwerkelijk met een traject kan worden gestart.

In de structurele capaciteitsbehoefte is nu uitgegaan van de huidige omvang van 800 dossiers voor de begeleidingskosten. Voor het begeleiden van dit aantal dossiers is structureel extra formatie nodig.

De totale som uitvoeringskosten over 2024 voor Bureau Nieuwkomers is begroot op € 1,6 miljoen. Structureel is € 1,1 miljoen beschikbaar vanuit programma Asiel voor de uitvoeringskosten van Bureau Nieuwkomers.

Dit bedrag is opgebouwd uit een deel kosten voor afdelingshoofd vanaf programma bedrijfsvoering (programma 0) en uitvoeringskosten voor regisseurs nieuwkomers en kosten bedrijfsbureau (programma 8). Jaarlijks worden de begrote lasten overgezet van programma 0 en programma 8 naar programma 6 omdat daar de uitvoeringskosten ook worden geboekt.

De overige dekking bestaat uit de onttrekking uit de bestemmingsreserve Inburgering, integratie en Asiel. De bestemmingsreserve is vorig jaar aangevuld met het resultaat 2023 van Bureau Nieuwkomers en een taakmutatie uit het gemeentefonds ter dekking van de uitvoeringskosten.

In de bestemmingsreserve voor Asiel en Inburgering is voldoende dekking om tot 2029 het tekort op te vangen.

Daarnaast stellen we voor om de bestemmingsreserve om te zetten naar een egaliseringsreserve, zodat de fluctuaties met een verzamelbesluit geregeld kunnen worden

Gemeentefonds Meicirculaire - Antidiscriminatievoorziening

DU Gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (€ 23.000 in 2024): Gemeenten en hun antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) werken samen als het gaat om preventie van discriminatie op lokaal niveau. Voor de kerntaken van de ADV's krijgen gemeenten sinds 2009 structureel middelen via het gemeentefonds. Vanaf dit jaar krijgen gemeenten middelen om samen met hun ADV's méér aan preventie te kunnen doen. De decentralisatie-uitkering maakt het mogelijk om op lokaal niveau maatwerk te kunnen toepassen. De ADV's kunnen gemeenten aan de hand van hun meldingscijfers adviseren over onderwerpen die hen zijn opgevallen binnen die gemeenten. Met deze middelen is reeds rekening gehouden in de kostenbegroting. De baten zijn verwerkt in het voordeel op het gemeentefonds op S00, de lasten worden in dit programma gerealiseerd.

Gemeentefonds Meicirculaire - DU LHBTI Regenboogsteden

DU LHBTI-beleid Regenboogsteden (€ 20.000 in 2024): Regenboogsteden zetten zich in voor de gezamenlijke doelstelling de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI (Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen, Transgenderpersonen en Intersekse personen) verder te bevorderen. In totaal ontvangen 55 gemeenten een bijdragen voor de samenhangende aanpak van de Regenboogsteden voor lokaal LHBTI-beleid voor de periode 2023 tot en met 2026. Met deze middelen is reeds rekening gehouden in de kostenbegroting. De baten zijn verwerkt in het voordeel op het gemeentefonds op S00, de lasten worden in dit programma gerealiseerd.

Ontvangen baten toekomstbestendige opvang

In de raadsbrief van 23 april 2024 over de gemaakte afspraken met het COA over de uitgangspunten toekomstbestendige opvang vluchtelingen. Deze zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Naast afspraken over de kwaliteit van opvang zorgen we ervoor dat een vluchteling vanaf dag één mee kan doen. Op iedere locatie faciliteren we verbinding en ontmoeting tussen de opvang en bewoners van de wijk. Wij houden hier de regie op. Voor deze afspraken krijgt de gemeente Arnhem in 2024 een vergoeding van € 1 miljoen bovenop (hogere) reguliere uitkeringen. Voor dit jaar is de verwachting dat deze extra baten naast de reguliere budgetten niet besteed zal worden. Gezien de onzekerheid van de budgetten op dit beleidsterrein wordt voorgesteld dit bedrag toe te voegen aan de BR Inburgering, integratie en asiel.

Transformatie sociaal domein

In de memo n.a.v. toezegging 1549 'Tijdpad transformatie sociaal domein' d.d. 31 mei 2024 zijn de opgaven van de transformatie van het sociaal domein en de bijhorende fasen weergegeven. Om de transformatie en de versnelling te bewerkstelligen wordt bij de begroting 2025 voorgesteld het bestedingsdoel van de bestemmingsreserve Wmo en jeugdzorg te wijzigen. Niet alleen de voor- en nadelen van de zorg, maar ook de transformatie van het sociaal domein (zorg en welzijn) moet (deels) gedekt kunnen worden uit deze reserve. Vooruitlopend op de aanpassing wordt hierbij voorgesteld onderstaande voordelen toe te voegen aan de bestemmingsreserve Wmo en Jeugdzorg en daarmee beschikbaar te houden voor de transformatie sociaal domein.

Sociale basis

Bij de sociale basis is de verwachting dat een voordeel zal ontstaan. Het is nog onduidelijk hoe groot dit voordeel zal zijn. Voorstel is om eventuele voordelen toe te voegen aan de bestemmingsreserve Wmo & Jeugdzorg en in latere jaren te besteden aan de transformatie sociaal domein.

Maatschappelijke opvang

Binnen het beleidsterrein maatschappelijke opvang is een deel van het budget niet uitgegeven. Er zijn verschillende ontwikkelingen waardoor de opvangcapaciteit onder druk staat. Er is sprake van een (tijdelijke) uitbreiding van de opvang, maar deze is later gerealiseerd dan verwacht. Hierdoor is er budget niet uitgegeven. Wij zien echter nog steeds uitdagingen binnen de maatschappelijke opvang, waaronder de wens van de Raad om voor de zogenaamde 'tussenuren' (de uren dat inloopvoorziening Het Kruispunt gesloten is) in pilotvorm een ruimte achter de voordeur te creëren. Daarnaast is er behoefte aan een verruiming openstelling van het DAK en wordt er gestart met in beeld brengen welke aanpassingen aan het pand gedaan moet worden. Voorstel is om € 250.000 aan de BR WMO en Jeugdzorg toe te voegen en beschikbaar te houden voor maatschappelijke opvang.

Gezondheid en sport

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Arnhemmers gezond en fit (A)		
	Meer Arnhemmers voldoen aan de beweegrichtlijn en minder Arnhemmers hebben overgewicht (D)	
Er zijn nog geen nieuwe cijfers beschikbaar ten opzichte van het jaarverslag. De inspanningen liggen op koers. Met name ten behoeve van senioren worden meer inspanningen geleverd in het kader van 'valpreventie'.		
	We stimuleren sporten in de openbare ruimte (I)	
De planvorming voor een groene beweeg en speelvoorziening aan de Luinhorstweg vordert gestaag. We verwachten na de zomer te kunnen starten met de realisatie. Op de Rijnkade is een openbaar toegankelijke beweegvoorziening aangelegd, voor de doelgroep vluchtelingen en voor wijkbewoners (sportboulevard). In De Laar zijn extra jeu de boules banen aangelegd.		
	We stimuleren Arnhemmers om gezond te eten en drinken (I)	
Het programma GO! draait volledig in de vijf Arnhem-Oost wijken. Steeds meer kinderen nemen deel aan dit programma en worden samen met het gezin begeleid naar een gezondere leefstijl. Er is recent een lokale projectleider gestart om het netwerk van GO! uit te breiden en het aantal doorverwijzingen een impuls te geven.		
Met het programma JOGG blijven we stappen zetten naar een samenleving waarin de gezonde keuze de makkelijke keuze is. Alle basisscholen in de Arnhem-Oost wijken worden voorzien van schoolfruit en het aanbod van voedingseducatie op scholen is uitgebreid. We hebben geïnventariseerd welke scholen er in andere wijken van Arnhem aan de slag gaan met schoolfruit en voedingseducatie.		
	We stimuleren Arnhemmers om te gaan sporten bij vitale verenigingen of andere beweegaanbieders (I)	
In 2024 is het raadsvoorstel 'positief sportklimaat, toekomstbestendige sportclubs en duurzaam kunstgrasbeleid' aangenomen. Door middel van dit plan zetten wij in op het professionaliseren van sportaanbieders en op een veilig en positief sportklimaat. We doen dit onder andere door inzet van een clubkadercoach, een sportparkmanager en een coördinator positief sportklimaat. Concreet gaan we aan de slag met sportaanbieders op het vlak van een verplichte VOG, een sociaal veiligheidsplan en vertrouwenspersonen. Daarnaast werken we aan de vitaliteit van verenigingen op het vlak van visievorming, technisch kader, vrijwilligersbeleid en maatschappelijke betrokkenheid en wijkbinding. We hebben criteria vastgesteld voor een eventuele overgang van natuurgras- naar kunstgrasveld.		
Het lokaal sportakkoord is herijkt en loopt goed. Er zijn voldoende en gevarieerde aanvragen voor dit budget. In de loop van 2025 zal opnieuw een overzicht gegeven worden van de voortgang en de opbrengsten van het lokaal sportakkoord.		
We hebben het mogelijk gemaakt dat er per 1 juni 2024 weer een cricketclub is in Arnhem (CCA), die zijn oude thuishonk weer benut op sportpark Rijkerswoerd. Dit is een mooie sportvereniging voor een doelgroep die we voorheen lastig konden voorzien in hun sportbehoefte. We verwachten een gestage groei van deze vereniging.		
We vorderen gestaag met het faciliteren van padel bij de tennisverenigingen. Het vergunningstraject wordt zorgvuldig doorlopen en kost tijd, maar we verwachten dat er voor vier locaties in 2024 een vergunning wordt afgegeven, namelijk: TV Elden, TV Presikhaaf, TV Malburgen en TV Schuytgraaf.		
We zetten volop in op ontwikkeling van het Sportpark de Bakenhof en de verbinding van het sportpark naar de wijk. In het kader van de Arnhem Oost aanpak begint spoedig planvorming voor fysieke en sociale ingrepen op het sportpark teneinde het sportpark beter te benutten.		

We stimuleren specifieke doelgroepen Arnhemmers extra om naar vermogen te kunnen sporten en bewegen (doelgroepenbeleid)

(I)

Het 2+1+2 concept betreft het meer en beter bewegen op en rondom school. Het houdt in: 2 uur bewegingsonderwijs, 1 uur pauzesport en 2 uur naschools aanbod (2+1+2), hetgeen moet leiden tot 5 uur beweging doordeweeks. Het 2+1+2 concept loopt goed en wordt uitgebreid:

- Er werken eind maart 30 scholen met het concept, daarnaast werken 20 scholen met een gedeelte van het concept.
- Er zijn nu 7 beweegteams actief in de wijken.
- Het aanbod is in Q1 i.r.t de aanpak school en omgeving in kaart gebracht. Extra wensen worden bij 3 tot 5 scholen en omgeving scholen geformuleerd.
- Sportwijs nieuwe stijl is ingevoerd. We monitoren in Q2 de resultaten.
- 60 scholen hebben een vorm van pauzesport en gebruiken daar vaak de skills box voor
- Er zijn in 4 wijken club extra activiteiten.
- Het Geheim van Papendal is volledig vol geboekt. Het programma moet nog worden geëvalueerd.

Het project 'wereldmeiden en -gozers' is weer opgestart, een nieuwe groep is gestart in Q1 en er is een koppeling naar nieuwkomers gemaakt.

Er wordt volop ingezet op de doelgroep ouderen:

- Er zijn 3 nieuwe Soople groepen gestart in Q1.
- Er zijn nu 5 sportaanbieders geïnteresseerd om samen met SBA nieuw aanbod te ontwikkelen.
- Er zijn 2 zorglocatie beweeggroepen gestart in Q1.
- De kwartiermakers valpreventie zijn in Q1 gestart met de werkzaamheden. Ze hebben samen met relevante zorg en sociaal domein partners een strategie en uitvoeringsplan voor valpreventie gemaakt. Dat plan is nu zo goed als gereed en de laatste afstemming vindt plaats.
- Er zijn 6 Wandel Je Fit-groepen gestart eind maart 2024.
- Er zijn 5 Nationale Diabetes Challenge -wandelgroepen gestart (waarvan 2 migrantengroepen).
- Er is 1 Soople outdoor. Deze start per 1 april op de Luinhorstweg
- De beweegroutes in De Laar en Het Broek zijn in voorbereiding.
- Het wandelaanbod 2024 staat online vanaf 1 maart 2024

We zorgen dat de stad en de breedtesport optimaal profiteert van de aanwezigheid van topsport(evenementen)

(I)

In de aanloop naar het NK Wielrennen hebben we samen met bedrijfsleven en de wielervereniging Reto diverse activiteiten georganiseerd voor verbinding en sportbeoefening. Het sportbedrijf gaat na de zomer weer langs scholen met de mobiele pumptrack om te enthousiasmeren en om voor diegenen die niet blijken te kunnen fietsen fietslessen te geven.

Op de Markt in Arnhem is in de zomer voor het EK Beachvolleybal een stadion opgebouwd. Dit Beachstadion werd al tijdens de Olympische spelen neergezet en in gebruik genomen. In het Beachstadion, eromheen en in de wijken is een breed programma gericht op gezonde voeding, spelen, bewegen, sport en culturele ontspanning uitgerold. Het stadion op de Markt was een blikvanger die ruimte bood voor sporten, sport kijken en culturele programmering in de middag en avond. Belangrijk is dat er meer dan alleen volleybal te beleven was, zo kwam ook valpreventie aan de orde. De wijken haakten aan met afgeleide activiteiten uit de menukaart, die goed te integreren waren in hun bestaande vakantieprogrammering.

Meer Arnhemse kinderen een Kansrijke Start

(D)

Het werken aan meer kansengelijkheid voor onze allerjongste Arnhemse kinderen vraagt om een integrale en structurele aanpak. Dat is de reden waarom we in 2024 voortbouwen op de uitvoeringsagenda uit 2023 en we, samen met netwerkpartners, uitvoering blijven geven aan de thema's uit de uitvoeringsagenda Kansrijke Start: het beter signaleren van kwetsbare (aanstaande) ouders, het inzichtelijk en toegankelijk maken van het zorglandschap, het ontwikkelen van een MDO, ouders beter voorbereiden op het ouderschap en het verbeteren van de samenwerking in het netwerk.

We zetten in op vroegtijdige signalering van (aanstaande) ouders in een kwetsbare positie

(I)

We werken continu aan het verbeteren van signaleringen, onder andere door:

- de inzet van signaleringsinstrumenten door de professionals;
- het herkennen van (niet-medische) signalen van kwetsbaarheid door professionals;
- de juiste hulpvraag naar boven krijgen door onder andere sensitieve gespreksvoering.

We zorgen voor een passend aanbod aan ondersteuning voor (aanstaande) ouders in een kwetsbare positie (I)

- We brengen het zorglandschap voor de eerste 1000 dagen in beeld voor de professionals, zodat zij weten naar welke ondersteuning zij 'kwetsbare' (aanstaande) ouders kunnen doorverwijzen.
- We brengen het zorglandschap voor de eerste 1000 dagen in beeld voor 'kwetsbare' (aanstaande) ouders, zodat zij weten waar zij met hun hulpvraag terecht kunnen.
- We continueren bestaande interventies om 'kwetsbare' (aanstaande) ouders passende ondersteuning te bieden, onder andere Nu Niet Zwanger, Centering Pregnancy, Stevig Ouderschap, Voorzorg, Bewust Ouderschap, BabythuisZorg.
- We ontwikkelen Centering Pregnancy in de wijk door, zodat 'kwetsbare' ouders in hun eigen woonomgeving passende ondersteuning krijgen.
- We bieden extra opvoedondersteuning aan kwetsbare jonge ouders door de interventie Power Parents, waarbij jonge ouders in groepsverband worden ondersteund in de opvoeding.

We versterken de samenwerking in het netwerk (I)

- We zetten MDO's (geboortezorgnetwerk) in: een systematisch intercollegiaal overleg tussen de geboortezorg, JGZ en het sociale domein.
- We organiseren jaarlijks drie à vier netwerkbijeenkomsten voor professionals om elkaar beter te leren kennen en van elkaar te leren. Om goed samen te werken, moet je elkaar kennen en weten te vinden.
- We onderzoeken en ontwikkelen communicatietools die professionals ondersteunen in de samenwerking (bijvoorbeeld digitale nieuwsbrief en aansluiten bij OZO-verbindzorg).
- De JGZ biedt als belangrijke netwerkpartner laagdrempelige toegankelijk zorg in de wijk, dichtbij de kinderen (en hun ouders) en andere netwerkpartners in de wijk

Meer Arnhemmers groeien op in een rookvrije omgeving (D)

Op de gezondheidspleinen is er veel aandacht voor stoppen met roken. Tijdens Stoptober besteden we extra aandacht aan stoppen met roken en roken zal weer één van de aandachtspunten zijn tijdens de Gezond en Fit maand in 2025.

We stimuleren laagdrempelige, wijkgerichte en integrale initiatieven voor stoppen met roken (I)

Wij blijven stappen zetten richting een rookvrije generatie. De wijkaanpak voor een rookvrij Presikhaaf is in volle gang en loopt op schema. We ontwikkelen een aanpak die past bij de leefwereld van bewoners uit Presikhaaf. Doel hiervan is het voorkomen dat jongeren beginnen met roken (of vaperen) en om rokers toe te leiden naar passende stoppen met roken-hulp.

Op plekken waar vaak kinderen en jongeren komen, zetten wij in op een rookvrije omgeving (I)

Ten opzichte van het jaarverslag zijn er geen nieuwe rookvrije plekken toegevoegd.

Het terugdringen van problematisch alcohol- en drugsgebruik (D)

Alcohol- en drugsgebruik, gokken en overmatig gamen en sociale mediagebruik zijn schadelijk voor de gezondheid. Het kan ook leiden tot slechtere schoolprestaties, verzuim of schooluitval. Het is dus belangrijk om alcohol- en drugsgebruik en gokken zo veel mogelijk te voorkomen en te ontmoedigen en met name jongeren te leren op een gezonde manier om te gaan met gamen en sociale mediagebruik.

Er zijn nog geen nieuwe cijfers beschikbaar ten opzichte van het jaarverslag.

We richten ons op preventie van middelengebruik bij jongeren en kwetsbare doelgroepen (amendement 23A36 Preventie van middelengebruik bij jongeren en kwetsbare doelgroepen) (I)

Het implementeren van het programma Helder op school op middelbare scholen vordert gestaag. Helder op School is een integrale aanpak om scholieren of studenten bewust te maken van de gevolgen en hen te stimuleren niet te drinken, geen drugs te gebruiken en niet te veel te gamen. Steeds meer middelbare scholen hebben (onderdelen van) dit preventieprogramma inmiddels geïmplementeerd.

We versterken de signaleringsketen (I)

- We hebben de signaleringsketen in het kader van het Experiment Gesloten Coffeeshopketen versterkt.

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	33.092	-323	32.769
Baten	6.191	0	6.191
Saldo lasten en baten	-26.901	323	-26.578
Toevoegingen aan reserves	525	0	525
Onttrekkingen aan reserves	1.225	0	1.225
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	700	0	700
Prognose resultaat	-26.201	323	-25.878

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	-323	V					
Sport	719	N	SPUK Sport financieel nadeel overhead	N	I	AR	J
Publieke gezondheid en GGD	-150	V	Incidenteel voordeel Brede Spuk	JB	I	AR	J
Publieke gezondheid en GGD	-192	V	VGGM Resultaatbestemming	J	I	AR	J
Sport	-200	V	Seniorenbeweging via Brede Spuk	JB	I	AR	J
Sport	-500	V	Voordeel Sportbedrijf	JB	I	AR	J
Baten	0						
Toevoegingen aan reserves	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						

SPUK Sport financieel nadeel overhead

Gemeenten (en sportbedrijven) kunnen de btw die hen in rekening wordt gebracht voor investeringen, beheer en dienstverlening in sport, vanaf 2019 niet meer in aftrek brengen. Om de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties te stimuleren, kunnen gemeenten jaarlijks de specifieke uitkering stimulering sport (SPUK Sport) aanvragen om dit btw nadeel te compenseren.

Medio april is de nieuwe SPUK-regeling Sport 2024-2025 gepubliceerd. Een belangrijke wijziging in deze regeling ten opzichte van de eerdere regeling (2019-2023) is dat gemeenten het btw-nadeel op de overheadkosten van de gemeente (welke verrekend worden via een zogenoemd mengpercentage) niet meer kunnen meenemen in de subsidieregeling, terwijl dat voorheen wel kon.

Om dit nadeel te verzachten heeft het ministerie van VWS het uitkeringspercentage van 17,5% naar 18% opgehoogd van de kosten inclusief btw die wel nog in aanmerking komen voor de SPUK Sport.

Gemeenten passen met betrekking tot de btw op algemene kosten (bedrijfsvoering) een zogenaamd mengpercentage toe. Met de belastingdienst is de berekeningsmethodiek van dit percentage afgesproken voor gemeente Arnhem.

Voor Arnhem leidt de nieuwe regeling tot een fors financieel nadeel, omdat Arnhem in tegenstelling tot andere gemeentes relatief veel btw op gemengde kosten in rekening gebracht krijgt (o.a. via De Connectie), waardoor het aandeel sport in het mengpercentage hoog is. Wanneer de activiteiten binnen de gemeente zelf zouden zijn uitgevoerd, dan zou een groot deel niet belast zijn met btw en is er sprake van interne loonkosten.

In de regeling is een hardheidsclausule opgenomen, echter de kans op een succesvol beroep op deze clausule wordt als laag ingeschat. Gelet op het financiële nadeel gaan wij hier wel een beroep op doen.

Medio 2024 wordt het mengpercentage opnieuw berekend en wellicht zit daar nog een mogelijkheid om het aandeel te verlagen.

De huidige regeling van SPUK Sport loopt tot en met 2025. Het ministerie van VWS onderzoekt samen met belanghebbenden hoe gemeenten vanaf 2026 gecompenseerd kunnen worden voor het btw-verlies op sportuitgaven.

Vooralsnog is er sprake van een financieel nadeel van ruim € 700k voor de jaren 2024 en 2025. Voor de afwikkeling van 2023 zijn we nog in afwachting van de vaststelling, waardoor het financieel effect van de maatregel in 2024 mogelijk gedempt wordt.

Voordeel Brede Spuk en seniorenbeweging via Brede Spuk

Binnen het programma gezondheid zijn er incidenteel middelen toegekend vanuit Gezond en Actief Leven Akkoord. De Brede Spuk heeft een looptijd tot 2026, waardoor er incidenteel bestedingen ten laste van de Spuk gebracht kunnen. Dat betekent dat er binnen het begrotingsprogramma middelen vrij kunnen vallen zonder dat het effect heeft op beleid en uitvoering.

VGGM resultaatbestemming 2023

Dit betreft het resultaat van de gemeenschappelijke regeling VGGM over het jaar 2023 dat in het boekjaar 2024 wordt ontvangen. In 2023 is een positief resultaat behaald van € 1,7 miljoen waardoor we een teruggave voor de gemeente Arnhem van € 441.000 verwachten. Het voordeel valt zowel op begrotingsprogramma S01 Veiligheid (€ 249.000) als op S09 Gezondheid en sport (€ 192.000). Het gehele voordeel valt vrij naar de algemene middelen.

Voordeel sportbedrijf

Voor 2024 is het risico op een exploitatietekort inmiddels afgedekt met een incidentele raming in de begroting van 2024 en vanuit het Sportbedrijf is aangegeven dat € 650.000 aan subsidie niet verleend hoeft te worden. Dit is een incidenteel voordeel op de Arnhemse begroting, waarvan € 150.000 dient als dekking voor de motie Jongerenraad.

Klimaat en energie

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
In 2030 61% CO₂-reductie t.o.v. 2017, dit is 572 kT CO₂, verdeeld: 130 kT autonome ontwikkelingen, 191 kT (in)direct binnen actieprogramma NemiA, 5 kT (in)direct binnen andere programma's Arnhem en 246 kT buiten de gemeentegrens (in de regio)		
	Gebouwde omgeving: 77 kT CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 2017	(D)
De meest recente data over CO₂-uitstoot (Landelijke klimaatmonitor) zijn van 2022. Hieruit is een dalende trend voor de gebouwde omgeving (woningen en publieke gebouwen) zichtbaar sinds 2015. Sinds referentiejaar 2017 is 95 kT CO₂ gereduceerd. Welk deel hiervan een gevolg is van autonome ontwikkelingen en welk deel van programma-inspanningen is niet te achterhalen, zie ook voortgangsrapportage New energy made in Arnhem. In deze rapportage is van alle doelen en inspanningen aangegeven wat de voortgang is. Ook is duiding gegeven aan de cijfers.		
	Meer dan 3.200 huishoudens in energiearmoede geholpen in 2024	(I)
Van 2020 tot en met 2023 zijn ruim 2.500 huishoudens geholpen en bereikt, door energiecoaches, buurtklusteams, via wijkteams en scholen en vanuit de witgoedregeling. De werkzaamheden tegen energiearmoede gaan op volle kracht door in 2024 en 2025, met nieuwe middelen en instrumenten. Hierbij zetten we onder andere zwaarder in op buurtklusteams.		
	6.500 woningen aardgasvrij in 2030	(I)
Eind 2023 staat de teller met aardgasvrije woningen op circa 1.100 woningen. Dit komt grotendeels door het volledig aardgasvrij maken van woningen in Immerloo en 't Duifje door Volkshuisvesting. De overige aantallen zijn ontstaan door groei in kleine aantallen, mede aangejaagd door de instrumenten van de gemeente maar niet in grootschalige projecten. Dit is 400 woningen minder dan de doelstelling. Om de doelstelling voor 2030 te behalen werken wij op dit moment in een aantal kansrijke wijken en vijf all-electric buurten aan projecten. Hiernaast zijn wij in het onderzoekgebied Malburgen-Oost een samenwerking met Volkshuisvesting aan het verkennen over de uitrol van een warmtenet. Door marktontwikkelingen bij Vattenfall wordt ook onderzoek uitgevoerd naar diverse opties voor de exploitatie. Het realiseren van het doel (6.500 woningen aardgasvrij) is complex en erg dynamisch. Er zijn meerdere redenen aan te wijzen, waaronder de trage introductie van nieuwe, benodigde wetgeving zoals de Warmtewet en omdat de huidige marktomstandigheden het complex maken om met veel partijen rendabele businesscases op te stellen.		
	35.000 woningen geïsoleerd in 2030	(I)
In de eerste helft van 2023 hebben we de Arnhemse aanpak woningisolatie in het college vastgesteld en is de uitvoering daarvan gestart. We hebben de toekomstbestendig wonen lening uitgebreid naar VVE's en het budget fors verhoogd. Met de corporaties hebben we afspraken gemaakt over verduurzaming van hun bezit, wat volop in uitvoering is. Verder is de Subsidieregeling Eigen Woning Aanpak (SEWA) opgesteld, aangepast en in uitvoering. Eind 2023 is gestart met een verdere uitwerking van de doelgroep VVE's en Particuliere verhuurders en is gestart met een verkenning van subsidiemogelijkheden voor eigenaren van monumenten. Begin 2024 zijn de mobiele energieloketten geïntroduceerd in een aantal wijken. In 2023 zagen we al een sterk stijgende lijn in het aantal aanvragen voor de Toekomstbestendig Wonen Lening. Deze trend zet zich in 2024 door. Dit vertaalt zich ook in een veel groter bedrag dat uitgeleend staat bij inwoners en VVE's.		

250.000 zonnepanelen op daken in 2030**(I)**

Eind 2023 lagen er circa 196.000 zonnepanelen op daken in Arnhem; de doelstelling voor 2023 is daarmee ruim gerealiseerd. Door autonome ontwikkeling, en acties zoals de toekomst bestendig wonen lening groeit het aantal panelen nog steeds. Daarmee liggen we volledig op koers voor de doelstelling 2030.

De aanleg en aansluiting van zonnepanelen op daken met een grootverbruik aansluiting stagneert door de netcongestie. Deze daken mogen nu de opgewekte stroom niet terugleveren aan het elektriciteitsnet. Op daken met een klein verbruik aansluiting is dit nog wel mogelijk

Bedrijven en Industrie: 38kT CO2-reductie in 2030 ten opzichte van 2017**(D)**

De doelstelling bij bedrijven en industrie is reductie van minimaal 38 KT CO2-uitstoot tot 2030. Deze doelstelling is op dit moment al ruim behaald.

We blijven werken aan stimuleren, reguleren en controleren van bedrijven, zodat ze bijdragen aan een duurzame toekomst. Bedrijven worden gestimuleerd om vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid en/of kostenbesparing duurzaamheidsmaatregelen door te voeren. Daarnaast wordt op de wettelijke verplichtingen gecontroleerd.

Communicatie en bewustwording intensiveren: 100% van bedrijven bekend met verduurzamingsmaatregelen in 2030**(I)**

We hebben meerdere bijeenkomsten gehad met de doelgroep grootverbruikers. In februari was de eerste bijeenkomst met deze doelgroep en op hun verzoek is er ieder kwartaal een vervolgbijeenkomst georganiseerd. Er zijn ook bijeenkomsten geweest op specifieke onderwerpen ter uitvoering van de afgesloten gebieds- en sectorgerichte green deals.

Ook zijn we in het najaar gestart met een nieuwe campagne ten behoeve van de ketenaanpak Arnhem zet de Knop om ten behoeve van energiebesparing bij bedrijven.

Energiebesparing bevorderen: 15% energiebesparing bij bedrijven en industrie in 2030**(I)**

We blijven werken aan onze gebiedsgerichte aanpak met green deals. De green deals IJsseloord I en Nieuwe Haven zijn in uitvoering. De Green deal Gelderse Poort is met nieuwe doelen verlengd. Daarnaast hebben we nieuwe green deals in voorbereiding op Rijkerswoerd, De Overmaat en De Bakenhof. Ook onze individuele ketenaanpak Arnhem zet de knop om loopt door. We zien dat de bijbehorende subsidieregeling 'energiebesparing ondernemers en maatschappelijke instellingen' steeds beter wordt gevonden. We blijven deze aanpak continueren.

Opwek en hergebruik van energie bevorderen: 75.000 zonnepanelen op daken bij bedrijven en industrie en 2 pilots met gebruik restwarmte in 2030**(I)**

We stimuleren via de green deals dat bedrijven hun daken gaan benutten voor zonnepanelen. Vanuit deze green deals lopen onderzoeken naar het realiseren van zon op dak en zonnecarports op de werklocaties Gelderse Poort en IJsseloord I.

Meer bedrijven en industrie aardgasvrij maken: 500 extra bedrijven aardgasvrij in 2030**(I)**

We hebben het kompas gasloos systeemaanpak bedrijventerreinen ontwikkeld. Dit kompas geeft aan vastgoedeigenaren op een bedrijventerrein aan wat de beste oplossing op het specifiek bedrijventerrein is: collectief, semicollectief of individueel. We passen het kompas nu voor de eerste keer toe op de Gelderse Poort.

Duurzame mobiliteit: reductie van 42 kT CO2 in 2030**(D)**

De focus van de CO2-reductie bij duurzame mobiliteit ligt op twee vlakken: gedragsverandering en zero emissie voertuigen. Gedragsverandering speelt een rol bij de werkgeversaankpak, aanpak mobiliteitsbewegingen stadslogistiek en het stimuleren van deelvervoer. Daarnaast zet Arnhem in op zero emissie voertuigen en de benodigde infrastructuur

Werkgeversaanpak modal shift: doelstelling voor 2023 25% minder autogebruik bij 10 bedrijven (I)

We hebben de werkgeversaanpak die we in 2023, samen met de Groene Metropoolregio, zijn gestart doorgezet. We hebben veel gesprekken gevoerd met grote en kleine bedrijven in Arnhem om de bedrijfsvoering te verduurzamen. Voorbeelden hiervan zijn partijen in het bestuurskwartier (inclusief de gemeente zelf) en ziekenhuis Rijnstate. Vermindering van het autogebruik is een proces van de lange adem. We blijven dan ook de komende jaren deze en andere bedrijven helpen om het autogebruik te verminderen. Daarnaast starten we ook een bewonersaanpak op, waarin we bewoners gaan helpen om het autogebruik te verminderen.

Uitbreiden gebruik zero emissie deelmobiliteit: in 2030 1000 deelauto's en 2000 deelfietsen (I)

We hebben de APV gewijzigd. Daarnaast zijn de bijbehorende nadere regels voor het aanbieden van elektrische deeltweewielers en deelauto's gepubliceerd. Hiermee hebben we het mogelijk gemaakt om deelvervoer door een beperkt aantal aanbieders in Arnhem mogelijk te maken. We hebben partijen de mogelijkheid gegeven om nu een vergunning aan te vragen. We gaan de komende periode met die partijen in gesprek om tot daadwerkelijke plaatsing van deelvervoer te komen.

Vergroten aandeel elektrische voertuigen: in 2030 6000 laadpunten en 100 snelladers (I)

We hebben het aantal laadpunten verder uitgebreid met extra aandacht voor de, in de openbare ruimte passende, oplossingen zoals lantaarnpaalladen. Daarnaast zijn we de ontwikkeling van laadpleinen aan het voorbereiden.

Verduurzamen/verminderen mobiliteitsbewegingen stadslogistiek: doel 2025 100% zero emissie bestelvoertuigen in de binnenstad en 25% minder stadslogistieke bewegingen (I)

In een drietal sessies met ondernemers is gekeken naar de grote uitdagingen die de stadslogistiek de komende jaren te wachten staan. Deze uitdagingen zijn gekoppeld aan concrete ideeën die kunnen bijdragen aan een efficiëntere stadslogistiek (de minder-opgave). Nadrukkelijk is gezocht naar gezamenlijke ideeën. De kansrijke projecten vormen de start van een veranderingsproces: iedere zes maanden wordt bekeken of de projecten daadwerkelijk van de grond komen en bijdragen aan de doelstellingen. Het ontwerp-verkeersbesluit wordt eind 2024 gepubliceerd.

Taxibeleid verduurzamen: doel 2030 is 100% zero emissie taxi's in de binnenstad (I)

Dit is uitgesteld. Focus ligt eerst op het verbeteren van de infrastructuur voor taxi's om vervolgens nader te verkennen of invoer van de taxiverordening toch mogelijk is. Daarna of daarbij zal dan verduurzaming worden meegenomen.

Zero emissie concessie doelgroepenvervoer: doel in 2030 is 100% zero emissie doelgroepenvervoer (I)

We hebben, samen met regiogemeenten, gewerkt aan het realiseren van laadinfrastructuur voor doelgroepenvervoer.

Vergroten aandeel zero emissie voertuigen leveranciers gemeente: doel 2023 is 100% van nieuw in te zetten bestel- en personenauto's moet zero emissie zijn. (I)

In aanbestedingen van de gemeente in 2024 in de GWW-sector, onderhoud wegen en groenvoorzieningen is inzet van zero emissie personenwagens en bestelauto's in de gunning meegenomen.

Zero emissie openbaar vervoer concessie: doel in 2023 is een volledig zero emissie OV concessie (I)

In overleg met de provincie Gelderland hebben we in 2024 voor aanbestedingsdocumenten ten behoeve van de volgende concessie gezorgd, waarin de zero emissie wensen en eisen zijn opgenomen. Aandachtspunt hierbij is netcongestie, maar daar hebben we in Arnhem dankzij ons trolleysysteem maar beperkt last van.

Grootchalige opwek: 34 KT CO2-reductie in 2030 (D)

De tussendoelstelling voor 2023 is 4 windmolens en 18 MWp opgesteld vermogen aan zonnenvelden. Eind 2023 zijn er 4 windmolens gerealiseerd, en 15,2 MWp zonnenveld. Er wordt nu circa 9 kT CO2 gereduceerd door opwek van hernieuwbare energie, inclusief zon op daken.

Zon op dak is nu het meest kansrijke alternatief maar er lopen ook meerdere haalbaarheidsonderzoeken naar zonne-carports. Aanvullend op zonne-energie zijn nu onderzoeken uitgezet naar de potentie en haalbaarheid van geothermie, aquathermie, riothermie en diverse grootchalige opslagmogelijkheden.

5 windmolens in Arnhem in 2030 gerealiseerd

(I)

De tussendoelstelling voor 2023 is 4 windmolens gerealiseerd. De 4 windmolens van Koningspleij-noord zijn gebouwd, een belangrijk resultaat gezien de grote vermogens van deze windmolens. Een vijfde windmolen wordt door externe beperkingen niet gerealiseerd.

42 MWp (circa 45 ha) zonnevelden in 2030 gerealiseerd

(I)

Er zijn 2 gerealiseerde zonnevelden: bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Waterschap Rivierenland aan de Drielsedijk (1,4 hectare, 7.200 zonnepanelen, 2,2 MWp) en op Koningspleij noord (8,5 ha, 34.000 panelen, 13 MWp). Opgeteld ruim 15 MWp. Een vergunning en SDE-subsidie voor een zonnepark op de bult in IJsseloord 2 zijn verleend. De businesscase moet nog sluitend gemaakt worden (4 ha, 6 MWp). De haalbaarheid van een locatie voor een zonneveld in de omgeving van vliegbasis Deelen is verder onderzocht. Gezien de vele belangen die in het gebied spelen, is hierover nog geen besluit genomen

Regionale energiestrategie 2.0 gereed

(I)

De regionale energiestrategie 2.0 wordt in 2024 verder uitgevoerd en ingekleurd

Meer bewustwording en gedragsverandering

(D)

Met de communicatiecampagne Arnhem Aan bieden we zoveel mogelijk handelingsperspectief voor al deze doelgroepen, rekening houdend met de maatschappelijke trends en actualiteit. Het ondersteuningsaanbod is aangepast op basis van de input die is opgehaald bij de verschillende doelgroepen.

Steeds meer Arnhemmers zien de noodzaak van energie besparen en weten de weg te vinden naar de website Arnhem Aan en/of het Energieloket Arnhem, waar ze geholpen worden om stappen te zetten.

De communicatie over energiearmoede loopt ook via scholen.

Eind 2023 is een start gemaakt met een nieuwe, integrale strategie op duurzaamheid waarbij alle thema's samenkomen en waarbij de communicatie-uitingen en -middelen zijn gericht op behoeften van de Arnhemmer, bijvoorbeeld door wijkgesprekken

Voortzetten communicatiecampagne Arnhem AAN

(I)

Met oog op de energiecrisis is het ondersteuningsaanbod vanuit duurzaamheid in de online en offline communicatie gecombineerd met het aanbod voor Arnhemmers met geldzorgen. Daarnaast hebben we de online communicatie vanuit Arnhem Aan geïntensiveerd. Goede voorbeelden uit verschillende doelgroepen zijn gedeeld. In 2023 is het Energieloket Arnhem gelanceerd, dat een overzicht biedt van al het ondersteuningsaanbod voor de verschillende doelgroepen. In 2023 is ook een nieuwe website van Arnhem AAN gelanceerd met een betere integratie tussen de diverse websites zoals Arnhem.nl waardoor Arnhem AAN haar focus op inspiratie kon leggen. Deze loketten worden in 2024 doorontwikkeld.

De Arnhem AAN uitingen worden gebruikt in het gros van de communicatie uitingen wanneer het duurzaamheid betreft.

In 2024 wordt communicatie rond de diverse duurzaamheid thema's meer geïntegreerd zodat het voor de stad duidelijker wordt waar vragen gesteld kunnen worden en aanvragen ingediend kunnen worden.

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	23.158	42	23.200
Baten	13.608	0	13.608
Saldo lasten en baten	-9.550	-42	-9.592
Toevoegingen aan reserves	6.347	0	6.347
Onttrekkingen aan reserves	4.491	266	4.757
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-1.856	266	-1.590
Prognose resultaat	-11.406	224	-11.182

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	42	N					
Duurzaamheid incl energietransitie	200	N	Circulaire economie	N	I	BR	J
Duurzaamheid incl energietransitie	66	N	Beheer Milieuzone	N	S	BR	J
Duurzaamheid incl energietransitie	-224	V	Kosten personele formatie	N	I	AR	J
Baten	0						
Toevoegingen aan reserves	0						
Onttrekkingen aan reserves	266	V					
Duurzaamheid incl energietransitie	200	V	Circulaire economie	N	I	BR	J
Duurzaamheid incl energietransitie	66	V	Dekking Beheer Mileuzone	N	I	BR	J

Circulaire economie

De activiteiten rondom het budget circulaire economie (€ 200.000) hebben in 2023 vertraging opgelopen. Dit budget is in de jaarrekening 2023 toegevoegd aan de bestemmingsreserve Sociaal Economisch Fonds. Om de middelen dit jaar beschikbaar te stellen wordt dit onttrokken uit de bestemmingsreserve.

Beheer Milieuzone

De Arnhemse milieuzone is in 2014 ingevoerd, eerst voor alleen vrachtverkeer en vanaf 2019 ook voor bestel- en personenauto's. De milieuzone is één van de belangrijkste maatregelen die de gemeente neemt tegen luchtvervuiling in het centrum en op de centrumring. De milieuzone wordt dit jaar volledig verankerd in de organisatie en belegd bij partijen die de verkeershandhaving van de binnenstad verzorgen. Oorspronkelijk zijn de jaarlijkse kosten voor de milieuzone geraamd op € 148.000. Dit is echter € 66.000 te laag. Om de milieuzone succesvol te verankeren en te beleggen is dus structureel meer geld nodig. De extra benodigde financiën komen met name door gestegen materiaalkosten en inflatie. Voor 2024 stellen we voor dit tekort incidenteel te dekken vanuit de BR Klimaat en Energie.

Kosten personele formatie

Voor werkzaamheden voor Duurzaamheid zijn er niet bestede middelen van 2023 doorgeschoven naar 2024. Zie programma S00 Bestuur, dienstverlening en financiën voor de toelichting.

Ruimtelijke ontwikkeling

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Groeierende stad Arnhem 2040		(A)
Realiseren van de doelen van de omgevingsvisie		(D)
We implementeren en borgen de omgevingsvisie en verstedelijkingsstrategie		(I)
Een belangrijke inspanning is het implementeren en borgen van de omgevingsvisie (met name hoofdstuk 7 en 8) als richtinggevend kader voor gebiedsuitwerkingen en ondersteunend beleid. We hebben in 2023 de organisatorische randvoorwaarden gereed gemaakt om integraal aan de doelen uit de omgevingsvisie te werken. Inmiddels zijn de verschillende beleidsvisies afgerond of in besluitvorming bij de raad. Dit zijn de Woonvisie, de visie Gezonde Leefomgeving en het Duurzaam Mobiliteitsplan.		
We voeren regie op grootschalige gebiedsontwikkelingen in balans met de hele stad		(I)
Om gebiedsontwikkelingen op een goede manier binnenstedelijk te realiseren is een regisserende gemeente nodig die haar instrumenten waar nodig inzet en koersvast opereert. Naast het faciliteren van initiatieven uit de markt pakt de gemeente voor de grootschalige gebieden uit de omgevingsvisie waar veel opgaven samenkomen een regisserende rol. We streven naar nieuwe verbindingen in het ruimtelijke en sociale DNA van Arnhem en versterken daarmee de stad voor huidige en toekomstige bewoners. Het gebiedsprogramma Spoorzone Arnhem-Oost is inmiddels vastgesteld door de raad en vormt het kader voor de verschillende (gebieds-)uitwerkingen zoals Rijnpark.		
We versterken en bestendigen de (interne en externe) samenwerking		(I)
Voor het realiseren van onze doelen zijn we afhankelijk van andere partijen zoals het Rijk, provincie, woningcorporaties, marktpartijen, ondernemers en (collectieven van) bewoners. Samenwerking op alle niveaus, publiek-publiek en publiek-privaat, is noodzakelijk om de ambitie te kunnen realiseren. Naast externe samenwerking vraagt het realiseren van de doelen uit de Omgevingsvisie om versterking van de interne samenwerking. De regionale samenwerking met provincie en Groene Metropoolregio is versterkt met het opstellen van het Regioarrangement Groene Metropoolregio. De uitwerking met regio en Rijk van de verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley is geborgd in de NOVEX-regio Arnhem Nijmegen Foodvalley. Ten slotte is met de status van Grootschalig Woningbouw Gebied Spoorzone Arnhem-Oost ook de langjarige samenwerking met regio en Rijk geborgd voor dit gebied.		
We ontwikkelen en zetten nieuwe instrumenten en innovatieve werkwijzen in		(I)
Door digitale ontsluiting en bewerking van data onderbouwen we planprocessen met informatie. Door te werken met eenduidige beslisdocumenten en uniformeren van werkwijzen willen we de kwaliteit van onze planuitwerking verbeteren en doorlooptijden versnellen. Daarmee ondersteunen we de gebiedsuitwerkingen die de gewenste groei van de stad binnenstedelijk* mogelijk maken. Veel van deze inspanningen betreft het verbeteringen en vernieuwingen 'achter de schermen'. Enkele voorbeelden van nieuwe instrumenten zijn; leidraad startnoties ruimtelijke ontwikkelingen en de woningbouwmonitor. <i>*binnenstedelijk bouwen brengt complexiteit met zich mee vanwege de vele ruimtelijke claims binnen een compact gebied, samenhang met de bestaande stedelijke omgeving, en draagvlak bij bewoners. Dit vergt een nieuwe manier van werken van onder andere de gemeente.</i>		

Benutten van de kansen die de Omgevingswet biedt

(D)

De omgevingsvisie is door de gemeenteraad vastgesteld. Er wordt gewerkt aan het opstellen van één omgevingsplan. We zitten in de transitiefase en die mag duren tot 1 januari 2032. De ambitie is om eerder één omgevingsplan te hebben om zo de dienstverlening op orde te houden en meer samenhang te focus te brengen in ons beleid en de doorwerking hiervan voor de fysieke leefomgeving.

We stellen de Omgevingsvisie 2040 vast en voeren deze uit

(I)

De Omgevingsvisie is door de gemeenteraad vastgesteld. De uitvoering wordt opgepakt door het stadsprogramma Groeiende Stad. Daarnaast zijn de verschillende beleidsvisies als uitvoering van de Omgevingsvisie afgerond of in besluitvorming bij de raad. Dit zijn de Woonvisie, de visie Gezonde Leefomgeving en het Duurzaam Mobiliteitsplan.

We werken toe naar één integraal omgevingsplan voor het hele gemeentelijke grondgebied

(I)

We zitten in de transitiefase waarbij de nadruk ligt op het compleet maken en het blijven actualiseren van het Omgevingsplan. In dit plan komen alle thema's over de fysieke leefomgeving samen. Een omvangrijke, complexe en nog door te ontwikkelen taak. We hebben hierbij te maken met de oude ruimtelijke plannen die moeten worden omgezet naar het omgevingsplan, terwijl nieuwe ontwikkelingen gewoon doorgaan, en de nog lopende bestemmingsplannen Wro afgemaakt moeten worden. Extra uitdagingen zijn de voor iedereen nieuwe juridische kaders, voorlopig nog zonder jurisprudentie, en doorlopende aanpassingen in wetgeving, DSO en software.

We toetsen en vergunnen initiatieven

(I)

Op de gemeentelijke website is informatie toegevoegd over de procedure van nieuwe ruimtelijke initiatieven. Het is ook mogelijk om digitaal het initiatief in te dienen bij de gemeente. Er wordt gewerkt aan een digitale beleidsatlas zodat initiatiefnemers op één plek kunnen vinden waar initiatieven aan moeten voldoen.

We sluiten aan op de Landelijke voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet

(I)

De Rijksoverheid heeft de website www.omgevingsloket.nl geïntroduceerd. Op deze website is het mogelijk om het omgevingsplan te raadplegen (via 'regels op de kaart'). Via deze website kunnen ook omgevingsvergunningen worden aangevraagd. Deze digitale dienstverlening blijft op orde.

Samenhangende aanpak gezonde en veilige leefomgeving

(D)

Het afgelopen jaar is het Plan Gezonde Leefomgeving opgesteld, een integraal plan waarin we de doelstellingen voor gezonde en veilige leefomgeving uit de Arnhemse Omgevingsvisie hebben vertaald. Dit plan is in april aangeboden aan de Raad.

Met het opstellen van dit plan zijn veel stappen gezet om de huidige staat van de verschillende onderwerpen van omgevingskwaliteit in kaart te brengen en te vervatten in nieuwe integrale ambities waarin we omgevingskwaliteit explicieter koppelen aan het beschermen van de fysieke leefomgeving en de impact op gezondheid van mens, dier en natuur. Arnhem maakt buiten gezond. Het plan is dan ook breder dan 'alleen' team milieu, maar is een integraal plan wat bijdraagt aan de doelen van de organisatie voor een gezonde stad. Daarom raken veel doelen van het plan aan andere beleidsstukken, zoals het Duurzaam Mobiliteitsplan. Ook biedt het Plan de kaders voor Arnhem om op een gezonde manier te kunnen groeien.

De ambities van het plan zijn:

- Formuleren van gebiedsgerichte ambities en waar mogelijk normen en streefwaarden voor de gezonde leefomgeving.
- Verankering van gezonde leefomgeving als uitgangspunt in ruimtelijke ontwikkelingen
- Voorkomen van verdere emissies en vervuiling
- Integrale monitoring op gezondheid samen met andere onderdelen in de organisatie

Daarnaast vertalen wij de ambities uit het Plan Gezonde Leefomgeving ook door naar Uitvoeringsagenda's waarin we voor de verschillende onderwerpen specifieke ambities opnemen. De Uitvoeringsagenda Lucht 2024-2030 is in juni aan de Raad aangeboden. Voor andere onderwerpen is nog geen uitvoeringsagenda opgesteld, met name door de onzekerheid die de overgang naar het Omgevingswetsstelsel met zich meebracht.

Uitvoeren activiteiten luchtkwaliteit

(I)

In juni 2024 is de geupdate Luchtagenda 2024-2030 door het College goedgekeurd met enkele tekstsuggesties ten aanzien van de regeling sanering rookkanalen. De ontwikkeling van de luchtkwaliteit laat een goede neergaande beweging zien. We zitten inmiddels onder de huidige grenswaarden van de EU maar nog niet onder alle SLA grenswaarden. Bovendien komt de EU binnenkort met een richtlijn met strengere luchtkwaliteitsnormen voor 2030 en heeft de WHO in 2021 zeer strenge langere termijn advieswaarden gepubliceerd. Dit zorgt ervoor we ons moeten blijven inspannen om de huidige luchtdoelen voor 2030 te behalen (hetgeen zeer waarschijnlijk gaat lukken) en moeten bezinnen op hetgeen er mogelijk extra nodig is om de nieuwe doelen te behalen.

Belangrijke winst voor onze luchtkwaliteit zit bij mobiliteit. Het plan sluit daarom aan bij de mobiliteitsvisie. We hebben een ambitieuze milieuzone ingesteld en zijn voornemens deze aan te scherpen zo veel mogelijk in harmonie met de zero emissie zone stadslogistiek (o.a. zelfde ingangsdatum en gebied). Het duurzame mobiliteitsplan gaat een belangrijke bijdrage leveren aan een schonere lucht.

Huidige maatregelen in de Luchtagenda met betrekking tot houtstook zijn tot nu toe met name gericht op voorlichting geven. Arnhem doet mee met de landelijke subsidieregeling voor het onklaar maken van rookkanalen om overlast door houtstook tegen te gaan. Naar verwachting zal deze regeling in 2024 worden ingevoerd (zie Begroting 2024). Wij maken tevens gebruik van de Specifieke Uitkering van het Schone Lucht Akkoord om subsidieregelingen op te zetten voor het slopen en vervangen van oude brom- en snorfietsen.

Uitvoeren activiteiten bodem en ondergrond

(I)

De aanpak van locaties met een milieurisico ligt op koers. Halverwege 2024 zijn er 16 (voormalige) bedrijfslocaties waar een (meerjarige) sanering loopt of sprake is van nazorg. Hierbij is geen sprake van gezondheidsrisico's maar vanwege een te grote verontreiniging in het grondwater (verspreidingsrisico) is er een saneringsplicht. Vanwege de actuele loodproblematiek is in 2019 gestart met de sanering van tuinen waar al een gezondheidsrisico bekend was, dit is in 2021 afgerond. Begin 2021 is gestart met de vervolgfase: door middel van nieuw onderzoek brengen we de verontreinigingssituatie in beeld van tuinen in het Spijkerviertel, St. Marten en een deel van het Arnhemse Broek. Dit project loopt door tot in 2026-2027. In tuinen met lood zullen de actuele risico's worden weggenomen (naar schatting 20-40 tuinen).

In samenwerking met Provincie en Defensie is er ook onderzoek gedaan naar PFAS-verontreinigingen. Op 3 locaties zijn mogelijk PFAS-risico's aanwezig, en wordt nader onderzoek uitgevoerd en indien nodig gesaneerd.

We hebben onze werkprocessen aangepast aan de komst van de Omgevingswet, en zijn bezig met het maken van specifieke bodemregels in het Arnhemse Omgevingsplan, wat we eind dit jaar gerealiseerd willen hebben.

Om ook in de toekomst grip te houden op de Arnhemse bodem willen we de focus leggen op ZZS (zeer zorgwekkende stoffen) en het schoonhouden van onze drinkwaterwingebieden.

Uitvoeren activiteiten geluidshinder

(I)

In 2022 is het Actieplan Omgevingslawaaï 2021-2023 vastgesteld op basis waarvan voor een aantal belangrijke gemeentelijke wegen stil asfalt wordt toegepast. Dit loopt door tot in 2024 en 2025. Hierdoor zal het aantal geluidgehinderden langs gemeentelijke wegen afnemen.

In 2021 is de Nota locatiegebonden evenementenbeleid Arnhem vastgesteld. In deze nota zijn de maximale geluidsnormen voor evenementen in de openbare ruimte vastgelegd.

Op basis van deze nota zijn voor de verschillende evenementenlocaties locatieprofielen opgesteld met de mogelijkheden en voorwaarden voor de betreffende locatie waaronder het aspect geluid. In de tweede helft van 2024 brengt de ODRA daar waar nodig meetpunten in kaart waar het geluid het beste gemeten en gemonitord kan worden.

Activiteiten externe veiligheid uitvoeren

(I)

Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van risicovolle activiteiten. Indien nodig wordt afgestemd met de VGGM/brandweer als onderdeel van de verantwoording van de risico's.

Activiteiten milieuhandhaving uitvoeren

(I)

Het werk wordt uitgevoerd conform de toezichtstrategie 2022-2025 voor milieutoezicht bij bedrijven.

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	49.478	27.631	77.109
Baten	34.448	22.922	57.370
Saldo lasten en baten	-15.030	-4.709	-19.739
Toevoegingen aan reserves	24.646	2.116	26.762
Onttrekkingen aan reserves	17.473	3.153	20.626
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-7.173	1.037	-6.136
Prognose resultaat	-22.203	-3.672	-25.875

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	27.631	N					
Grondzaken	26.074	N	Gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost	N	I	BR	J
Water, milieu en luchtkwaliteit	1.100	N	Woonwagenlocatie Bethaniënstraat kostenstijgingen	N	I	AR	J
ODRA, vergunning en handhaving	483	N	Gemeentefonds Meicirculaire - DU Uitvoeringskoten Omgevingswet	N	S	AR	J
Stedel ontw. ruimt ord. omgevingswet	-26	V	Opstellen voorbereidingsbesluiten	JB	S	AR	J
Baten	22.922	V					
Grondzaken	22.922	V	Gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost	N	I	BR	J
Toevoegingen aan reserves	2.116	N					
Grondzaken	2.116	N	Gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost	N	I	BR	J
Onttrekkingen aan reserves	3.153	V					
Grondzaken	3.153	V	Gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost	N	I	BR	J

Gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost

De gebiedsvisies van Schaapsdrift, Rijnpark fase 1 en Presikhaaf 3 welke onderdeel uitmaken van gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost zijn vastgesteld door de raad op respectievelijk 11 april 2024, 3 juli 2024 en 29 mei 2024. In deze turap is de technische uitwerking voor jaarschijf 2024 opgenomen en is in lijn met de door de raad vastgestelde gebiedsvisies. De technische uitwerking van de jaarschijven 2025 en verder volgen in de Begroting 2025.

Woonwagenlocatie Bethaniënstraat kostenstijgingen

Bij een recente actualisatie van de kosten en opbrengsten van de uitbreiding/herinrichtingsplannen voor de woonwagenlocatie Bethaniënstraat zijn kostenstijgingen aan het licht gekomen. Dit is het gevolg van gestegen bouw- en verplaatsingskosten en het meenemen van een aantal tot nu toe niet gemonetariseerde PM-posten. Als gevolg van de sanering van de grondwal en de noodzakelijke herinrichting van het terrein op de locatie Bethaniënstraat is gebleken dat de bestaande woonwagens tweemaal verplaatst zullen moeten worden. Daarnaast is duidelijk geworden dat er als gevolg van de verplaatsingen nieuwe sanitaire voorzieningen zullen

moeten worden aangelegd en dat er een vergoeding verstrekt zal moeten worden voor de verhuiskosten. Verder is sprake van gestegen bouwkosten door inflatie en hogere loon- en materiaalkosten.

Uitbreiding/herinrichting zal naar verwachting € 1,1 miljoen meer kosten.

Gemeentefonds Meicirculaire - DU Uitvoeringskosten Omgevingswet

DU Uitvoeringskosten Omgevingswet (€ 483.000 in 2024): Met het uitkeren van deze middelen in 2024 kunnen de ontvangende partijen in hun transitie ervoor zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. De baten zijn verwerkt in het voordeel op het gemeentefonds op S00, de lasten worden in dit programma gerealiseerd.

Opstellen voorbereidingsbesluiten

Voor het opstellen van voorbereidingsbesluiten is een apart budget geraamd (€ 25.975). Dit budget kan vervallen, de te maken kosten zullen in het vervolg uit het budget van de desbetreffende projecten worden gedekt.

Wonen en leefomgeving

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities (A)	Doelen (D)	Inspanningen (I)
Goede volkshuisvesting (A)		
Meer en sneller woningen toevoegen (D)		
Onze ambitie is dat er voldoende woningen zijn voor alle Arnhemmers. Hoewel er de afgelopen jaren al flink wat woningen bijkwamen, zijn we er nog niet. Om ons doel te halen, moeten er jaarlijks gemiddeld 1.000 woningen bij komen en evenveel omgevingsvergunningen worden verleend. Uitgangspunt is dat minimaal 30% van de woningtoevoegingen moet bestaan uit sociale huurwoningen en dat het moet worden aangevuld met betaalbare woningen, zodat twee derde van het woonprogramma bestaat uit sociale huurwoningen en betaalbare woningen. De Woonvisie voegt hier nog specifieke eisen aan toe.		
Versnellen en doorprogrammeren van (betaalbare) woningen (I)		
Het realiseren van onze doelen blijft complex gezien de bekende problemen als onrendabele toppen, gestegen rente, gebrek aan personeel, stikstof, netcongestie en dergelijke. Daarom blijven wij de vinger aan de pols houden door: • Met corporaties werken we samen binnen het zogenaamde Premium Partnership. Hiermee operationaliseren we de doelgroepenverordening. Deze samenwerking houdt in dat we corporaties bij nieuwbouwprojecten in positie brengen, waardoor zij het deel sociale huur ontwikkelen. Er is nauw overleg tussen de gemeente en de corporaties om de samenwerking in projecten af te stemmen. • Zo goed mogelijk samen te werken met onze partners. Met woningcorporaties en marktpartijen in de woningbouw hebben we de handen ineengeslagen om aan de slag te gaan met het bouwen van voldoende woningen en om de woningbouw te versnellen. Samenwerken doen wij in het Woningbouw Platform Arnhem, waar we thema's en zorgen tijdig onder de loep nemen en bespreken. Zowel wethouders als raadsleden worden betrokken bij bestuurlijke overleggen en speciale bijeenkomsten voor raadsleden. • Ook is de samenwerking met het Rijk, de provincie Gelderland en de regio geregeld via de Woondeal 2.0. Zowel wethouders als raadsleden worden betrokken bij bestuurlijke overleggen, bijeenkomsten ('regio overlegt') en speciale bijeenkomsten voor raadsleden. • De raad wordt bij projecten vanaf 50 woningen aan het begin van een ontwikkelproces direct betrokken via de startnotitie zodat de ontwikkelkaders van tevoren voor iedereen helder zijn, waardoor we snel vooruit kunnen om in hoger tempo veel woningen te realiseren. • Om te weten voor welke opgaven we staan en wat de woningbehoefte is (in Arnhem en in de regio) hebben we dit jaar het driejaarlijkse woonbehoefteonderzoek afgerond. De gemeenteraad ontving dit laatste onderzoek in maart 2023. De voortgang van de woningbouwproductie wordt jaarlijks gemonitord door het college en via een brief met duiding en de rapportage wordt de raad hierover geïnformeerd. De voortgangsrapportage 2024 laat het volgende beeld zien: 1. We hebben voldoende locaties in beeld om de woningbehoefte de komende jaren te accommoderen. 2. De omvang van het programma is voldoende om uitval van programma op te vangen. 3. Het programma voldoet nagenoeg aan de ambities van 66% betaalbaar, waaronder 30% sociale huur.		
Evaluatie doelgroepenverordening en implementatie in omgevingsplannen (I)		

In 2022 is de doelgroepenverordening door de gemeenteraad vastgesteld. De doelgroepenverordening gebruiken we momenteel als 'stok achter de deur'. Door de doelgroepenverordening is het gemakkelijker geworden om corporaties in positie te brengen en te zorgen dat zij bij projecten minimaal 30% van de woningen zullen verhuren. Bij de vaststelling van de doelgroepenverordening, heeft de gemeenteraad de opdracht meegegeven om deze na één jaar te evalueren. Omdat het lang onzeker was wat er met het instrument 'doelgroepenverordening' onder de Omgevingswet ging gebeuren hebben we gewacht met het evalueren totdat er meer duidelijkheid kwam. We weten nu dat de doelgroepenverordening via het overgangsrecht behouden blijft. Dit jaar is gestart met de evaluatie en het streven is het rapport met duiding van het college in het laatste kwartaal van 2024 aan de raad aan te bieden. Alle partners van het Bouwberaad zijn betrokken bij de evaluatie.

Collectieven, zelfbouw en flexwonen bevorderen

(I)

Om mensen zelf te laten beslissen hoe zij hun woon- en leefomgeving vormgeven, willen we meer ruimte maken voor collectieve wooninitiatieven en zelfbouw mogelijkheden.

- In 2022 is door de gemeenteraad het bestemmingsplan voor Gaardenhage vastgesteld. In dit plan is ruimte voor een Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) ontwikkeling en worden 12 kleine kavels beschikbaar gesteld voor zelfbouw.
- Momenteel wordt binnen enkele concrete, 'zachte' projecten bekeken of en hoe we CPO-projecten mogelijk kunnen maken, hierbij bekijken we ook hoe we collectieve wooninitiatieven door middel van informatieavonden en via beleid- en ruimtelijk instrumentarium kunnen stimuleren.
- In de gebiedsvisies van Rijnpark, Schaapsdrift en Presikhaaf 3, die recent door de raad vastgesteld zijn, maken we ruimte vrij voor verschillende vormen van collectieve wooninitiatieven.
- Bij project Coehoorn worden de verdere voorbereidingen getroffen om een 'cohousing'-project te realiseren.
- Ook binnen project Nijmeegseweg maken we ruimte vrij voor een collectief wooninitiatief.
- Bij het ondersteunen van collectieve wooninitiatieven sturen we op netwerkbenadering. We zijn aangesloten op regionale en landelijke netwerken, zoals bijvoorbeeld De Collectieve huisvesters, Cooplink (Kennisnetwerk voor wooncoöperaties) etc.
- Vanuit dit samenwerkingsverband organiseren we inspiratiebijeenkomsten en werken we mee aan de publicaties en de ontwikkeling van instrumentarium ter ondersteuning van collectieve woonvormen.
- Om te voorzien in de grote vraag naar woningen, zetten we in Arnhem ook in op de bouw van flexwoningen. Op het Merwedeterrein worden nog dit jaar 148 flexwoningen gebouwd, waarvan 50 voor statushouders.

Studentenhuysvesting en starters

(I)

In 2024 hebben wij ons samen met onze partners ingezet voor voldoende studentenkamers in de stad. In 2024 heeft de SSH& zich ingezet voor het verduurzamen/verbeteren van de woningvoorraad. Gelet op de ambities voor Arnhem als studiestad, zijn we met de SSH& blijvend in gesprek over het toevoegen van meer eenheden in Arnhem. We hebben een studie afgerond naar potentiële plekken voor studentenhuysvesting. In samenwerking met de SSH& onderzoeken wij nu verder de mogelijkheden voor het toevoegen van 100 studentenkamers in de gemeente Arnhem op één locatie.

Daarnaast starten wij in 2024 met een campagne ('Dat huurt lekker') om (kamer)huurders in Arnhem te wijzen op hun huurdersrechten. Met deze campagne informeren wij ook studenten op hun rechten als huurder. Hiermee borgen wij een eerlijke en transparante kamerverhuurmarkt voor studenten in onze stad.

Betaalbaar wonen

(D)

Voor het betaalbaar houden van het Arnhemse woningbezit leggen we de nadruk op het reeds bestaande bezit. Verreweg de meeste woningen staan er immers al. Onze gemeente heeft recent een aantal nieuwe instrumenten gekregen om de bestaande voorraad beter en eerlijker te benutten:

- In juli 2023 is de Wet goed verhuurderschap van kracht geworden. Deze wet biedt ons de mogelijkheid om malafide verhuurders aan te pakken en zo meer grip te krijgen op de vrije huursector. We zijn begonnen met de voorbereidingen om de verhuurdersvergunning uit deze wet zo snel mogelijk in te voeren op een manier die uitvoerbaar is. De raad zal via een verordening eind 2024 een besluit hierover nemen;
- In juli 2024 is de Wet betaalbare huur van kracht geworden. Deze wet biedt ons nieuwe publiekrechtelijke instrumenten die gaan over de relatie tussen oppervlakte van de woning en andere kwaliteiten (het zogenaamde Woningwaarderingssysteem) en de huurprijs. Uitvoering start per 1 januari 2025. Het college krijgt deze bevoegdheden en zal de raad hierover eind 2024 informeren.

Opkoopbescherming/zelfbewoningsplicht

(I)

Arnhem kent een opkoopbescherming waardoor we in 20 wijken (koop)woningen met een WOZ-waarde tot € 355.000 beschermen tegen opkoopgedrag door beleggers. Zo houden we deze woningen beschikbaar voor starters en doorstromers met een lager- of middeninkomen. Uit lokaal en landelijk onderzoek is gebleken dat de opkoopbescherming helpt. In gemeenten die de bescherming invoerden is het aantal aankopen door beleggers aanzienlijk afgenomen. Dit blijkt ook uit recentelijk onderzoek door Companen naar woningmarkt in de gemeente Arnhem.

In 2023 is de WOZ-waardegrens verhoogd in Arnhem naar € 355.000. In 2024 zullen wij de gemeenteraad een nieuw voorstel doen voor actualisatie van de bedragen in de opkoopbescherming.

Versterken positie huurders

(I)

Zie de toelichting bij bovenstaande doelstelling 'betaalbaar huren'. Het Actieplan Arnhem Helpt Huurders dient verder als basis. De lopende acties zijn:

- de verhoogde subsidie voor het Huurdershuis;
- een subsidie voor de huurdersvereniging van woonwagewoonders;
- de campagne 'dat huurt lekker' welke eind augustus wordt opgestart.

Woningtoewijzingsbeleid

(I)

In 2024 is de nieuwe Huisvestingsverordening in werking getreden. Deze is afgestemd in de regio en inhoudelijk is deze op een beperkt aantal punten aangepast gebaseerd op de resultaten van de evaluatie van de oude verordening.

Doorstroming bevorderen

(I)

Voor doorstroming in het corporatiebezit heeft de gemeente in samenwerking met de provincie en de drie grote corporaties een verhuiscoach aangesteld. De verhuiscoach voert de eerste gesprekken met (senioren) inwoners van onze stad. De verhuiscoach begeleidt deze (potentiële) groep verhuizende senioren nu al naar een (nieuwe) woning. Dit jaar breiden wij, samen met de provincie en corporaties, het aantal uren van de verhuiscoach uit.

Een belangrijk middel om doorstroming te bevorderen is om woningen te bouwen die aansluiten bij de woonwensen van senioren. Onze aanname is dat als we deze doorstroomkansen weten te benutten, er doorstroomketens ontstaan. Zo leidt één verhuizing van een huishouden aan het eind van hun wooncarrière tot een stroom aan verhuizingen, waardoor er kansen ontstaan voor verschillende huishoudens. Aan het eind van de keten komen hierdoor veel woningen vrij met relatief lage prijzen. In nieuwbouwprojecten geven we in toenemende mate ruimte voor woonvormen voor senioren, waarbij we het van belang vinden dat mensen in de eigen wijk kunnen doorstromen, dichtbij bekende voorzieningen.

Huisvesting van bijzondere doelgroepen

(D)

Arnhem wil een inclusieve stad zijn. Die ambitie wordt breed gedragen. Arnhemmers hebben recht op een veilig thuis in een prettige wijk met perspectief om zich te ontwikkelen. Arnhem voelt zich ervoor verantwoordelijk dat elke inwoner geschikte huisvesting heeft (of deze binnen een acceptabele termijn kan vinden) in een prettige leefomgeving met voldoende (zorg)voorzieningen.

Regievoeren: uitvoering geven aan woonzorgnota

(I)

Ten behoeve van deze opgave is de Nota Wonen en Zorg in 2023 vastgesteld. Uit deze nota volgen 24 acties waar we uitvoering aan geven. Belangrijk punt hierbij is dat we in de regio afspraken maken over hoe we deze opgave gezamenlijk beter kunnen oppakken, waarbij we het van belang vinden dat regiogemeenten ook hun 'fair share' nemen.

Om de huisvestingskansen van personen behorende tot aandachtsgroepen te vergroten, geven we uitvoering aan een aantal afspraken. Ook dit jaar reserveren we weer 120 sociale huurwoningen voor personen die uitstromen uit instellingen en opvang.

Daarnaast blijven we ons ervoor inzetten om aan de taakstelling voor de huisvesting van statushouders te voldoen.

Omdat er een grote groep 'spoedzoekers' blijft die nu vaak tussen wal en schip valt, worden op het Merwedeterrein op de korte termijn 150 woningen gerealiseerd voor mensen met een urgente woonvraag. Vijftig woningen zijn bedoeld voor statushouders.

Huisvesting arbeidsmigranten

(I)

Het organiseren van goede en veilige huisvesting voor arbeidsmigranten is een taak van veel partijen zoals gemeenten, provincies, werkgevers en huisvesters. Omdat arbeidsmigranten veelal niet gebonden zijn aan een specifieke plek, maar wonen en werken over gemeentegrenzen heen, pakken we dit thema in de regio op. De GMR heeft inmiddels een coördinator aangesteld en onderzoek laten verrichten door een adviesbureau.

Om in Arnhem goede en veilige woonplekken voor arbeidsmigranten te kunnen faciliteren, zijn in 2023 beleidsregels vastgesteld. Hierdoor hebben we helderheid gecreëerd over op welke plekken en onder welke voorwaarden we short-stay-huisvesting toestaan.

In de tussentijd is door het 'facetbestemmingsplan verkamering en woningsplitsing' al geregeld dat panden niet meer verkamerd kunnen worden ten behoeve van het kortdurende verblijf van internationale werknemers. Op die wijze proberen we te voorkomen dat in woonwijken verschillende bewoners samenwonen met zeer conflicterende woon- en leefritmes.

Uitbreiden woonwagenlocaties

(I)

Voor woonwagenbewoners staat het leven in een woonwagen voor veel meer dan een woonplek alleen. Het gaat om cultuur, traditie en een lange geschiedenis. Ook gaat het over toekomst: voor woonwagenbewoners is het van groot belang dat het leven in een woonwagen kan worden voortgezet door de kinderen en kleinkinderen, zodat de woonwagencultuur behouden kan blijven. In 2022 zijn nadere regels voor de toewijzing van woonwagenstandplaatsen vastgesteld. Dat is van belang, omdat een groot deel van de bestaande algemene en gemeentelijke regels voor toewijzing van standplaatsen/woonwagens niet aansloten bij de wensen van woonwagenbewoners. Dit gold ook voor de omgevingsplanregels voor woonwagenlocaties. In juli 2023 heeft het college nieuwe regels vastgesteld die beter aansluiten bij de woonwensen van de bewoners.

Er zijn nog geen extra standplaatsen gerealiseerd. Wel zijn er op meerdere locaties projecten opgestart om het aantal woonwagenplaatsen uit te breiden. In overleg met de bewoners blijft de uitbreiding op 'Gelderse Rooslaan' beperkt tot 2 standplaatsen. Hiervoor wordt nu een schetsplan gemaakt. Voor de locatie Bethaniënstraat is een nieuw inrichtingsplan gemaakt dat de instemming heeft van de meeste bewoners. Voor de uitbreiding van de Merwedestraat zijn schetsplannen in voorbereiding. Omdat deze uitbreiding altijd ten koste gaat van de naastgelegen parkeerplaatsen is besloten om eerst te onderzoeken wat de gevolgen zijn voor de omgeving als de parkeerplaatsen verdwijnen. Er worden stappen gezet in de ontwikkeling van de voorgenomen uitbreidingslocaties. Het blijkt wel dat de praktijk weerbarstig is en elke uitbreidingslocatie zijn eigen problemen kent.

Goede woningen in leefbare wijken

(D)

- Prestatieafspraken met corporaties. Uit de samenwerkingservaring met corporaties en zorgpartijen blijkt dat de vitaliteit en leefbaarheid van wooncomplexen in belangrijke mate worden bepaald door een goede mix van bewoners. Met corporaties werken wij verder samen aan de toepassing van de vrije toewijzingsruimte als de situatie in een wijk of buurt daar aanleiding toe geeft. Vrije toewijzingsruimte is essentieel voor goede leefbaarheid. Hiermee kunnen wooncomplexen en de leefomgeving waarbij de leefbaarheid onder druk staat, weer vitaal worden gemaakt.
- In 2023 is de nota Wonen en Zorg vastgesteld, die nader ingaat op de huisvestingskansen van personen behorende tot aandachtsgroepen en het vitaal houden van wijken.
- Sturing op ruimtelijke plannen. Bij ruimtelijke initiatieven wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de veerkracht van een wijk. Bij ontwikkelperspectieven die we opstellen voor wijken in kwetsbare gebieden staat het woningbouwprogramma mede in dienst van het verbeteren van de leefbaarheid in wijken.
- Aanpak goed verhuurderschap. Zie inspanning 'goed verhuurderschap'.
- Uitvoering Plan van Aanpak Verkamering en Woningsplitsing. Door het verkameringsbeleid zorgen we dat voorkomen wordt dat hierdoor extra druk op de leefbaarheid ontstaat. We maximaliseren bijvoorbeeld het aantal personen dat in een woning mag wonen. Zie verder de inspanning 'beleid op splitsen en verkameren'.

Woningen verduurzamen

(I)

Zowel de woondeal 2.0 als de Woonvisie bevatten ambities om de woningbouw te verduurzamen. Het gaat bij nieuwbouw vooral om circulair & conceptueel bouwen en natuurinclusief bouwen. Via anterieure overeenkomsten en vergunningen wordt dit uitgevoerd. In de bestaande bouw is er vooral aandacht voor de corporatievoorraad. Via prestatieafspraken worden concrete afspraken gemaakt over de invulling en fasering van deze ambities.

Hulp aan Verenigingen van Eigenaren

(I)

In Arnhem is een VvE-Loket ingesteld voor bewoners met hun energie- en verduurzamingsvragen. Daarmee liggen we gedeeltelijk op koers voor dit doel. Bij veel VvE's in Arnhem zijn echter de basiszaken nog niet op orde. Het VvE-loket willen we in 2024 uitbreiden waardoor ook hulp geboden kan worden aan VvE's die hun vereniging weer tot leven willen brengen en die de basis op orde willen krijgen.

Levensloopgeschikte woningen ontwikkelen en bestaande woningen levensloopgeschikt maken

(I)

De wetgever heeft via het Besluit bouwwerken leefomgeving geregeld dat alle nieuwbouwwoningen tot op zekere hoogte levensloopbestendig moeten zijn. Conform de nota Wonen en Zorg houden we rekening met levensloopgeschikt wonen in onze gemeente. In de sociale huursector kennen we duidelijke normen over wanneer een woning wordt aangemerkt als 'levensloopgeschikt' of 'rolstoeltoegankelijk'. Met corporaties en huurdersorganisaties bekijken we continu hoe we een geschikte match kunnen maken tussen woningen en mensen in verschillende levensfasen. Doorstroming in de verhuisketen voor senioren blijft wel een aandachtspunt. Een verhuiscoach is sinds kort actief in onze gemeente om deze doorstroming teweeg te brengen. Het toevoegen van voldoende levensloopgeschikte betaalbare (huur)woningen voor senioren inwoners vergt extra aandacht. Er zijn wel steeds meer projecten in voorbereiding, waarbij we inzetten op woningen voor senioren. Hierbij bestuderen we ook of de hele omgeving geschikt is voor rolstoel en/of rollator. Daarbij voeren wij met de corporaties en huurdersorganisaties gesprekken over flexibiliteit binnen het woningaanbod van levensloopgeschikt wonen. Door inventief naar ons aanbod corporatiewoningen te kijken zijn mogelijk meer woningen in te zetten als levensloopgeschikt ('light'). In 2023 is de nota Wonen en Zorg vastgesteld. Dit kader biedt handvatten om meer geschikte woningen voor alle levensfasen in Arnhem te realiseren. Om meer zicht te krijgen op motiveringen van particuliere inwoners om wel/niet zelf aanpassingen in de eigen woningen te plegen, hebben we een onderzoeksopdracht uitgezet.

Gezond binnenklimaat/gezond wonen

(I)

Het aanpakken van vocht- en schimmelproblematiek heeft voor ons prioriteit. Omdat we zelf niet de eigenaar zijn van woningen in onze stad, stimuleren we woningcorporaties en verhuurders om een gezond binnenklimaat te realiseren. Waar mogelijk maken we hierover harde afspraken. Om huurders met vocht- en schimmelproblemen te helpen, hebben we een stappenplan gepubliceerd op onze website. Huurders kunnen met hun klachten terecht bij het Huurdershuis. Het Huurdershuis ontvangt een gemeentelijke subsidie voor de ondersteuning en advisering van huurders. De inzet van een onafhankelijke vocht- en schimmel-expert is hiervan een belangrijk onderdeel.

Handhaving minimale woonkwaliteit

(I)

Wij zijn verplicht een meldpunt in te richten voor huurders en hun problemen met verhuurders. Hoewel dit meldpunt zich vanuit de Wet goed verhuurderschap primair richt op het voorkomen van willekeur, bedreiging en intimidatie vanuit de verhuurder, hebben we in Arnhem ook geregeld dat huurders met klachten over het onderhoud bij dit meldpunt terecht kunnen.

Als het gaat om nieuwbouw zorgt het facetbestemmingplan splitsen en verkameren voor minimale oppervlakte, buitenruimten en bergingen en verwijst de doelgroepenverordening naar product-marktcombinaties. Via anterieure overeenkomsten en vergunningen wordt hierop gestuurd.

Uitvoeren beleid op splitsen en verkameren

(I)

In het Plan van Aanpak Verkamering en Woningsplitsing zijn zes acties opgenomen. Al deze acties zijn uitgevoerd of in uitvoering genomen. Zo is er een facetbestemmingsplan vastgesteld (thans onderdeel van het omgevingsplan) waarin regels over nieuwe verkameringen en splitsingen zijn verankerd. Daarnaast zijn regels over het beheer van kamerverhuurbedrijven opgenomen in de APV. Ook werken we samen met huurders, verhuurders en de omgevingsdienst aan een aanpak 'goed verhuurderschap'.

We merken dat vanuit het Rijk steeds meer instrumenten en mogelijkheden ter beschikking worden gesteld om te sturen op de woningvoorraad en malafide verhuurderschap. Zie hierboven onder 'betaalbaar huren'.

Een klimaatbestendige, groene, biodiverse en leefbare openbare ruimte

(A)

Naar een klimaatadaptieve stad

(D)

De actualisatie van de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie is nagenoeg voltooid en wordt najaar 2024 met de raad gedeeld. Deze geeft een doorkijk naar maatregelen en accenten in de komende jaren.

We voeren de klimaatadaptatietoets uit	(I)
De klimaatadaptatietoets is in 2024 ingevoerd.	
We voeren het Lokaal hitteplan uit	(I)
Het lokaal hitteplan is gereed en treedt in werking wanneer een hittegolf optreedt.	
We vergroenen door projecten Openbare Ruimte en Mobiliteit	(I)
Bij alle onderhoudsactiviteiten en herinrichtingen benutten we de mogelijkheden om overbodige verharding te vervangen door groen. Ook in het kader van de wijkgroenagenda's wordt veel groen toegevoegd in de directe woonomgeving.	
We realiseren een koel netwerk	(I)
Onlangs is gestart met het Europese project 'Cool Cities' waarbij we samen met onze partners het koele netwerk verder uitwerken. Tegelijkertijd worden in diverse projecten schakels van het koele netwerk gerealiseerd.	
We stimuleren de bewoners om klimaatadaptieve maatregelen te nemen	(I)
Er wordt volop gebruik gemaakt van de groenblauwe subsidieregeling. Onlangs is een tussentijdse evaluatie met de raad gedeeld.	
We zetten verharding om naar groen	(I)
Bij alle onderhoudsactiviteiten en herinrichtingen benutten we de mogelijkheden om overbodige verharding te vervangen door groen. Ook in het kader van de wijkgroenagenda's wordt veel groen toegevoegd in de directe woonomgeving.	
Arnhems groen versterken	(D)
We zorgen voor kwalitatief hoogwaardige bossen, natuurterreinen en stads- en wijkparken (herkenbare en duurzaam beheerde stad)	(I)
Deze ambities en inspanningen liggen op koers. Hier wordt op projectmatige wijze, in het groot onderhoud en/of in het dagelijks beheer, uitvoering aan gegeven. Bijvoorbeeld in park Westerveld zijn verpachte gronden teruggekomen in eigen beheer. Er zijn hagen, heggen, bomen en lanen aangeplant. Het beheer wordt natuurvolgend opgepakt. Het participatieproces voor het Wijkpark Laarkwartier heeft geleid tot een tweetal ontwerpen waar bewoners een keuze in gaan maken.	
We vergroten de groenmassa van bomen (herkenbare stad)	(I)
Deze ambities en inspanningen liggen op koers. Hier wordt op projectmatige wijze, in het groot onderhoud en/of in het dagelijks beheer, uitvoering aan gegeven. Uit de monitoring van het boomkroonoppervlak blijkt in 2024 dat Arnhem breed een toename van 5% boomkroonoppervlakte wordt gehaald, maar dat er ook nog buurten zijn waar nog aanvullende maatregelen nodig zijn om de groenmassa te vergroten. In 2024 zijn tot nu toe op diverse locaties i.s.m. bewoners fruit- en nootdragende bomen aangeplant zoals in Rietgrachtpark in Het Broek, de buurttuin in 't Duijfe. Onder grote bomen in de parken wordt ter bescherming van de bodem en de boom veel minder gemaaid bij stadsbomen hebben we hier waar mogelijk een start mee gemaakt.	
Op onze landbouwgronden brengen we natuur en landbouw in verbinding, voegen we natuur toe en gaan we over op natuurinclusieve landbouw (natuurvriendelijke stad)	(I)
Voor beide gebiedsprocessen is een gebiedsperspectief opgesteld, met daarin een visie hoe de landbouwgronden in deze gebieden te beheren op basis van landschappelijk systeemherstel met focus op herstel van bodem, waterhuishouding en biodiversiteit. Samen met de landbouwers in het gebied zijn bedrijfsplannen opgesteld die uitgevoerd gaan worden. De verpachte landbouwgronden in park Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem zijn teruggekomen in eigen beheer.	

We vergroten onze kennis en verbeteren de biodiversiteit en het leefgebied van kenmerkende soorten (natuurvriendelijke stad) (I)

Deze ambities en inspanningen liggen op koers. Aan het versterken van de biodiversiteit wordt in het dagelijks beheer en bij de inrichting van de openbare ruimte, uitvoering gegeven. Als voorbeeld kan gewezen worden op het gras in het Musis- en Singelpark, dat wordt gemaaid met het oog op maximalisering van de biodiversiteit. Een soortenrijke kruidenvegetatie is per direct tot ontwikkeling gekomen. Er zijn op diverse plaatsen zwaluwkasten en insectenhôtels geplaatst.

We hanteren een groennorm van 3-30-300 (groene en gezonde stad) (I)

We hebben een eerste beeld van de mate waarin Arnhem voldoet aan de 3-30-300 regel. Dit beeld is medebepalend voor het vaststellen van prioriteiten bij vergroening.

We stellen wijkgroenagenda's op (samenwerkende stad) (I)

In de loop van 2024 worden wijkgroenagenda's opgesteld voor Kronenburg, Vredenburg, Presikhaaf en Hoogkamp. We werken verder aan de uitvoering van de wijkgroenagenda's die al gereed zijn.

We voeren de campagne Andere Arnhemmers uit (samenwerkende stad) (I)

In 2024 is bij de slechtvalk in de Eusebiustoren een webcam met een scherm geplaatst. In de Molenplaats in Sonsbeek zijn meerdere lezingen gegeven over natuur. Daarnaast liggen hier de folders van de Andere Arnhemmers en de natuurkaart voor iedereen ter beschikking. Door de gemeente wordt bij monitoring van biodiversiteit en andere natuuronderzoeken veel data vergaard over aanwezigheid van bijzondere planten en dieren in de stad. Momenteel wordt bekeken of en hoe we deze data (of een deel daarvan) openbaar kunnen maken.

Aandacht voor dierenwelzijn (A)

Het dierenwelzijn van dieren in de gemeente Arnhem verbeteren (D)

De maatregelen voor Arnhem binnen het provinciaal recreatiezoneringsplan zijn afgerond. Het reguleren van sport en recreatievormen loopt nog. Er is dit voorjaar een uitvoeringsagenda dierenwelzijn 2024/25 door het college vastgesteld. Hierin is aandacht voor het behouden en bevorderen van een gezonde leefomgeving voor vrij levende dieren.

Verbinden en versterken ecologische hoofdstructuur (I)

Het verbinden en het versterken van de ecologische hoofdstructuur is een continu proces waar we met andere partners aan werken. Dit geldt ook voor het omgaan met de wolf.

Ondersteuning geven aan eigenaren (I)

De Gelrepassregeling bestaat nog steeds, maar wij willen deze vanaf 2025 aanpassen n.a.v. feedback van dierenartsen. De mogelijkheden voor eigenaren van huisdieren die naar een zorginstelling moeten worden nog onderzocht.

Continueren van een goede opvang van (zwerf)dieren (I)

Eind 2023 is een langjarige overeenkomst aangegaan met het Dierentehuis Arnhem e.o. waarbij tevens de afspraken over het gezamenlijk opdrachtgeverschap tussen de gemeenten is vastgelegd. In Arnhem en de regio is gekozen voor verbetering van de opvang van dieren in vergelijking met de bestaande opzet met een verouderd gebouw. Dit leidt onvermijdelijk tot meerkosten. Deze worden voornamelijk veroorzaakt door rentestijging en kostenstijgingen in de bouw en de noodzaak om meer beroepskrachten in te zetten. Op basis van de begroting en de jaarrekening en in overleg met SDA wordt de te betalen vergoeding aan SDA jaarlijks gezamenlijk vastgesteld. Gebaseerd op de begroting 2023-2026 van SDA betekent dit een stijging van de kosten ten opzichte van het beschikbare budget met € 50.000 in 2024.

Reductie hoeveelheid restafval

(D)

Zoals reeds in Turap 1 gemeld zijn er een aantal ontwikkelingen die van invloed zijn op het financiële beeld van de afvalinzameling. Deze zijn echter nog niet in de begroting verwerkt en worden daarom bij de financiële afwijkingen nogmaals genoemd. Dit betreft:

Kosten lachgascilinders, Afval Grof vuil ophalen aan huis, Opbrengsten afvalstoffenheffing, Kosten ruimen fietsen.

Met betrekking tot de gestelde doelen kan het volgende worden gemeld:

- Jaarlijks 15% minder fijn huishoudelijk restafval ten opzichte van 2019 (toen was het 201 kg per inwoner) ligt niet op koers. De ingezette maatregelen leveren (nog) niet het gewenste resultaat op. De gemiddelde hoeveelheid restafval ligt op dit moment rond de 210 kg per inwoner per jaar.
- PBD(Plastic, Blik, Drankenkartons) maximaal 30% afkeur ligt op koers. Traject ter verbetering kwaliteit PBD is ingezet met als resultaat dat we in het vierde kwartaal van 2023 en het eerste kwartaal van 2024 de doelstelling van 70% goedkeur halen (zie rapportage eerste kwartaal 2024).
- Afvalstoffenheffing 95% kostendekkend ligt op koers.

In verband met het burgerberaad afval dat begon in maart 2024, hebben wij ervoor gekozen om geen bijeenkomst van de klankbordgroep te organiseren na juli 2023 om te voorkomen dat deze twee sporen die inhoudelijk sterk op elkaar lijken, door elkaar lopen. Eind 2023 is de klankbordgroep wel geraadpleegd in het kader van de Evaluatie Afvalbeleid die wij uit hebben laten voeren. Eén van de adviezen van het burgerberaad afval is om een klankbordgroep op te zetten vanuit het burgerberaad. We bekijken in 2025 hoe we de klankbordgroep afval vanuit de Afvalkoers 2022-2026 Arnhem Schoner en de klankbordgroep vanuit het burgerberaad kunnen combineren.

In 2024 hebben toezichthouders afval bedrijven bezocht en hen geïnformeerd over hun plicht met betrekking tot afvalcontracten. In 2025 gaan we met afvalcoaches en toezichthouders bedrijven bezoeken om ze verder te informeren over afvalcontracten en de verplichting uit de APV voor bedrijven om ook de omgeving schoon te houden.

Na het grotendeels oplossen van de toegankelijkheid van GFE-containers voor mensen in een hand-geduwde rolstoel, beginnen we in 2025 na afronding van de aanbesteding voor een nieuw type container met de uitrol van een stadsdekkend netwerk van GFE-verzamelcontainers. We kunnen dan stoppen met de inzameling van GFE via citybins en zo een toegankelijker manier van GFE-inzameling bieden die moet leiden tot meer gescheiden GFE en minder restafval.

Beleidsontwikkeling afvalreductie

(I)

Begin 2024 heeft het college een evaluatie van het afvalbeleid naar de raad gestuurd. Uit deze evaluatie en de kwartaalrapportages afval blijkt dat de doelstelling van 30 kg restafval per inwoner per jaar in 2025 niet binnen bereik ligt.

In 2024 heeft het eerste Arnhemse burgerberaad over afval plaatsgevonden. De deelnemers hebben uiteindelijk met elkaar 29 adviezen uitgebracht aan de gemeente over hoe wij de hoeveelheid afval van inwoners, bedrijven en instellingen kunnen verminderen

Arnhem Schoner

(D)

De raad heeft alle rapportages t/m Q1 2024 ontvangen en is hiermee geïnformeerd over de ontwikkelingen met betrekking tot Arnhem Schoner.

Aanpak

(I)

De genoemde maatregelen worden voortgezet. De resultaten laten een verbetering van het beeld zien. De hotspotaanpak draait om gedragsverandering en dat vraagt een lange adem. Concreet resultaat is nu al wel dat we echt samen met inwoners deze problematiek aangaan.

Daarnaast is op beide afvalbrengstations een brenghoek voor nog bruikbare spullen ingericht welke beheerd wordt door kringloopbedrijf 2Switch.

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel worden de afwijkingen tussen de begroting en Turap 2 toegelicht.

	Begroting Stand Juli	Afwijking Turap 2	Prognose Turap 2
2024			
Bedragen x € 1.000			
Middelen			
Lasten	60.109	-2.875	57.234
Baten	51.717	300	52.017
Saldo lasten en baten	-8.392	3.175	-5.217
Toevoegingen aan reserves	9.785	0	9.785
Onttrekkingen aan reserves	16.902	0	16.902
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	7.117	0	7.117
Prognose resultaat	-1.275	3.175	1.900

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	T1	I/S	AR/ BR	B
Lasten	-2.875	V					
Openbare ruimte	800	N	Kosten lachgascilinders	J	S	AR	J
Afval	80	N	Kosten ruimen fietsen	J	S	AR	J
Dierenwelzijn en biodiversiteit	50	N	Dierentehuis (23M104)	J	S	AR	J
Wonen	12	N	Gemeentefonds Meicirculaire - GF DU NPAO	N	S	AR	J
Openbare ruimte	-21	V	Bijdrage energiekosten eigen gebruik	N	I	AR	J
Groen en klimaatadaptie in de stad	-100	V	Dekking Natuurcentrum (Molenplaats): Projectbudget Poort naar de Veluwe	J	I	AR	J
Natuur en stadsparken	-105	V	Dekking Natuurcentrum (Molenplaats): Bossen en Parken/Natuur	J	S	AR	J
Afval	-660	V	Afval Grof vuil ophalen aan huis	J	I	AR	J
Wonen	-900	V	Inzet middelen huisvesting bijzondere doelgroepen	JB	I	AR	J
Groen en klimaatadaptie in de stad	-2.031	V	Gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost	N	I	BR	J
Baten	300	V					
Afval	400	V	Opbrengsten afvalstoffenheffing	J	I	AR	J
Openbare ruimte	-100	N	Opbrengstdaling scheepvaartsrechten	J	I	AR	J
Toevoegingen aan reserves	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						

Kosten lachgascilinders

Lachgascilinders leveren een veiligheidsgevaar op tijdens inzameling en verwerking en veroorzaken explosies met veel schade in de verbrandingsoven. Op basis daarvan hebben zowel de verwerker van het afval als de inzamelaar in 2023 aangegeven het Arnhemse afval niet langer te kunnen accepteren met de huidige hoeveelheden lachgas. Er is door het Rijk een verbod ingesteld op lachgas, waardoor het statiegeldsysteem is komen te vervallen. In oktober 2023 heeft het college een set van maatregelen vastgesteld waarmee we de urgente situatie rondom lachgascilinders in het afval, zo goed mogelijk in banen leiden. Daarmee is gestart met

een voorsorteringslag waardoor het afval nog verwerkt kon worden. Inmiddels is er in de afgelopen maanden een duidelijker beeld gekomen over de aantallen lachgascilinders in het afval en in de buitenruimte. De urgentie van dit probleem was en blijft hoog waarvoor in 2024 extra kosten van € 800.000 gemaakt moeten worden.

Kosten ruimen fietsen

Er is behoefte aan meer en vooral structurele handhaving met betrekking tot geparkeerde fietsen. Daarom wordt per 2025 het fietsruimen ondergebracht bij de nieuwe parkeerdienstverlener en hebben we een fietsruimploeg. De kosten hiervan bedragen € 80.000 structureel vanaf het jaar 2024 en kunnen vanaf 2025 worden betrokken bij de afvalstoffenheffing.

Dierentehuis

Eind 2023 is een langjarige overeenkomst aangegaan met het Dierentehuis Arnhem e.o (SDA) waarbij tevens de afspraken over het gezamenlijk opdrachtgeverschap tussen de gemeenten is vastgelegd. In Arnhem en de regio is gekozen voor verbetering van de opvang van dieren in vergelijking tot de bestaande opzet met een verouderd gebouw. Dit leidt onvermijdelijk tot meerkosten. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door rentestijging en kostenstijgingen in de bouw en de noodzaak om meer beroepskrachten in te zetten. Op basis van de begroting en de jaarrekening en in overleg met SDA wordt de te betalen vergoeding aan SDA jaarlijks gezamenlijk vastgesteld. Gebaseerd op de begroting 2023-2026 van SDA betekent dit een stijging van de kosten ten opzichte van het beschikbare budget met € 50.000 in 2024.

Gemeentefonds Meicirculaire - GF DU NPAO

DU Ex ante Impact analyse Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (€ 12.000 in 2024): In het kader van het interbestuurlijke programma Leefbaarheid en Veiligheid is voor elke gemeente dit bedrag beschikbaar per Stedelijk Focusgebied. De baten zijn verwerkt in het voordeel op het gemeentefonds op S00, de lasten worden in dit programma gerealiseerd.

Bijdrage energiekosten eigen gebruik

Zie voor toelichting programma S00.

Dekking Natuurcentrum (Molenplaats): Bossen en Parken/Natuur, Projectbudget naar de Veluwe

Zie voor toelichting programma S04.

Afval Grof vuil ophalen aan huis

Inwoners hebben de mogelijkheid om grofvuil aan te bieden op onze afvalbrengstations. In 2024 wordt voor het tweede jaar aan inwoners bij wijze van proef de mogelijkheid geboden om daarnaast ook twee maal per jaar een afspraak te maken om gratis grofvuil aan huis op te laten halen door onze inzamelaar.

Bij het opstellen van de begroting 2024 is daarom rekening gehouden met een stijging van de kosten.

Enerzijds doordat inzameling aan huis duurder is dan via de afvalbrengstations; anderzijds omdat door de mogelijkheid van gratis afspraken een hoger totaalvolume van grofvuil werd verwacht. Tot nog toe zien we echter dat het aantal afspraken aan huis en de daarmee gepaard gaande kosten lager zijn dan begroot. Ook zien we dat er voornamelijk sprake is een verschuiving van het aanbodgedrag, waarbij inwoners nu meer kiezen voor de gratis afspraak in plaats van het aanbieden op de afvalbrengstations.

In totaal is er geen sprake van een toename van de hoeveelheid grofvuil, en dus ook geen toename van de verwerkingskosten op dit punt (was wel begroot). Per saldo verwachten we eind 2024 € 660.000 over te houden.

Inzet middelen huisvesting bijzondere doelgroepen

In de begroting 2024 is de ambitie benoemd om het aantal passende en betaalbare woningen voor bijzondere doelgroepen verder uit te breiden. Voor 2024 tot en met 2027 is jaarlijks 1,5 miljoen beschikbaar. In 2024 is circa € 600.000 besteed, het resterende gedeelte van € 900.000 kan vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Gebiedsontwikkeling Spoorzone Arnhem Oost

Zie voor toelichting programma S11.

Opbrengsten afvalstoffenheffing

In de begroting is een bedrag van € 400.000 opgenomen ter dekking van de kosten van vermindering van aanslagen afvalstoffenheffing. Verminderingen worden voornamelijk toegekend naar aanleiding van verhuizingen buiten de gemeente. In dat geval wordt de aanslag verminderd voor het aantal maanden dat men niet meer in Arnhem woont. Aan de nieuwe bewoner wordt voor de resterende maanden van het jaar weer een aanslag

opgelegd. De betreffende maanden zitten hierdoor dubbel in de opbrengsten en de verminderingen moeten gezien worden als een correctie op de opbrengsten (negatieve opbrengsten). In de begroting is wel een bedrag opgenomen voor de kosten van vermindering, maar niet voor de dubbele opbrengsten. Hierdoor ontstaat in de realisatie voor 2024 een verwacht voordeel van € 400.000. Voor 2025 en verder zal bij de tariefberekening worden uitgegaan van de met bezwaar gesaldeerde opbrengsten, waardoor een afwijking met deze oorzaak niet meer ontstaat.

Opbrengstdaling scheepvaartrechten

In de Begroting 2024 is in de opbrengsten scheepvaartrechten geen rekening gehouden met de sluiting van de Rijnkade omdat er bij het opstellen van de Begroting nog vanuit werd gegaan dat we de cruisevaart konden ontvangen op de Nieuwe Kade. Er zijn echter geen alternatieve mogelijkheden om de cruisevaart gedurende de vernieuwing van de Rijnkade elders in Arnhem te faciliteren waardoor er een opbrengstdaling van € 100.000 wordt verwacht. Hierover worden gesprekken gevoerd met het COA.

Terugblik Nota Budgetoverheveling 2023

Wijken Algemeen

Onderwerp:	Energietoeslag 2023
Bedrag:	€ 620.000
Toelichting:	Het aanvraagproces voor de energietoeslag 2023 is gesloten per 1 juli. De laatste aanvragen worden beoordeeld. De verwachting is dat dit overgehevelde budget volledig wordt besteed.

Onderwerp:	Inkomensregelingen
Bedrag:	€ 430.000
Toelichting:	In 2024 is het proces van de Individuele Inkomenstoelage verbeterd en hebben meer inwoners een toeslag ontvangen. De verwachting is dat dit bedrag volledig wordt besteed in 2024.

Onderwerp:	Impuls winkelcentrum De Drieslag
Bedrag:	€ 100.000
Toelichting:	Bij het vaststellen van de begroting 2023 zijn door de Raad extra middelen beschikbaar gesteld om een impuls te kunnen geven aan winkelcentrum De Drieslag in de wijk Malburgen (€ 250.000 in 2023, 2024 en 2025). Inmiddels is met de uitvoering gestart en worden de vanuit 2023 doorgeschoven extra middelen in 2024 volledig besteed.

Bestuur, dienstverlening en financiën

Onderwerp:	Digitaal versnellen
Bedrag:	€ 150.000
Toelichting:	In de begroting 2023 zijn voor de jaren 2023 en 2024 incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het verbeteren en het versnellen van de digitale dienstverlening en digitalisering. Omdat de inventarisatie en voorbereidingen met name in de eerste helft van 2023 hebben plaatsgevonden, zijn de feitelijke werkzaamheden voor een deel doorgeschoven naar 2024. De overgehevelde middelen zijn in 2024 volledig besteed.

Onderwerp:	Informatieveiligheid en privacy
Bedrag:	€ 200.000
Toelichting:	Het overgehevelde budget ad € 200.000 wordt in 2024 volledig besteed binnen de driejarige programmatische aanpak voor Informatieveiligheid en privacy. Diverse projecten (bijvoorbeeld wachtwoordkluis en veilig mailen) zijn gestart, beleidsdocumenten zijn opgesteld en risicoanalyses zijn uitgevoerd. Gedurende het jaar wordt de voortgang van het programma bewaakt en bij eventuele vertraging in de (deel)projecten schuiven deze werkzaamheden door naar 2025.

Onderwerp:	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed loon- en onderhoudskosten
Bedrag:	€ 840.000
Toelichting:	In de begroting 2023 zijn incidenteel voor drie jaren (2023-2025) budgetten beschikbaar gesteld voor verduurzamingsmaatregelen. De inventarisatie en voorbereidingen hiervoor hebben met name in het eerste half jaar van 2023 plaatsgevonden. Hierdoor zijn de feitelijke werkzaamheden later gestart. De daardoor in 2023 niet bestede middelen werden overgeheveld naar 2026, zodat het totale budget in de periode 2023-2026 volledig beschikbaar blijft voor de gestelde doelen. De uitvoering van de voor 2024 opgestelde planning ligt op schema.

Onderwerp:	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed loon- en onderhoudskosten
Bedrag:	€ 840.000
Toelichting:	In de begroting 2023 zijn incidenteel voor drie jaren (2023-2025) budgetten beschikbaar gesteld voor verduurzamingsmaatregelen. De inventarisatie en voorbereidingen hiervoor hebben met name in het eerste half jaar van 2023 plaatsgevonden. Hierdoor zijn de feitelijke werkzaamheden later gestart. De daardoor in 2023 niet bestede middelen werden

	overgeheveld naar 2026, zodat het totale budget in de periode 2023-2026 volledig beschikbaar blijft voor de gestelde doelen. De uitvoering van de voor 2024 opgestelde planning ligt op schema.
--	---

Onderwerp:	Digitale toegankelijkheid Communicatie
Bedrag:	€ 60.000
Toelichting:	De gemeente toetst alle websites en apps op toegankelijkheid en verbetert ze waar nodig. Doel is dat alle websites en apps en de inhoud daarvan, geschikt zijn om te gebruiken door mensen met een beperking. De gemeente werkt naast het verbeteren van de websites en apps ook aan het structureel borgen van digitale toegankelijkheid in de organisatie. Dit vraagt om het trainen van diverse stakeholders, maar ook om aanpassingen in bijvoorbeeld huisstijlsjablonen. De geplande inzet voor 2023 schuift deels door naar 2024, naar verwachting zullen deze middelen eind 2024 zijn besteed.

Onderwerp:	Incidentele formatieruimte cluster G&V
Bedrag:	€ 111.000
Toelichting:	In het boekjaar 2023 heeft het cluster Gebiedsrealisatie & Vastgoed incidentele formatieruimte gekregen voor ontwikkelmanagement en toegankelijkheid. De werving van personeel heeft meer tijd gekost dan verwacht, maar de opgave blijft onveranderd. De vanuit 2023 doorgeschoven middelen zullen naar verwachting eind 2024 volledig zijn besteed.

Onderwerp:	Sustainable Development Goals (SDG's)
Bedrag:	€ 100.000
Toelichting:	In de Begroting 2023 is incidenteel 100k beschikbaar gesteld voor de Sustainable Development Goals (SDG's). In het eerste deel van 2023 is gestart met een brede inventarisatie binnen de organisatie om te onderzoeken hoe bestaand beleid en beleidsplannen zich verhouden tot de SDG's. Uit deze inventarisatie is gebleken dat in het huidige beleid aan alle SDG's in meer of mindere mate aandacht wordt besteed. Aangezien dit op dit moment vooral impliciet gebeurt, is dit minder goed zichtbaar. Om deze zichtbaarheid te vergroten werd voorgesteld om naast de pictogrammen van de SDG-doelen te koppelen aan de producten in de P&C-producten ook een koppeling te maken met de doelenboom in de Begroting en een structurele aanpak in de organisatie nader uit te werken. Daartoe werden deze middelen destijds overgeheveld van 2023 naar 2024. In verband met herschikking van de prioriteiten is besloten om deze inspanningen niet op deze wijze uit te voeren. De overgehevelde middelen zullen dan ook niet worden besteed en in de jaarrekening 2024 vrijvallen. Binnen de bestaande formatie blijft dit thema onder de aandacht en we proberen in de lopende projecten en met de brede welvaart de koppeling te maken.

Veiligheid

Onderwerp:	Experiment Gesloten Coffeeshopketen
Bedrag:	€ 400.000
Toelichting:	In het regeerakkoord van 2017 is afgesproken dat er een experiment komt met de teelt en verkoop van hennep of hasjesj voor recreatief gebruik. Arnhem heeft daarvoor al middelen ontvangen en ontvangt tot en met 2024 elk jaar € 162.500. Van deze gelden dient het gehele project bekostigd te worden. Er is uiteindelijk een budget van € 444.116 overgeheveld naar 2024. De experimenteerfase is op 17 juni 2024 in gegaan. In 2024 wordt een bedrag van € 150.000 aan kosten gerealiseerd. Deze kosten zien op extra capaciteit voor projectmanagement en bij vergunningen en handhaving. Het is wenselijk om de resterende gelden beschikbaar te stellen voor de resterende experimenteerfase (2025-2029) zodat uitvoering gegeven kan worden aan het experiment gesloten coffeeshopketen (voornamelijk voor extra capaciteit bij handhaving). Hiervoor is een wijziging in de begroting nodig. Deze wijziging zal in het eerstvolgende verzamelbesluit opgenomen worden

Onderwerp:	Veiligheidshuis
Bedrag:	€ 400.000
Toelichting:	Gelderland Midden kent twee veiligheidshuizen, namelijk veiligheidshuis regio Arnhem en veiligheidshuis West Veluwe Vallei (WVV). De gemeenten Arnhem en Ede fungeren als centrumgemeenten en ontvangen budget dat voor regionale doeleinden bestemd is. Er is uiteindelijk een budget van € 373.344 overgeheveld naar 2024. Dit budget wordt naar verwachting volledig besteed in 2024. De doorontwikkeling van ZVH tot regionale procesregiespecialist op het gebied van domeinoverstijgende multi-probleemcasuïstiek is in volle gang. Er worden stappen gezet in de aansluiting op de lokale gemeentelijke structuur van de 9 aangesloten gemeentes. Deze ontwikkeling brengt kosten met zich mee. Deze betreffen onder andere de inhuur van specialisme op het gebied van de organisatieontwikkeling, met als doel een nieuwe strategische en tactische sturing te realiseren. Daarnaast omvatten de kosten de herinrichting en verbetering van operationele werkprocessen, alsmede de implementatie van een casusregistratiesysteem welke de gehele samenwerking van het netwerk rond casuïstiek ondersteunt.

Economie

Onderwerp:	Transformatie economie en arbeidsmarkt
Bedrag:	€ 250.000
Toelichting:	De middelen zijn beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het beleidsdocument van de Arnhemse aanpak krapte op de arbeidsmarkt. In 2023 zijn we gestart met het vormen van een versnellingstafel om kansrijke initiatieven naar boven te halen die een bijdrage leveren aan de krapte op de arbeidsmarkt. In 2024 worden de middelen ingezet voor de uitvoering van een aantal kansrijke initiatieven, als De Beroepentuin en Loopbaanpaden. De verwachting is dat de middelen volledig worden besteed in 2024. Met werkgevers uit kinderopvangorganisaties en onderwijs zijn we een initiatief gestart voor het stimuleren van zij-instromers. In het derde kwartaal van 2024 wordt een kwartiermaker hiervoor geworven en deze middelen worden volledig besteed. In het kader van behoud van talent voor de regio en hen in een vroeg stadium in contact brengen met het regionale bedrijfsleven is het ASM festival georganiseerd en met succes georganiseerd. De middelen zijn volledig besteed.

Onderwerp:	Versterken Werklocaties en vestigingsklimaat voor de hoofdpogave Energy
Bedrag:	€ 750.000
Toelichting:	De middelen zijn beschikbaar gesteld voor co-financiering voor ruimtelijke- en infrastructurele investeringen op de innovatieve campussen. De subsidie in voorbereiding ter oplossing van het netcongestie op Industriepark Kleefse Waard (IPKW) voor ter hoogte van €250.000 is verstrekt en het project is in uitvoering. In samenwerking met de huidige eigenaar van Arnhems Buiten wordt een energievisie opgesteld. De verwachting is dat naar aanleiding van deze energievisie ruimtelijke- en infrastructurele investeringen moeten worden gedaan. Deze middelen dienen dan als cofinanciering. Het ambitiedocument kenniscampus regio Arnhem (gemeenten Rheden en Arnhem, HAN, Hogeschool Van Hall Larenstein en Yuverta) is gereed en er is een samenwerkingsovereenkomst begin 2024 getekend voor verder onderzoek. De volledige besteding van deze middelen is nog onzeker. In 2024 wordt er van Arnhems Buiten nog een aanvraag verwacht in het kader van de Energievisie. Mogelijk leiden de

	onderzoeken vanuit het ambitedocument regio Arnhem nog tot ruimtelijke- en infrastructurele investeringen.
--	--

Onderwijs

Onderwerp:	Schoolmoestuinen
Bedrag:	€ 225.000
Toelichting:	In de begroting 2023 zijn incidenteel voor drie jaren (2023-2025) budgetten beschikbaar gesteld voor schoolmoestuinen. In 2023 heeft de inventarisatie en opstart plaatsgevonden van het programma en is er een maatwerkaanpak gemaakt. De niet bestede middelen (225.000) zijn overgeheveld naar 2026. De uitvoering van de maatwerkaanpak is in 2024 gestart. De wens en de behoefte m.b.t. centrale schoolmoestuinen evenals de wens en de realisatie van moestuin mogelijkheden op het eigen schoolplein, wordt in 2024 verder onderzocht. In Elderveld wordt in het najaar van 2024 een pilot gestart en gekeken naar de behoefte voor 2025-2026. Er wordt een ingroeimodel verwacht, waarbij steeds meer scholen aansluiten waarbij duurzame borging belangrijk is voor de scholen. Daarom is het wenselijk dat de resterende middelen beschikbaar blijven voor de jaren na 2025. Bij de nota budgetoverhevelingen 2024 zal daarom een herverdeling van de middelen over de jaren worden voorgesteld. 2024: € 260.000 2025: € 315.000 2026: € 320.000 2027: € 330.000

Cultuur

Onderwerp:	Coronamiddelen
Bedrag:	€ 200.000
Toelichting:	Het restant van de coronamiddelen wordt in 2024 ingezet voor het ophogen van de subsidieregeling Producties, Evenementen en Festivals deelregeling 3 (€ 150.000) en beeldende kunst (€ 50.000).

Onderwerp:	Cultuur programmering
Bedrag:	€ 305.000
Toelichting:	Vanuit 2023 hebben we in totaal € 305.000 overgeheveld voor cultuurprogrammering. Een deel van de middelen zal niet of niet geheel worden besteed in 2024. Het gaat dan om de verbinding kunst en cultuur met andere domeinen (€ 100.000) en het Breedtekunsthfestival (€ 50.000). De voorbereidingen voor het Breedtekunsthfestival zijn al wel gestart maar het festival zal pas plaatsvinden in 2025. De activiteiten en bijbehorende kosten schuiven door naar 2025, dit past binnen de beschikbare financiële ruimte in 2025. De overgehevelde middelen uit 2023 vallen hiermee in 2024 naar verwachting deels vrij.

Onderwerp:	Jacobiberg
Bedrag:	€ 500.000
Toelichting:	Vanuit 2023 hebben we € 500.000 overgeheveld naar 2024 voor de huisvesting van het Popcentrum Jacobiberg aan de Groningensingel 1245. Vooralsnog verwachten we deze middelen in 2024 nodig te hebben.

Onderwerp:	Beeldende kunst
Bedrag:	€ 120.000
Toelichting:	Vanuit 2023 hebben we € 120.000 overgeheveld naar 2024 voor het gereed brengen van een kunstwerk. We verwachten vooralsnog dat we deze middelen ook daadwerkelijk gaan inzetten in 2024.

Onderwerp:	Gratis cultuurbezoek jongeren
Bedrag:	€ 200.000

Toelichting:	Vanuit 2023 hebben we € 200.000 overgeheveld voor het aanbieden van gratis cultuur aan jongeren. We zetten deze middelen in 2024 in voor een gericht jaarprogramma.
--------------	---

Onderwerp:	Presentatie en productie debat
Bedrag:	€100.000
Toelichting:	Vanuit 2023 hebben we € 100.000 overgeheveld voor een extra impuls voor de presentatie en productie van debat. We verwachten deze middelen in 2024 te gaan inzetten.

Participatie en armoedebestrijding

Onderwerp:	Schuldhelpverlening
Bedrag:	€ 407.000
Toelichting:	Het onderzoek en daarop volgende inkoop van schuldhelpverlening voor ondernemers wordt in 2024 uitgevoerd. Het budget van € 77.000 wordt hiervoor volledig ingezet. De (voorbereiding op de) implementatie wordt momenteel uitgevoerd. Het doorgeschoven budget van € 330.000 wordt in 2024 geheel besteed.

Onderwerp:	Regionale middelen in het kader van participatie
Bedrag:	€ 2.200.000
Toelichting:	Voor 2024 wordt eveneens een jaarplan vastgesteld door het RWB. In dat kader zijn ook meerjarig afspraken gemaakt over nieuwe en doorlopende projecten en hierbij is rekening gehouden met de overhouden middelen van 2023. Bij de jaarrekening 2023 is uiteindelijk een bedrag van € 2.304.323 overgeheveld en toegevoegd aan de begroting 2024. Op basis van de huidige prognose over 2024 verwachten we € 853.000 over te houden en stellen we voor om dit over te hevelen naar 2025.

Onderwerp:	Budget pilot bijverdienbeloning
Bedrag:	€ 300.000
Toelichting:	In juli 2023 is de tweejarige pilot bijverdienbeloning gestart waarmee we inwoners stimuleren om te werken in deeltijd naast hun uitkering en hen hiervoor te belonen. In totaal is er voor de pilot € 3,4 miljoen gereserveerd. In 2023 is het benodigde bedrag geschat op € 1,0 miljoen. De werkelijke uitgaven waren € 0,7 mln, waardoor € 0,3 mln was overgeheveld naar 2024. In 2024 is in mei de tweede uitbetaling geweest, waarbij de gehele overgehevelde bedrag is besteedt.

Welzijn en inclusie

Onderwerp:	Uitbreiding capaciteit opvang daklozen
Bedrag:	€ 395.000
Toelichting:	Voor geplande activiteiten van de uitbreiding van capaciteit van maatschappelijke opvang en inzet van ervaringsdeskundigheid is € 395.000 overgeheveld. Het budget voor deze activiteiten in 2024 wordt naar verwachting bijna geheel besteed. Het kostte meer tijd om een geschikte locatie te vinden voor gezinnen, mede hierdoor en de lagere kosten dan geprognosticeerd, wordt het budget mogelijk niet geheel uitgegeven dit jaar.

Onderwerp:	Maatschappelijke Opvang
Bedrag:	€ 500.000
Toelichting:	Deze middelen zijn besteed voor de verdere aanpak dakloosheid, waaronder de beweging van Maatschappelijke opvang naar 'Wonen Eerst'.

Onderwerp:	Opvang niet-rechthebbende EU burgers en gezinsopvang
Bedrag:	€ 450.000
Toelichting:	De uitdaging bij een opvang voor niet-rechthebbende EU burgers (€ 250.000) en een (volledige) uitbreiding van de gezinsopvang (€ 200.000) zat in een geschikte locatie. Deze locaties zijn inmiddels gevonden en de middelen worden ingezet voor het realiseren hiervan.

Onderwerp:	Ouderenbeleid
Bedrag:	€ 100.000
Toelichting:	In 2024 geven we verder invulling aan het integraal ouderenbeleid. Op dit moment zitten we in de beleidsvorming hiervan. We worden hierin begeleid door een extern projectleider. De inzet van deze projectleider, evenals de georganiseerde participatiesessies om te komen tot een integrale beleidsnotitie, worden gefaciliteerd uit de in 2023 overgehevelde middelen van € 100.000.

Onderwerp:	Gezins- en kindbescherming
Bedrag:	€ 928.850
Toelichting:	Met de regiogemeenten Centraal Gelderland is vorig jaar het meerjarige regionale project Toekomsttuin Centraal Gelderland opgestart. Dit project werkt volgens 4 actielijnen toe naar een nieuwe werkwijze in de kind- en gezinsbescherming voor de elf betrokken gemeenten. In totaal is voor de jaren 2023 – 2026 een bedrag beschikbaar van afgerond € 1.9 miljoen, waarvan ruim € 1,8 miljoen via de DUVO bij Arnhem als centrumgemeente vrouwenopvang/bestrijding huiselijk geweld is binnengekomen, onder de noemer POK (Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag) Gezins- en Kindbescherming. Van dit bedrag staat voor het jaar 2024 € 1,38 miljoen begroot voor het project Toekomsttuin Centraal Gelderland, dat is inclusief het bedrag van € 928.850 dat vorig jaar is overgeheveld. De verwachting is dat dit regionale budget dit jaar niet tot volledige besteding komt. Op basis van huidige inzichten wordt voor nu een besteding van circa € 500.000 verwacht. Actielijn 1 binnen het project bevat een groot gereserveerd bedrag voor alle elf gemeenten in de regio ter versterking van de lokale toegangsteams (in Arnhem de sociale wijkteams), te weten € 525.000. Het betreft hier voornamelijk opleidingsgelden. Niet alle gemeenten (lokale teams) zijn einde van dit jaar al gereed om ondersteuning en opleiding te volgen. Ook blijft mogelijk dit jaar geld over op de andere actielijnen vanwege de landelijk uitgestelde planning rond de definitieve voorkeursvariant van het nieuw te vormen regionaal veiligheidsteam. Daarnaast loopt in algemene zin de uitvoering van de activiteiten ten dele achter bij de planning. Omdat het hier een meerjarig regionaal project en budget betreft waarover op regionaal bestuurlijk niveau afspraken zijn gemaakt, wordt bij de nota budgetoverhevelingen 2024 voorgesteld deze verwachte niet-bestede middelen niet als voordeel vrij te laten vallen ten gunste van de AR, maar beschikbaar te houden.

Onderwerp:	Inclusie
Bedrag:	€ 126.600
Toelichting:	Binnen de begroting van Inclusie is er in 2023 een onderbesteding geweest. Een aantal activiteiten waren opgepakt in 2023, maar liepen door in 2024. De lokale coördinator discriminatie en racisme (LCDR) is gestart in het najaar van 2023. In 2024 zullen de meeste kosten (€ 75.000) worden gemaakt voor de coördinator en de ondersteuning er van. Verder heeft de subsidieregeling herdenking slavernijverleden een looptijd van juni 2023 tot juni 2024 en is het restant (€ 32.600) meegenomen naar 2024 (zie ook S05 Cultuur). Dit restant is inmiddels allemaal gebruikt ter dekking van nieuwe subsidieaanvragen binnen de regeling. Tot slot is er medio 2023 gestart met de projectleiding voor inclusieve speeltuinen. Het restant (€ 19.000) is meegenomen naar 2024 en ingezet voor extra projectleiding. Zoals uit voorgaande blijkt, zullen naar verwachting alle middelen eind 2024 zijn besteed.

Onderwerp:	Toegankelijk en inclusieve hoofdlooproute en speeltuinen
Bedrag:	€ 150.000

Toelichting:	Bij het vaststellen van de begroting 2023 zijn vier jaar lang € 250.000 aan extra middelen beschikbaar gekomen voor het toegankelijk en inclusief maken van de hoofdlooproutes en speeltuinen. In 2023 bevonden we ons nog in de opstartfase, waardoor de bestedingen in het eerste jaar (2023) € 150.000 achter zijn gebleven. In het laatste jaar zal de uitvoering extra middelen vergen. Daarom is voorgesteld om dit budget naar 2026 over te hevelen. In 2026 zullen deze middelen dan ook worden besteed.
--------------	--

Gezondheid en sport

Onderwerp:	Sloopwerkzaamheden sporthal Kermisland
Bedrag:	€ 265.000
Toelichting:	De sloop van Kermisland is uitgesteld in verband met de vertraagde oplevering van sporthal Middachtensingel. Liander is niet in staat geweest de benodigde huisaansluiting van de nieuwe sporthal op tijd te realiseren. De sporthal had per 1 september in gebruik genomen moeten worden volgens planning, doordat de huisaansluiting pas per 1 november aanwezig is opent Middachtensingel begin 2024. In de begroting 2023 is voor de sloop € 265.000 incidenteel geraamd. De hal wordt in 2024 gesloopt. Daarom wordt voorgesteld de middelen over te hevelen naar 2024. Liander gaat in juli 2024 een schouw doen met het oog op verwijdering van de nutsvoorzieningen, waarna de werkzaamheden worden ingepland. De verwachting is dat er begin augustus gestart wordt met de sloopwerkzaamheden en het volledige budget wordt besteed in 2024.

Onderwerp:	Herinrichting consultatiebureaus
Bedrag:	€ 145.000
Toelichting:	Vanwege nieuwe zorgpartners in het gebouw van Rijnstate Poli Zuid (RKV) zal het daar gehuisveste consultatiebureau verhuizen naar elders in de wijk. Daarom wordt er in samenspraak met de VGGM gezocht naar een nieuw onderkomen voor dit consultatiebureau. In 2023 was voor de herinrichting van dit nieuwe consultatiebureau budget geraamd, maar er worden nog geen kosten verwacht. Voorstel is om de niet-bestede middelen over te hevelen naar 2024 om de verbouwings- en inrichtingskosten voor de nieuwe locatie van het consultatiebureau te bekostigen. Per 1 oktober 2024 zal het consultatiebureau (Rijkerswoerd, Kronenburg, Vredenburg) overgaan naar de nieuwe locatie en de verwachting is, dat een groot deel van de middelen zal worden besteed.

Onderwerp:	Verduurzaming kunstgrasvelden
Bedrag:	€ 250.000
Toelichting:	In 2023 is er nog geen SBR-rubbergranulaat kunstgrasveld vervangen voor een duurzaam alternatief. Hier was wel een budget van € 250.000 voor beschikbaar. Dit heeft te maken met enerzijds de nog bestaande levensduur van de velden en anderzijds met de onduidelijkheid rondom de alternatieven voor SBR infill. Een werkgroep is druk bezig met het onderzoeken welk type veld het meest geschikt is als alternatief. Lastig is dat de KNVB vooralsnog weinig alternatieven accepteert als wedstrijdveld. Wij verwachten hier, in samenwerking met de KNVB, spoedig een knoop over door te kunnen hakken. Dan zullen, vanaf 2024, in versneld tempo de komende jaren de SBR infill velden vervangen worden. In 2024 is sportbedrijf gestart met de vervanging van de infill en de middelen worden in 2024 volledig besteed.

Klimaat en energie

Onderwerp:	Personele formatie ten behoeve van opgaven Klimaat en Energie
Bedrag:	€ 211.408

Toelichting:	Voor werkzaamheden voor Duurzaamheid binnen het programma Klimaat en Energie is vanaf 2023 budget beschikbaar voor uitbreiding van de personele formatie met 2 fte. Begin oktober is het Stadsprogramma definitief vastgesteld en is een nieuw plan gemaakt omtrent de invulling van deze structurele vacatures. Aangezien de werving nog in gang moet worden gezet, is de verwachting dat deze vacatures per 2024 worden ingevuld. Gezien de enorme opgave voor Duurzaamheid en de versnellingsopdracht die er ligt, willen we de niet ingezette middelen voor de structurele formatie van 2023, eenmalig in 2024 inzetten om extra incidentele (zowel intern als extern) formatie in te zetten. De incidentele formatie zal in ieder geval worden ingezet voor inhuur van expertise rond netcongestie en om de warmteprojecten te ondersteunen. Hierna bleek, eind 2023, de subsidie Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) nog niet volledig te zijn gebruikt i.v.m. krapte op de arbeidsmarkt. Omdat deze subsidie eerst volledig moet worden benut lijkt het niet haalbaar het uit 2023 overgehevelde bedrag in 2024 in te zetten voor Duurzaamheid. In deze turap wordt voorgesteld het financiële voordeel dat hierdoor ontstaat eenmalig in te zetten ter dekking van een knelpunt op de loonkosten in het programma Bestuur, Dienstverlening en Financiën.
--------------	---

Ruimtelijke ontwikkeling

Onderwerp:	Milieuplan
Bedrag:	€ 130.000
Toelichting:	Plan gezonde leefomgeving is in juni 2024 door het college vastgesteld en ligt voor in Q3/Q4 bij de raad. Uitvoering en monitoring is gestart en middelen zijn benut.

Onderwerp:	Grondwal / uitbreiding woonwagenkamp Bethaniënstraat
Bedrag:	€ 3.500.000
Toelichting:	De Sanering van de grondwal is inmiddels aanbesteed en de werkzaamheden gaan binnenkort van start en zullen naar verwachting in november dit jaar afgerond worden. Voor de uitbreiding woonwagenkamp worden met de (bestaande en nieuwe) bewoners van de Bethaniënstraat maatwerkgesprekken gevoerd over de vaststellingsovereenkomsten. Dat gebeurt in nauwe samenwerking met de corporaties, vanwege de beheersaspecten en de rol van de corporaties in de exploitatie van de grond en woonwagens. Hierop volgt de vaststelling van een grondexploitatie (GREX). De dit jaar niet-bestede middelen zullen de komende jaren nog benodigd zijn voor de uitbreiding/herinrichting van de woonwagenlocatie.

Onderwerp:	Invoeringskosten Omgevingswet
Bedrag:	€ 700.000
Toelichting:	Op 1 januari 2024 is de omgevingswet ingevoerd. Het overgehevelde budget is gebruikt voor het inrichten en testen van het digitale systeem, de werkprocessen en de interne en externe communicatie. Daarnaast is ook behoefte aan extra ondersteuning vanwege de invoering en het extra werk dat dit met zich meebrengt. De overgehevelde middelen zijn nog niet volledig benut en zullen naar verwachting ook de komende jaren nodig zijn voor de transitiefase van de Omgevingswet.

Wonen en leefomgeving

Onderwerp:	Invoering verhuurdersvergunningen (Wet Goed Verhuurderschap)
Bedrag:	€ 173.000
Toelichting:	In juli 2023 is de Wet Goed Verhuurderschap van kracht geworden. Gemeenten hebben de optie om een verhuurdersvergunning in te voeren. Arnhem wil gebruik maken van die mogelijkheid. Met de start van een nieuwe projectleider in 2024 hebben we een start gemaakt aan de introductie en verdere uitvoering van dit plan. De dit jaar niet-bestede middelen zullen ook komende jaren nog nodig zijn voor het opzetten van de organisatie die

	de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht, handhaving) zal uitvoeren als we de vergunningplicht hebben ingevoerd. Ook dienen systemen te worden opgezet.
--	--

Onderwerp:	Invoering meldpunt voor huurders (Wet Goed Verhuurderschap)
Bedrag:	€ 107.000
Toelichting:	In juli 2023 is Wet Goed Verhuurderschap van kracht geworden. Gemeenten zijn verplicht om een meldpunt voor huurders in te richten. Het meldpunt is inmiddels ingevoerd. Dit heeft een extra taak voor het huurdershuis opgeleverd. In 2024 voeren we ook de campagne "Dat huurt lekker" uit. Het overgehevelde bedrag zal dit jaar benut worden.

Onderwerp:	Woonwagenlocaties
Bedrag:	€ 250.000
Toelichting:	Voor de bewoners van de Merwedestraat respectievelijk en de Gelderse Rooslaan wordt na de zomer een bewonersbijeenkomst georganiseerd voor zowel de bestaande als de nieuwe bewoners, met als doel het geven van een toelichting op de plannen. Tevens wordt de nieuwe mogelijkheid geboden voor individuele maatwerkgesprekken. Dit eveneens in nauwe samenwerking met de corporaties. De dit jaar niet-bestede middelen zullen de komende jaren nog benodigd zijn voor de uitbreiding/herinrichting van de woonwagenlocaties.

Onderwerp:	Ondergronds leggen hoogspanningskabels
Bedrag:	€ 1.500.000
Toelichting:	De overgehevelde middelen zijn vorig jaar gedoteerd aan de bestemmingsreserve Volkshuisvesting en zijn nog niet onttrokken.

Onderwerp:	Arnhem-Oost
Bedrag:	3.100.000
Toelichting:	Vorig jaar is besloten van de bestemmingsreserve Arnhem-Oost een egalisatiereserve te maken en de niet bestede middelen jaarlijks via deze reserve te laten lopen. De resterende middelen 2023 ter hoogte van € 3,7 miljoen (iets hoger dan de eerder ingeschatte € 3,1 miljoen) zijn bij de jaarrekening toegevoegd aan de reserve. In 2024 zijn deze middelen conform het uitvoeringsplan geraamd in de begroting.

Vooruitblik Nota Budgetoverheveling 2024

Wijken Algemeen

Onderwerp:	Ervaringsdeskundigen
Bedrag:	€ 80.000
Toelichting:	In de begroting 2024 is voor een pilot Ervaringsdeskundigen € 100.000 opgenomen. Hiervoor is een plan gemaakt dat eind 2024 wordt gestart. Om de pilot af te kunnen ronden, wordt er € 80.000 overgeheveld naar 2025.

Onderwerp:	Inkomensregelingen
Bedrag:	PM
Toelichting:	Voor het verder verbeteren van Inkomensregelingen is vier jaar incidenteel budget beschikbaar. In 2024 is een aantal verbeteringen doorgevoerd, maar is de impact op het aantal toekenningen nog niet bekend. Wellicht dat dit kosteneffect niet in 2024, maar in 2025 effect heeft. Bij de nota budgetoverheveling is de impact beter te meten.

Cultuur

Onderwerp:	Toekomstvisie Synagoge
Bedrag:	PM
Toelichting:	Een extern bureau heeft opdracht gekregen voor het opstellen van de toekomstvisie. Naar verwachting levert het bureau eind maart 2025 het eindproduct op. Derhalve stellen we voor de dit jaar niet bestede middelen over te hevelen naar 2025.

Participatie en armoedebestrijding

Onderwerp:	Regionale middelen in het kader van participatie
Bedrag:	€ 853.000
Toelichting:	zoals bij de verantwoording budgetoverhevelingen 2023 aangegeven, verwachten wij ook voor 2024 niet alle middelen te hebben besteed einde van het jaar. We stellen daarom wederom voor om dit bedrag over te hevelen naar 2025. momenteel wordt dit geschat op € 853.000. in het najaar zal de prognose van de bestedingen worden geactualiseerd en wordt dit bedrag daarop aangepast.

Onderwerp:	Middelen SW Infrastructuur
Bedrag:	€ 898.000
Toelichting:	in de meicirculaire 2024 is incidenteel € 63 mln beschikbaar gesteld door het rijk ten behoeve van de positionering en het behoud van de sociaal ontwikkelbedrijven, voor Arnhem is dit € 898.000. momenteel loopt er in regionaal verband een onderzoek naar de toekomstvisie op het sociaal ontwikkelbedrijf, uitgevoerd door BMC. Deze middelen willen we daarom koppelen aan het vervolgproces van BMC voor de doorontwikkeling met betrekking tot het Sociaal ontwikkelbedrijf. Omdat het onderzoek van BMC pas na de zomer wordt afgerond en de doorontwikkeling pas daarna gaat starten, verwachten wij niet dat we in 2024 deze middelen al hebben besteed. Vandaar het voorstel om deze over te hevelen naar 2025 om de uitvoering van de doorontwikkeling daarmee mogelijk te maken.

Onderwerp:	Implementatiekosten Schuldhulpverlening
Bedrag:	€ 600.000
Toelichting:	Met ingang van 2025 wordt Schuldhulpverlening weer in eigen beheer uitgevoerd. De planning was om hier op 1 juli 2024 al mee te starten. De start is echter 1 januari 2025. De huidige dossiers worden door de huidige dienstverlener (Verdergroep) afgerond of overgedragen in 2025. Dat betekent dat een deel van het implementatiebudget in 2024 wordt besteed aan voorbereiden, trainen, inrichten en implementeren en dat een deel in 2025 wordt gebruikt voor de overdracht en verdere implementatie.

Onderwerp:	Bijverdienbeloning
Bedrag:	€ 450.000
Toelichting:	Per juli 2023 is een pilot voor 2 jaar gestart voor de Bijverdienbeloning. Hiervoor is een budget beschikbaar gesteld van totaal € 3,4 mln, waarvan € 2 mln in het jaar 2024. de bijverdienbeloning wordt altijd achteraf uitbetaald. Over de periode juli t/m december 2024 vindt de uitbetaling pas in maart 2025 plaats, terwijl het budget daarvoor al wel in het boekjaar 2024 is opgenomen. Derhalve is de verwachting dat we bij de budgetoverhevelingen zullen voorstellen om een bedrag van € 450.000 over te hevelen.

Ruimtelijke ontwikkeling

Onderwerp:	Subsidieregeling Verwijderen Kachels en Rookgaskanalen 2024
Bedrag:	PM
Toelichting:	Per 1 juli 2024 is de Subsidieregeling Verwijderen Kachels en Rookgaskanalen 2024 ingegaan. Deze regeling loopt tot 1 juli 2025. Aangezien de doorlooptijd de jaargrens passeert, stellen we voor om de niet-bestede middelen per einde jaar over te hevelen.

Onderwerp:	Woonwagenlocaties
Bedrag:	PM
Toelichting:	Conform de planning, zoals gecommuniceerd in de raadsbrief van d.d. 25 juni 2024, zal tot en met juni 2025 tijd nodig zijn voor het opstellen en besluitvorming van de ruimtelijk juridische procedures en het vast laten stellen van de grondexploitaties. Daarna kan worden gestart met de aanbesteding en de uitvoering. We stellen derhalve voor om de dit jaar niet-bestede middelen over te hevelen naar 2025.

Onderwerp:	Transitiefase Omgevingswet
Bedrag:	PM
Toelichting:	Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingevoerd. Het overgehevelde budget is gebruikt voor het inrichten en testen van het digitale systeem, de werkprocessen en de interne en externe communicatie. Daarnaast is ook behoefte aan extra ondersteuning vanwege de invoering en het extra werk dat dit met zich meebrengt. De overgehevelde middelen van 2023 zijn in 2024 nog niet volledig benut en zal naar verwachting ook de komende jaren nodig zijn voor de transitiefase van de Omgevingswet. Derhalve wordt voorgesteld het restantbedrag van 2024 over te hevelen naar 2025.

Wonen en leefomgeving

Onderwerp:	Plan van aanpak Graffiti
Bedrag:	€ 150.000
Toelichting:	In de begroting 2023 heeft de raad middelen gereserveerd voor een plan van aanpak Graffiti en eind 2023 is de raad door middel van een brief over de gekozen aanpak geïnformeerd. Doordat medio 2023 met enige vertraging is begonnen aan het opstellen van het plan van aanpak, is de uitvoering pas in 2024 echt op gang gekomen. Eén jaar is echter te kort om alle acties uit het plan van aanpak te kunnen realiseren. Door een deel van het in 2024 beschikbare budget van € 277.000 over te hevelen naar 2025, wordt het mogelijk dat meer geplande acties worden uitgevoerd. Dit komt ten goede van de evaluatie van het Plan van Aanpak welke eind 2025 zal volgen.

Onderwerp:	Invoering verhuurdersvergunningen (Wet Goed Verhuurderschap)
Bedrag:	PM
Toelichting:	De dit jaar niet-bestede middelen zullen ook komende jaren nog nodig zijn voor het opzetten van de organisatie die de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht, handhaving) zal uitvoeren als we de vergunningplicht hebben ingevoerd. Ook dienen systemen te worden opgezet.

Investeringsen

Investeringskrediet Bewegend Bos

In april 2024 is de raad geïnformeerd over uitvoering van motie Bewegend Arnhems Stadsbos (23M91). In de motie is opgenomen dat de gemeente voor een bepaalde periode een verplaatsbaar en tijdelijk bos inzet als experimenteel instrument voor vergroening. Daarmee kan de stad beter ervaren wat groen en dan vooral bomen doen met een plek als het gaat over vergroenen, leefbaarheid en klimaat(adaptatie). In 2024 wordt voor een bedrag van € 80.000 aan boombakken en beplanting aangeschaft waarvoor een investeringsbudget noodzakelijk is. De bijbehorende kapitaallasten worden gedekt uit de beschikbare middelen uit het Klimaatadaptatiefonds.

Beheersing verbonden partijen

BVO De Connectie

Voortgang Beheersstrategie (Turap 2)

De beheersing is vooral gericht op het actief verbinden van de gemeentelijke belangen met de belangen van een goede bedrijfsvoeringsorganisatie. Op verschillende niveaus en vanuit verschillende perspectieven wordt er actief samengewerkt. Het bestuur, het OGO (opdrachtgeversoverleg) en de demandorganisatie zijn hierin belangrijke gremia waarin sturing en beheersing nadrukkelijk terugkomen. Het controllersoverleg vervult hierin een belangrijke adviesrol ten aanzien van de P&C-producten van de Connectie.

Er wordt in de begroting van De Connectie een aantal risico's beschreven die significant zijn in financiële termen, maar ook voor de dienstverlening. De Connectie onderschrijft de principes van het risico gestuurd werken. Dit houdt in dat risico's gekoppeld worden aan de doelstellingen en dat maatregelen worden genomen om de risico's te beheersen. In de afgelopen jaren heeft De Connectie belangrijke stappen gezet ten aanzien van de invulling van het risicomanagement. Zo heeft er een uitgebreide risico-inventarisatie plaatsgevonden, zowel vanuit het perspectief van de organisatiedoelstellingen als vanuit het perspectief van business continuïteit. Waar nodig zijn aanvullende beheersmaatregelen genomen. De komende jaren gaat De Connectie verder met het door ontwikkelen van het risicomanagement door te investeren in het risicobewustzijn binnen de organisatie en het cyclisch en systematisch borgen van het risicomanagement.

Gelet op het feit dat de Connectie een beleidsarme MJPB heeft gepresenteerd waarin ontwikkelingen en (gemeentelijke) ambities zoals bijvoorbeeld de harmonisatie van applicatielandschap niet zijn verwerkt, vraagt dit in de toekomst mogelijk om aanvullende investeringen

Beheersstrategie jaarstukken 2023

De Connectie is een organisatie die volop in ontwikkeling is en waar de komende jaren veel moet gebeuren. Het is evident dat beheersing en control hierin belangrijk zijn. De beheersing is vooral gericht op het actief verbinden van de gemeentelijke belangen met de belangen van een goede bedrijfsvoeringsorganisatie. Op verschillende niveaus en vanuit verschillende perspectieven wordt er actief samengewerkt. Het bestuur, het OGO (opdrachtgeversoverleg) en de demandorganisatie zijn hierin belangrijke gremia waarin sturing en beheersing nadrukkelijk terugkomen. Het controllersoverleg vervult hierin een belangrijke adviesrol ten aanzien van de P&C-producten van de Connectie. In het kader van de doorontwikkeling van de samenwerking vindt onderzoek plaats naar de verdere professionalisering van het opdrachtgeverschap. Daarbij wordt ook het centraal opdrachtgeverschap van de IV-keten onderzocht. Naast het onderzoek naar de inrichting van het opdrachtgeverschap wordt ook ingezet op de versterking van het demand- en supplymanagement.

Er wordt in de begroting van De Connectie een aantal risico's beschreven die significant zijn in financiële termen, maar ook voor de dienstverlening. De Connectie onderschrijft de principes van het risico gestuurd werken. Dit houdt in dat risico's gekoppeld worden aan de doelstellingen en dat maatregelen worden genomen om de risico's te beheersen. Afgelopen jaar heeft De Connectie belangrijke stappen gezet ten aanzien van de invulling van het risicomanagement. Zo heeft er een uitgebreide risico-inventarisatie plaatsgevonden, zowel vanuit het perspectief van de organisatiedoelstellingen als vanuit het perspectief van business continuïteit. Waar nodig zijn aanvullende beheersmaatregelen genomen. De komende jaren gaat De Connectie verder met het door ontwikkelen van het risicomanagement door te investeren in het risicobewustzijn binnen de organisatie en het cyclisch en systematisch borgen van het risicomanagement.

De risico's die door De Connectie in de MJPB zijn beschreven, zijn in omvang gestegen. Dit wordt veroorzaakt door de onzekerheid ten aanzien van de stijgende WOZ-bezwaren en daaraan gekoppelde meerkosten.

Afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving is dit als risico opgenomen in het risicoprofiel van de Connectie. Bij het opstellen van de Begroting 2024 van de gemeente Arnhem is in het weerstandsvermogen voldoende rekening gehouden met deze risico's.

Gelet op het feit dat de Connectie een beleidsarme MJPB heeft gepresenteerd waarin ontwikkelingen en (gemeentelijke) ambities zoals bijvoorbeeld de harmonisatie van applicatielandschap niet zijn verwerkt, vraagt dit in de toekomst mogelijk om aanvullende investeringen.

Voortgang Beheersstrategie (Turap 2)

De risico's waarmee BVO DRAN te maken heeft zijn een veranderende relatie met de provincie, een zeer dynamische omgeving, kwetsbare burgers en daarmee politieke gevoeligheid.

De inrichting van het doelgroepenvervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Hierom is de sturingsinformatie frequenter en gericht op continue monitoring. Structureel ontvangen we van de BVO DRAN managementinformatie en zogenaamde rittenbakken. Er is ongeveer tien keer per jaar ambtelijk en 6 keer per jaar bestuurlijk overleg. We zijn voornemens om informatie over het doelgroepenvervoer te verwerken in PowerBI zodat het onderdeel kan gaan uitmaken van de bestuursrapportage. In 2022 is gewerkt aan het opnemen van informatie over regiotaxi in PowerBI. Qua IT heeft dat meer voeten in aarde en kost meer tijd dan vooraf ingeschat. Dit geldt nog meer voor het opnemen van informatie over het routegebonden vervoer omdat de aangeleverde informatie niet uniform is tussen de vervoerders. Dit wordt in 2024 meegenomen in de verdere doorontwikkeling van de rapporten in PowerBI.

Beheersstrategie jaarstukken 2023

De risico's waarmee BVO DRAN te maken heeft betreft een zeer dynamische omgeving, kwetsbare burgers en daarmee politieke gevoeligheid.

Het in 2018 verschenen knoppenplan heeft ertoe geleid dat een aantal kostenbesparingen die mogelijk waren in regionaal verband inmiddels zijn doorgevoerd en een aantal zaken zijn meegenomen in de inmiddels afgeronde aanbesteding. Aan een aantal knoppen binnen het vraagafhankelijk vervoer is sinds 2021 een verder vervolg gegeven. Een aantal knoppen kunnen enkel door de gemeente zelf beleidsmatig worden opgepakt.

De gemeente Arnhem heeft in 2020 aan een aantal van deze knoppen gedraaid door zowel beleidsregels Wmo als ook beleidsregels Leerlingenvervoer op- en vast te stellen. Dit om te kunnen blijven doen wat nodig is, maar ook een gemeentelijk kader als vertrekpunt te kunnen nemen. De eerste effecten hiervan hebben we in 2021 gezien. Deze trend heeft zich doorgezet in 2022 en uiteindelijk ook in 2023.

Ten aanzien van de uitdagingen in relatie tot de personeelstekorten is er 2023 actief ingezet op wervingscampagnes via de vervoersorganisatie. Voornoemde wordt in 2024 voortgezet. Voorts wordt er in 2024 verder gewerkt aan de interventies ten behoeve van de complexiteit binnen het doelgroepenvervoer en met name als het gaat om leerlingenvervoer.

De inrichting van het doelgroepenvervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Hierom is de sturingsinformatie frequenter en gericht op continue monitoring. Structureel ontvangen we van de BVO DRAN managementinformatie en zogenaamde rittenbakken. Er is ongeveer tien keer per jaar ambtelijk en 6 keer per jaar bestuurlijk overleg. Informatie omtrent doelgroepenvervoer zal worden verwerkt in PowerBI waardoor dit onderdeel uit zal gaan maken van de komende bestuursrapportages.

Voortgang Beheersstrategie (Turap 2)

Landelijke ontwikkelingen in wet- en regelgeving kunnen grote invloed hebben op de taakomvang en -inhoud van de omgevingsdienst ODRA. De Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen (WKB) hebben invloed hebben op de werkzaamheden die met bouw hebben te maken. Door actief met komende ontwikkelingen bezig te zijn kan beter geanticipeerd worden op eventuele consequenties voor het personeelsbestand van ODRA.

De omvang van het takenpakket van ODRA op het gebied van bouw, vergunningverlening en toezicht is direct afhankelijk van initiatieven van particulieren en bedrijven in de stad. Er kunnen grote verschillen zitten tussen jaren. Om hierop te anticiperen houdt ODRA een flexibele schil met personeel aan. Met de systematiek van outputfinanciering en een prognose van de gemeente op de bouwontwikkelingen wordt het beter mogelijk om de kosten voor de gemeente vooraf in te schatten. Echter is nog steeds sprake van veel dynamiek en onzekerheid. De stikstofregulering, hoge prijzen, schaarste aan bouwmaterialen en aan personeel zorgen er voor dat het moeilijk is om goede prognoses te maken. De verwachting is evenwel dat de woningopgave voor flink meer bouwactiviteiten in Arnhem zal leiden.

De bij omgevingsdienst ODRA onderkende risico's voor gemeente Arnhem worden op de volgende wijzen beheerst. Allereerst is er maandelijks werkoverleg tussen de accounthouders van beide partijen. Relevante ontwikkelingen kunnen daar als eerste gesignaleerd worden. ODRA levert maandelijks productiecijfers en urenoverzichten. De cijfers worden met deze frequentie ook in het accountoverleg besproken. Realisatie van producten en uren kan zo getoetst worden aan planning en budget, indien nodig kan worden bijgestuurd en zullen relevante ontwikkelingen gemeld worden in de financiële cyclus van de gemeente.

De portefeuillehouder heeft zitting in het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van ODRA. Meerdere keren per jaar worden financiële tussenrapportages van ODRA in de vorm van een financieel dashboard in de bestuursvergaderingen besproken. De businesscontroller Arnhem adviseert de portefeuillehouder op deze rapportages en kan risico's vroegtijdig signaleren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan oplopende personeelskosten door schaarste op de arbeidsmarkt of bevindingen van de accountant.

Beheersstrategie jaarstukken 2023

Landelijke ontwikkelingen in wet- en regelgeving kunnen grote invloed hebben op de taakomvang en -inhoud van de omgevingsdienst ODRA. De impact van de Omgevingswet is waarschijnlijk groot. De Wet kwaliteitsborging bouwen (WKB) zal invloed hebben op de werkzaamheden die met bouw hebben te maken. Deze wet heeft een gefaseerde invoering. ODRA is samen met de deelnemende gemeenten actief bezig met de invoering van de Omgevingswet en WKB en rapporteert hier geregeld over. Door actief met komende ontwikkelingen bezig te zijn kan beter geanticipeerd worden op eventuele grote consequenties voor het personeelsbestand van ODRA.

In 2022 is gestart met de implementatie van de aanbevelingen uit het in 2021 verschenen rapport 'Om de leefomgeving' van de commissie Van Aartsen. De meeste initiatieven zullen vanuit het rijk worden geïnitieerd. Een van de mogelijke uitwerkingen kan zijn dat omgevingsdiensten moeten gaan fuseren.

ODRA heeft voor een aantal vakgebieden last van krapte op de arbeidsmarkt. Daarom is men begonnen met het aannemen van starters die met behulp van interne scholing en begeleiding de werkplekken bezetten waarvoor moeilijk ervaren specialisten te vinden zijn.

De omvang van het takenpakket van ODRA op het gebied van bouw, vergunningverlening en toezicht is direct afhankelijk van initiatieven van particulieren en bedrijven in de stad. Er kunnen grote verschillen zitten tussen jaren. Om hierop te anticiperen houdt ODRA een flexibele schil met personeel aan. Met de systematiek van outputfinanciering en een prognose van de gemeente op de bouwontwikkelingen wordt het beter mogelijk om de kosten voor de gemeente vooraf in te schatten.

De bij omgevingsdienst ODRA onderkende risico's voor gemeente Arnhem worden op de volgende wijzen beheerst. Allereerst is er maandelijks werkoverleg tussen de accounthouders van beide partijen. Relevante ontwikkelingen kunnen daar als eerste gesignaleerd worden. Actuele zaken worden op dagelijkse basis besproken. ODRA levert maandelijks productiecijfers en urenoverzichten. De cijfers worden met deze frequentie ook in het accountoverleg besproken. Realisatie van producten en uren kan zo getoetst worden aan planning en budget, zo nodig kan worden bijgestuurd en zullen relevante ontwikkelingen gemeld worden in de financiële cyclus van de gemeente.

De portefeuillehouder heeft zitting in het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van ODRA. Meerdere keren per jaar worden financiële tussenrapportages van ODRA in de vorm van een financieel dashboard in de bestuursvergaderingen besproken. De business controller Arnhem adviseert de portefeuillehouder op deze rapportages en kan risico's vroegtijdig signaleren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan oplopende personeelskosten door schaarste op de arbeidsmarkt of bevindingen van de accountant.

Voortgang Beheersstrategie (Turap 2)

Risico's

1. Oekraïne / hogere energiekosten / inflatie

De prijsstijgingen als gevolg van de oorlog in Oekraïne, de stijging van de rente en het onzekerder en duurder worden van de levering van bepaalde grondstoffen en andere producten uit het buitenland, heeft ook effect op het resultaat van Scalabor.

2. Instroom trajecten divisie arbeidsontwikkeling

De omzet van de divisie arbeidsontwikkeling blijft nog steeds achter bij de verwachting, met name door lagere afname van regiogemeenten. Ook wordt er nog gebruik gemaakt van de mogelijkheden voor beschut werk bij Scalabor.

3. Effect uitstroom SW op dienstverlening en omzet

Door de pensionering van SW-medewerkers en de afschaffing van de WsW in 2015 daalt het aantal medewerkers jaarlijks. Hierdoor wordt het steeds lastiger de dienstverlening van eigen rendabele afdelingen zoals Schoonmaak en Groenvoorziening in de lucht te houden.

4. Cybersecurity

Ook bij Scalabor zien ze een toename van het aantal phishingmails etc. in lijn met de landelijke trend. Dit brengt financiële risico's met zich mee.

Beheersmaatregelen

1. Oekraïne / hogere energiekosten / inflatie

Scalabor kijkt naar mogelijkheden en contractafspraken om met leveranciers in gesprek te gaan. Tegelijkertijd praten ze met hun klanten en afnemers over het doorvoeren van prijsverhogingen. Ook wij als gemeente streven naar het bieden van passende indexatie van de tarieven. Daarnaast is Scalabor actief bezig met het besparen van energie, onder andere door aanpassingen in de huisvesting.

2. Instroom trajecten divisie arbeidsontwikkeling

Vanuit de gemeente Arnhem hebben we afspraken met Scalabor gemaakt over de inzet van arbeidsontwikkeling en beschut werk. Tegelijkertijd blijven we ook actief in de regio de mogelijkheden van Scalabor onder de aandacht brengen.

3. Effect uitstroom SW op dienstverlening en omzet

Er zijn regionaal (vanuit de MGR waar de SW onder valt) financiële afspraken gemaakt over SW tot en met 2025. We voeren via de MGR actief regionaal overleg over de ontwikkeling en toekomst van SW. De regiogemeenten hebben ook voor de periode 2026-2028 aangegeven te kiezen voor Scalabor als uitvoerder van de Wet Sociale werkvoorziening.

4. Cybersecurity

Scalabor heeft diverse beheersmaatregelen getroffen om de risico's te beheersen. Naast de technische en organisatorische maatregelen die er al zijn, gaan ze ook al hun kantoormedewerkers een training laten volgen om meer bewustzijn en kennis op te doen op dit gebied.

Beheersstrategie jaarstukken 2023

De begroting 2024 kent meerdere onzekerheden. Het gaat daarbij om ontwikkelingen die ook op langere termijn een effect kunnen hebben op het businessmodel van Scalabor.

Inflatie en recessie

De huidige ontwikkelingen rondom energieprijzen, langere levertijden en duurder wordende producten zijn ongekend in de afgelopen decennia. In de begroting 2024 heeft Scalabor een zo goed mogelijke inschatting gemaakt op basis van wat zij nu weten. Echter is vooruit kijken erg lastig. Scalabor probeert met zoveel mogelijk maatregelen de gevolgen te beperken en risico's monitoren. De stijgende prijzen en rentes alsmede de onzekerheid in de wereld als gevolg van de Russische inval in Oekraïne maar ook de huidige situatie in Gaza kan leiden tot een recessie die er op haar beurt weer voor kan zorgen dat er minder productiewerk wordt uitbesteed en dat bedrijven die door Scalabor gedetacheerde medewerkers in dienst hebben minder personeel nodig hebben. Voor geplaatste medewerkers uit de participatiewet geldt bovendien conform de cao een terugkeergarantie.

Instroom trajecten divisie Arbeidsontwikkeling

De instroom van het aantal trajectdeelnemers vanuit de regiogemeenten blijft – ondanks hun enthousiasme over Mogelijk Maken - achterlopen. Intentie is dat dit stijgt, mede door een regionale intensivering op beschutte werkplekken. Wanneer er niets verandert, kost arbeidsontwikkeling meer dan het opbrengt. Het nieuwe, flexibele en bredere aanbod dat ontwikkeld is, moet bijdragen aan een hogere instroom. Uitstroom naar werk bij reguliere werkgevers niet meer altijd mogelijk, daarom zal de focus meer liggen op het maken van stappen op de participatieladder.

Effect uitstroom SW op dienstverlening en omzetgroei

Door de pensionering van SW medewerkers en de afschaffing van de WsW in 2015 daalt het aantal medewerkers jaarlijks. Hierdoor wordt het steeds lastiger de dienstverlening van eigen – rendabele – afdelingen zoals Schoonmaak en Groenvoorziening in de lucht te houden. Dit terwijl de vraag uit de markt er wel is. Ook kan Scalabor steeds vaker niet voldoen aan werkgevers die meer SW medewerkers via detacheringen passend werk willen bieden. Omdat het hier over de twee divisies gaat die een positieve bijdrage leveren aan andere – niet rendabele – divisies, brengt dit de continuïteit op de langere termijn in gevaar. Medewerkers tegen loonwaarde aannemen is niet rendabel zolang het systeem van loonkostensubsidie niet aangepast wordt.

Ook stafafdelingen en de interne dienstverlening hebben last van dit effect: SW-medewerkers die daar werken nemen senioren dagen open een aantal is langdurig ziek. Vervanging van de werkzaamheden van deze medewerkers wordt wellicht regulier en dus duurder.

Tegelijkertijd heeft Scalabor een stijgende omzet begroot als gevolg van de verschillende plannen voor de divisie Werken in Productie, Aan de Slag Personeelsdiensten en Intratuin. Ze zijn van mening dat deze omzetgroei te realiseren is, maar het blijft een risico.

Aanbestedingsplicht

Om mogelijk te maken dat de Gemeente Arnhem haar Arbeidsontwikkeling middels quasi inbesteding direct bij Scalabor kan inkopen, zijn in overleg met de aandeelhouder en de RvC de statuten van Scalabor aangepast. Een consequentie hiervan is dat Scalabor zelf voor haar inkopen aanbestedingsplichtig wordt (M.i.v. 2024). Dit betekent dat aanpassing van hun huidige inkoopproces (beleid, werkprocedures, procuratie en inrichting systemen) nodig is en hun accountant bij de jaarrekening toetst of we conform de regels inkopen/ handelen.

Beheersmaatregelen

SW bestand

De begeleiding van SW medewerkers is ondergebracht in een aparte module binnen de gemeenschappelijke regeling (MGR). De vertegenwoordigers van de diverse gemeenten komen heel regelmatig bij elkaar over diverse ontwikkelingen binnen de gemeenschappelijke regelingen. De MGR is tevreden over Scalabor en heeft eind 2022 ook het aanwijsbesluit verlengd. Indien er ontwikkelingen zijn die aandacht behoeven is daar direct aandacht voor en kan het reguliere overleg daarvoor gebruikt worden. Hierdoor worden ontwikkelingen tijdig opgepakt en kan er op dat moment gehandeld worden om een risico te beperken.

Arbeidsontwikkeling

Scalabor heeft in 2022 haar complete producten en dienstpakket aangepast in afstemming met de gemeente Arnhem. Door een combinatie van

- gebruik maken van de opgedane ervaringen;
- in contact blijven met de Gemeente over de stand van zaken;
- open staan voor verbeteringen;
- verbeteringen ook doorvoeren;

wordt het risico op verminderde toeleiding van inwoners naar Scalabor verkleind. Scalabor promoot haar producten en dienstenpakket in de arbeidsmarktregio. Daarnaast worden gesprekken met regiogemeenten gevoerd over de positionering van het sociaal ontwikkelbedrijf en wat er nodig is om instroom vanuit regiogemeenten op beschutte werkplekken en arbeidsontwikkelingstrajecten te bevorderen.

Sturing

Het Sportbedrijf is de grootste uitvoerder van het sportbeleid van de gemeente Arnhem. Bij de verzelfstandiging van het Sportbedrijf, zijn vanuit de gemeente als opdrachtgever en eigenaar van het Sportbedrijf, afspraken gemaakt over de informatie- en stuurmogelijkheden voor de gemeente. Om de verwachtingen over en weer beter in beeld te hebben voeren de gemeente als eigenaar en opdrachtgever en het sportbedrijf gezamenlijk, buiten de kwartaalgesprekken om, regelmatig overleg.

De organisatie van het Sportbedrijf en de samenwerking met de gemeente Arnhem is de afgelopen jaren gegroeid van voldoende naar goed. Er is altijd ruimte voor verbetering. Samenwerking en professionalisering blijft daarom een punt op de agenda in relatie tot het Sportbedrijf. De afstemming tussen de teams Leefomgeving en het Sportbedrijf is tegenwoordig goed te noemen. Na jaren van investeren in de relatie weet men elkaar goed te vinden op de inhoud.

De informatievoorziening van het Sportbedrijf aan de gemeente Arnhem als opdrachtgever, is continu in ontwikkeling. Het Sportbedrijf heeft in de kwartaalrapportages steeds conform afgesproken format gerapporteerd. Op dit moment onderzoeken wij hoe we de uitgebreide verantwoording die het Sportbedrijf aanlevert op de inhoud, toegankelijker kunnen maken voor de gemeenteraad.

Het inzicht in de kostprijs van de activiteiten is door de jaren heen verbeterd. In 2021 is gewerkt aan inhoudelijk logische product/dienstgroepen met bijhorende activiteiten en daaraan gekoppelde financieel inzicht, ter verbetering van de sturing door de opdrachtgever. Dit heeft geresulteerd in een eerste versie van een activiteitenbegroting ten behoeve van 2022. Het verbeteren van inzicht in maatschappelijke meerwaarde tegenover kosten, door middel van het jaarlijks verbeteren van de activiteitenbegroting, is een doorlopend proces. Sportbedrijf en gemeente blijven samenwerken om dit inzicht en de sturing te verbeteren. In 2021 is ook een duidelijkere scheiding gemaakt tussen inkomsten uit (sport)subsidie en overige inkomsten. In 2022 is een verbetering aangebracht in berekening van kostprijs per locatie, om nog beter aan te sluiten op de daadwerkelijke kosten. Zo blijft SA waar het kan verbeteringen doorvoeren om zo transparant mogelijk aan te geven waar het budget aan wordt besteed en zo goed mogelijk te kunnen sturen op inhoud.

Financieel

In 2020 is de algemene reserve van het Sportbedrijf vergroot tot het afgesproken en gewenste niveau (€ 1,8 miljoen). Tegelijkertijd heeft corona impact gehad op het (beperkte) resultaat van het Sportbedrijf in 2020. Het eigen vermogen is daardoor afgenomen naar € 1,6 miljoen. In 2021 is er een positief resultaat behaald van ongeveer €50.000. Dit is in overleg weer toegevoegd aan het EV.

Sportbedrijf heeft 2021 afgesloten met een klein positief resultaat. Dit valt mee, gezien de omstandigheden (teruggelopen inkomsten in verband met corona). Dit is mede te danken aan kostenbesparing, uitgestelde investeringen en compensatieregelingen vanuit het Rijk.

Voor 2021 is tegelijkertijd voldaan aan de taakstelling van € 0,5 miljoen op subsidie Sportbedrijf.

Voor 2022 is er een taakstelling van € 0,75 miljoen. Op dit moment heeft het Sportbedrijf een begroting ingediend voor 2022 die nagenoeg sluitend is en uitgaat van een klein negatief resultaat (€75.000,-). De taakstelling van €0,75 miljoen in combinatie met corona beperkingen heeft Sportbedrijf genoodzaakt een uiterst sobere begroting in te dienen en waar mogelijk de eigen inkomsten te verhogen.

Voor 2023 is de financiële toekomst wat meer onzeker. Dat heeft te maken met de onzekerheid over de gestegen prijzen in het algemeen en de energiekosten in het bijzonder. Daarnaast zijn de loonkosten op basis van de CAO flink toegenomen. Tegelijkertijd heeft de gemeente reeds een aantal maatregelen genomen (extra ruimte van €0,3 miljoen) om Sportbedrijf in de energiekosten tegemoet te komen en komt de indexatie waarschijnlijk hoger uit dan voorgaande jaren. Deze onzekerheid voor 2023 maakt dat het Sportbedrijf voor 2023 wederom behoudend en sober moet begroten.

Samenwerking

In 2021 is de verzelfstandiging geëvalueerd door Hiemstra en de Vries. Zij concluderen dat, zoals bij elke verzelfstandiging, de nieuwe manier van samenwerken, veranderde rollen, verantwoordelijkheden etc. tijd nodig heeft gehad. In de eerste jaren van verzelfstandiging lag de nadruk voornamelijk op bedrijfsmatige aspecten en de ontvlechting van de gemeente. Het inhoudelijke gesprek over de maatschappelijke invulling van de opdracht en bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen kreeg daardoor minder aandacht. Dit werd bemoeilijkt door het wennen aan nieuwe verhoudingen, 'losse eindjes' van de verzelfstandiging en een verschillende interpretatie van bepaalde begrippen. In de afgelopen jaren is de situatie significant verbeterd en is helderheid gekomen in bovengenoemde zaken.

De huidige samenwerking is over het algemeen goed te noemen. In 2022 hebben we constructief met elkaar samengewerkt en geen conflicten gehad. Het blijft zaak om, zoals in elke samenwerking, scherp te blijven op de verschillende rollen die men vervult en de daar bijhorende verantwoordelijkheden. In 2023 verwachten wij geen bijzonderheden op dit vlak.

De verbeterde verstandhouding zorgt ervoor dat het risicoprofiel van het Sportbedrijf als verbonden partij sinds 2022 lager is ingeschat wordt.

De veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden is een wettelijk aangewezen regeling waarin wordt samengewerkt met 15 verschillende gemeenten. De taken zijn onder verdeeld in een vijftal programma's (crisisbeheersing, brandweerbijstand, GGD, ambulancezorg en bedrijfsvoering). VGGM wijst in haar begroting 2024 op de volgende risico's:

Arbeidsontwikkelingen, waaronder een krappe arbeidsmarkt, vergrijzing en vitaliteit.

Ziekteverzuim:

De coronabestrijding vroeg ruime tijd veel extra inzet van VGGM-medewerkers, waardoor het risico bestaat van verzuim als gevolg van een (te) hoge belasting.

Regeling vervroeg uittreden:

In het pensioenakkoord is geregeld dat werkgevers een Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) kunnen aanbieden aan medewerkers die 3 jaar of minder van hun AOW-leeftijd verwijderd zijn. De cao Ambulancezorg en de cao VVT hebben inmiddels een RVU-regeling in de cao opgenomen (ieder met verschillende spelregels). Voor de CAO Veiligheidsregio's is de RVU-regeling onderwerp van gesprek in 2024. In overeenstemming met het Besluit Verantwoorden en Begroten heeft VGGM op dit moment geen reservering voor verlofuren. Het risico bestaat dat een van de bronnen voor de RVU-verlof uren, al dan niet reeds opgebouwd, zal worden. Daarmee bestaat een financieel risico afhankelijk van de uitkomst en het toekomstig gebruik van de RVU.

Consequenties Covid-19 – effect op taken:

Het is nog onduidelijk welke effecten COVID-19 en de bestrijding van het virus heeft op de samenleving op de lange termijn. Denk hierbij aan de impact op kwetsbare jongeren, de vraag naar reizigersvaccinaties, de vaccinatiebereidheid of vraagstukken over gezondheidsbevordering in het algemeen. Deze onzekerheid heeft mogelijk gevolgen op de uitvoering van de omvang en aard van de taken in 2024 en verder.

De beheersing van bovenstaande risico's is vooral gericht op het actief verbinden van de gemeentelijke belangen. Het regionaal controllersoverleg en de Financiële Commissie die regelmatig bijeen komen vervullen hierin een belangrijke adviesrol, ook ten aanzien van de P&C-producten van de VGGM. Daarnaast wordt er actief samengewerkt bij bestuurlijke opdrachten. Per programma is door de VGGM een doelenboom opgesteld waarbij tevens de belangrijkste risicofactoren en migranten zijn genoemd.

Aan de hand van de zogenaamde 'kans x effect'-methode wordt jaarlijks door VGGM een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. Bij benadering wordt er een indicatie gegeven van het voor de organisatie benodigde weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen wordt gevormd door de totale impact van de gekwantificeerde risico's te relateren aan de weerstandscapaciteit (zijnde het beschikbare eigen vermogen).

Daarnaast ontvangen de deelnemende gemeenten gedurende het jaar tussenrapportages van VGGM waarin wordt stilgestaan bij de actuele ontwikkelingen en de verwachtingen met betrekking tot de risico's worden beschreven.

Zowel de burgemeester als de wethouder publieke gezondheid zijn lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van VGGM. Het dagelijks bestuur en algemeen bestuur komen afzonderlijk van elkaar jaarlijks vijf keer bij elkaar. Onderwerp van gesprek is onder andere de P&C-cyclus. Begrotingen en jaarrekeningen worden daar vastgesteld. Ook inhoudelijke ontwikkelingen/ risico's worden daar gedeeld. Daarnaast is de wethouder publieke gezondheid deelnemer van de begeleidingscommissie programma Beter Bedrijfsvoeren.

Ondersteunende ambtenaren adviseren de burgemeester en wethouder als het gaat om de inhoud van de agenda. Deze ondersteunende ambtenaren zijn ook aangesloten op het controllersoverleg zoals eerder genoemd.

De raad krijgt de mogelijkheid om een zienswijze uit te brengen ten aanzien van de begroting en de jaarrekening van VGGM. Eventuele financiële risico's worden opgenomen in gemeentelijke risicoprofiel.

In de afgelopen jaren is gebleken dat deze beheersstrategie volstaat.

De veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden is een wettelijk aangewezen regeling waarin wordt samengewerkt met vijftien verschillende gemeenten. De taken zijn onderverdeeld in een vijftal programma's (crisisbeheersing, brandweezorg, GGD, ambulancezorg en bedrijfsvoering). VGGM wijst in haar begroting 2024 op de volgende risico's:

- De krapte op de arbeidsmarkt en de hoge inflatie hebben grote invloed op de organisatie van de VGGM.
- De bedrijfsvoering binnen VGGM heeft versterking nodig. Uit extern benchmarkonderzoek is gebleken dat deze nu onder gemiddeld en kwetsbaar is georganiseerd. Het betreft een inhaalslag in de robuustheid van de systemen, het beschrijven van de processen, het versterken van het management en de wijze van samenwerken. De directie stelt voor om in de komende 4 jaar minimaal toe te groeien naar de gemiddelde personele overhead voor Veiligheidsregio's (18,8%), zoals blijkt uit de Berenschot rapportage.
- Meerjarig effect van het COVID19 virus; preventie ten aanzien van kwetsbare groepen, advisering van hygiënemaatregelen, versterking infectieziektebestrijding, terug op niveau van reguliere diensten voor derden zoals reizigersvaccinaties en binden van medewerkers en vrijwilligers aan de organisatie;
- Naar aanleiding van de implementatie van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) is een complexiteit met betrekking tot de positie van de vrijwilligers ontstaan. Op basis van de huidige wet- en regelgeving is het onderscheid tussen een brandweervrijwilliger en een brandweermedewerker nauwelijks te maken. Hiermee heeft de invoering van WNRA een groot financieel risico op de betaalbaarheid van het huidige brandweermodel. Landelijk heeft een Denktank een oplossing voor deze ontstane situatie bedacht in de vorm van taakdifferentiatie. De financiële consequenties van de taakdifferentiatie worden nog nader geanalyseerd;
- Verdeelsleutel huisvestingskosten brandweer. De gemeentelijke bijdragen aan de brandweer zijn op basis van een nieuwe verdeelsleutel vastgesteld. De (regionale) huisvestingskosten van de kazernes en andere brandweeronderdelen zijn daarvan vooralsnog uitgezonderd;
- Arbeidsontwikkelingen, waaronder functiewaardering van verpleegkundigen. Vergelijkbare organisaties hebben verpleegkundigen hoger ingeschaald. Een aanpassing van de functiewaardering heeft grote consequenties op het budget of op de dienstverlening van de Jeugdgezondheidszorg en Algemene gezondheidszorg. Hiervoor is in de gemeentelijke begroting een extra budget opgenomen. Dat geldt ook voor de ICT-lasten;
- Toenemende ICT-lasten als gevolg van verdere digitalisering en plaats onafhankelijk werken. Meerdere (verouderde) systemen dienen op korte termijn vernieuwd te worden gebracht en toenemende gebruikerswensen gebaseerd op maatschappelijke Ontwikkelingen zijn niet passend binnen de huidige ICT-budgetten.
- De grote druk op (gemeentelijke)financiën en bij andere opdrachtgevers leidt tot continuïteitsrisico's van niet door gemeentelijke bijdrage gefinancierde activiteiten.

De beheersing van bovenstaande risico's is vooral gericht op het actief verbinden van de gemeentelijke belangen. Het regionaal controllersoverleg en de Financiële Commissie die regelmatig bijeen komen vervullen hierin een belangrijke adviesrol, ook ten aanzien van de P&C-producten van de VGGM. Daarnaast wordt er actief samengewerkt bij bestuurlijke opdrachten. Per programma is door de VGGM een doelenboom opgesteld waarbij tevens de belangrijkste risicofactoren en mitiganten zijn genoemd.

Aan de hand van de zogenaamde "kans x effect"-methode wordt jaarlijks door VGGM een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. Bij benadering wordt er een indicatie gegeven van het voor de organisatie benodigde weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen wordt gevormd door de totale impact van de gekwantificeerde risico's te relateren aan de weerstandscapaciteit (zijnde het beschikbare eigen vermogen).

Daarnaast ontvangen de deelnemende gemeenten gedurende het jaar tussenrapportages van VGGM waarin wordt stilgestaan bij de actuele ontwikkelingen en de verwachtingen met betrekking tot de risico's worden beschreven.

Zowel de burgemeester als de wethouder publieke gezondheid zijn lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van VGGM. Het dagelijks bestuur en algemeen bestuur komen afzonderlijk van elkaar jaarlijks vijf keer bij elkaar. Onderwerp van gesprek is onder andere de P&C cyclus. Begrotingen en jaarrekeningen worden daar vastgesteld. Ook inhoudelijke ontwikkelingen/ risico's worden daar gedeeld.

Ondersteunende ambtenaren adviseren de burgemeester en wethouder als het gaat om de inhoud van de agenda. Deze ondersteunende ambtenaren zijn ook aangesloten op het controllersoverleg zoals eerder genoemd.

De raad krijgt de mogelijkheid om een zienswijze uit te brengen ten aanzien van de begroting en de bestemming van het resultaat na opmaken van de jaarrekening van VGGM. De raad houdt waar nodig rekening met eventuele financiële risico's in de eigen begroting.

In de afgelopen jaren is gebleken dat deze beheersstrategie volstaat. De VGGM is al jaren een betrouwbare en stabiele partner.

Stand van zaken amendementen en moties

Hieronder is de stand van zaken van de amendementen en moties opgenomen die zijn aangenomen bij [de behandeling van de Begroting 2024](#).

Bestuur, dienstverlening en financiën

[23M105 Boter bij de vis voor jongerenraad026](#)

In november 2023 heeft u een motie ingediend met een verzoek aan het college om zo snel mogelijk over te gaan tot installatie van een jongerenraad. Inmiddels is de jongerenraad een feit (zie raadsbrief 18 juni 2024 - jongerenraad 026) en zal installatie na de zomervakantie plaatsvinden

[23M107 De inwoner is geen klant](#)

In de huidige begrotingsproducten wordt de term klant inmiddels vermeden.

Daarnaast wordt op dit moment een overzicht gemaakt van de consequenties van het wijzigen van de term klant in alle gemeentelijke communicatie.

In het najaar van 2024 zal de raad worden geïnformeerd over de wijzigingen die hebben plaatsgevonden.

Veiligheid

[23M131g Maatregelen tegen Discriminatie door Horecaondernemers](#)

Naar aanleiding van de art 44 vragen over de zitting discriminatie in Arnhemse horeca hebben we op 4 juni een update gegeven aan de raad. We nemen het mee in het op te stellen convenant Veilig Uitgaan. Het onderzoek is (bijna) afgerond, momenteel wordt de werkgroep gevormd en de belangrijkste thema's geïnventariseerd waarin discriminatie, inclusie en seksuele intimidatie wordt meegenomen.

Economie

[23M108 Meer dagjesbezoekers naar Arnhemse binnenstad](#)

Naar aanleiding van de motie is een plan van aanpak opgesteld. Er is overleg gevoerd met de partijen betrokken bij het project Rijnkade en de opvangschepen om zoveel mogelijk duidelijkheid te kunnen geven aan de cruisevaart. Momenteel wordt gewerkt aan een informatiebrief specifiek gericht aan cruisevaartmaatschappijen en touroperators, met een uitnodiging om met ons in gesprek te gaan. Vervolgens zullen we ook met andere partijen in de stad bespreken hoe we meer dagjesbezoekers naar de binnenstad kunnen trekken.

[23M114 Maak ruimte voor circulaire economie](#)

Op regionaal niveau van de Groene MetropoolRegio (GMR) heeft onderzoeksbureau Ecorys onderzocht welke milieu-ruimte circulaire bedrijven in onze regio nodig hebben. Een belangrijk advies hieruit is dat we niet zozeer méér werklocaties met hoge milieu categorieën nodig hebben in de circulaire transitie, maar dat we de bestaande wel moeten behouden en meer vrijmaken voor bedrijven die dit nodig hebben. Denk hierbij aan bedrijven die hoogwaardig recyclen. In de nieuwe Uitvoeringsagenda 2024-2026 beschrijven we hoe we dit verder gaan brengen binnen Arnhem.

[23M115 Investeer ook in wijkwinkelcentra](#)

We zijn gestart met het opstellen van een detailhandelsplan als herijking van de detailhandelsvisie. Binnen dit detailhandelsplan is er conform de wens van de raad meer aandacht voor de diverse wijk(winkel)centra en wijk economie. In het najaar zal de visie ter besluitvorming worden voorgesteld aan de raad.

Onderwijs

[23M113 Eén aanspreekpunt voor de Rijke Schooldag](#)

De ontwikkeling van de Rijke Schooldag wordt door het NPAO samen met de schoolbesturen vormgegeven. Gezamenlijk wordt gewerkt aan een visie op hoe het curriculum voor de rijke schooldag er uit kan zien met als uitgangspunt dat dit per school verder wordt ingevuld. Op basis van de plannen per school kunnen de afspraken worden gemaakt met de aanbieders. NPAO en de schoolbesturen zullen daarin gezamenlijk optrekken.

Cultuur

[23M117 Structureel perspectief voor Rozet](#)

De Raad is inmiddels geïnformeerd.

[23M127 De rode loper naar het museum](#)

Met het opstellen van de 'Visie Rode Loper naar Museum Arnhem' is invulling gegeven aan deze motie. Deze visie is middels raadsvoorstel d.d. 3 juli 2024 ter besluitvorming aan de Raad verzonden.

Welzijn en inclusie

23A34 Ouderenbeleid toevoegen in de tekst van hoofdlijnen van beleid op pag. 2

De tekstuele wijziging is in de geamendeerde Begroting 2024 verwerkt.

23A37 Veteranenhuis

De tekstuele wijziging is in de geamendeerde Begroting 2024 verwerkt.

23M132 Verbeterde Campagne tegen Discriminatie tijdens het Uitgaan in Arnhem

Onderzoek discriminatie Arnhemse uitgaansleven: Deze motie is afgedaan via [raadsbrief](#) 'stand van zaken inspanningen discriminatie en racisme' van 2 juli 2024.

Gezondheid en sport

23A36 Preventie van middelengebruik bij jongeren en kwetsbare doelgroepen.

De tekstuele wijziging is in de geamendeerde Begroting 2024 verwerkt.

23M109 Gratis toegang tot menstruatieproducten op openbare plekken

Deze motie is afgedaan met de raadsbrief [Stand van zaken motie 'Gratis toegang tot menstruatieproducten op openbare plekken', d.d. 04-06-2024](#)

Klimaat en energie

23M118 Een duurzaam plan voor alle huurders

Vanuit de Arnhemse Aanpak Woningisolatie (AAWI) wordt gewerkt aan een plan om toe te werken naar concrete afspraken met (grote) particuliere verhuurders. De genoemde onderzoeksvragen zullen we daarin meenemen. Voor wat betreft het prioriteren van VvE's in de uitvoering van de Lokale Aanpak (Spuk); onder de KWAS regeling konden appartement eigenaren niet meedoen. In de nieuwe regeling die we gaan uitvoeren met Spuk- gelden kunnen appartement eigenaren (al dan niet onderdeel van een VVE) mee doen. Bovendien is er vanuit de AAWI en de SEWA een VVE aanpak waar het inzetten van VVE coaches een onderdeel van is.

Wonen en leefomgeving

23M91 Bewegend Arnhems Stadsbos

Deze motie is afgedaan met de raadsbrief ['Uitvoering Motie Bewegend Arnhems Stadsbos', d.d. 23-04-2024](#)

23M104 Financiële dekking voor dierentehuis Arnhem en omstreken

In het raadsvoorstel 'Opdrachtverlening Dierentehuis' is de noodzakelijk verhoging van het budget in overeenstemming met de aangenomen motie 23M104 "Financiële dekking voor Dierentehuis Arnhem en omstreken" opgenomen. Deze verhoging is verwerkt in de Perspectiefnota 2025-2028 en de verwachte overschrijding van het budget in 2024 is meegenomen in Turap-2 in 2024.

23M124 Het aankopen van maatschappelijk vastgoed mogelijk maken

Deze motie kan gezien worden als een aanvulling op de huidige Nota Grondbeleid en kan pas worden afgedaan bij een volgende herziening van deze nota. Deze staat gepland voor het jaar 2026. Vooruitlopend daarop kan wel een addendum als aanvulling op de huidige nota Grondbeleid, worden ontwikkeld. Dit voorstel/addendum kan naar verwachting medio Q4 2024 door de gemeenteraad worden behandeld. Tot die tijd heeft de motie een algemene werking voor het beschreven doel.

23M134 Verbeter de rechten van huurders bij sloop en renovatie

Motie 23M134 wordt meegenomen in de gesprekken met de woningcorporaties in het kader van de prestatieafspraken. In de tweede helft van 2024 maken we onder andere meerjarige prestatieafspraken over sloop-, nieuwbouw en renovatie. Met de raadsbrief over de prestatieafspraken eind 2024 zal de gemeenteraad geïnformeerd worden over de uitvoering van deze motie

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

23A43 Geen validisme

De tekstuele wijziging is in de geamendeerde Begroting 2024 verwerkt.